

TÜRKİYE'DE GENÇLİĞİN GÜVEN BUNALIMI

İSTANBUL, AĞUSTOS 2014

TÜRKİYE'DE GENÇLİĞİN GÜVEN BUNALIMI

Prof. Dr. Celalettin Vatandaş
Prof. Dr. Burhanettin Can
Hikmet Yıldırım
Metin Mahitapoğlu

İSTANBUL, AĞUSTOS 2014

TÜRKİYE'DE GENÇLİĞİN GÜVEN BUNALIMI

Prof. Dr. Celalettin Vatandaş, Prof. Dr. Burhanettin Can,
Hikmet Yıldırım, Metin Mahitapoğlu

SEKAM Yayınları: 9

Grafik Tasarım

PROJESANAT

Tanıtım ve Organizasyon
0 212 640 20 90

Baskı

Sistem Matbaacılık

0 212 482 11 02

© SEKAM Yayınları, 2014

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Yayının hiçbir bölümü SEKAM (Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Tic. ve Paz. Ltd. Şti.)'ın izni olmaksızın, elektronik veya mekanik ortamda (fotokopi, kayıt veya bilgi depolama vb.) çoğaltılamaz.

İskenderpaşa Mah. Yeşil Tekke Sok. No:4, 34091 Fatih - İSTANBUL

Tel: 0 212 635 42 52 • Fax: 0 212 534 88 88

www.sekam.com.tr • bilgi@sekam.com.tr

İnsan hayatının önemli bir dönemi olan “gençlik çağı”, biyolojik, psikolojik, sosyolojik yönü ile insanın bedensel, ruhsal, sosyal, ahlaki gelişmesinde ve kişiliğinin oluşmasında hassas bir dönemi kapsamaktadır. Gençlik dönemi, bir yandan bunalmalar, çatışmalar, yamılgılar, tezatlar ve kararsızlıklarla gencin gerek kendisiyle ve gerekse çevresiyle çatışma dönemi iken; diğer yandan da, tatlı hayallerin, tutkuların ve idealizmin filizlendiği, kendini ispat ve kimliğini bulma çabalarının yoğunlaştığı bir dönemdir. Bu yüzden, toplumun içinde bulunduğu buhranlardan en fazla etkilenen kesim de yine gençlik kesimidir.

Tarihimizin son 200 yıllık dönemi, gençliğin kişilik ve kimlik arayışının en yoğun ve en çalkantılı olduğu bir dönemdir. Bu çalkantıların şiddetini artırarak devam ettiği bir dönemde SEKAM'ın gençlikle ilgili yaptığı araştırma, gençlik üzerinde yapılan en son ve en kapsamlı olmasından dolayı önemlidir.

Gençlik üzerinde değişik zamanlarda yapılmış bazı çalışmalardan da yararlanarak, gençliğin mevcut durumunu, istatistikî bilgilere girmeden, aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- **Sigara, alkol, kumar, uyuşturucu kullanma eğiliminde artış, bunları meşru görmek.**
- **Fuhşu, eşcinselliği, lezbiyenliği meşru görmek.**
- **Şiddete eğilim göstermek.**
- **Bilgisayar ve internet bağımlılığında artış.**
- **Ferdileşmek, yalnızlaşmak, sanallaşmak.**
- **İletişim kopukluğu ve sosyal bağlılık ve dayanışma ruhunun yok olması,**
- **Davranış bozukluğu, psikolojik olarak gel git yaşamak.**
- **Parçalanmış kimlik - kişilik, kendine belirlediği kimlikle, düşünce ve davranışlarının uyuşmaması, tezatlı davranış, şizofren/melez kimlik.**
- **Din algısında zedelenme, laikleşme - sekülerleşme.**
- **Toplumsal değerlere yabancılaşma, değer yargılarında zedelenme.**
- **Kavramsal kargaşa, zihinsel kirlenme: din, laiklik - sekülerlik, ateizm, ahlak, iffet, hayâ, vefa, aile, mahremiyet, nikâh, nikâhsız birliktelik, zina, eşcinsellik, aşk.**
- **Başkalarına karşı güven kaybı, kendisine karşı güvenme ile güvenmeme arasında gidip gelme (özgüven kaybı),**

- Kuşaklar arası çatışma ile oluşan güven bunalımı,
- “Her şeyi bilir” psikolojisinde olmak.
- Gelecek korkusu ve ülkeden göç etme isteği.
- Kendini sorumlu hissetmemek; fakat başkalarını sorumlu tutmak. Sorumluluk ve yükümlülük duygusu ile alay etmek; çevresini, kendine karşı sorumlu saymak,
- Birlikte yaşadıklarını kendine mecbur saymak, kendini kimseye karşı mecbur saymamak.
- Kendini ifade edebilecek, meramını anlatabilecek tarzda lisâna hâkim olmamak.
- Her şeye sahip olma hakkını kendinde görmek; “Buna hakkım var mı?” gibi bir soruyu sormamak. Köşe dönme zihniyet, maddiyatçılık eğilimi,
- Sahip olduğu şeylerin kıymetini bilmemek ve umursamamak.
- Sınırsız bir tüketici ve kullanıcı özelliği sergilemek, marka tutkusu, gösteriş.
- Elde etmek istedikleri ile haklı olmak arasında bir ilişki kurmamak. Elde etmek istediklerinde kendini haklı saymak (emeğin, değer olarak önemini kaybetmesi),
- Anormal giyim tarzı.
- Aşırı uyku uyuma.
- Erken ergenleşme.
- Günlük ve anlık yaşamak, geleceğe yönelik plan yapmamak.
- Bilgiye kendi çıkarı için ilgi duymak, bilgiyi paylaşmamak.
- Genel olarak paylaşım duygusundan yoksunluk.
- Rol modellerini, bilim adamları, düşünürler, din adamları ve siyasetçilerden seçme yerine, popüler öğelerden seçme.

Bütün bunlar, henüz bir sosyal problem boyutuna ulaşmamıştır. Hastalık, başlangıç aşamasındadır. Vakit varken, acilen tedbir alınması gerekmektedir.

Gençliğimizin böyle bir değişim göstermesi normal midir? Gençlik, kendi kültür ve medeniyetinden, kendi değerlerinden niçin kopmakta ve yabancılaşmaktadır? Niçin sanallaşmakta, ferdileşmektedir? Ailenin, kentleşme ve göç politikalarının, Türkiye'nin kültür ve medeniyet tercihinin, sistemin öngördüğü hayat tarzının, eğitim sisteminin, medyanın, toplumsal değerlerdeki çözülmenin bunda bir payı var mıdır? Bu ve buna benzer soruları sormak ve cevaplarını bulmak zorundayız.

Gençlikle ilgili yapılmış çalışmalardan, devlet ricalinin değişik zamanlarda yaptığı açıklamalardan ve yayınlanmış anılardan yararlanarak, gençliği olumsuz olarak etkileyen faktörleri, *aile içi ve aile dışı faktörler* olarak iki sınıfta toplayabiliriz:

I - Aile İçi Faktörler:

- Aile ortamının etkisi.
- Ailenin parçalanması/yıkılması.
- Evin otelleşmesi.
- Sorunların konuşulmaması.
- Çocuklara ilgisizlik.
- Aile içi yanlış eğitim.
- Sevgi ve şefkat eksikliği.
- Doğru iletişim kurulamaması.
- Akraba çevresinin etkisi.
- Cinsellik konusunda yanlış bilgilendirme.
- Ekonomik sıkıntılar.
- Dinî eğitim yetersizliği.

II - Aile Dışı Faktörler

- Küresel Güçlerin etkisi (Siyonizm, ABD, AB, yabancı istihbarat örgütleri..).
- Büyük medyada yer alan diziler, filmler ve özel programların etkisi.
- İnternet ve sosyal medyanın etkisi.
- Feminist hareketlerin etkisi.
- Hristiyanlaştırma faaliyetlerinin etkisi.
- Satanizmin etkisi.
- Ateizmin etkisi.
- Türkiye'nin yanlış kültür ve medeniyet tercihi: Seküler Batı kültür ve medeniyeti tercihi,
- İki kültür ve medeniyet değerlerinin çatışması ile oluşan şizofreni.
- Yanlış eğitim politikası.
- Yanlış kentleşme politikası.
- İşsizlik: iş bulamama korkusu.
- Okuyamama korkusu.

Bu faktörlerin çatışmasının meydana getirdiği ortam, gençlikte kimlik ve kişilik krizine sebebiyet vermiştir. Araştırmada, gençliği bütün boyutları ile ele almış olmakla birlikte, özellikle *değerler* ve *kimlik tanımlanması* üzerinde özenle durulmuştur. Gençliğin kimliği, üç ana grup çerçevesinde ele alınmıştır:

1. *Grup: Modern, geleneğe bağlı, biraz modern - biraz geleneksel.*
2. *Grup: Müslüman, İnsan, Türk, Kürt, Alevi, T.C. vatandaşı, diğer,*
3. *Grup: Müslüman, Dindar, İslâmcı, Muhafazakâr, Milliyetçi, Ülkücü, Libe-*

ral, Devrimci, Demokrat, Sosyalist, Atatürkçü, Komünist, Ateist, Kemalist, Laik, Sosyal Demokrat, Feminist, İlerici.

Hangi sınıflandırma olursa olsun, gençlerin, değerlerle ilgili sorulara verdikleri cevaplarla, seçtikleri, benimsedikleri kimlikleri arasında çok ciddi tutarsızlıklar olduğu görülmektedir. Gençlerin verdiği cevaplara bakıldığında, onlarda çok ciddi kavram kargaşası olduğu, kavramların muhtevasının ne olduğunu bilmedikleri ve kavramların içini boşaltarak kullandıkları gerçeği ile karşılaşmaktayız.

Yayınlanmış birçok eserde, *Teorik olarak tanımlanan, öngörülen gençlikle, kendisini bu kimlikle tanımlayan, pratikte var olan, yaşayan gençlik arasında nasıl bir ilişki vardır?* sorusu henüz araştırılmış değildir. Teorik olarak öngörülen nesille, pratikte var olan nesil arasındaki ilişki, ilk defa bu çalışmada, belli boyutları ile araştırılarak ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu açıdan, bu çalışma, özgün bir özelliğe sahip olup, birçok ezberi bozacak, gençlikle ilgili alışlagelen kalıpların kullanılmasının yanlışlığını ortaya çıkaracak ve bize yeni sorumluluklar yükleyecektir. Özet olarak ifade etmek istersek, araştırmanın önemi, *gençlikle ilgili zarf ile mazrufun birbirini tutmadığı gerçeğini ortaya çıkarmasıdır.*

Gençlik dönemini; biyolojik, psikolojik, ahlâkî ve sosyal açıdan gel gitlerle dolu bir arayış, bir değişim, gelişim, olgunlaşma, bir dünya görüşü, bir hayat felsefesi, bir değer sistemi arama, bir kimlik ve kişilik inşa etme dönemi olarak tanımlayabiliriz. Buna göre araştırma sonuçları, *gençlerimize sağlam bir dünya görüşü, bir değer sistemi ve bir kimlik kazandıramadığımızı* ortaya koymaktadır. Diğer araştırmalarda kısmen görülen bu olgu, çalışmamızda çok daha bariz bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Nesil meselesi, bir kültür ve medeniyet davasıdır. Nesil, bir ülkenin, bir milletin ve bir devletin geleceğidir. Neslin kaybı; ülkenin, milletin ve devletin kaybı demektir. Bu sebeple nesil meselesi, sadece ailenin meselesi olmayıp, topyekûn bir milletin, siyasetin ve devletin meselesidir. Siyasetin, kısır meselelerle uğraşmaktan kurtulup, *geleceğimiz olan neslin inşasına* yönelmesi, şarttır, elzemdir ve zorunludur. Bu noktada siyasetin sorumluluğu büyüktür.

Yeni neslin en temel özelliği, *benmerkezci oluşu; en vazgeçilmez değeri ise, özgürlüktür.* Sınırları çizilmemiş bir özgürlük anlayışının vücut verdiği, ortaya çıktığı bir hayat tarzı modeli, tedbir alınmadığı takdirde, tüm değer sistemimizi tahrip edebilir. Bu nedenle gençlikle ilgili yaptığımız araştırmayı, daha özel meseleler, konular düzleminde ele alıp, tartışıp değerlendirmek, gençlik fotoğrafını daha derin katmanlarda ayrıntılı bir şekilde ortaya koymak, çözüm bulma konusunda daha yararlı olacaktır. “*Üniversite Öğrencilerinin Hayat Tarzı ve Toplumsal Değerler*” adlı gençlik alt raporu, bu amaçla hazırlanmıştır.

Batı dünyasında kangren haline gelen insanlara, kurumlara, devletlere “*Güven/Güvensizlik*” meselesi, son yıllarda Türkiye’de de yaygınlaşmaya başlayan bir hastalık hâli olarak dikkat çekmeye başlamıştır. Bu nedenle gençlik araştırmamızda, İnsanlara güven, Babaya güven, Siyasetçilere güven ve Kurumlara güvenle ilgili dört ana soru sorduk. Bu sorulara verilen cevaplar, farklı değişkenler ve farklı sorulara verilen cevaplarla çapraz sorgulama yapılarak güven/güvensizlik konusu, özel olarak ele alınıp değerlendirilmiş; gençliğin bu konudaki düşüncesi, tutum ve tavrı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Elinizdeki eser, bu amaçla ortaya çıkmış olup, ana çalışmanın özel bir halidir; *güven/güvensizlik* gibi çok hayatı bir meseleye ışık tutacağı kanaatindeyiz.

Çalışmaya maddi ve manevi destek veren *Araştırma ve Kültür Vakfı yöneticilerine* ve kitap haline getirilmesine katkıda bulunan *Araştırma ve Kültür Vakfı Genel Müdürü Aşkın Özcan’a* ve emeği geçen bütün kardeşlerimize teşekkürü borç biliriz.

Prof. Dr. Burhanettin CAN
SEKAM Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	XIII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XVIII
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: GENÇLİK ARAŞTIRMASI'NIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ	5
BÖLÜM 2: GENÇLER VE RUH HALLERİ	11
2.1 Yaşam Kalitesi.....	13
2.2 Farklı Kimlik Gruplarına Göre Yaşam Kalitesi	19
2.3 Dini Değerlere Göre Gençliğin Yaşam kalitesi	22
2.4 Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri	27
2.5 Farklı Kimliklere Göre Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri	33
2.6 Dini Değerlere Göre Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri	36
2.7 Gençlik ve Bunalım	41
2.8 Farklı Kimliklere Göre Gençlik ve Bunalım	46
2.9 Dini Değerlere Göre Gençliğin Genel Psikolojik Durumu (Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı).....	49
2.10 Gençliğin Psikolojik Destek İhtiyacı ve Psikolojik Destek Aldığı Kişiler	54
2.11 Kimliklere Göre Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler	58
2.12 Dini Değerlere Göre Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler	62
2.13 Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler	72
2.14 Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler	77
2.15 Dini Değerlere Göre Gençlerin Çözümü Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler	81
BÖLÜM 3: GENÇLER VE İNSANLAR	87
3.1 İnsanlara Güven.....	89
3.2 Farklı Kimliklere Göre İnsanlara Güven	93
3.3 Dini Değerlere Göre İnsanlara Güven.....	96
3.4 Babaya Güven.....	99
3.5 Farklı Kimliklere Göre Babaya Güven.....	103
3.6 Dini Değerlere Göre Babaya Güven.....	106

BÖLÜM 4: SIYASET VE GÜVEN	109
4.1 Siyasetin Tanımı.....	111
4.2 Gençlere göre Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatı.....	113
4.3 Farklı Kimliklere Göre Ülkenin Genel Siyasi Gidişatı	117
4.4 Dini Değerlere Göre Ülkenin Genel Siyasi Gidişatı	120
4.5 Siyasetçiye Güven.....	124
4.6 Farklı Kimliklere Göre Siyasetçiye Güven.....	130
4.7 Dini Değerlere Göre Siyasetçiye Güven.....	133
4.8 Kurumlara Güven	136
4.9 Farklı Kimliklere Göre Türkiye'de En Güvenilir Kurum	142
4.10 Dini Değerlere Göre En Güvenilir Kurum	146
4.11 Demokratlık Durumuna Göre En Güvenilir Kurum	152
4.12 Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler	153
4.13 Kimliklere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler	162
4.14 Dini Değerlere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler.....	169
BÖLÜM 5: GENÇLİK VE GELECEK	177
5.1 Genel Anlamda Gençliğin Kendi Geleceğine İlişkin Düşünceleri.....	179
5.2 Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Kendi Geleceklerine İlişkin Düşünceleri.....	183
5.3 Dini Değerlere Göre Gençlerin Kendi Geleceklerine İlişkin Düşünceleri	185
5.4 Gençlik ve On Yıl Sonrasının Türkiye'si	189
5.5 Farklı Kimliklere Göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu	194
5.6 Dini Değerlere Göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu.....	197
BÖLÜM 6: SONUÇ	203

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 : Araştırma Bölgeleri.....	8
Tablo 1.2 : Araştırma Bölgeleri ve Şehirler	8
Tablo 1.3 : Araştırmanın Yürütüldüğü Şehirler	9
Tablo 1.4 : Katılımcıların Cinsiyetleri.....	9
Tablo 1.5 : Katılımcıların Öğrenim Düzeyleri.....	9
Tablo 1.6 : Katılımcıların Yaşları	10
Tablo 1.7 : Katılımcıların Yaşadıkları Yer	10
Tablo 1.8 : Katılımcıların En Çok Yaşadıkları Yer	10
Tablo 1.9 : Katılımcıların Aile Aylık Gelirleri.....	10
Tablo 1.10 : Katılımcıların Medeni Durumları	10
Tablo 2.1 : “Bütün Yönleriyle Düşündüğünüzde Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?”	14
Tablo 2.2 : Farklı Değişkenler Açısından Yaşam Kalitesi - 1.....	15
Tablo 2.3 : Farklı Değişkenler Açısından Yaşam Kalitesi - 2	16
Tablo 2.4 : Modern - Gelenek Düzleminde Yaşam Kalitesi	19
Tablo 2.5 : Toplumsal Aidyetler Açısından Yaşam Kalitesi (1.Düzyer Tercihlere Göre).....	19
Tablo 2.6 : Toplumsal Aidyetler Açısından Yaşam Kalitesi (2.Düzyer Tercihlere Göre).....	20
Tablo 2.7 : Siyasî - İdeolojik ve Dinî Kimlikler Açısından Yaşam Kalitesi.....	20
Tablo 2.8 : Yaşam Kalitesine Göre Allah'ın Varlığına İnanç	22
Tablo 2.9 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Yaşam kalitesi	22
Tablo 2.10 : Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Yaşam Kalitesi	23
Tablo 2.11 : Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Yaşam Kalitesi	23
Tablo 2.12 : Dindarlık Düzeyine Göre Yaşam Kalitesi.....	24
Tablo 2.13 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Yaşam Kalitesi.....	24
Tablo 2.14 : Bütünü Dikkate Aldığınızda Genel Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?	27
Tablo 2.15 : Yaşam Kalitesi - Bütünü Dikkate Aldığınızda Genel Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?	27
Tablo 2.16 : Farklı Değişkenlere Göre “Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” - 1	28
Tablo 2.17 : Farklı Değişkenlere Göre “Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” - 2	29
Tablo 2.18 : Siyasi - İdeolojik ve Dini Kimliklere Göre “Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?”	33
Tablo 2.19 : Modern - Gelenek bağlamında “Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?”	33
Tablo 2.20 : Toplumsal Aidyetlere Göre “Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” - 1	34
Tablo 2.21 : Toplumsal Aidyetlere Göre “Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” - 2	34

Tablo 2.22 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi	36	Tablo 2.49 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma	63
Tablo 2.23 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi	37	Tablo 2.50 : Dinin Duygu/Düşünceleri Etkileme Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma	63
Tablo 2.24 : Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi	37	Tablo 2.51 : Dinin Tutum/Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma	64
Tablo 2.25 : Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi.....	38	Tablo 2.52 : Dindarlık Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma	64
Tablo 2.26 : Dindarlık Düzeyine Göre Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi	38	Tablo 2.53 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma	65
Tablo 2.27 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi.....	39	Tablo 2.54 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler	65
Tablo 2.28 : Ne Sıklıkla, Umutsuzluk, Hüzün, Bunaltı, Çökkünlük Gibi Olumsuz Duygulara Kapılırsınız?.....	43	Tablo 2.55 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler	66
Tablo 2.29 : Farklı Değişkenlere Göre Genel Psikolojik Durum - 1.....	43	Tablo 2.56 : Dinin Duygu/Düşünceleri Etkileme Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler	66
Tablo 2.30 : Farklı Değişkenlere Göre Genel Psikolojik Durum - 2	44	Tablo 2.57 : Dinin Din Tutum /Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler	67
Tablo 2.31 : Modern - Geleneksel Durumuna Göre Genel Psikolojik Durum	46	Tablo 2.58 : Dindarlık Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler	67
Tablo 2.32 : Toplumsal Aidiyete Göre Genel Psikolojik Durum - 1.....	46	Tablo 2.59 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler	68
Tablo 2.33 : Toplumsal Aidiyete Göre Genel Psikolojik Durum - 2	47	Tablo 2.60 : Çözümü Zor Bir Sorunla Karşılaştığınızda Kimden Destek Alırsınız?	72
Tablo 2.34 : Siyasi - İdeolojik - Dini Kimliklere Göre Genel Psikolojik Durum	47	Tablo 2.61 : Farklı Değişkenlere Göre "Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?" - 1.....	73
Tablo 2.35 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı	49	Tablo 2.62 : Farklı Değişkenlere Göre "Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?" - 2	74
Tablo 2.36 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı.....	50	Tablo 2.63 : Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre "Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?"	77
Tablo 2.37 : Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı	50	Tablo 2.64 : Toplumsal Aidiyete Göre "Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?" - 1.....	77
Tablo 2.38 : Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı	51	Tablo 2.65 : Toplumsal Aidiyete Göre "Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?" - 2	78
Tablo 2.39 : Dindarlık Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı.....	51	Tablo 2.66 : Siyasî, İdeolojik, Dinî Kimliklere Göre "Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?"	78
Tablo 2.40 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı	52	Tablo 2.67 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler	81
Tablo 2.41 : Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?	55	Tablo 2.68 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler	82
Tablo 2.42 : Farklı Değişkenlere Göre "Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?" - 1.....	55	Tablo 2.69 : Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler	82
Tablo 2.43 : Farklı Değişkenlere Göre "Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?" - 2.....	56	Tablo 2.70 : Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler	83
Tablo 2.44 : Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre "Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?"	58	Tablo 2.71 : Dindarlık Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler	83
Tablo 2.45 : Toplumsal Aidiyete Göre "Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?" - 1.....	58	Tablo 2.72 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler	84
Tablo 2.46 : Toplumsal Aidiyete Göre "Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?" - 2	59	Tablo 3.1 : İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce.....	90
Tablo 2.47 : Siyasi, ideolojik ve Dini Kimliklere Göre "Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?"	59	Tablo 3.2 : Bazı Değişkenlere Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce - 1.....	90
Tablo 2.48 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma	62	Tablo 3.3 : Bazı Değişkenlere Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce - 2.....	91
		Tablo 3.4 : Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce	93
		Tablo 3.5 : Toplumsal Aidiyete Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce - 1.....	93
		Tablo 3.6 : Toplumsal Aidiyete Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce - 2	93
		Tablo 3.7 : Siyasî, İdeolojik ve Dinî Kimliklere Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce	94

Tablo 3.8 : Allah'ın Varlığına İnanca Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce	96	Tablo 4.24 : Dinin Tutum ve Davranışları Etkilemesine Göre Siyasetçiye Güven	134
Tablo 3.9 : Dini Bilgi Düzeyine Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce	96	Tablo 4.25 : Dindarlık Durumuna Göre Siyasetçiye Güven	134
Tablo 3.10 : Dinin Duygu ve Düşünceleri Etkilemesine Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce	96	Tablo 4.26 : Beş Vakit Namaz Kılma Durumuna Göre Siyasetçiye Güven	134
Tablo 3.11 : Dinin Tutum ve Davranışları Etkilemesine Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce.....	97	Tablo 4.27 : Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum	137
Tablo 3.12 : Dindarlık Durumuna Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce.....	97	Tablo 4.28 : Farklı Değişkenler Açısından Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından	
Tablo 3.13 : Beş Vakit Namaz Kılma Durumuna Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce.....	97	En Güvenilir Kurum - 1.....	138
Tablo 3.14 : Babaya Güven.....	99	Tablo 4.29 : Farklı Değişkenler Açısından Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından	
Tablo 3.15 : Bazı Değişkenler Açısından Babaya Güven - 1.....	100	En Güvenilir Kurum - 2	139
Tablo 3.16 : Bazı Değişkenler Açısından Babaya Güven - 2.....	101	Tablo 4.30 : Modern - Geleneksel Konuolanmaya Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından	
Tablo 3.17 : Modern - Geleneksel Konuolanmaya Göre Babaya Güven	103	En Güvenilir Kurum	142
Tablo 3.18 : Toplumsal Aidiyete Göre Babaya Güven - 1.....	103	Tablo 4.31 : Toplumsal Aidiyetlere Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından	
Tablo 3.19 : Toplumsal Aidiyete Göre Babaya Güven - 2	103	En Güvenilir Kurum - 1.....	142
Tablo 3.20 : Siyasî, İdeolojik ve Dini Kimliklere Göre Babaya Güven.....	104	Tablo 4.32 : Toplumsal Aidiyetlere Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından	
Tablo 3.21 : Allah'ın Varlığına İnanca Göre Babaya Güven.....	106	En Güvenilir Kurum - 2	143
Tablo 3.22 : Dini bilgi düzeyine Göre Babaya Güven.....	106	Tablo 4.33 : Siyasî, İdeolojik, Dinî Kimliklere Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından	
Tablo 3.23 : Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkilemesine Göre Babaya Güven.....	106	En Güvenilir Kurum	143
Tablo 3.25 : Dindarlık Durumuna Göre Babaya Güven.....	107	Tablo 4.34 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından	
Tablo 3.26 : Beş Vakit Namaz Kılma Durumuna Göre Babaya Güven	107	En Güvenilir Kurum	146
Tablo 4.1 : Siyasi Açısından Ülkenin Genel Gidişatı	114	Tablo 4.35 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum.....	147
Tablo 4.2 : Farklı Değişkenler Açısından Ülkenin Siyasi Gidişatı - 1.....	114	Tablo 4.36 : Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından	
Tablo 4.3 : Farklı Değişkenler Açısından Ülkenin Siyasi Gidişatı - 2.....	115	En Güvenilir Kurum	147
Tablo 4.4 : Modern - Geleneksel Konuolanmaya Göre Ülkenin Siyasi Gidişatı.....	117	Tablo 4.37 : Dinin Tutum/Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından	
Tablo 4.5 : Toplumsal Aidiyetlere Göre Ülkenin Siyasi Gidişatı - 1.....	117	En Güvenilir Kurum	148
Tablo 4.6 : Toplumsal Aidiyetlere Göre Ülkenin Siyasi Gidişatı - 2.....	118	Tablo 4.38 : Dindarlık Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum	148
Tablo 4.7 : Siyasî, İdeolojik ve Dinin Kimliklere Göre Ülkenin Siyasi Gidişatı.....	118	Tablo 4.39 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından	
Tablo 4.8 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Siyasi Açısından Ülkenin Genel Gidişatı	120	En Güvenilir Kurum	149
Tablo 4.9 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Siyasi Açısından Ülkenin Genel Gidişatı	121	Tablo 4.40 : "Demokrasi en iyi yönetim tarzıdır." Görüşünü Değerlendirmeye Göre Ülkenin	
Tablo 4.10 : Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Siyasi Açısından Ülkenin		Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum.....	152
Genel Gidişatı	121	Tablo 4.41 : Gençlerin Başka Ülkede Yaşama İsteği.....	156
Tablo 4.11 : Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Siyasi Açısından Ülkenin		Tablo 4.42 : Farklı Değişkenlere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği - 1.....	157
Genel Gidişatı	121	Tablo 4.43 : Farklı Değişkenlere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği - 2.....	158
Tablo 4.12 : Dindarlık Düzeyine Göre Siyasi Açısından Ülkenin Genel Gidişatı.....	122	Tablo 4.44 : Yaşamak İstenen Ülke	159
Tablo 4.13 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Siyasi Açısından Ülkenin Genel Gidişatı	122	Tablo 4.45 : Modern - Geleneksel Konuolanmaya Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği	162
Tablo 4.14 : Siyasetçiye Güven.....	127	Tablo 4.46 : Toplumsal Aidiyetlere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği - 1.....	162
Tablo 4.15 : Farklı Değişkenler Açısından Siyasetçiye Güven - 1.....	127	Tablo 4.47 : Toplumsal Aidiyetlere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği - 2.....	162
Tablo 4.16 : Farklı Değişkenler Açısından Siyasetçiye Güven - 2.....	128	Tablo 4.48 : Siyasî, İdeolojik ve Dini Kimliklere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği	163
Tablo 4.17 : Modern - Geleneksel Konuolanmaya Göre Siyasetçiye Güven	130	Tablo 4.49 : Modern - Geleneksel Kimlik Düzleminde Yaşamak İstenen Ülkeler	165
Tablo 4.18 : Toplumsal Aidiyetler Açısından Siyasetçiye Güven - 1.....	130	Tablo 4.50 : Genel Aidiyetler Düzleminde Yaşamak İstenen Ülkeler (Tercih - 1).....	165
Tablo 4.19 : Toplumsal Aidiyetler Açısından Siyasetçiye Güven - 2.....	131	Tablo 4.51 : Genel Aidiyetler Düzleminde Yaşamak İstenen Ülkeler (Tercih - 2).....	166
Tablo 4.20 : Dinî, İdeolojik, Siyasî Kimliklere Göre Siyasetçiye Güven	131	Tablo 4.52 : Dinî, Siyasî ve İdeolojik Kimliklere Göre Yaşamak İstenen Ülke.....	166
Tablo 4.21 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Siyasetçiye Güven	133	Tablo 4.53 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği	169
Tablo 4.22 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Siyasetçiye Güven.....	133	Tablo 4.54 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği.....	170
Tablo 4.23 : Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkilemesine Göre Siyasetçiye Güven.....	134	Tablo 4.55 : Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği	170

Tablo 4.56 : Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği	171
Tablo 4.57 : Dindarlık Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği	171
Tablo 4.58 : Beş Vakit Kılma Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği.....	172
Tablo 4.59 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Yaşanmak İstenen Ülke.....	172
Tablo 4.60 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Yaşanmak İstenen Ülke	172
Tablo 4.61 : Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Yaşanmak İstenen Ülke	173
Tablo 4.62 : Dinin Tutum ve Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Yaşanmak İstenen Ülke.....	173
Tablo 4.63 : Dindarlık Düzeyine Göre Yaşanmak İstenen Ülke.....	173
Tablo 4.64 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Yaşanmak İstenen Ülke	174
Tablo 5.1 : Genel Anlamda Kendi Geleceğinizi Nasıl Görüyorsunuz?.....	180
Tablo 5.2 : Farklı Değişkenlere Göre "Genel Anlamda Kendi Geleceğinizi Nasıl Görüyorsunuz?" - 1	180
Tablo 5.3 : Farklı Değişkenlere Göre "Genel Anlamda Kendi Geleceğinizi Nasıl Görüyorsunuz?" - 2	181
Tablo 5.4 : Modern Geleneksel Kimlik Düzleminde Gençlerin Geleceğe Bakışları.....	183
Tablo 5.5 : Toplumsal Aidiyetler Kimlik Düzleminde Gençlerin Geleceğe Bakışları (Tercih - 1).....	183
Tablo 5.6 : Toplumsal Aidiyetler Kimlik Düzleminde Gençlerin Geleceğe Bakışları (Tercih - 2)	183
Tablo 5.7 : Dinî, Siyasî ve İdeolojik Kimlik Düzleminde Gençlerin Geleceğe Bakışları	184
Tablo 5.8 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği	185
Tablo 5.9 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği	185
Tablo 5.10 : Dinin Duygu/Düşünceleri Etkileme Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği	186
Tablo 5.11 : Dinin Tutum/Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği.....	186
Tablo 5.12 : Dindarlık Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği	187
Tablo 5.13 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği	187
Tablo 5.14 : Gençlere Göre On Yıl Sonrının Türkiye'si	189
Tablo 5.15 : Farklı Değişkenler Açısından On Yıl Sonrının Türkiye'si - 1.....	190
Tablo 5.16 : Farklı Değişkenler Açısından On Yıl Sonrının Türkiye'si - 2.....	191
Tablo 5.17 : Modern - Geleneksel Kimlik Düzleminde On Yıl Sonrının Türkiye'si.....	194
Tablo 5.18 : Toplumsal Genel Aidiyetler Kimlik Düzleminde On Yıl Sonrının Türkiye'si (Tercih - 1).....	194
Tablo 5.19 : Toplumsal Genel Aidiyetler Kimlik Düzleminde On Yıl Sonrının Türkiye'si (Tercih - 2).....	194
Tablo 5.20 : Dinî, Siyasî ve İdeolojik Kimlik Düzleminde On Yıl Sonrının Türkiye'si.....	195
Tablo 5.21 : Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu	197
Tablo 5.22 : Dini Bilgi Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu	198
Tablo 5.23 : Dinin Duygu/Düşünceleri Etkileme Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu	198
Tablo 5.24 : Dinin Tutum/Davranışları Etkileme Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu	198
Tablo 5.25 : Dindarlık Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu	199
Tablo 5.26 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre On Yıl sonraki Türkiye'nin Durumu	199

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1 : Araştırma Bölgeleri.....	7
--------------------------------------	---

GİRİŞ

Toplumsal bir kategori olarak çok da uzun bir geçmişi olmayan gençlik, yaşanan veya potansiyel toplumsal problemlerin, geleceğe yönelik toplumsal plan veya programların, sahip olunan toplumsal imkân veya engellerin temel unsurlarından birisi olarak her geçen gün önemini daha da artırıyor. Toplumların geneli açısından gençliğin durumu bu olmasına karşılık, gençlik Türkiye için her geçen gün önemini daha da artırıyor. Çünkü yaygın kabul gören sınıflama kapsamında **15 - 29 yaş** grubu dikkate alındığında Türkiye genç nüfusun genel nüfusa oranının oldukça yüksek olduğu ülkelerden birisidir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun Aralık - 2012 tarihli tespitlerine göre 75.627.386 olan Türkiye nüfusunun **18.862.319'u 15 - 29 yaş grubunda** yer almaktadır. Bu rakamlar dikkate alındığında mevcut Türkiye nüfusunun **% 24,94'ünün gençlerden** oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu da Türkiye bağlamında, mevcut gençliğin özelliklerini, sorunlarını ve beklentilerini tespit etmenin; hem mevcut şartlara ilişkin değerlendirmeler yapabilmek ve hem de geleceğin Türkiye'si hakkında tahminlerde bulunmak açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu büyük dinamik nüfus hâlihazırda **imkân - problem** düzleminde konumlanmayı beklerken, Türkiye, doğum oranındaki hızlı düşüşe paralel, nüfusu hızla yaşlanan ülkelerden de birisidir. Elbette ki mevcut şartlarda öncelikle gençliğin **imkân - problem** düzleminde doğru konumlandırılması ve imkâna dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu ise mevcut toplumsal ve küresel imkân ve şartları doğru analiz edebilen, geleceği başarılı planlayabilen bir devlet aklıyla olabilecek bir şeydir. Ancak ne var ki Türkiye'nin gençlik politikaları, birçok bakımdan eksikler ve yanlışlarla doludur. Zira Türkiye'de gençliğe ilişkin yasal, kültürel, ekonomik, siyasal düzenlemeler oldukça yüzeysel ve aynı zamanda dağınık haldedir. Öyle ki Türkiye'de gençlik politikasına ilişkin somut bir çerçeve belge ya da düzenleme bulunmamaktadır. Devlet politikaları açısından gençlik çoğu zaman problem temelli bir olgu olarak görülmekte ve sektörel girişimlerle problemi durdurma veya erteleme çabaları yürütülmektedir. **Ancak ilginçtir ki gençliğin problem temelli ele alınışında ise madde bağımlılığı, istihdam imkânları, genel anlamda sağlık özel anlamda da cinsel problemler gibi görece dar bir çerçeve çizilmektedir.** Hâlbuki gençlik tüm bunların ötesinde toplumsal etkileri her geçen gün daha da yoğun gözlemlenen **kimlik problemiyle** karşı karşıyadır. Bireysel ve toplumsal kimlikler açısından gittikçe yaygınlık

kazanan “*melezleşme*” ve “*şizofrenik bölünme*” gençliğimizin karşı karşıya olduğu önemli problemlerden sadece birisidir. Bunda ise devletin yanlış eğitim ve kültür politikalarının payı apaçık ortadadır.

Bu araştırma gençliğin hem psikolojik - toplumsal, hem de geçmiş - gelecek ekseninde bizzat kendisini konumlandırışıyla ve siyasal, kültürel, ekonomik konumlandırılışını algılayışıyla ilgilidir. *Burada gençlik konusu “güven” ekseninde ele alınmıştır.* Araştırmanın verileri, **SEKAM (Sosyal, Ekonomik, Kültürel Araştırmalar Merkezi)** tarafından gerçekleştirilip yayımlanmış ve bulguları kamuoyu ile paylaşılmış olan *Türkiye’de Gençlik (Özellikleri ve Sorunları)* araştırmasına dayanmaktadır.

BÖLÜM 1: GENÇLİK ARAŞTIRMASI’NIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

BÖLÜM 1

GENÇLİK ARAŞTIRMASI'NIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Bu araştırma Türkiye’de Gençlik (Özellikleri ve Sorunları) ismiyle yürütülmüş ve yayınlanmış araştırmanın alt konularından birini teşkil etmektedir. *Türkiye’de Gençlik (Özellikleri ve Sorunları)* araştırması nicel bir alan araştırması olup, model olarak *ilişkisel tarama modeline* göre yürütülmüştür. İlişkisel tarama modeli iki veya daha fazla sayıdaki değişken arasındaki değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir modeldir. Ancak bu modelde bulunan ilişkiler gerçek bir neden - sonuç ilişkisi olarak yorumlanamaz; zira gerçek neden - sonuç ilişkisinin bilinebilmesi için etki yönünün bilinmesi zorunluluğu vardır. Hâlbuki *ilişkisel tarama modelinde* değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymakta ama ilişkinin yönünü gerçek mahiyetiyle ortaya koymak mümkün olmamaktadır.

Araştırma, bir diğer özelliğiyle *tanımlayıcı* nitelikte bir araştırmadır. Araştırma, konusunu *tanımlamak* amaçındadır; sebep - sonuç ilişkisi bağlamında *nasıl* sorusuna cevap olacak tespitlerde bulunma çabasına sahiptir. **Araştırmanın evrenini Türkiye’de yaşayan ve yaşı 15 - 28 arasında yer alan bireyler oluşturmaktadır.** Bu evreni temsil özelliğine sahip örneklem tespiti için **katmanlı tesadüfi örneklem tekniği** tercih edilmiştir. Türkiye evrenini temsil kabiliyetine sahip örneklem belirlemek için Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TUIK) belirlediği ve araştırmalarında kullandığı bölge tasnifi kullanılmıştır.

Anket, araştırmanın evrenini temsilen seçilen 81 şehirde ve demografik ölçekle *kent* kategorisine dâhil edilebilecek ilçeler dâhil 179 kentsel, 173 kırsal olmak üzere toplam 352 yerleşim biriminde 5541 kişiye uygulanmıştır (Şekil 1.1; Tablo 1.1 - Tablo 1.10).

Şekil 1.1: Araştırma Bölgeleri

Tablo 1.1: Araştırma Bölgeleri

	KATILIMCI SAYISI	%
İstanbul	706	12,7
Batı Marmara	339	6,1
Ege	455	8,2
Doğu Marmara	405	7,3
Batı Anadolu	445	8,0
Akdeniz	592	10,7
Orta Anadolu	393	7,1
Batı Karadeniz	594	10,7
Doğu Karadeniz	420	7,6
Kuzeydoğu Anadolu	424	7,7
Ortadoğu Anadolu	349	6,3
Güneydoğu Anadolu	419	7,6
TOPLAM	5541	100,0

Tablo 1.2: Araştırma Bölgeleri ve Şehirler

İstanbul	İstanbul
Batı Marmara	Edirne, Tekirdağ, Kırklareli, Balıkesir, Çanakkale
Doğu Marmara	Bursa, Eskişehir, Bilecik, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova
Ege	İzmir, Denizli, Aydın, Muğla, Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak
Batı Anadolu	Konya, Ankara, Karaman
Akdeniz	Antalya, Isparta, Burdur, Adana, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
Orta Anadolu	Nevşehir, Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Kırşehir, Kayseri, Sivas, Yozgat
Batı Karadeniz	Kastamonu, Zonguldak, Karabük, Bartın, Çankırı, Sinop, Samsun, Tokat, Çorum, Amasya
Doğu Karadeniz	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane
Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum, Erzincan, Bayburt, Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan
Ortadoğu Anadolu	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Muş, Bitlis, Hakkâri
Güneydoğu Anadolu	Mardin, Diyarbakır, Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Batman, Şırnak, Siirt

Tablo 1.3: Araştırmanın Yürütüldüğü Şehirler

KATILIMCI SAYISI	%	KATILIMCI SAYISI	%	KATILIMCI SAYISI	%	KATILIMCI SAYISI	%				
Adana	116	2,1	Edirne	71	1,3	Konya	56	1,0	Şanlıurfa	20	,4
Adıyaman	91	1,6	Elazığ	58	1,0	Malatya	71	1,3	Uşak	26	,5
Afyonkarahisar	80	1,4	Erzincan	83	1,5	Manisa	53	1,0	Van	22	,4
Ağrı	100	1,8	Erzurum	79	1,4	Kahramanmaraş	45	,8	Yozgat	31	,6
Amasya	91	1,6	Eskişehir	34	,6	Mardin	68	1,2	Zonguldak	28	,5
Ankara	212	3,8	Gaziantep	93	1,7	Muğla	38	,7	Aksaray	28	,5
Antalya	123	2,2	Giresun	208	3,8	Muş	30	,5	Bayburt	50	,9
Artvin	156	2,8	Gümüşhane	132	2,4	Nevşehir	54	1,0	Karaman	65	1,2
Aydın	70	1,3	Hakkâri	54	1,0	Niğde	54	1,0	Kırıkkale	41	,7
Balıkesir	85	1,5	Hatay	48	,9	Ordu	55	1,0	Batman	58	1,0
Bilecik	54	1,0	Isparta	60	1,1	Rize	71	1,3	Bartın	28	,5
Bingöl	40	,7	İçel	56	1,0	Sakarya	43	,8	Ardahan	43	,8
Bitlis	30	,5	İstanbul	587	10,6	Samsun	113	2,0	Iğdır	26	,5
Bolu	56	1,0	İzmir	57	1,0	Siirt	71	1,3	Yalova	29	,5
Burdur	104	1,9	Kars	43	,8	Sinop	52	,9	Karabük	36	,6
Bursa	35	,6	Kastamonu	43	,8	Sivas	86	1,6	Kilis	38	,7
Çanakkale	75	1,4	Kayseri	40	,7	Tekirdağ	10	,2	Osmaniye	40	,7
Çankırı	115	2,1	Kırklareli	78	1,4	Tokat	44	,8	Düzce	51	,9
Çorum	44	,8	Kırşehir	59	1,1	Trabzon	187	3,4	TOPLAM	5541	100,0
Denizli	38	,7	Kocaeli	38	,7	Tunceli	44	,8			

Tablo 1.4: Katılımcıların Cinsiyetleri

	SAYI	%
Erkek	2722	49,1
Kadın	2819	50,9
TOPLAM	5541	100,0

Tablo 1.5: Katılımcıların Öğrenim Düzeyleri

	SAYI	%
İlköğretim	395	7,3
Lise	1864	34,3
Ön lisans	975	17,9
Lisans	1864	34,3
Lisansüstü	343	6,3
TOPLAM	5441	100,0

Tablo 1.6: Katılımcıların Yaşları

	SAYI	%
15	276	5,3
16	279	5,4
17	353	6,8
18	481	9,3
19	670	13,0
20	661	12,8
21	402	7,8
22	359	6,9
23	336	6,5
24	408	7,9
25	272	5,3
26	208	4,0
27	221	4,3
28	240	4,6
TOPLAM	5166	100,0

Tablo 1.7: Katılımcıların Yaşadıkları Yer

	SAYI	%
Köy/kasaba	546	10,2
İlçe	1670	31,3
Şehir	3095	58,0
TOPLAM	5340	100,0

Tablo 1.8: Katılımcıların En Çok Yaşadıkları Yer

	SAYI	%
Köy/kasaba	881	16,4
İlçe	1769	32,9
Şehir	2723	50,7
TOPLAM	5373	100,0

Tablo 1.9: Katılımcıların Aile Aylık Gelirleri

	SAYI	%
0 - 750 TL	794	14,8
751 - 1000 TL	1138	21,3
1001 - 1500 TL	1562	29,2
1501 - 2000 TL	1101	20,6
2001 - 3000 TL	465	8,7
3001 - 5000 TL	211	3,9
5001 üstü TL	78	1,5
TOPLAM	5349	100,0

Tablo 1.10: Katılımcıların Medeni Durumları

	SAYI	%
Bekâr	4517	87,4
Nişanlı/sözlü	152	2,9
Dul/boşanmış	37	,7
Evli	461	8,9
TOPLAM	5167	100,0

BÖLÜM 2: GENÇLER VE RUH HALLERİ

- Yaşam Kalitesi
- Farklı Kimliklere Göre Yaşam Kalitesi
- Dini Değerlere Göre Gençliğin Yaşam Kalitesi
- Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri
- Farklı Kimliklere Göre Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri
- Dini Değerlere Göre Gençliğin Genel Durumu
- Gençlik ve Bunalım
- Farklı Kimliklere Göre Gençlik ve Bunalım
- Dini Değerlere Göre Gençliğin Bunalımı
- Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler
- Kimliklere Göre Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler
- Dini Değerlere Göre Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler
- Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler
- Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler
- Dini Değerlere Göre Gençliğin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler

BÖLÜM 2

GENÇLER VE RUH HALLERİ

2.1 Yaşam Kalitesi

Her geçen gün daha popüler hale gelen kavramlardan biri olan *yaşam kalitesi*, esasen pek çok konu ile birlikte ele alındığı için çok farklı disiplinleri ilgilendiren kavramlardan biridir. Örneğin, yaşam kalitesi ölçümü, artık sağlık hizmeti teknolojilerindeki gelişmelerin değerlendirilmesinde standart bir uygulama haline gelmiştir. Sadece sağlık alanında değil; kentleşme, sosyal politika, toplumsal güvenlik ve toplum ilişkilerinin düzenlenmesi, kent yönetimi, eğitim gibi pek çok konuda da bazı hedefler belirlenirken ulaşılmak istenen nihai amacın yaşam kalitesi olduğu görüşü ağırlık kazanmıştır.

Yaşam kalitesinin ne olduğunu anlamak için öncelikle *kalite* kavramını dikkate almakta yarar vardır. **Bir insanın, nesnenin ya da yaşantının nitelikçe nasıl olduğunu belirten, onun başka şeylerden ayırt edici üstünlüğünü ölçüp değerlendirebilen özelliğe kalite denmektedir.** Varlığın temel kategorilerinden biri olan *kalite*, bir bakıma yetkinliği ve üstünlüğü nitelemektedir; bu nedenle de zayıflığın eksikliğin, yetkin olmayışın karşıtıdır. *Kalite*, temelde tanımlanması güç bir kavramdır. Yine de bir malın veya hizmetin kalitesinin ne olduğunu belirlemek, yaşamın kalitesinin ne olduğunu belirlemeye göre görece daha kolaydır. Bunun en temel sebebi, yaşamın değişken oluşu ve bir *durumu* değil hızla değişen, gelişen, farklılaşan bir *süreci* ifade etmesidir. Ayrıca yaşamın anlamı, *kaliteli* ya da *kalitesiz* oluşu zaman içinde, toplumdan topluma, kültürden kültüre ve en önemlisi de bireyden bireye değişmektedir. Tüm bu değişkenliklere rağmen *yaşam kalitesi* kavramı belirlenebilir, ölçülebilir bir kavramdır.

Dinamik bir nitelik taşıyan yaşam kalitesi kavramının sürekli gelişme içerisinde olması ve çok yönlü özellik taşıması, tanımlanmasını güçleştirmektedir. **Ancak tüm bunlara rağmen yaşam kalitesi, duygusal, zihinsel, sosyal, fiziksel ve davranışsal bileşenleri içeren çok boyutlu bir kavramdır.** Özellikle son on - on beş yıldır kullanılan biçimiyle *yaşam kalitesi* kavramı önceki zamanlarda kullanılan anlamın-

dan farklı bir boyut kazanmıştır. Burada özellikle de *kalite* kavramının anlamında gerçekleşen değişim belirleyici olmuştur. Örneğin 1980'li yılların ortalarında *kalite* kavramının pazarlama alanında kullanıldığı ve *müşteri memnuniyetini sağlamak* amacını gerçekleştirmeye dönük olduğu ifade edilmekteydi. Ancak 1990'lı yıllara gelindiğinde dünyada yaşanan değişimlerle birlikte *kalite* kavramı daha farklı bir biçim ve içerikte algılanmaya ve kullanılmaya başlanmıştır. Bugün bu terim, farklı biçimlerde kullanılmaktadır. Pek çok insan *yaşam kalitesi* hakkında düşündüğünde başta akıllarına gelen şey güzel bir ev, iyi bir araba, dünyadaki güzel yerlere seyahat etme gibi konular olmaktadır. Fakat kavram üzerinde daha ayrıntılı düşünüldüğünde sayılanlardan daha farklı anlamları da içinde barındırdığı görülecektir. İlginç ve tatmin edici bir işe sahip olmak, güvende hissetmek, kendine güven duymak, **kendi kendinden mutlu olmak, hayatını paylaştığı kişilere kendini yakın hissetmek, eğlenmek, kendisi için önemli olan inançlara sahip olmak ve bunlar doğrultusunda yaşamak, istediği şeyleri elde edebilmek, farklı imkânlar ve bu imkânlar arasından seçim yapabilme şansına sahip olmak gibi...**

Bilimsel literatürde *yaşam kalitesi* günlük hayatta kullandığımızdan daha karmaşıktır. **Bilimsel açıdan yaşam kalitesi dediğimiz şey en genel ifadeyle dünyamızın fiziksel ve materyal yönlerinin ilişkisidir. Yaşam kalitesi kavramı kullanıldığı alana göre farklı boyutlara vurgu yapabilir.** Örneğin, içme suyuna, yeterli yiyeceğe, sıcak ve konforlu bir yaşayışa sahip olmak *yaşam kalitesinin* çevresel boyutudur. Sağlık alanında ise araştırmacılar bu tür çevresel etkenlerle daha az ilgilenirler ve yaşam kalitesinin tanımını daha çok sağlıkla ilişkilendirerek yapmaktadırlar.

Araştırma kapsamında katılımcılara yaşam kalitelerini nasıl değerlendirdikleriyle ilgili bir soruya yer verilmiştir. Alınan cevapların genel sonucuna göre gençlerin yaşam kaliteleri ile ilgili değerlendirmelerinin ağırlıklı olarak olumlu olduğu (Tablo 2.1); % 65,4'ünün "normal", % 19,37'sinin ise "iyi" değerlendirmesi yaptığı anlaşılmaktadır. Katılımcıların olgusal/demografik özelliklerine bağlı olarak Yaşam kalitesine ilişkin yaptıkları değerlendirmeler Tablo 2.2 - Tablo 2.3'de görülmektedir.

Tablo 2.1: "Bütün Yönleriyle Düşündüğünüzde Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?"

	Sayı	%
Çok kötü	129	2,3
Kötü	495	9,0
Normal	3602	65,4
İyi	1085	19,7
Çok iyi	193	3,5
Toplam	5504	100,0

Tablo 2.2: Farklı Değişkenler Açısından Yaşam Kalitesi - 1

Değişkenler	Bütün yönleriyle düşündüğünüzde yaşam kalitenizi nasıl buluyorsunuz? (%)				
	Çok kötü	Kötü	Normal	İyi	Çok iyi
CİNSİYET					
Erkek	3,1	10,3	61,9	20,8	3,8
Kadın	1,6	7,8	68,8	18,6	3,2
YAŞ					
15	1,9	6,7	68,7	19,8	3,0
16	2,2	8,7	59,2	23,8	6,1
17	4,3	7,7	63,4	18,6	6,0
18	2,1	10,9	66,2	18,4	2,5
19	2,2	7,5	70,0	17,3	3,0
20	0,6	13,8	66,8	16,1	2,7
21	1,0	10,0	70,1	18,4	0,5
22	1,7	8,9	59,1	29,0	1,4
23	1,2	11,6	62,2	20,2	4,8
24	1,0	7,1	63,7	22,5	5,6
25	8,8	6,6	57,4	21,3	5,9
26	7,7	7,7	73,1	11,5	
27		7,2	62,9	20,4	9,5
28		6,9	61,2	30,2	1,7
ÖĞRENİM					
İlköğretim	1,6	8,3	64,8	14,8	10,4
Lise	3,6	8,8	66,9	17,6	3,0
Ön lisans	0,6	9,8	60,6	25,8	3,1
Lisans	2,1	9,6	66,6	19,1	2,6
Lisansüstü	1,7	3,5	68,8	23,6	2,3
EN ÇOK YAŞANAN YER					
Köy/kasaba	2,8	11,7	68,9	12,4	4,1
İlçe	2,9	9,2	66,3	18,5	3,1
Şehir	2,0	7,8	63,3	23,5	3,4
AİLENİN EKONOMİK DURUMU					
Çok yoksul	13,8	31,0	31,0	6,9	17,2
Yoksul	11,4	39,6	43,6	5,4	
Normal	2,0	8,4	67,5	19,3	2,8
Zengin		1,6	46,1	40,3	11,9
Çok zengin	22,2		14,8	11,1	51,9

Tablo 2.3: Farklı Değişkenler Açısından Yaşam Kalitesi - 2

Bütün yönleriyle düşündüğünüzde yaşam kalitenizi nasıl buluyorsunuz? (%)					
Değişkenler	Çok kötü	Kötü	Normal	İyi	Çok iyi
MEDENİ DURUM					
Bekâr	2,2	9,8	65,9	19,2	2,9
Nişanlı - Sözlü	5,3	7,2	58,6	22,4	6,6
Dul - Boşanmış	5,4	10,8	43,2	32,4	8,1
Evli	2,2	4,7	61,9	23,5	7,8
BÖLGE					
İstanbul	1,8	7,7	67,0	19,5	4,0
Batı Marmara	3,1	6,1	70,6	17,7	2,4
Ege	0,9	10,6	64,7	17,1	6,7
Doğu Marmara	5,2	5,5	67,7	18,7	3,0
Batı Anadolu	1,1	9,0	65,2	23,1	1,6
Akdeniz	2,5	6,4	64,9	20,7	5,4
Orta Anadolu	2,0	8,9	70,9	17,6	0,5
Batı Karadeniz	2,4	10,6	67,8	17,5	1,7
Doğu Karadeniz	0,7	13,0	59,8	24,1	2,4
Kuzey Doğu Anadolu	1,0	7,9	70,5	17,4	3,3
Ortadoğu Anadolu	2,3	10,0	57,6	26,9	3,2
Güneydoğu Anadolu	5,8	12,7	57,0	17,5	7,0
AİLENİN AYLIK GELİRİ					
0 - 750 TL	4,4	15,1	69,3	7,5	3,7
751 - 1000 TL	3,1	14,6	67,9	11,4	3,0
1001 - 1500 TL	1,2	8,4	66,0	21,9	2,4
1501 - 2000 TL	0,6	4,9	69,0	23,4	2,1
2001 - 3000 TL	1,7	2,2	58,9	35,7	1,5
3001 - 5000 TL			46,4	39,8	13,7
5001 ve üstü TL	2,6	2,6	32,1	26,9	35,9

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ: Yaşam Kalitesi

Gençlerin % 65'i yaşam kalitesini "normal", % 23'ü "iyi + çok iyi" ve % 11'i "çok kötü + kötü" olarak değerlendirmektedir. **Dolayısıyla araştırmaya katılan gençlerin % 88'i, yaşam kalitelerinden memnundur. Bu durum ülke açısından sevindirici bir durum olarak kabul edilmelidir (Tablo 2.1).**

Aralarında çok ciddi fark olmamakla beraber kadınlar erkeklere, 27 ve 28 yaşındaki gençler, diğer yaş gruplarına göre yaşam kalitelerini daha iyi kabul etmektedirler. 27 ve 28 yaşındaki gençlerin, muhtemeldir ki, huzurlu olabildiği bir işi vardır ve kendi hayatını devam ettirebilecek bir gelire sahiptir ya da ailenin kendisine maddi ve manevi katkısı bulunmaktadır (Tablo 2.2).

En çok yaşanan yerleşim merkezinin köyden kente doğru değişimine paralel olarak yaşam kalitesini olumlu bulanların oranının arttığı görülmektedir. Benzer şekilde, ailenin ekonomik durumu ile aylık gelir düzeyinin yükselmesine paralel olarak yaşam kalitesini olumlu bulanların oranı artmaktadır. Ancak kendisini çok zengin kabul edenlerin % 22'sinin yaşam kalitesini çok kötü olarak değerlendirmesi, bir tatminsizliğin varlığı olarak yorumlanabilir (Tablo 2.2 - Tablo 2.3).

Ekonomik durumunu "çok yoksul" kabul edenlerin % 45'i ve "yoksul" kabul edenlerin % 51'i, yaşam kalitelerini "çok kötü + kötü" kabul ederlerken; aylık geliri 0 - 750 TL olanların % 20'si, 751 - 1500 olanların % 18'i yaşam kalitelerini "çok kötü + kötü" olarak görmektedirler.

Gençlerin ekonomik durum algısı ile aylık gelir arasında nasıl bir bağlantı kurdukları anlaşılamamaktadır.

Aylık gelir durumu yükseldikçe yaşam kalitesindeki memnuniyetin arttığı görülmektedir. Ancak "aylık geliri 5001 TL'nin üzerinde" olanların % 5'i, ekonomik durumunu "çok zengin" kabul edenlerde olduğu gibi yaşam kalitelerinin "kötü + çok kötü" olduğunu ifade etmesi, "zenginliğin" neden olduğu bir tatminsizlik sonucu olsa gerekir.

Eğitim düzeyi ile yaşam kalitesi arasında çok ciddi bir bağlılık görünmemekle beraber, "lisansüstü eğitime" sahip olanlar, yaşam kalitelerini nispeten daha iyi görmektedirler. Muhtemelen lisansüstü eğitime sahip olduklarından dolayı iyi bir işe sahiplerdir; ya da ailelerinin yaşam kaliteleri yüksektir veya lisansüstü eğitime sahip olmanın verdiği güven ve tatminkâr bir ruh hali vardır" (Tablo 2.2).

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ: Yaşam Kalitesi

Medeni durumu açısından yaşam kalitesinden en çok şikâyetçi olanlar, “dul - boşanmış olanlardır” (% 16). Bu kesimi göz önüne almadığımız takdirde medeni duruma (bekâr - evli) bağlı olarak yaşam kalitesinin iyileştiğini ifade edenlerin oranı artmaktadır. Bunun sebebi, gençlerin, yaşam kalitesini sadece ekonomik gerekçelere bağlı olarak değerlendirmedikleri; iç huzur, düzenli hayat, biyolojik ve cinsel ihtiyaçların meşruiyet içerisinde tatmin edilmesi gibi diğer bazı faktörlere bağlı olarak değerlendirdikleri olabilir.

Bölgesel olarak yaşam kalitesi ele alındığında en olumsuz olan bölge gençleri, Güneydoğu Anadolu bölgesindeki gençler olup bunların % 15'i, yaşam kalitelerini “kötü + çok kötü” olarak kabul etmektedirler. İkinci sırada Doğu ve Batı Karadeniz gençleri yer almaktadır (% 13).

Her üç bölgedeki gençlerin yaşam kalitesini “kötü + çok kötü” görülenlerin oranının % 15 ve altı olması ülke açısından sevindirici bir durumdur. Siyasi iktidarın, öncelikle bu kesimlerin yaşam kalitesini düzelterek çareler araması yararlı olacaktır (Tablo 2.3).

2.2 Farklı Kimlik Gruplarına Göre Yaşam Kalitesi

Modern - gelenek düzleminde yaşam kalitesine ilişkin cevaplar değerlendirildiğinde, kendisini “modern” olarak niteleyenlerin görece yaşam kalitelerini daha yüksek düzeyde olumlu buldukları tespit edilmiştir. Bu da yaşam kalitesi ile modern olmak arasında bir ilişki kurulduğu anlamına gelmektedir diye düşünmeye yol açmaktadır (Tablo 2.4).

Toplumsal aidiyetlerle yaşam kalitesini değerlendirme arasındaki ilişkiler incelendiğinde, kendisini “Kürt” ve “Alevi” olarak niteleyenlerin görece yaşam kalitelerini olumsuz değerlendirdikleri dikkat çekmektedir (Tablo 2.5, Tablo 2.6).

Yaşam kalitesini değerlendirme tarzı ile katılımcıların kimlikleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde; siyasi, ideolojik ve dinî kimlikler açısından yaşam kalitesini görece en iyi veya kötü bulanlar incelendiğinde ilginç bir durumla karşılaşmakta ve yaşam kalitesi açısından tüm kimlik sahiplerinin neredeyse tamamının benzer konumda oldukları tespit edilmektedir (Tablo 2.7).

Tablo 2.4: Modern - Gelenek Düzleminde Yaşam Kalitesi

Bütün yönleriyle düşündüğünüzde YAŞAM KALİTENİZİ nasıl buluyorsunuz? (%)						
Modern - Gelenek düzleminde konumlanış	Sayı	Çok kötü	Kötü	Normal	İyi	Çok iyi
Modern	627	2,4	4,3	54,5	32,1	6,7
Geleneğe bağlı	866	2,8	10,6	64,0	16,6	6,0
Biraz modern biraz geleneksel	3873	2,1	9,1	67,7	19,0	2,1
Toplam	5366	2,2	8,8	65,6	20,1	3,3

Tablo 2.5: Toplumsal Aidiyetler Açısından Yaşam Kalitesi (1. Düzey Tercihlere Göre)

Bütün yönleriyle düşündüğünüzde YAŞAM KALİTENİZİ nasıl buluyorsunuz? (%)						
Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Sayı	Çok kötü	Kötü	Normal	İyi	Çok iyi
Müslüman	1996	2,6	8,4	61,0	24,3	3,8
İnsan	1454	2,3	10,2	66,1	19,5	1,9
Türk	980	2,0	8,3	71,7	13,8	4,2
T.C. Vatandaşı	620	1,0	7,4	69,2	19,7	2,7
Alevi	74	1,4	4,1	71,6	17,6	5,4
Kürt	132	6,8	5,3	61,4	19,7	6,8
Diğer	11	0,0	36,4	27,3	18,2	18,2
Toplam	5267	2,3	8,7	65,4	20,3	3,3

Tablo 2.6: Toplumsal Aidiyetler Açısından Yaşam Kalitesi (2. Düzey Tercihlere Göre)

Bütün yönleriyle düşündüğünüzde YAŞAM KALİTENİZİ nasıl buluyorsunuz? (%)						
Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Sayı	Çok kötü	Kötü	Normal	İyi	Çok iyi
Müslüman	1066	0,8	9,9	68,5	17,6	3,2
İnsan	637	0,8	8,9	71,3	17,0	2,0
Türk	1612	3,2	6,6	62,0	23,6	4,6
T.C. Vatandaşı	917	1,3	10,3	64,7	21,7	2,1
Alevi	84	21,4	4,8	67,9	6,0	0,0
Kürt	124	7,3	7,3	50,0	27,4	8,1
Diğer	37	0,0	8,1	75,7	10,8	5,4
Toplam	4477	2,3	8,5	65,3	20,5	3,4

Tablo 2.7: Siyasî - İdeolojik ve Dinî Kimlikler Açısından Yaşam Kalitesi

Bütün yönleriyle düşündüğünüzde YAŞAM KALİTENİZİ nasıl buluyorsunuz? (%)						
KİMLİK	Sayı	Çok kötü	Kötü	Normal	İyi	Çok iyi
Dindar	3554	2,1	8,3	64,7	21,7	3,2
İslâmcı	3123	2,0	8,5	65,4	20,4	3,7
Müslüman	4545	2,0	8,3	65,7	20,6	3,4
Muhafazakâr	2628	2,2	9,7	64,1	20,5	3,5
Ülkücü	1570	2,0	7,9	65,9	21,5	2,7
Milliyetçi	3690	2,3	8,2	65,1	21,4	3,0
Demokrat	3497	2,1	7,5	65,9	21,0	3,5
İlerici	3730	2,2	8,4	66,0	20,3	3,0
Sosyal Demokrat	2598	2,1	8,2	65,5	20,5	3,7
Liberal	1911	2,5	9,5	62,3	21,5	4,2
Laik	3669	2,3	8,4	65,1	21,1	3,1
Atatürkçü	3794	2,2	8,2	65,9	20,7	3,0
Feminist	872	2,3	10,3	63,0	21,0	3,4
Sosyalist	2485	2,5	9,0	65,2	19,7	3,6
Kemalist	2183	2,7	7,1	65,3	22,2	2,7
Devrimci	1706	3,0	10,2	66,4	18,6	1,8
Ateist	161	3,1	8,1	69,6	16,8	2,5
Komünist	434	5,5	6,2	59,7	24,2	4,4

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Farklı Kimlik Gruplarına Göre Yaşam Kalitesi

Siyasal, ideolojik ve dinî kimlikler açısından yaşam kalitesine verilen cevaplar değerlendirildiğinde, ilginç bir durumla karşılaşılmakta ve yaşam kalitesi açısından tüm kimlik sahiplerinin neredeyse benzer konumda oldukları tespit edilmektedir (Tablo .2.4). **18 farklı dinî, siyasî ve ideolojik kimlik mensuplarının yaşam kalitesini “kötü + çok kötü” görenlerin oranı % 10 - 13 bandında yer almaktadır (Tablo 2.4).**

Benzer durum modern - gelenek ekseninde konumlanmayla ilgili cevaplarda da karşımıza çıkmaktadır. Ancak kendisini “modern” olarak niteleyenlerin görece yaşam kalitelerini daha yüksek düzeyde olumlu buldukları dikkat çekmektedir. Bu da, yaşam kalitesi ile modern olmak arasında bir ilişki kurulduğu anlamına gelmektedir, diye düşünülebilir (Tablo .2.5).

Toplumsal aidiyetlerle yaşam kalitesini değerlendirme arasındaki ilişkiler incelendiğinde, kendisini “Kürt” ve “Alevi” olarak niteleyenlerin, görece yaşam kalitelerini olumsuz değerlendirdikleri görülmektedir (Tablo .2.6, Tablo 2.7). Kürtlerle ilgili olan bu durum, bölgesel bazda, Güneydoğu Anadolu, sonuçlarıyla da örtüşmektedir (Tablo 2.3).

Birinci tercih düzeyinde Alevilerin % 6’si, yaşam kalitesini “kötü + çok kötü” olarak kabul ederken; ikinci tercih düzeyinde bu oran % 26 gibi bir düzeye çıkmaktadır. Yaşam kalitesi konusunda bu kesimin çok kırılğan bir ruh haline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu kadar keskin bir değişim olmamakla beraber Kürtlerde bu oran, % 12’den % 15’e çıkmaktadır.

Birinci ve ikinci tercih düzeyleri arasındaki değişim, olumsuz bir eğilimin yönünü göstermesi açısından önemli olup tedbir alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2.3 Dini Değerlere Göre Gençliğin Yaşam Kalitesi

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin değişik konulardaki düşünceleri üzerinde etkisi olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla gençliğe sorulan “*Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?*” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- *Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi*
- *Dini Bilgi Düzeyi*
- *Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi*
- *Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi*
- *Dindarlık Düzeyi*
- *Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi*

“*Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?*” sorusunun bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 2. 8 - Tablo 2. 13'de verilmektedir.

Tablo 2.8: Yaşam Kalitesine Göre Allah'ın Varlığına İnanç

Yaşam Kalitesi	Allah'ın Varlığına İnanç (%)				
	Sayı	Kesinlikle inanırım	İnanırım	Şüpheliyim	İnanmam
Çok kötü	123	91,9	8,1	0,0	0,0
Biraz kötü	489	89,4	8,2	1,6	0,8
Normal	3559	92,0	5,8	1,6	0,6
Oldukça iyi	1083	94,4	4,3	0,7	0,6
Çok iyi	188	96,3	1,6	1,6	0,5
Toplam	5442	92,4	5,6	1,4	0,6

Tablo 2.9: Dini Bilgi Düzeyine Göre Yaşam kalitesi

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?					Toplam
		Çok kötü	Biraz kötü	Normal	Oldukça İyi	Çok iyi	
Çok yetersiz	Sayı	18	17	79	17	5	136
	%	13,2	12,5	58,1	12,5	3,7	100,0
Yetersiz	Sayı	13	85	381	107	12	598
	%	2,2	14,2	63,7	17,9	2,0	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	36	201	1497	403	52	2189
	%	1,6	9,2	68,4	18,4	2,4	100,0
Yeterli	Sayı	50	157	1444	443	78	2172
	%	2,3	7,2	66,5	20,4	3,6	100,0
Çok yeterli	Sayı	6	31	162	101	34	334
	%	1,8	9,3	48,5	30,2	10,2	100,0
Toplam	Sayı	123	491	3563	1071	181	5429
	%	2,3	9,0	65,6	19,7	3,3	100,0

Tablo 2.10: Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Yaşam Kalitesi

Din Duygu/Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?					Toplam
		Çok kötü	Biraz kötü	Normal	Oldukça İyi	Çok iyi	
Çok etkiler	Sayı	47	233	1620	493	87	2480
	%	1,9	9,4	65,3	19,9	3,5	100,0
Etkiler	Sayı	58	184	1596	489	47	2374
	%	2,4	7,8	67,2	20,6	2,0	100,0
Çok az	Sayı	4	41	195	66	19	325
	%	1,2	12,6	60,0	20,3	5,8	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	10	25	115	19	22	191
	%	5,2	13,1	60,2	9,9	11,5	100,0
Toplam	Sayı	119	483	3526	1067	175	5370
	%	2,2	9,0	65,7	19,9	3,3	100,0

Tablo 2.11: Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Yaşam Kalitesi

Din Tutum /Davranışınızı Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?					Toplam
		Çok kötü	Biraz kötü	Normal	Oldukça İyi	Çok iyi	
Çok etkiler	Sayı	37	200	1466	491	96	2290
	%	1,6	8,7	64,0	21,4	4,2	100,0
Etkiler	Sayı	65	224	1744	514	44	2591
	%	2,5	8,6	67,3	19,8	1,7	100,0
Çok az	Sayı	6	42	240	50	17	355
	%	1,7	11,8	67,6	14,1	4,8	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	11	23	87	22	26	169
	%	6,5	13,6	51,5	13,0	15,4	100,0
Toplam	Sayı	119	489	3537	1077	183	5405
	%	2,2	9,0	65,4	19,9	3,4	100,0

Tablo 2.12: Dindarlık Düzeyine Göre Yaşam Kalitesi

Dindarlık Durumunuz?	Sayı/%	Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?					Toplam
		Çok Kotu	Biraz kötü	Normal	Oldukça İyi	Çok iyi	
Çok dindar	Sayı	15	25	155	80	54	329
	%	4,6	7,6	47,1	24,3	16,4	100,0
Dindar	Sayı	28	207	1684	559	80	2558
	%	1,1	8,1	65,8	21,9	3,1	100,0
Biraz dindar	Sayı	62	229	1556	392	43	2282
	%	2,7	10,0	68,2	17,2	1,9	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	18	14	94	33	7	166
	%	10,8	8,4	56,6	19,9	4,2	100,0
İnanmaz	Sayı	0	4	24	2	1	31
	%	0,0	12,9	77,4	6,5	3,2	100,0
Toplam	Sayı	123	479	3513	1066	185	5366
	%	2,3	8,9	65,5	19,9	3,4	100,0

Tablo 2.13: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Yaşam Kalitesi

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?					Toplam
		Çok kötü	Biraz kötü	Normal	Oldukça İyi	Çok iyi	
Düzenli	Sayı	25	102	808	252	70	1257
	%	2,0	8,1	64,3	20,0	5,6	100,0
Ara sıra	Sayı	40	219	1756	485	77	2577
	%	1,6	8,5	68,1	18,8	3,0	100,0
Hiç	Sayı	54	140	818	313	35	1360
	%	4,0	10,3	60,1	23,0	2,6	100,0
Toplam	Sayı	119	461	3382	1050	182	5194
	%	2,3	8,9	65,1	20,2	3,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençliğin Yaşam kalitesi

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, onların değişik konulardaki düşünceleri üzerinde etkisi olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla gençliğe sorulan **“Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?”** sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allaha İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar, **gençlerin dinî bilgi düzeyine göre** değerlendirildiğinde, gençlerin % 49 - 68 bandında yaşam kalitelerini normal olarak kabul ettikleri anlaşılmaktadır. *Dini bilgi düzeyi çok yetersiz olanların % 26'si, yaşam kalitelerini “kötü” (“çok kötü + biraz kötü”), dinî bilgi düzeyi yetersiz olanların % 16'sinin “kötü” (çok kötü + biraz kötü) olarak gördüklerinden hareketle dinî bilgi düzeyi daha zayıf olanların daha tatminsiz olduğu, olumsuz düşündüğü ifade edilebilir.*

Dini Bilgi Düzeyi çok yeterli olanların % 40'ının yaşam kalitesini “çok iyi” (oldukça iyi + çok iyi) olarak görmesi ve dinî bilgi düzeyine bağlı olarak yaşam kalitesini “çok iyi” bulanların oranlarının düzenli yükselmesi, bu tespitin doğru olduğunu göstermektedir.

“Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar, **dinin gençlerin duygu ve düşüncelerini etkileme düzeyine bağlı olarak** değerlendirildiğinde, gençlerin % 60 - 67 bandında yaşam kalitelerini “normal” olarak kabul ettikleri anlaşılmaktadır. Dinin duygu ve düşüncelerini *“hiç etkilemeyenlerin” % 18'i, en yüksek oran, yaşam kalitelerini “kötü” (çok kötü + biraz kötü) olarak kabul etmektedirler.*

Dinin duygu ve düşünceleri etkileme gücü zayıfladıkça yaşam kalitesini “kötü” (çok kötü + biraz kötü) olarak kabul edenlerin oranı artmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençliğin Yaşam Kalitesi

“Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar, **dinin gençlerin tutum ve davranışlarını etkileme düzeyine bağlı olarak** değerlendirildiğinde, gençlerin % 52 - 68 bandında yaşam kalitelerini “normal” olarak kabul ettikleri anlaşılmaktadır. **Dinin gençlerin tutum ve davranışlarını “hiç etkilemeyenlerin” % 20’si, en yüksek oran, yaşam kalitelerini “kötü” (çok kötü + biraz kötü) olarak kabul etmektedirler.**

Dinin gençlerin tutum ve davranışlarını etkileme gücü zayıfladıkça yaşam kalitesini “kötü” (çok kötü + biraz kötü) olarak kabul edenlerin oranı artmaktadır.

Aynı soru gençlerin dindarlık düzeyi göz önüne alınarak değerlendirildiğinde, dine ilgisiz olanlar, en yüksek oranda (% 19) yaşam kalitelerini “kötü” (çok kötü + biraz kötü) olarak kabul etmektedirler.

Dindarlık düzeyi zayıfladıkça yaşam kalitesini “kötü” (çok kötü + biraz kötü) olarak kabul edenlerin oranı artmaktadır.

“Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar, **“beş vakit namaz kılma” düzeyine bağlı olarak** değerlendirildiğinde, gençlerin % 60 - 68 bandında yaşam kalitelerini “normal” olarak kabul ettikleri anlaşılmaktadır. Hiç namaz kılmayanlar, **en yüksek oranda (% 14) yaşam kalitelerini “kötü” (çok kötü + biraz kötü) olarak kabul etmektedirler.**

Sonuç olarak dinî değerlere olan bağlılık zayıfladıkça yaşam kalitesini “kötü” olarak kabul edenlerin oranı artmaktadır. Böyle bir sonuca ulaşıldığında, bir taraftan İslam’ın tutumluluk ve şükretme kavramlarına yüklediği derin felsefi anlamın; diğer taraftan da lüks, israf ve gösteriş yasaklamasının etkisi olabilir.

2.4 Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri

Araştırma kapsamında katılımcılara *Bütününü dikkate aldığımızda genel durumunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?* biçiminde bir soru yöneltilmiştir. Esasen bu soru yukarıdaki yaşam kalitesi ile ilgili soruyu tekrar eden bir sorudur. Ancak bazı katılımcıların *yaşam kalitesi* nitelemesini anlamayacakları ihtimali böyle bir soruyu sormayı gerektirmiştir. Soruya alınan cevapların genel sonucuna bakıldığında (Tablo 2.14), gençlerin önemli bir kısmının (% 72,7) *bütününü dikkate aldığında durumu* hakkında “mutlu” değerlendirmesi yaparken, % 9,5’lik bir kesim ise “çok mutlu” değerlendirmesi yapmaktadır.

Bu araştırmanın amaçları arasında *yaşam kalitesi* kavramının bilinip - bilinmediğini kontrol etmek yer almamaktadır. Ancak buna rağmen araştırmanın bir bulgusu olarak ifade etmek gerekirse, gençler *yaşam kalitesi* ile *bütününü dikkate alındığında bireysel genel durumu* kısmen farklı anlamlandırmaktadırlar. Bu konuda karşılaştırma verilerine (Tablo 2.15) bakmak fazlasıyla açıklayıcıdır.

Bütününü dikkate alındığında bireysel genel durumu ile ilgili cevaplar farklı değişkenler açısından incelendiğinde (Tablo 2.16 - Tablo 2.17), 15 - 16 ve 28 yaşındaki gençlerin diğer yaşlardakine oranla görece daha mutlu oldukları anlaşılmaktadır. Bunun, 15 - 16 yaşındaki gençlerin henüz sorumluluklarla donanmış bir hayata sahip olmamalarıyla, 28 yaşındakilerini ise evlilik - çalışma hayatı gibi konularda tüm geleceklerini şekillendirecek bir duruma sahip olmalarıyla açıklanabileceğini düşünüyoruz.

Tablo 2.14: Bütününü Dikkate Aldığınızda Genel Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

	Sayı	%
Çok mutlu	494	9,5
Mutlu	3777	72,7
Mutlu değil	781	15,0
Hiç mutlu değil	142	2,7
Toplam	5194	100,0

Tablo 2.15: Yaşam Kalitesi - Bütününü Dikkate Aldığımızda Genel Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?	Bütününü dikkate aldığımızda mevcut DURUMUNUZ hakkında ne düşünüyorsunuz? (%)				
	Sayı	Çok Mutlu	Mutlu	Mutlu Değil	Hiç Mutlu değil
Çok kötü	121	14,9	15,7	52,1	17,4
Kötü	448	4,9	48,9	41,1	5,1
Normal	3386	6,1	78,6	13,0	2,3
İyi	1044	17,0	75,5	6,9	0,7
Çok iyi	177	36,2	46,3	9,6	7,9
Toplam	5176	9,4	72,8	15,0	2,7

Tablo 2.16: Farklı Değişkenlere Göre
"Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?" - 1

Değişkenler	Bütünü dikkate aldığınızda mevcut DURUMUNUZ hakkında ne düşünüyorsunuz? (%)			
	Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil
CİNSİYET				
Erkek	9,6	71,5	16,5	2,4
Kadın	9,5	73,9	13,6	3,0
YAŞ				
15	19,8	64,7	13,4	2,2
16	17,1	66,3	11,9	4,8
17	10,2	66,7	17,0	6,2
18	5,9	74,5	15,9	3,7
19	9,1	75,9	12,9	2,1
20	7,7	73,7	16,4	2,2
21	7,3	72,0	19,7	1,0
22	7,6	74,1	16,5	1,8
23	5,6	79,9	14,5	
24	7,9	75,7	15,3	1,0
25	10,6	70,1	14,8	4,5
26	3,8	69,2	23,1	3,8
27	3,8	66,3	19,7	10,1
28	25,9	72,2	1,9	
ÖĞRENİM				
İlköğretim	15,0	62,4	17,1	5,6
Lise	11,8	71,1	14,2	2,8
Ön lisans	9,1	71,8	18,4	0,6
Lisans	7,0	76,4	14,1	2,5
Lisansüstü	6,5	78,0	11,9	3,6
EN ÇOK YAŞANAN YER				
Köy/kasaba	5,7	77,8	12,5	4,0
İlçe	12,6	65,6	17,6	4,2
Şehir	9,0	75,1	14,3	1,5
AİLENİN EKONOMİK DURUMU				
Çok yoksul	25,0	58,3	16,7	
Yoksul	2,8	47,2	39,4	10,6
Normal	8,6	74,0	14,7	2,6
Zengin	25,1	66,8	8,1	
Çok zengin	29,6	55,6		14,8

Tablo 2.17: Farklı Değişkenlere Göre
"Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?" - 2

Değişkenler	Bütünü dikkate aldığınızda mevcut DURUMUNUZ hakkında ne düşünüyorsunuz? (%)			
	Çok Mutlu	Mutlu	Mutlu Değil	Hiç mutlu değil
MEDENİ DURUM				
Bekâr	8,2	73,5	15,9	2,4
Nişanlı - sözlü	16,4	55,9	19,7	7,9
Dul - boşanmış	31,4	40,0	11,4	17,1
Evli	17,2	73,6	6,1	3,1
BÖLGE				
İstanbul	10,2	69,9	16,5	3,4
Batı Marmara	12,5	69,9	16,3	1,3
Ege	9,2	76,4	11,8	2,6
Doğu Marmara	10,1	69,4	17,9	2,6
Batı Anadolu	6,3	77,9	13,6	2,1
Akdeniz	13,5	69,0	14,3	3,3
Orta Anadolu	9,4	79,9	9,4	1,3
Batı Karadeniz	7,2	71,9	16,8	4,0
Doğu Karadeniz	6,4	74,6	17,8	1,2
Kuzey Doğu Anadolu	7,3	71,4	16,6	4,7
Ortadoğu Anadolu	9,2	74,2	13,2	3,4
Güneydoğu Anadolu	13,0	70,7	14,6	1,6
AİLENİN AYLIK GELİRİ				
0 - 750 TL	5,9	71,2	17,7	5,2
751 - 1000 TL	8,4	73,4	14,1	4,1
1001 - 1500 TL	8,6	73,4	16,7	1,3
1501 - 2000 TL	8,6	74,3	14,4	2,6
2001 - 3000 TL	12,0	76,0	10,2	1,8
3001 - 5000 TL	23,7	64,7	10,6	1,0
5001 ve üstü TL	17,1	69,7	13,2	

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri

Bu araştırmanın amaçları arasında birçok kavramın yanında *yaşam kalitesi* kavramının bilinip - bilinmediğini kontrol etmek yer almamaktadır. Bununla birlikte yaşam kalitesinin muhtevası hakkında bilgilerini ölçmek açısından araştırma kapsamında katılımcılara "Bütününü dikkate aldığınızda genel durumunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?" biçiminde bir soru yöneltilmiştir. Bazı katılımcıların *yaşam kalitesi* nitelemesini anlamayacakları ihtimali, böyle bir soruyu sormayı gerektirmiştir. Bu soru, yukarıdaki yaşam kalitesi ile ilgili soruyu bir açıdan tekrar eden ya da ona derinlik kazandıran bir sorudur.

Gençlerin bu soruya verdiği cevaplara bakıldığında (Tablo 2.14), onların % 73'ünün "bütününü dikkate aldığı" durumu hakkında "mutlu", % 10'unun ise "çok mutlu" değerlendirmesi yaptığı görülmektedir. "Mutlu" ve "çok mutlu" olarak meseleyi ele aldığımızda gençlerin % 82'sinin mutlu olduğu gibi bir sonuçla karşılaşmaktadır. % 18 "mutsuz" kesim, önemsiz görünmemekle birlikte genel durumun böyle olması ülke için çok yararlı bir durumdur. Yapılacak iş, % 82'nin durumunu muhafaza ederken geri kalan % 18'lik dilimin de mutlular kesimine katılmasını sağlayacak çalışmaların yapılmasıdır.

Bu açıdan bu kesimin mutsuzluk nedenlerinin araştırılması ayrı bir çalışma konusu olarak önem kazanmaktadır.

Mutlu olmakla yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla, iki soru arasında çapraz bir sorgulama yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, Tablo 2.15'de verilmektedir. Gençlere göre yaşam kalitesi ile "mutluluk" ya da "mutsuzluk" arasında doğrudan bir ilişki vardır. Yaşam kalitesini "çok kötü" kabul edenlerin % 52'si "mutlu değil", % 17'si "hiç mutlu değil"; yaşam kalitesini "kötü" kabul edenlerin % 41'i "mutlu değil", % 5'i "hiç mutlu değil"; yaşam kalitesini "normal" kabul edenlerin % 13'ü "mutlu değil", % 1'i "hiç mutlu" değildir. Kendi yaşam kalitesini "çok kötü - iyi" bandında görenlerin "mutlu değil - hiç mutlu değil" bandındaki değişimleri, gittikçe iyileşme istikametindedir. İstisnai durum, yaşam kalitesi "çok iyi" olanlarda ortaya çıkmaktadır. Yaşam kalitesi "çok iyi" olanların, genel eğilimi bozarak % 10'unun "mutlu" olmadığı, % 8'inin ise "hiç mutlu" olmadığı gibi bir sonuçla karşılaşmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri

Benzer durumla yaşam kalitesi ile ilgili olarak yapılan değerlendirmelerde, "aylık gelir düzeyi 5001TL'nin üzerinde" olanlarda ve ekonomik durumunu "çok zengin" olarak görenlerde de karşılaşmaktayız (Tablo 2.2, Tablo 2.3).

"Bütününü dikkate aldığınızda genel durumunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusunu, ekonomik durum ve aylık gelir düzeyleri ile ilgili değerlendirdiğimizde (Tablo 2.16 - Tablo 2.17), mutlu olanla mutsuz olan arasındaki fark, yaklaşık % 10 civarındadır.

Ekonomik durum ya da aylık gelir düzeyi, mutluluk üzerinde etkili olmakla beraber çok ayırt edici bir faktör olarak ortaya çıkmamaktadır. Bunun da dinî ve kültürel değerlerle bağlantılı olduğunu düşünmekteyiz. Ekonomik durumu kabullenerek hayatını buna göre ayarlamasının tedbiri, temkini, tutumluluğu söz konusu olabilir. Ekonomik durumunu "çok zengin" olarak kabul edenlerin % 15'inin "hiç mutlu" olmaması (Tablo 2.16), aylık gelirinin 5001TL'nin üzerinde olanların % 13'ünün "mutlu" olmaması (Tablo 2.17), zenginlerde görülen dünyevileşme hastalığı ile ilgili olduğu söylenebilir.

15 - 16 ve 28 yaşındaki gençlerin diğer yaşlardakine oranla görece daha mutlu oldukları anlaşılmaktadır. Bunun, 15 - 16 yaşındaki gençlerin henüz sorumluluklarla donanmış bir hayat sahip olmalarıyla, 28 yaşındakilerin ise evlilik - çalışma hayatı gibi konularda tüm geleceklerini şekillendirecek bir duruma sahip olmalarıyla açıklanabileceğini düşünüyoruz. Benzer şekilde 26 yaş grubunun % 27'sinin, 27 yaş grubunun da % 30'unun mutsuz olmasının sebebi de bu gruptakilerin, iş bulma, evlenme süreci ile ilgili karar arifesinde olmalarından dolayı olabilir (Tablo 2.16).

Eğitim düzeyine bağlı olarak bu sorunun cevabı incelendiğinde eğitim düzeyi ilköğretim olanların % 77'si, lise olanların % 83'ü, ön lisans olanların % 81'i lisans olanların % 83'ü ve lisansüstü olanların % 85'i, kendilerini "mutlu" (mutlu + çok mutlu) olarak hissetmektedirler. **Dolayısıyla ilköğretim düzeyi hariç eğitim düzeyi ile mutluluk ilişkisinde çok büyük bir değişim görülmemektedir.**

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri

En çok yaşanan yer köy - kent ile mutluluk ilişkisinde köydekilerle kentkilerin "mutluluk" oranlarının aynı olmasına (% 84) karşılık ilçede yaşayanların % 78'inin "mutlu", % 22'sinin "mutsuz" olması açıklanması gereken bir sosyolojik vaka olsa gerekir (Tablo 2.17).

Mutlulukla medeni hal arasındaki ilişkide evlilerin % 9'unun mutsuz, bekârların % 15'inin, nişanlıların % 28'inin ve dul - boşanmış olanların % 29'unun mutsuz olduğu görülmektedir.

Burada, fitratın bir tezahürü olarak evliliğin mutluluğu artırıcı bir rol oynadığı görülmektedir.

Dul - boşanmış olanların mutsuzluk oranının yüksekliği, boşanma ile ilgili yaşadıkları travmanın etkisinden kaynaklanmış olabilir. Fitratın öngördüğü evlilik kurumunun bütünleştirici, birleştirici, tamamlayıcı, destekleyici, güven duygusunu artırıcı özelliklerinin ortadan kalkması ile bir bunalım yaşandığı söylenebilir (Tablo 2.17).

"Nişanlı - sözlü olanların" % 28'inin "mutlu" olmaması, nişanlılık sürecindeki yanlış algı, arzu ve isteklerin ön plâna çıkması, fertlerin daha önce görmedikleri bazı özellikleri görmüş olmaları, ailelerin farklı taleplerinin ortaya çıkması nedeniyle meydana gelmiş olabilir. Nişanlı - sözlü olma sürecinin insan hayatında bir hal değişiminin geçiş dönemi olması nedeniyle, gençlere, aile büyüklerinin daha iyi danışmanlık, rehberlik yapması gereklidir. Ailelerin farklı ve aşırı taleplerinin gençleri olumsuz etkilemesinin göz önüne alınması gerekmektedir (Tablo 2.17).

Bölgesel bazda mutluluk olgusu ele alındığında, hemen hemen, her zaman ve her konuda olduğu gibi en olumlu bölgenin Orta Anadolu, en olumsuz bölgenin de Doğu Marmara olduğu görülmektedir (Tablo 2.17).

2.5 Farklı Kimliklere Göre Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri

Siyasî, ideolojik ve dinî kimlikleri, toplumsal aidiyetleri, modern - gelenek düzleminde kendilerini konumlandırmaları ve demografik özellikleri açısından gençlerin, genel dağılıma uygun olarak mutlu oldukları anlaşılmaktadır (Tablo 2.18 - Tablo 2.21).

Tablo 2.18: Siyasi - İdeolojik ve Dini Kimliklere Göre
"Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?"

Kimlikler	Bütünü dikkate aldığınızda mevcut DURUMUNUZ hakkında ne düşünüyorsunuz? (%)				
	Sayı	Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil
Ülkücü	1537	10,1	72,3	14,9	2,7
Muhafazakâr	2582	8,0	75,6	14,4	2,1
Liberal	1880	8,2	74,4	15,3	2,2
Sosyal demokrat	2550	8,2	74,0	15,7	2,1
Milliyetçi	3636	9,0	74,3	14,1	2,6
Sosyalist	2436	8,3	73,3	15,8	2,6
Atatürkçü	3724	9,0	73,9	14,5	2,6
Dindar	3463	8,6	76,2	13,0	2,2
Müslüman	4449	8,2	74,6	14,7	2,6
Komünist	432	6,7	66,4	21,5	5,3
Ateist	157	5,7	72,6	16,6	5,1
Kemalist	2141	8,2	71,3	17,3	3,2
Laik	3609	8,5	73,9	15,4	2,3
Devrimci	1669	7,3	70,4	19,7	2,6
İslamcı	3059	8,6	75,4	13,1	2,9
Demokrat	3431	8,2	74,6	15,0	2,2
Feminist	843	9,8	70,2	16,5	3,4
İlerici	3664	8,1	74,2	15,2	2,4

Tablo 2.19: Modern - Gelenek bağlamında
"Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?"

Kimlikler	Bütünü dikkate aldığınızda mevcut DURUMUNUZ hakkında ne düşünüyorsunuz? (%)				
	Sayı	Çok Mutlu	Mutlu	Mutlu Değil	Hiç mutlu değil
Modern	597	16,1	68,2	13,4	2,3
Geleneğe bağlı	820	8,3	72,3	16,6	2,8
Biraz modern biraz geleneksel	3706	8,7	74,0	14,7	2,6
Toplam	5123	9,5	73,1	14,8	2,6

Tablo 2.20: Toplumsal Aidiyetlere Göre
"Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?" - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Bütünü dikkate aldığınızda mevcut DURUMUNUZ hakkında ne düşünüyorsunuz? (%)				
	Sayı	Çok Mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil
Müslüman	1926	13,8	68,4	14,8	3,0
İnsan	1433	6,9	75,3	15,3	2,5
Türk	958	6,8	76,9	13,4	2,9
T.C. Vatandaşı	604	7,5	71,4	19,5	1,7
Alevi	66	4,5	78,8	13,6	3,0
Kürt	110	4,5	77,3	12,7	5,5
Diğer	9	22,2	77,8	0,0	0,0
Toplam	5106	9,5	72,6	15,1	2,7

Tablo 2.21: Toplumsal Aidiyetlere Göre
"Bütünü Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?" - 2

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Bütünü dikkate aldığınızda mevcut DURUMUNUZ hakkında ne düşünüyorsunuz? (%)				
	Sayı	Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil
Müslüman	1038	6,3	82,5	9,6	1,6
İnsan	622	7,6	74,6	16,7	1,1
Türk	1575	12,5	69,5	15,0	3,0
T.C. Vatandaşı	897	10,4	75,1	12,5	2,0
Alevi	81	0,0	61,7	35,8	2,5
Kürt	101	2,0	77,2	16,8	4,0
Diğer	37	10,8	29,7	16,2	43,2
Toplam	4351	9,4	74,2	13,9	2,6

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Farklı Kimliklere Göre Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri

Gençlerin, siyasî, ideolojik ve dinî kimlikler, toplumsal aidiyetler, modern - geleneksel kimlikler düzleminde kendilerini konumlandırmaları ve demografik özellikleri açısından, genel dağılıma uygun olarak mutlu oldukları anlaşılmaktadır (Tablo 2.18 - Tablo 2.21).

On sekiz siyasî, ideolojik ve dinî kimlikler içinde **Dördüncü grup** olarak isimlendirilen "Komünist" (% 27), "Devrimci" (% 23), "Ateist" (% 21), "Feminist" (% 20) kimlik mensupları, "en mutsuz" olanlardır. Üçüncü grup kimlik mensuplarının, "Dindar" (% 15), "İslamcı" (% 16), "Müslüman" (% 17) ise en az "mutsuz" oldukları görülmektedir (Tablo 2.18). İki kimlik grubu arasındaki bu ilişkinin dünya görüşleri ile ilgisi olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Farklı Kimliklere Göre Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri

Modern - Geleneksel Kimlik düzleminde gençlerin mutlulukları incelendiğinde, aralarında çok ciddi bir fark bulunmamakla birlikte (mutsuzluk bandı:% 16 - 19) gelenekselcilerin, en yüksek bir oranla, % 19'unun mutsuz olması, dünya görüşleri ile yaşadıkları hayat arasındaki tezettan kaynaklanmış olabilir (Tablo 2.18). **Mutsuzluk kaynaklarının ne olduğu ayrıca araştırılmalıdır.**

Genel aidiyetler kapsamında mesele ele alındığında "Müslüman" kimliğini benimseyenlerin % 18'i, "İnsan" kimliğini benimseyenlerin % 18'i, "Türk" kimliğini benimseyenlerin % 16'si, "T.C. Vatandaşlığını" benimseyenlerin % 22'si, "Alevi" kimliğini benimseyenlerin % 17'si ve "Kürt" kimliğini benimseyenlerin % 18'i, birinci tercih düzleminde, kendilerini "mutsuz" hissetmektedirler. Kendilerini en az "mutlu" hissedenler (% 16), Türk kimliğini benimsemiş olanlar iken; "en mutsuz" olanlar da (% 22), T.C. Vatandaşlığını benimseyenlerdir.

Bu, incelenmesi gereken bir durum olarak ele alınmalıdır.

İkinci tercih düzleminde ki sonuçlar, nispeten şaşırtıcıdır. İki tercih düzlemi arasındaki değişim, geleceğe dönük bir eğilimi, yönelimi ortaya koyması açısından önemlidir. Meseleye bu açıdan yaklaştığımızda Müslüman ve T.C. Vatandaşlığı kimliğini benimseyen gençler, birinci tercihlerine göre daha mutlu; Türk kimliğini, Alevi kimliğini ve Kürt kimliğini benimseyenler ise daha mutsuz olacaklardır. İnsan kimliğini benimseyenler, mevcut durumlarını muhafaza edeceklerdir.

İkinci tercih düzleminde, Alevi kimliğini benimseyenlerin % 38'inin ve Kürt kimliğini benimseyenlerin % 21'inin mutlu olmadığını söylemesi, Türkiye'deki gerek Türk - Kürt ve gerekse Alevi - Sünni geriliminin daha da tırmanacağı anlamındaki endişeden kaynaklanmış olabilir.

2.6 Dini Değerlere Göre Gençliğin Genel Durumları Hakkındaki Düşünceleri

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin farklı konulardaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla gençliğe sorulan “*Bütününü dikkate aldığımızda mevcut durumunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?*” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi
- Dini Bilgi Düzeyi
- Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi
- Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi
- Dindarlık Düzeyi
- Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi

“*Bütününü dikkate aldığımızda mevcut durumunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?*” sorusunun bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanmasında elde edilen sonuçlar, Tablo 2. 22- Tablo 2.27’de verilmektedir.

Tablo 2.22: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	Bütününü Dikkate Aldığımızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?				Toplam
		Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil	
Kesinlikle inanırım	Sayı	445	3517	679	130	4771
	%	9,3	73,7	14,2	2,7	100,0
İnanırım	Sayı	36	171	71	10	288
	%	12,5	59,4	24,7	3,5	100,0
Şüpheliyim	Sayı	10	43	27	0	80
	%	12,5	53,8	33,8	0,0	100,0
İnanmam	Sayı	3	24	2	2	31
	%	9,7	77,4	6,5	6,5	100,0
Toplam	Sayı	494	3755	779	142	5170
	%	9,6	72,6	15,1	2,7	100,0

Tablo 2.23: Dini Bilgi Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Bütününü Dikkate Aldığımızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?				Toplam
		Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil	
Çok yetersiz	Sayı	30	50	21	6	107
	%	28,0	46,7	19,6	5,6	100,0
Yetersiz	Sayı	53	391	100	14	558
	%	9,5	70,1	17,9	2,5	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	170	1573	333	41	2117
	%	8,0	74,3	15,7	1,9	100,0
Yeterli	Sayı	184	1540	278	50	2052
	%	9,0	75,0	13,5	2,4	100,0
Çok yeterli	Sayı	55	198	46	29	328
	%	16,8	60,4	14,0	8,8	100,0
Toplam	Sayı	492	3752	778	140	5162
	%	9,5	72,7	15,1	2,7	100,0

Tablo 2.24: Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi

Din Duygu/Düşünceni Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Bütününü Dikkate Aldığımızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?				Toplam
		Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil	
Çok etkiler	Sayı	227	1748	293	67	2335
	%	9,7	74,9	12,5	2,9	100,0
Etkiler	Sayı	196	1670	372	31	2269
	%	8,6	73,6	16,4	1,4	100,0
Çok az	Sayı	28	222	58	15	323
	%	8,7	68,7	18,0	4,6	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	23	92	55	21	191
	%	12,0	48,2	28,8	11,0	100,0
Toplam	Sayı	474	3732	778	134	5118
	%	9,3	72,9	15,2	2,6	100,0

Tablo 2.25: Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi

Din Tutum /Davranışını Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	Bütününe Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?				Toplam
		Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil	
Çok etkiler	Sayı	227	1568	274	71	2140
	%	10,6	73,3	12,8	3,3	100,0
Etkiler	Sayı	212	1870	385	32	2499
	%	8,5	74,8	15,4	1,3	100,0
Çok az	Sayı	26	213	75	25	339
	%	7,7	62,8	22,1	7,4	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	23	85	45	14	167
	%	13,8	50,9	26,9	8,4	100,0
Toplam	Sayı	488	3736	779	142	5145
	%	9,5	72,6	15,1	2,8	100,0

Tablo 2.26: Dindarlık Düzeyine Göre Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi

Dindarlık Durumunuz?	Sayı/%	Bütününe Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?				Toplam
		Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil	
Çok dindar	Sayı	58	167	36	25	286
	%	20,3	58,4	12,6	8,7	100,0
Dindar	Sayı	231	1856	269	58	2414
	%	9,6	76,9	11,1	2,4	100,0
Biraz dindar	Sayı	172	1581	397	53	2203
	%	7,8	71,8	18,0	2,4	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	20	87	53	2	162
	%	12,3	53,7	32,7	1,2	100,0
İnanmaz	Sayı	5	14	10	2	31
	%	16,1	45,2	32,3	6,5	100,0
Toplam	Sayı	486	3705	765	140	5096
	%	9,5	72,7	15,0	2,7	100,0

Tablo 2.27: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Gencin Kendi Durumu Hakkındaki Düşüncesi

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Bütününe Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?				Toplam
		Çok mutlu	Mutlu	Mutlu değil	Hiç mutlu değil	
Düzenli	Sayı	111	926	120	45	1202
	%	9,2	77,0	10,0	3,7	100,0
Ara sıra	Sayı	228	1757	390	59	2434
	%	9,4	72,2	16,0	2,4	100,0
Hiç	Sayı	133	912	237	33	1315
	%	10,1	69,4	18,0	2,5	100,0
Toplam	Sayı	472	3595	747	137	4951
	%	9,5	72,6	15,1	2,8	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gencin Kendi Durumu

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin değişik konulardaki düşünceleri üzerinde etkisi olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla gençliğe sorulan **“Bütününe Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?”** sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allaha İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Bütününe Dikkate Aldığınızda Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar, gençlerin Allah'a inanma düzeyine bağlı olarak değerlendirildiğinde, gençlerin **“mutlu” (mutlu değil + hiç mutlu değil) olmama oranı, Allah'a inanmama durumu istisna tutulursa, “inanma” düzeyindeki azalmaya (“kesinlikle inanırım - şüpheliyim”)** bağlı olarak mutsuz olma oranı artmaktadır (% 18 - 34).

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençin Kendi Durumu

Dini bilgi düzeyi çok yeterli olanlar istisna edilirse (% 77), dinî bilginin yeterliliğine bağlı olarak ("çok yetersiz - yeterli") "mutluluk" ("çok mutlu + mutlu") oranının düzenli olarak arttığı (% 75 - 84) görülmektedir.

Dini Bilgi düzeyi çok yeterli olanların nispeten daha az mutlu olması dikkat çekicidir.

Dinin gençlerin duygu ve düşüncelerini etkileme düzeyine ("çok etkiler - hiç etkilemez") bağlı olarak gençlerin mutsuz ("mutlu değil + hiç mutlu değil") olma oranı "düzenli" bir artış (% 15 - 40) göstermektedir.

Benzer durum dinin tutum ve davranışları etkilemesinde de mevcuttur.

Dinin gençlerin tutum ve davranışlarını etkileme gücü zayıfladıkça ("çok etkiler - hiç etkilemez") gençlerin mutsuz olma ("mutlu değil + hiç mutlu değil") oranı düzenli bir artış (% 16 - 34) göstermektedir.

Aynı soru gençlerin dindarlık düzeyi göz önüne alınarak değerlendirildiğinde, "çok dindar" olanların durumu (% 21) istisna edilirse, dindarlık düzeyi zayıfladıkça (dindar - inanmaz) gençlerin "mutsuz" olma ("mutlu değil + hiç mutlu değil") oranı düzenli bir artış (% 14 - 39) göstermektedir.

Benzer durumla, "beş vakit namaz kılma" ile ilgili yapılan değerlendirmede de karşılaşılmaktadır. **Beş vakit namaz kılma düzeyine ("düzenli kılarım - hiç kılmam") bağlı olarak gençlerin "mutsuz olma" ("mutlu değil + hiç mutlu değil") oranı, düzenli bir artış (% 14 - 21) göstermektedir.**

Sonuç olarak dinî değerlere olan bağlılık zayıfladıkça, kendisini mutsuz hissedenlerin oranı, birkaç istisna hariç, artmaktadır.

Bunun nedeni, dinin hayatı yorumlayışı, anlamlandırması ve Ahiret hayatına olan inanç olabilir.

2.7 Gençlik ve Bunalım

Gençlik çağı hayatta bir yön ve amacın arandığı, meslekî ve ailevî rollerin üstlenilmesi için gerekli kişilik ve becerilerin kazanıldığı, bireyin daha bağımsız ve sorumlu bir kimse olarak hareket etmeye başladığı bir yetişkin hayat dönemine hazırlanma dönemidir. Gençlik döneminde gözlenen durumlar sonraki evrelerin ara değişkeni niteliğindedir. Ergenlik dönemindeki gelişimsel ödevler şu şekilde tanımlanabilir:

- Yaşlılarıyla olgun ilişkiler kurabilmek,
- Cinsiyet rolü edinebilmek,
- Vücudunu kabul etmek,
- Duygusal bağımsızlık - özerklik geliştirmek,
- Evlilik ve orta yaşa hazırlık,
- Mesleki kariyer,
- Bir ahlaki değerler sistemi geliştirmek ve
- Toplumsal sorumluluk geliştirmek.

Gençlik dönemi, insan ömrünün en güzel, en hareketli dönemi olmasına rağmen, birçok bakımdan problemlerle doludur. Gerek fizyolojik, gerekse ruhi ihtiyaçların en karmaşık dönemi sayılan gençlik çağları, insanlığın en problemleri dönemini oluşturmaktadır. Bu problemlerin büyük çoğunluğu zaman içinde kendiliğinden çözüme kavuştuğu gibi bazıları için de ciddi tedbirler gerekmektedir.

Gençlerde görülen ruhsal hastalıkların ortaya çıkışı ise çeşitlidir. Bunlar veraset, beden yapısı, cinsiyet, yaş, meslek, sosyal yaşantı, iklim - mevsimler, travmalar, vitamin yetersizliği, organik iç hastalıklar, metabolizma - endokrin sistem bozukluklarına bağlı olarak ortaya çıkabilir. En karakteristik ergenlik çağı problemleri ise şöyle tespit edilmiştir:

- Fiziksel görünüş ve sağlıkla ilgili problemler
- Evde - dışarıda toplumsal ilişkilerle ilgili problemler
- Karşı cinsle ilişkilerde problemler
- Okul ödevleri, gelecek ile ilgili problemler
- Din ve dinî uygulamalarla ilişkili problemler,
- Maddî durumla ilgili problemler.

Araştırmamızın katılımcıları 15 - 28 yaş grubuna dâhil olan gençlerdir. Hiç kuşkusuz bu yaş grubu kendi içinde farklı alt gruplara bölünebilir. Yine hiç kuşku yok ki bu alt gruplardan en önemlisini ise genellikle 11 - 21 yaş gruplarını kapsayan **ergenlik dönemi** oluşturacaktır. Ergenlik dönemi duygusal dalgalanmaların yoğun görüldüğü bir dönemdir. Bu dönem "**fırtına - gerginlik**" dönemi olarak da bilinir. Ergenlik, çocukluk ve yetişkinlik arasında yer alan ve özellikle cinsel olgunluğa erişildiği için cinsel içgüdünün serpiildiği, toplumsal ilgi ve özgürlük taleplerinin zirveye

ulaşım kişisel eğilimlerin belirginlik kazandığı, insanda bedence, boyca büyümenin; hormonal, cinsel, sosyal, duygusal, ahlaki, kişisel ve zihinsel değişme ve gelişmenin olduğu, bülüğle başlayan ve bedence büyümenin sona ermesi ile sonlandığı düşünülen özel bir evredir.

Ergenlik dönemi gelişme olarak en çok fiziksel gelişme ile dikkati çekse de, psikolojik ve sosyal gelişmeler de fiziksel gelişme kadar önemlidir. Bu gelişim özellikleri birbirine çok yakın ilgiyle bağlıdır. Birindeki değişme, diğerlerini de etkileyerek türlü değişmelere yol açar. Ergenlik dönemindeki hızlı gelişme, ergenin hem duygularında hem de davranışlarında belirgin farklılıklar sergilemesine neden olmaktadır. Ergenlik dönemindeki hızlı fiziksel değişmelere paralel olarak, psikolojik tepki ve duygusal dalgalanmalar da farklılaşmamaya başlar. Çocuktaki uyumlu - dengeli tepki ve davranışların yerini uyumsuz - dengesiz bir tutum ve davranış örgüsü alır.

Ergenlik döneminde **aşırı**, çabuk ve kolay değişen **duygular ve coşkular** yaşanmaktadır. Genç kaygıdan mutluluğa, sevinçten sıkıntıya, kızgınlıktan taşkınlığa değişen çeşitli duygulanım ve coşku durumlarından kaynaklanan iletişim kurar. Başkasının tatlı bir bakışla gülümsemesi, birkaç güzel söz genci mutlu etmeye yeter. Asık bir yüz, sert mimik veya jest, kırıncı birkaç söz onu mutsuzluğun derinliklerine sürükler. İlgi ve sevgiyle ilişki kurduğu insanlara karşı bir süre sonra kin ve nefret duyar, kızıp öfkelenildiği kişiyi yüceltir. Çekinip korktuğuna sokulup yaklaşır. Yetişkinlerin aksine, ergenlerin olayların etkisinde daha çok kalmalarının ya da duygu ve heyecanlarını kontrol edememelerinin ardında, edindikleri bilgilerin zihinlerinde tam anlamıyla yerleşmemiş olması; muhakeme kabiliyetinin henüz olgunlaşmamış olması; hedeflerin kesinlik kazanmamış olması vb. gibi eksikliklerin etkileri yatar.

Araştırmamız kapsamında gençlere “**Ne sıklıkla, umutsuzluk, hüznün, bunaltı, çökkünlük gibi olumsuz duygulara kapılırsınız?**” sorusu yöneltildi. Alınan cevaplara göre, gençlerin % 74,5’i ara sıra sıklığında, % 16,6’sı ise “çoğunlukla” sıklığında umutsuzluk, hüznün, bunaltı, çökkünlük gibi olumsuz duygulara kapıldığını ifade etmiştir (Tablo 2.28).

Fertlerin sosyo - ekonomik durumları, yaşları, öğrenim düzeyleri, en çok yaşadıkları yerleşim merkezinin özelliklerinin gençlerin psikolojileri üzerindeki etkileri, Tablo 2.29 - Tablo 2.30’da görülmektedir

Yaşı görece küçük ve dolayısıyla erken konumunda olanlarla yaşı görece büyükler arasındaki kısmî farklılık, bu olumsuz durumda ergenlik dönemine ilişkin beklentilerin etkisini gösteriyor olmakla birlikte (Tablo 2.30), ulaşılan sonuç düşündürücüdür. Gençlerimizin ciddi sayılabilecek düzeyde psikolojik sorunlar yaşadığı sonucuna ulaşmak çok zor görünmemektedir.

Tablo 2.28: Ne Sıklıkla, Umutsuzluk, Hüznün, Bunaltı, Çökkünlük Gibi Olumsuz Duygulara Kapılırsınız?

	Sayı	%
Hiçbir zaman	268	4,9
Ara sıra	4069	74,5
Çoğunlukla	908	16,6
Her zaman	216	4,0
Toplam	5461	100,0

Tablo 2.29: Farklı Değişkenlere Göre Genel Psikolojik Durum - 1

Değişkenler	Ne sıklıkla Umutsuzluk, Hüznün, Bunaltı, Çökkünlük gibi olumsuz duygulara kapılırsınız? (%)			
	Hiçbir Zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
CİNSİYET				
Erkek	7,3	76,1	12,5	4,1
Kadın	2,7	72,9	20,6	3,8
ÖĞRENİM				
İlköğretim	2,9	74,0	9,4	13,8
Lise	5,5	69,9	20,4	4,2
Ön lisans	4,3	77,7	13,6	4,3
Lisans	4,4	76,6	17,1	1,8
Lisansüstü	5,0	84,3	8,5	2,3
EN ÇOK YAŞANAN YER				
Köy/kasaba	3,9	77,3	15,0	3,8
İlçe	3,4	72,9	18,3	5,4
Şehir	6,4	74,8	15,9	2,8
DOĞULAN YER				
Köy/kasaba	4,8	76,1	15,2	4,0
İlçe	4,1	74,7	16,8	4,5
Şehir	5,8	74,2	16,7	3,3
AİLENİN AYLIK GELİRİ				
0 - 750 TL	3,4	68,9	20,4	7,3
751 - 1000 TL	1,8	77,8	16,9	3,5
1001 - 1500 TL	5,6	74,5	16,0	3,9
1501 - 2000 TL	5,1	75,9	15,9	3,1
2001 - 3000 TL	8,3	73,7	15,9	2,2
3001 - 5000 TL	10,0	74,9	13,3	1,9
5001 ve üstü TL	19,2	67,9	12,8	0,1

Tablo 2.30: Farklı Değişkenlere Göre Genel Psikolojik Durum - 2

Değişkenler	Ne Sıklıkla Umutsuzluk, Hüzün, Bunaltı, Çökkünlük Gibi Olumsuz Duygulara Kapılırsınız? (%)			
	Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
YAŞ				
15	3,1	71,6	22,6	2,7
16	4,1	70,6	20,4	4,8
17	7,6	62,7	20,7	9,0
18	2,1	71,8	23,1	3,0
19	2,0	76,3	18,7	3,0
20	1,8	77,0	17,2	3,9
21	3,0	79,6	15,4	2,0
22	3,3	73,8	21,7	1,1
23	3,6	76,9	18,3	1,2
24	2,9	83,3	11,5	2,2
25	5,9	74,6	10,7	8,8
26	7,7	84,6	7,7	
27	18,1	64,7		17,2
28	19,4	75,9	3,0	1,7
BÖLGE				
İstanbul	7,0	74,2	12,5	6,4
Batı Marmara	9,9	68,7	18,6	2,8
Ege	3,3	76,6	16,7	3,3
Doğu Marmara	3,3	69,8	22,9	4,0
Batı Anadolu	5,2	77,5	15,5	1,8
Akdeniz	5,5	75,0	15,5	4,0
Orta Anadolu	4,6	76,3	14,2	4,9
Batı Karadeniz	3,6	76,5	14,5	5,5
Doğu Karadeniz	6,8	69,5	21,5	2,2
Kuzey Doğu Anadolu	4,9	76,2	14,8	4,1
Ortadoğu Anadolu	1,7	77,1	17,4	3,8
Güneydoğu Anadolu	2,6	74,6	20,4	2,4
AİLENİN EKONOMİK DURUMU				
Çok yoksul		37,9	20,7	41,4
Yoksul	8,2	43,5	34,7	13,6
Normal	4,4	75,7	16,5	3,5
Zengin	12,1	78,8	9,2	
Çok zengin	14,8	48,1	22,2	14,8

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlik ve Bunalım

Araştırmaya katılan gençlerin % 74,5'i "ara sıra" sıklığında, % 16,6'sı ise "çoğunlukla" ve % 4'ü de her zaman olmak üzere "umutsuzluk, hüzün, bunaltı, çökkünlük" gibi olumsuz duygulara kapıldığını ifade etmişlerdir. "Çoğunlukla" ve "her zaman" cevaplarını göz önüne aldığımızda gençlerin % 21'inin psikolojik sorunları olduğunu söyleyebiliriz. Gençlerin beşte birinin sorunlu olması, tedbir alınmadığı zaman gelecekte daha büyük boyutlarda sorunlara sebebiyet verecek demektir.

Mesele cinsiyet düzleminde değerlendirildiğinde erkeklerin % 17'si, bayanların % 25'i psikolojik sorun yaşamaktadır.

Kesin bir ilişki kuramamakla beraber gençlerin eğitim düzeyi yükseldikçe psikolojik sorunlarının azaldığı ifade edilebilir. Bu da, eğitim düzeyinin artmasına bağlı olarak hayattaki birçok beklentisinin karşılanabileceği duygusunun kuvvetlenmesi, kendine güvenin artması, kimlik ve kişiliğinin oturması ile alakalı olabilir. Yaş grubuna bağlı olarak liselilerin % 25'inin' (en yüksek oran) psikolojik sorunu olması ergenlikle bağlantılı olabilir. Dolayısıyla ergenlik dönemlerinde gençlere yardımcı olacak programlar düşünülmelidir.

Doğulan yerle psikolojik sorunlar arasında doğrudan bir ilişki kurmak mümkün görünmemektedir. Buna karşılık en çok yaşanan yerle ilgili olarak ilçelerde yaşayanların diğer yerleşim yerlerine nazaran daha fazla psikolojik soruna sahip olması, diğer konularla bağlantılı olarak düşünüldüğünde, ilçedeki hayatın sosyolojik olarak ayrıca ele alınıp incelenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2.8 Farklı Kimliklere Göre Gençlik ve Bunalım

Katılımcıların gerek modern - gelenek düzleminde, gerek genel aidiyetler düzleminde ve siyasi - dinî - ideolojik düzlemde benimsedikleri kimliklerine göre genel psikolojik durumları, Tablo 2.31 - Tablo 2.34'de görülmektedir. Katılımcıların kimliklerine göre genel psikolojik durumları incelendiğinde, esasen kimlik farklılaşmasının genel psikolojik durumda kayda değer bir değişime yol açmadığı, bütün kimliklerde genel psikolojik durumun çok benzer olduğu gözlenmektedir.

Eğer muhakkak bir farklılıktan bahsetmek gerekirse bu farklılık Komünist ve Ateist kimliğine mensup olanlarda görülmektedir. Bu iki kimlik mensupları “çoğunlukla” sıklığında diğer kimlik mensuplarına göre daha yüksek oranda umutsuzluk, hüzün, bunaltı ve çökkünlük durumu yaşamaktadırlar (Tablo 2.34).

Tablo 2.31: Modern - Geleneksel Durumuna Göre Genel Psikolojik Durum

Kimlikler	Sayı	Ne Sıklıkla Umutsuzluk, Hüzün, Bunaltı, Çökkünlük Gibi Olumsuz Duygulara Kapılırsınız? (%)			
		Hiçbir Zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
Modern	605	8,8	74,5	13,6	3,1
Geleneğe bağlı	862	5,1	75,3	14,5	5,1
Biraz modern biraz geleneksel	3857	3,9	74,9	17,4	3,8
Toplam	5324	4,7	74,9	16,5	3,9

Tablo 2.32: Toplumsal Aidiyete Göre Genel Psikolojik Durum - 1

Ne Sıklıkla Umutsuzluk, Hüzün, Bunaltı, Çökkünlük Gibi Olumsuz Duygulara Kapılırsınız? (%)					
Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Sayı	Hiçbir Zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
Müslüman	1976	6,6	74,5	14,8	4,0
İnsan	1450	3,2	74,5	19,0	3,3
Türk	972	3,0	79,5	15,2	2,3
T.C. Vatandaşı	608	5,9	66,9	20,2	6,9
Alevi	77	3,9	63,6	22,1	10,4
Kürt	132	0,0	83,3	11,4	5,3
Diğer	11	27,3	54,5	18,2	0,0
Toplam	5226	4,8	74,6	16,7	3,9

Tablo 2.33: Toplumsal Aidiyete Göre Genel Psikolojik Durum - 2

Ne Sıklıkla Umutsuzluk, Hüzün, Bunaltı, Çökkünlük Gibi Olumsuz Duygulara Kapılırsınız? (%)					
Toplumsal Aidiyet (TERCİH - 2)	Sayı	Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
Müslüman	1058	4,1	79,2	15,9	0,9
İnsan	625	6,4	75,0	15,0	3,5
Türk	1600	5,0	75,0	15,6	4,4
T.C. Vatandaşı	910	6,2	78,1	13,3	2,4
Alevi	82	0,0	58,5	41,5	0,0
Kürt	124	1,6	78,2	16,1	4,0
Diğer	37	2,7	37,8	10,8	48,6
Toplam	4436	222	3377	690	147

Tablo 2.34: Siyasi - İdeolojik - Dini Kimliklere Göre Genel Psikolojik Durum

Ne Sıklıkla Umutsuzluk, Hüzün, Bunaltı, Çökkünlük Gibi Olumsuz Duygulara Kapılırsınız? (%)					
Kimlikler	Sayı	Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
Ülkücü	1558	5,3	74,4	15,8	4,5
Muhafazakâr	2622	4,0	76,4	16,7	2,9
Liberal	1911	6,1	74,1	16,7	3,1
Sosyal demokrat	2585	5,4	74,1	16,9	3,7
Milliyetçi	3667	4,6	76,4	15,2	3,9
Sosyalist	2477	5,2	74,0	17,3	3,4
Atatürkçü	3766	4,6	75,7	15,7	3,9
Dindar	3539	4,5	76,3	16,3	2,9
Müslüman	4522	4,7	76,3	15,4	3,6
Komünist	437	6,9	63,8	24,7	4,6
Ateist	157	10,8	58,0	27,4	3,8
Kemalist	2169	5,2	72,9	17,7	4,1
Laik	3651	4,5	76,0	16,1	3,5
Devrimci	1700	6,1	72,4	16,7	4,8
İslamcı	3113	4,6	75,7	16,5	3,3
Demokrat	3487	4,9	75,4	16,1	3,6
Feminist	868	1,0	71,7	24,0	3,3
İlerici	3712	4,3	75,3	16,8	3,6

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Farklı Kimliklere Göre Gençlik ve Bunalım

Gençlerin “hüzün, umutsuzluk, bunaltı ve çökkünlük yaşama durumları”, modern - geleneksel kimlik düzleminde ele alındığında, % 14 - 17 bandında “çoğunlukla”; % 3 - 5 bandında “her zaman” olmak üzere bunalım yaşadıkları görülmektedir. En az bunalım yaşayanlar, modern kimliği benimsemiş olanlardır. Biraz modern - biraz geleneksel olanların % 17'si, “çoğunlukla”, % 4'ü “her zaman” bunalım yaşarken; geleneksel kimliği benimseyenlerin % 15'i, “çoğunlukla” % 5'i ise “her zaman” bunalım yaşamaktadır.

Moderniteye karşı olanların daha yüksek oranda bunalım eğilimli olması, yaşanan hayatın modernizmin oluşturduğu yaşam tarzı olması ve geleneksel değerlerle uyumlu olmamasından dolayı ortaya çıkmış olabilir. Bu durum, itiraz etme ve fakat çözüm bulamama hali olarak değerlendirilebilir.

Toplumsal aidiyetler düzleminde soruya verilen cevaplar incelendiğinde, birinci tercihe göre gençlerin % 15 - 22 bandında çoğunlukla ve % 2 - 10 bandında **genellikle**; ikinci tercihe göre de gençlerin % 13 - 42 bandında çoğunlukla ve % 0,0 - 4 bandında **her zaman** olmak üzere bunalım yaşadıkları, psikolojik sorunlarının olduğu görülmektedir.

Gerek birinci ve gerekse ikinci tercihe göre “çoğunlukla” seçeneğinde en yüksek oranda bunalım yaşayan gençler, alevî gençlerdir. Birinci tercihe göre bu oran % 22 iken ikinci tercih durumunda bu oran, % 42'ye çıkmaktadır. Buna karşılık her zaman bunalım yaşadığını söyleyenlerin oranı, birinci tercih durumunda % 10 iken, ikinci tercih durumunda % 0,0 olmaktadır.

Birinci tercih durumunda, ikinci derecede çoğunlukla bunalım yaşadığını söyleyen gençler T.C. Vatandaşlığını (% 20) benimsemiş olanlardır. Bu durum ikinci tercih durumunda iyileşmektedir (% 13).

Gençlerin “hüzün, umutsuzluk, bunaltı ve çökkünlük yaşama durumları”, siyasî, ideolojik ve dinî kimliklere göre ele alındığında, genel dağılıma uygun bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Kendilerini, Komünist (% 25), Ateist (% 27) ve Feminist (% 24) olarak tanımlayanlar hariç tutulursa, diğer kimlik mensupları % 16 - 17 düzeyinde “genellikle” sıklığında ve % 3 - 5 düzeyinde de “her zaman” sıklığında “hüzün, umutsuzluk, bunaltı ve çökkünlük” yaşamaktadırlar.

2.9 Dini Değerlere Göre Gençliğin Genel Psikolojik Durumu (Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı)

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığını anlamak amacıyla bazı soruların, dinî değerler göz önüne alınarak çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğe sorulan “Ne sıklıkla umutsuzluk, hüzün, bunaltı, çökkünlük gibi olumsuz duygulara kapılırsınız?” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi
- Dini Bilgi Düzeyi
- Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi
- Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi
- Dindarlık Düzeyi
- Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi

“Ne sıklıkla umutsuzluk, hüzün, bunaltı, çökkünlük gibi olumsuz duygulara kapılırsınız?” sorusunun bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 2. 35 - Tablo 2.40'da verilmektedir.

Tablo 2.35: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	Ne Sıklıkta Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılıyorsunuz? %				Toplam
		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman	
Kesinlikle inanırım	Sayı	217	3762	823	195	4997
	%	4,3	75,3	16,5	3,9	100,0
İnanırım	Sayı	39	190	61	9	299
	%	13,0	63,5	20,4	3,0	100,0
Şüpheliyim	Sayı	4	53	14	5	76
	%	5,3	69,7	18,4	6,6	100,0
İnanmam	Sayı	0,0	19	6	4	29
	%	0,0	65,5	20,7	13,8	100,0
Toplam	Sayı	260	4024	904	213	5401
	%	4,8	74,5	16,7	3,9	100,0

Tablo 2.36: Dini Bilgi Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Ne Sıklıkta Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılıyorsunuz?				Toplam
		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman	
Çok yetersiz	Sayı	9	103	13	11	136
	%	6,6	75,7	9,6	8,1	100,0
Yetersiz	Sayı	36	401	137	18	592
	%	6,1	67,7	23,1	3,0	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	79	1634	371	89	2173
	%	3,6	75,2	17,1	4,1	100,0
Yeterli	Sayı	87	1640	353	76	2156
	%	4,0	76,1	16,4	3,5	100,0
Çok yeterli	Sayı	49	236	32	14	331
	%	14,8	71,3	9,7	4,2	100,0
Toplam	Sayı	260	4014	906	208	5388
	%	4,8	74,5	16,8	3,9	100,0

Tablo 2.37: Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı

Din Duygu/Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	Ne Sıklıkta Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılıyorsunuz?				Toplam
		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman	
Çok etkiler	Sayı	94	1860	410	98	2462
	%	3,8	75,5	16,7	4,0	100,0
Etkiler	Sayı	91	1766	420	79	2356
	%	3,9	75,0	17,8	3,4	100,0
Çok az	Sayı	42	225	41	14	322
	%	13,0	69,9	12,7	4,3	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	23	116	33	17	189
	%	12,2	61,4	17,5	9,0	100,0
Toplam	Sayı	250	3967	904	208	5329
	%	4,7	74,4	17,0	3,9	100,0

Tablo 2.38: Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı

Din Tutum /Davranışınızı Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Ne Sıklıkta Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılıyorsunuz?				Toplam
		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman	
Çok etkiler	Sayı	90	1692	390	96	2268
	%	4,0	74,6	17,2	4,2	100,0
Etkiler	Sayı	107	1955	433	82	2577
	%	4,2	75,9	16,8	3,2	100,0
Çok az	Sayı	32	256	43	23	354
	%	9,0	72,3	12,1	6,5	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	31	91	38	7	167
	%	18,6	54,5	22,8	4,2%	100,0
Toplam	Sayı	260	3994	904	208	5366
	%	4,8	74,4	16,8	3,9	100,0

Tablo 2.39: Dindarlık Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı

Dindarlık Durumunuz?	Sayı/%	Ne Sıklıkta Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılıyorsunuz?				Toplam
		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman	
Çok dindar	Sayı	24	246	32	23	325
	%	7,4	75,7	9,8	7,1	100,0
Dindar	Sayı	94	1994	381	75	2544
	%	3,7	78,4	15,0	2,9	100,0
Biraz dindar	Sayı	110	1615	442	96	2263
	%	4,9	71,4	19,5	4,2	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	23	97	36	6	162
	%	14,2	59,9	22,2	3,7	100,0
İnanmaz	Sayı	2	17	6	4	29
	%	6,9	58,6	20,7	13,8	100,0
Toplam	Sayı	253	3969	897	204	5323
	%	4,8	74,6	16,9	3,8	100,0%

Tablo 2.40: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Ne Sıklıkta Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılıyorsunuz?				Toplam
		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman	
Düzenli	Sayı	86	919	196	51	1252
	%	6,9	73,4	15,7	4,1	100,0
Ara sıra	Sayı	62	2002	392	101	2557
	%	2,4	78,3	15,3	3,9	100,0
Hiç	Sayı	108	937	260	55	1360
	%	7,9	68,9	19,1	4,0	100,0
Toplam	Sayı	256	3858	848	207	5169
	%	5,0	74,6	16,4	4,0	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Gençliğin Genel Psikolojik Durumu (Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı)

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin genel psikolojisi üzerinde etkili olup olmadığını anlamak amacıyla gençliğe sorulan “Ne sıklıkla umutsuzluk, hüzün, bunaltı, çökkünlük gibi olumsuz duygulara kapılırsınız?” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Ne sıklıkta hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılırsınız?” sorusuna verilen cevaplar, gençlerin Allah'a inanma düzeyine bağlı olarak değerlendirildiğinde, hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılma sıklığı (“çoğunlukla + her zaman”), gençlerin Allah'a inanma düzeyindeki azalmaya (“kesinlikle inanırım - inanmam”) bağlı olarak düzenli bir şekilde artmaktadır (% 20 - 35).

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Gençliğin Genel Psikolojik Durumu (Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığı)

Dini bilgi düzeyi çok yetersiz olanlar istisna edilirse (% 18), dinî bilginin yeterliliğine bağlı olarak (“yetersiz - çok yeterli”) “hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılma sıklığı” (“çoğunlukla + her zaman”) düzenli olarak azalmaktadır (% 26 - 14).

Dinin gençlerin duygu ve düşüncelerini etkileme düzeyine (“çok etkiler - hiç etkilemez”) bağlı olarak “hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılma sıklığı” (“çoğunlukla + her zaman”) arasında anlamlı bir ilişki kurulamamaktadır. Buna karşılık dinî duygu ve düşüncelerini hiç etkilemeyen gençlerin, en yüksek oranda (% 27) “hüzün, umutsuzluk, çökkünlük” gibi duygulara kapıldığı görülmektedir.

Benzer durum dinî tutum ve davranışları etkilemesinde de mevcut olup dinî tutum ve davranışlarını hiç etkilemeyen gençler, en yüksek oranda (% 27), “hüzün, umutsuzluk, çökkünlük” gibi duygulara kapılmaktadırlar.

Aynı soru, gençlerin dindarlık düzeyi göz önüne alınarak değerlendirildiğinde, Dindarlık düzeyi zayıfladıkça (“çok dindar - inanmaz”) gençlerin “hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılma sıklığı” (“çoğunlukla + her zaman”) düzenli bir artış (% 17 - 35) göstermektedir.

Benzer durumla, beş vakit namaz kılma ile ilgili yapılan değerlendirmede karşılaşılmaktadır.

Hiç namaz kılmayan gençlerin % 23'ü (en yüksek oran) hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara, (“çoğunlukla + her zaman”) sıklığında kapılmaktadır.

Sonuç olarak dinî değerlere olan bağlılık zayıfladıkça hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılma sıklığı (çoğunlukla + her zaman) artmaktadır.

Bunun nedeni, dinî dua, zikir, ibadet ve tevekkül boyutunun etkili olması olabilir.

2.10 Gençliğin Psikolojik Destek İhtiyacı ve Psikolojik Destek Aldığı Kişiler

Bireylerin hayatları boyunca güçlüklerle karşılaşmaları kaçınılmazdır. Bireyler karşılaştıkları sorunları çözmede bazen kendi kendilerine yeterli olabilirken, bazen de başka yardımcıları ihtiyaç duyarlar. Bu yardımcı kimi zaman ebeveyn, arkadaş, öğretmen gibi bireyin yakın çevresinde bulunan kaynaklardan, kimi zaman da profesyonel kimselerden gelebilir. Bireylerin zorlanma veya ruh sağlıklarını tehdit altında görmeleri durumunda, bir profesyonelden yardım almaya yönelik tutumları bu yardımı alıp almayacağına etkili olabilmektedir. İhtiyaç duyduğu halde bireylerin bu yardımı almaktan çekinmeleri, psikolojik yardım almaya ilişkin olumsuz tutumlar göstermelerine neden olmaktadır. Utanma, ayıplanma, geçmiş yaşantıların yeniden gündeme gelmesi, değişiklik ve tedaviden duyulan kaygı, bunlar arasında gösterilebilir. Bunların yansısı, psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlar üzerinde bazı kişisel değişkenlerin de etkili olduğu bilinmektedir. Türkiye'de üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sorunları inceleyen pek çok araştırmada, üniversite öğrencilerinin uyum sorunları, akademik sorunlar, karşı cinsle ilişki sorunları, iletişim sorunları, iş bulma ve gelecek kaygısı sorunları, ekonomik sorunlar, aile sorunları ve stres, kararsızlık, kaygı, depresyon gibi psikolojik sağlıkla ilgili sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir.

Stres ve stresle başa çıkma konusunda yürütülen araştırmalar incelendiğinde ise gençlerin sıkıntı veren durumlarla mücadele ederken bir ruh sağlığı uzmanından psikolojik yardım almak yerine öncelikle profesyonel olmayan yardım kaynaklarına yöneldikleri açığa çıkmaktadır. Bu doğrultuda, yapılan araştırmaların sonuçları, gençlerin daha çok aile ve arkadaşlar gibi profesyonel olmayan yardım kaynaklarından yardım aldıklarını göstermiştir. Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardıma ilişkin gönüllülüklerini ve başvurdukları profesyonel olmayan yardım kaynaklarının incelendiği araştırmalarda, öğrencilerin bir ruh sağlığı uzmanından psikolojik yardıma ilişkin gönüllülüklerinin orta düzeyde olduğu ayrıca, çeşitli problemler yaşadıklarında ailelerinden ve arkadaşlarından yardım aldıkları tespit edilmiştir. Yine diğer bazı araştırmalarda ise üniversite öğrencilerinin, sorunu çok önemli gözükmedikçe bir profesyonelden yardım almayacakları ve arkadaşlarının psikolojik yardım almak konusunda başvurulan temel kaynak olduğu belirlenmiştir. Üniversite öğrencileri arasında gerçekleştirilen araştırmalarda, en çoktan en aza doğru sırasıyla aile ile ilgili sorunlar, akademik ve mesleki sorunlar, depresyon, nevrotik eğilimler ve kişiler arası ilişkilerde sorun yaşayan öğrencilerin daha çok psikolojik yardım alma eğilimine sahip oldukları görülmüştür.

Araştırma kapsamında gençlere “**Psikolojik bir desteğe ihtiyacınız olduysa kimden destek aldınız?**” şeklinde bir soru sorulmuş gençlerin verdikleri cevaplar değerlendirilmiştir (Tablo 2. 41 - Tablo 2.44).

Tablo 2.41: Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?

	Sayı	%
İhtiyacım olmadı	1650	33,6
Muskacı, medyum, cinci	20	0,4
Arkadaş	1248	25,4
Aile bireyleri	689	14,0
Hoca/din görevlisi	67	1,4
Öğretmen	96	2,0
Psikolog/psikiyatr	703	14,3
Diğer	442	9,0
Toplam	4915	100,0

Tablo 2.42: Farklı Değişkenlere Göre “Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?” - 1

	Psikolojik bir desteğe ihtiyacınız olduysa kimden destek aldınız? (%)								
	İhtiyacım olmadı	Muskacı, medyum, cinci	Arkadaş	Aile bireyleri	Hoca/din görevlisi	Öğretmen	Psikolog/psikiyatr	Diğer	
CİNSİYET									
Erkek	36,8	0,5	24,9	12,8	1,5	1,5	10,4	11,7	
Kadın	30,6	0,3	25,9	15,2	1,3	2,4	18,0	6,5	
YAŞ									
15	44,1	0,9	26,6	12,2	2,3	1,8	8,1	4,1	
16	41,6	0,4	22,5	11,3	2,6	1,7	10,4	9,5	
17	26,4	0,3	31,6	9,1	2,3	3,9	10,7	15,6	
18	34,9	0,2	26,0	14,4	0,5	1,4	13,7	8,9	
19	36,1	0,3	21,1	15,5	1,0	5,4	11,9	8,7	
20	32,2		30,4	9,9	2,3	1,6	18,4	5,3	
21	28,4		26,8	10,9	2,2		18,6	13,1	
22	30,1		26,9	12,8		1,9	21,8	6,4	
23	34,2		23,4	15,2	3,5	0,6	14,9	8,2	
24	33,2	1,1	30,8	15,4		2,4	9,2	7,8	
25	39,4	3,3	25,6	14,6		1,6	10,2	5,3	
26	34,0		20,0	20,0			12,0	14,0	
27	32,3		13,2	22,2			19,6	12,7	
28	32,5		11,8	22,6	1,9		18,4	12,7	
ÖĞRENİM									
İlköğretim	32,6		18,5	21,1	0,8		12,6	14,3	
Lise	36,0	0,4	25,0	13,0	2,1	2,9	12,8	7,8	
Ön lisans	32,5		25,8	11,9	2,0	1,0	16,6	10,2	
Lisans	31,8	0,4	28,0	14,4	0,7	2,0	14,6	8,2	
Lisansüstü	35,2	2,6	17,9	15,0		2,0	16,6	10,7	
EN ÇOK YAŞANAN YER									
Köy/kasaba	35,6	0,1	21,3	16,8	1,8	1,4	11,6	11,3	
İlçe	33,2	0,6	28,0	14,1	1,6	2,3	11,9	8,2	
Şehir	33,7	0,4	25,0	13,1	1,0	1,8	16,3	8,6	
AİLENİN EKONOMİK DURUMU									
Çok yoksul	7,4	14,8					14,8	63,0	
Yoksul	22,0		36,4	12,1	2,3	5,3	17,4	4,5	
Normal	34,7	0,3	25,5	14,4	1,1	1,9	13,1	9,0	
Zengin	26,2	0,5	19,5	8,1	2,7	1,8	34,8	6,3	
Çok zengin	7,4		14,8	29,6	7,4		33,3	7,4	

Tablo 2.43: Farklı Değişkenlere Göre "Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?" - 2

	Psikolojik bir desteğe ihtiyacınız olduysa kimden destek aldınız? (%)								
	İhtiyacım olmadığı	Muskacı, medyum, cinci	Arkadaş	Aile bireyleri	Hoca/din görevlisi	Öğretmen	Psikolog/psikiyatr	Diğer	
MEDENİ DURUM									
Bekâr	32,7	0,5	27,3	12,8	1,5	2,0	14,6	8,6	
Nişanlı - sözlü	32,6		11,6	13,0		1,4	24,6	16,7	
Dul - boşanmış	11,4		5,7	28,6	5,7		22,9	25,7	
Evlî	42,2		10,2	23,4	1,0		12,0	11,2	
BÖLGE									
İstanbul	33,4	0,6	23,1	12,9	1,5	1,4	12,6	14,5	
Batı Marmara	39,5		23,6	19,6	2,4	3,0	7,4	4,4	
Ege	30,5		29,5	10,7		1,5	21,1	6,6	
Doğu Marmara	30,0	0,8	24,4	17,4	0,8	2,1	18,2	6,2	
Batı Anadolu	37,1	1,0	27,4	10,2	2,6	1,8	13,3	6,6	
Akdeniz	31,2	0,2	30,2	12,4	1,5	1,3	13,4	9,8	
Orta Anadolu	32,3		25,4	17,6	1,7	3,7	12,1	7,2	
Batı Karadeniz	37,3		20,7	15,7	0,6	1,5	15,1	9,1	
Doğu Karadeniz	32,5	0,5	26,4	14,0	1,1	2,4	12,7	10,6	
Kuzeydoğu Anadolu	36,3	0,5	23,3	13,5	1,1	0,8	17,2	7,2	
Ortadoğu Anadolu	37,3		25,2	9,6	1,9	1,9	13,1	11,1	
Güneydoğu Anadolu	26,5	1,1	26,5	16,6	1,7	3,1	14,6	9,9	
AİLENİN AYLIK GELİRİ TL									
0 - 750	33,1	0,7	30,6	9,8	2,3	2,2	9,8	11,5	
751 - 1000	32,9	0,4	23,2	19,2	0,9	1,2	12,2	10,1	
1001 - 1500	34,1	0,5	27,6	12,5	1,0	2,5	12,9	8,9	
1501 - 2000	34,0	0,2	22,1	17,0	0,8	0,8	16,4	8,6	
2001 - 3000	34,3		25,6	9,4	1,9	2,3	20,9	5,6	
3001 - 5000	28,9	1,1	23,3	8,9		4,4	25,6	7,8	
5001 ve üstü	18,9		14,9	12,2	2,7	5,4	40,5	5,4	

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular dikkate alınacak olursa; katılımcıların % 33,6'sı psikolojik desteğe ihtiyacı olmadığını, dolayısıyla hiç kimseden psikolojik açıdan bir destek alma ihtiyacıyla karşı karşıya kalmadığını ifade etmişlerdir (Tablo 2.41). Buna karşılık katılımcıların % 25,4'ü psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğunu ve bu desteği arkadaşlarından aldığını belirtirken, % 14'ü aile bireylerinden, % 14,3'ü ise profesyonel anlamda destek aldığını ve psikoloğa/psikiyatrise gittiğini belirtmiştir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler

Bundan, gençler arasında arkadaş çevresi başta olmak üzere aile ve yakın çevrenin güvenilir, yardımına ihtiyaç duyulur kesimi oluşturduğu görülmektedir.

Katılımcıların bazı özellikleri göz önüne alınarak yapılan değerlendirmede, erkeklerin kadınlara oranla psikolojik desteğe ihtiyaçlarının görece daha az olduğu, bir diğer ifadeyle erkeklere oranla daha fazla psikolojik desteğe ihtiyaç hisseden kadınların ise yine erkeklere oranla daha yüksek oranda aile bireylerinin desteğine ve profesyonel desteğe başvurdukları tespiti yapılmıştır (Tablo 2.42).

27 ve 28 yaşındaki katılımcılar, diğer yaş gruplarına göre daha düşük oranda arkadaş desteğine başvururlarken, daha yüksek oranda profesyonel desteğe başvurumaktadırlar.

Araştırmanın önemli bir bulgusu olarak ifade etmek gerekirse evliler, diğerlerine göre psikolojik desteğe daha az ihtiyaç hissetmekte ve psikolojik desteğe ihtiyaç hissettiklerinde de daha yüksek oranda aile çevresine başvurumaktadırlar (Tablo 2.43).

Bu da, aile hayatının önemini ve olumlu fonksiyonları olduğunu ortaya koyan önemli bir bulgudur.

Sosyoekonomik duruma bağlı olarak yapılan değerlendirmede en ilginç olan, çok yoksul olanlarla çok zengin olanların % 7'sinin psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmemiş olmasıdır. Çok yoksul olanların yoksulluk nedeniyle psikolojik desteğe olan ihtiyaçları anlaşılabilir. Ancak çok zengin olanların yüksek oranda psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmeleri anlaşılabilir değildir. Bunların tatminsizlik, tamahkârlık ve aç gözlülüğün meydana getirdiği bir psikolojik travma yaşadıkları söylenebilir. Aylık gelirleri 5001TL ve üzeri olanların % 19'unun psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmemiş olması yukarıdaki hükmü kuvvetlendirmektedir.

Bölge bazında mesele irdelendiğinde Güneydoğu Anadolu gençlerinin % 27'sinin psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmemiş olması, kahir ekseriyetinin hissetmiş olması, bir taraftan fakirlikle alakalı iken diğer taraftan güvenlikle alakalı olabilir. Yaşanan yerle ve alınan eğitimle alakalı farklı bir durum söz konusu değildir.

2.11 Kimliklere Göre Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler

Araştırmamızda gençlere sorduğumuz “Psikolojik bir desteğe ihtiyacınız olduysa kimden destek aldınız?” sorusuna verdikleri cevaplar kimlikler düzleminde incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 2.44 - Tablo 2.47’de verilmektedir.

Tablo 2.44: Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre
“Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?”

Kimlikler	Psikolojik bir desteğe ihtiyacınız olduysa kimden destek aldınız? (%)								
	Sayı	İhtiyacım olmadı	Muskacı, medyum, cinci	Arkadaş	Aile bireyleri	Hoca/din görevlisi	Öğretmen	Psikolog/psikiyatr	Diğer
Modern	561	32,8	0,2	21,9	10,9	0,4	2,7	20,7	10,5
Geleneğe bağlı	736	35,6	1,1	19,6	14,7	2,2	1,5	13,7	11,7
Biraz modern biraz geleneksel	3521	33,6	0,3	27,1	14,1	1,4	1,8	13,6	8,1
Toplam	4818	33,8	0,4	25,3	13,8	1,4	1,9	14,4	8,9

Tablo 2.45: Toplumsal Aidiyete Göre
“Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?” - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Psikolojik bir desteğe ihtiyacınız olduysa kimden destek aldınız? (%)								
	Sayı	İhtiyacım olmadı	Muskacı, medyum, cinci	Arkadaş	Aile bireyleri	Hoca/din görevlisi	Öğretmen	Psikolog/psikiyatr	Diğer
Müslüman	1745	38,0	0,8	23,3	12,7	2,6	2,1	11,6	8,9
İnsan	1304	32,7	0,5	24,8	14,2	0,0	2,5	15,1	10,4
Türk	896	31,5	0,0	27,1	12,9	1,1	1,8	16,4	9,2
TC vatandaşı	570	27,0	0,0	30,4	14,0	1,1	0,7	19,5	7,4
Alevi	67	22,4	0,0	14,9	46,3	1,5	0,0	14,9	0,0
Kürt	124	29,8	0,0	36,3	13,7	4,0	0,0	12,9	3,2
Diğer	10	20,0	0,0	40,0	20,0	0,0	0,0	0,0	20,0
Toplam	4716	33,5	0,4	25,5	13,8	1,4	1,9	14,5	8,9

Tablo 2.46: Toplumsal Aidiyete Göre
“Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?” - 2

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Psikolojik bir desteğe ihtiyacınız olduysa kimden destek aldınız? (%)								
	Sayı	İhtiyacım olmadı	Muskacı, medyum, cinci	Arkadaş	Aile bireyleri	Hoca/din görevlisi	Öğretmen	Psikolog/psikiyatr	Diğer
Müslüman	950	32,6	0,0	25,6	18,6	0,4	0,7	14,2	7,8
İnsan	559	35,1	0,0	26,8	11,8	2,1	2,5	12,9	8,8
Türk	1457	36,8	1,0	23,7	13,0	2,1	2,1	12,4	8,9
TC vatandaşı	811	31,2	0,4	24,4	10,9	0,9	3,0	18,7	10,6
Alevi	78	30,8	0,0	19,2	12,8	0,0	2,6	16,7	17,9
Kürt	117	34,2	0,0	37,6	15,4	1,7	0,0	6,8	4,3
Diğer	37	5,4	5,4	10,8	45,9	0,0	0,0	27,0	5,4
Toplam	4009	33,9	0,5	24,9	14,1	1,4	1,9	14,2	9,0

Tablo 2.47: Siyasi, ideolojik ve Dini Kimliklere Göre
“Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?”

Kimlikler	Psikolojik bir desteğe ihtiyacınız olduysa kimden destek aldınız? (%)								
	Sayı	İhtiyacım olmadı	Muskacı, medyum, cinci	Arkadaş	Aile bireyleri	Hoca/din görevlisi	Öğretmen	Psikolog/psikiyatr	Diğer
Ülkücü	1424	31,3	0,4	26,4	15,8	0,8	1,8	13,3	10,1
Muhafazakâr	2372	32,4	0,5	25,0	15,3	1,4	1,6	13,8	9,9
Liberal	1762	33,8	0,6	26,1	14,0	1,0	1,4	14,8	8,3
Sosyal demokrat	2370	33,0	0,4	25,7	13,2	1,1	1,9	15,9	8,7
Milliyetçi	3338	33,7	0,4	24,6	14,7	1,1	1,6	15,4	8,5
Sosyalist	2271	32,2	0,3	26,9	13,5	0,7	2,4	15,5	8,6
Atatürkçü	3452	33,1	0,4	25,4	14,4	1,2	1,7	14,9	8,8
Dindar	3216	33,9	0,4	24,9	14,2	1,2	1,7	14,0	8,7
Müslüman	4125	34,2	0,4	25,5	13,7	1,0	2,0	14,7	8,6
Komünist	409	30,6	0,5	35,5	4,9	2,0	2,7	16,6	7,3
Ateist	140	25,7	1,4	37,9	11,4	0,0	2,9	17,9	2,9
Kemalist	2002	33,6	0,5	25,7	12,0	0,6	2,0	17,4	8,1
Laik	3370	33,3	0,4	26,4	14,2	0,7	1,8	15,4	8,8
Devrimci	1596	31,2	0,3	28,3	9,7	1,2	2,2	16,7	10,4
İslamcı	2811	34,3	0,3	26,1	15,1	1,2	1,7	12,9	8,4
Demokrat	3227	32,8	0,4	26,3	13,6	1,1	1,8	14,9	9,2
Feminist	803	27,6	0,2	33,7	10,1	0,5	3,4	19,6	4,9
İlerici	3407	33,1	0,3	26,2	13,5	0,9	1,6	16,1	8,3

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Kimliklere Göre Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler

Farklı kimlik grupları için **“Psikolojik Bir Desteğe İhtiyacınız Olduysa Kimden Destek Aldınız?”** sorusunun cevapları incelendiğinde, bazı farklılıklar olmakla beraber genel dağılıma uygun sonuçlar elde edilmiştir.

Modern - geleneksel düzlemde söz konusu soruya gençlerin verdiği cevaplardan modern kimliği benimseyen gençlerin % 33'ü, geleneksel kimliği benimseyenlerin % 36'sı, biraz modern biraz geleneksel kimlik mensuplarının % 34'ü herhangi bir “psikolojik desteğe” ihtiyaç duymadıkları anlaşılmaktadır. **Bu kimlik düzleminde yaklaşık olarak gençlerin üçte ikisi, psikolojik desteğe ihtiyaç duymaktadır. Bunun yüksek bir oran olduğunu söyleyebiliriz. Yardım alınan kişiler, birinci derecede arkadaş çevresi (% 20 - 27 bandında), ikinci derecede psikolog/psikiyatrist (% 14 - 21 bandında) ve üçüncü derecede de aile çevresi (% 11 - 14 bandında) olmaktadır.**

Genel aidiyetler düzleminde mesele ele alındığında birinci tercih düzeyinde

gençlerin % 22 - 38 bandında, ikinci tercih düzeyinde ise % 31 - 37 bandında psikolojik desteğe ihtiyaç duymadıkları anlaşılmaktadır. Birinci tercihle ikinci tercih arasında farklı kimliklere göre ciddi değişiklikler olmaktadır. Birinci tercih düzeyinde Müslüman kimliği benimseyenlerin % 38'i psikolojik desteğe ihtiyaç duymazken ikinci tercih düzeyinde % 33'ü; İnsan kimliği mensuplarının % 33'ü birinci tercih düzeyinde psikolojik desteğe ihtiyaç duymazken ikinci tercih düzeyinde % 35'i; Türk kimliğinin benimseyenlerin % 32'si birinci tercih düzeyinde herhangi bir psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmezken ikinci tercih düzleminde % 37'si; T.C. Vatandaşlığını benimseyenlerin % 27'si psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmezken ikinci tercih düzeyinde % 31'i; Alevi gençlerin % 22'si birinci tercih düzeyinde psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmezken ikinci tercih düzeyinde % 31'i; Kürt gençlerin % 30'u birinci tercih düzeyinde psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmezken ikinci tercih düzeyinde % 34'ü psikolojik desteğe ihtiyaç hissetmemektedir.

Görülebileceği gibi durumu daha da kötüleşenler, sadece Müslüman kimlik mensuplarıdır. En büyük iyileşmenin Alevi kimlik mensuplarında olabileceği öngörülmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Kimliklere Göre Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler

Genel aidiyetler kimlik düzleminde psikolojik destek alınanlar, ağırlık sırasına göre birinci derecede arkadaş çevresi (birinci tercih=% 15 - 36; ikinci tercih=% 19 - 38), ikinci derecede aile çevresi (birinci tercih=% 13 - 46; ikinci tercih=% 11 - 19), üçüncü derecede psikolojik/psikiyatristlerdir (birinci tercih=% 12 - 20; ikinci tercih=% 7 - 19).

Dikkat çeken husus, hem birinci hem de ikinci tercih düzeyinde Kürt gençlerin birinci derecede arkadaş çevresinden destek alması (sırasıyla % 36, % 38) ve Alevi gençlerin de birinci tercih düzeyinde en yüksek oranda (% 46) aile çevresinden destek almalarıdır.

Dinî, siyasî ve ideolojik kimliklere göre psikolojik destek ihtiyacı incelendiğinde, Ateist kimlik mensupları (% 26) ve Feminist kimlik mensupları (% 28) istisna tutulursa, diğer tüm kimlik mensuplarının % 31 - 34 bandında psikolojik desteğe ihtiyaç duymadığı görülmektedir.

Bu kimlik düzleminde hangi kimlik mensubu olursa olsun, psikolojik desteğe ihtiyaç duyduğunda bunu, birinci derecede arkadaş çevresine, ikinci derecede psikolog/psikiyatriste ve üçüncü derecede de ailesine başvurarak karşılamaktadır.

Hangi kimlik grubu olursa olsun gençler, psikolojik sıkıntılarını birinci öncelikli olarak arkadaş çevresi ile paylaşarak gidermeye, çözüm bulmaya çalışmaktadırlar. Arkadaş çevresinin aile çevresinden öncelikli olması, sıkıntılı bir durum olup sahip olunan arkadaş çevresinin kalitesi ve özellikleri, çok önem kazanmaktadır.

Aileler çocuklarının kimlerle arkadaş olduğuna dikkat etmek ve seçici davranmak zorundadırlar.

2.12 Dini Değerlere Göre Gençliğin Psikolojik Desteğe İhtiyacı ve Destek Aldığı Kişiler

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek amacıyla, gençliğe sorulan “Psikolojik bir desteğe ihtiyac hissettiniz mi?” Psikolojik bir desteğe ihtiyac hissettiyseniz “Psikolojik destek kimden aldınız?” soruları, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi
- Dini Bilgi Düzeyi
- Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi
- Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi
- Dindarlık Düzeyi
- Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi

“Psikolojik bir desteğe ihtiyac hissettiniz mi?”ve Psikolojik bir desteğe ihtiyac hissettiyseniz “Psikolojik destek kimden aldınız?”sorularının bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 2.48 - Tablo 2.59'da verilmektedir.

Tablo 2.48: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyac Duyma

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	Psikolojik Bir Desteğe İhtiyac Hissettiniz mi?				Toplam
		Psikolojik görüşmelere katıldım	İlaç kullandım	Muska kullandım	Diğer	
Kesinlikle inanırım	Sayı	963	464	116	2046	3589
	%	26,8	12,9	3,2	57,0	100,0
İnanırım	Sayı	58	33	10	142	243
	%	23,9	13,6	4,1	58,4	100,0
Şüpheliyim	Sayı	22	4	0	37	63
	%	34,9	6,3	0,0	58,7	100,0
İnanmam	Sayı	13	0	0	6	19
	%	68,4	0,0	0,0	31,6	100,0
Toplam	Sayı	1056	501	126	2231	3914
	%	27,0	12,8	3,2	57,0	100,0

Tablo 2.49: Dini Bilgi Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyac Duyma

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Psikolojik Bir Desteğe İhtiyac Hissettiniz mi?				Toplam
		Psikolojik görüşmelere katıldım	İlaç kullandım	Muska kullandım	Diğer	
Çok yetersiz	Sayı	11	7	2	73	93
	%	11,8	7,5	2,2	78,5	100,0
Yetersiz	Sayı	88	52	22	252	414
	%	21,3	12,6	5,3	60,9	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	411	235	37	893	1576
	%	26,1	14,9	2,3	56,7	100,0
Yeterli	Sayı	470	189	59	869	1587
	%	29,6	11,9	3,7	54,8	100,0
Çok yeterli	Sayı	69	18	6	141	234
	%	29,5	7,7	2,6	60,3	100,0
Toplam	Sayı	1049	501	126	2228	3904
	%	26,9	12,8	3,2	57,1	100,0

Tablo 2.50: Dinin Duygu/Düşünceleri Etkileme Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyac Duyma

Din Duygu/Düşünceleri Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	Psikolojik Bir Desteğe İhtiyac Hissettiniz mi?				Toplam
		Psikolojik görüşmelere katıldım	İlaç kullandım	Muska kullandım	Diğer	
Çok etkiler	Sayı	417	233	71	1016	1737
	%	24,0	13,4	4,1	58,5	100,0
Etkiler	Sayı	499	216	52	951	1718
	%	29,0	12,6	3,0	55,4	100,0
Çok az	Sayı	67	28	2	161	258
	%	26,0	10,9	0,8	62,4	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	71	14	0	79	164
	%	43,3	8,5	0,0	48,2	100,0
Toplam	Sayı	1054	491	125	2207	3877
	%	27,2	12,7	3,2	56,9	100,0

Tablo 2.51: Dinin Tutum/Davranışlarını Etkileme Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma

Din Tutum /Davranışınızı Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Hissettiniz mi?				Toplam
		Psikolojik görüşmelere katıldım	İlaç kullandım	Muska kullandım	Diğer	
Çok etkiler	Sayı	402	188	64	918	1572
	%	25,6	12,0	4,1	58,4	100,0
Etkiler	Sayı	509	254	59	1085	1907
	%	26,7	13,3	3,1	56,9	100,0
Çok az	Sayı	83	45	3	161	292
	%	28,4	15,4	1,0	55,1	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	62	12	0	67	141
	%	44,0	8,5	0,0	47,5	100,0
Toplam	Sayı	1056	499	126	2231	3912
	%	27,0	12,8	3,2	57,0	100,0

Tablo 2.52: Dindarlık Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma

Dindarlık Durumunuz	Sayı/%	Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Hissettiniz mi?				Toplam
		Psikolojik görüşmelere katıldım	İlaç kullandım	Muska kullandım	Diğer	
Çok dindar	Sayı	69	34	6	105	214
	%	32,2	15,9	2,8	49,1	100,0
Dindar	Sayı	427	221	63	1052	1763
	%	24,2	12,5	3,6	59,7	100,0
Biraz dindar	Sayı	497	222	52	960	1731
	%	28,7	12,8	3,0	55,5	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	38	16	0	76	130
	%	29,2	12,3	0,0	58,5	100,0
İnanmaz	Sayı	17	0	0	12	29
	%	58,6	0,0	0,0	41,4	100,0
Toplam	Sayı	1048	493	121	2205	3867
	%	27,1	12,7	3,1	57,0	100,0

Tablo 2.53: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Duyma

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Hissettiniz mi?				Toplam
		Psikolojik görüşmelere katıldım	İlaç kullandım	Muska kullandım	Diğer	
Düzenli	Sayı	220	102	22	569	913
	%	24,1	11,2	2,4	62,3	100,0
Ara sıra	Sayı	494	201	91	1039	1825
	%	27,1	11,0	5,0	56,9	100,0
Hiç	Sayı	315	161	10	548	1034
	%	30,5	15,6	1,0	53,0	100,0
Toplam	Sayı	1029	464	123	2156	3772
	%	27,3	12,3	3,3	57,2	100,0

Tablo 2.54: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	Psikolojik destek kimden aldınız?								Toplam
		İhtiyacım Olmadı	Muskacı, Medyum, Cinci	Arkadaş	Aile Bireyleri	Hoca/ Din Görevlisi	Öğretmen	Psikolog/ Psikiyatr	Diğer	
Kesinlikle İnanırım	Sayı	1518	20	1141	634	59	84	637	403	4496
	%	33,8	0,4	25,4	14,1	1,3	1,9	14,2	9,0	100,0
İnanırım	Sayı	88	0	63	41	8	12	46	21	279
	%	31,5	0,0	22,6	14,7	2,9	4,3	16,5	7,5	100,0
Şüpheliyim	Sayı	17	0	23	12	0	0	14	6	72
	%	23,6	0,0	31,9	16,7	0,0	0,0	19,4	8,3	100,0
İnanmam	Sayı	7	0	18	0	0	0	4	2	31
	%	22,6	0,0	58,1	0,0	0,0	0,0	12,9	6,5	100,0
Toplam	Sayı	1630	20	1245	687	67	96	701	432	4878
	%	33,4	0,4	25,5	14,1	1,4	2,0	14,4	8,9	100,0

Tablo 2.55: Dini Bilgi Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Hissettiniz mi?				Toplam
		Psikolojik görüş- melere katıldım	İlaç kullandım	Muska kullandım	Diğer	
Çok yetersiz	Sayı	11	7	2	73	93
	%	11,8	7,5	2,2	78,5	100,0
Yetersiz	Sayı	88	52	22	252	414
	%	21,3	12,6	5,3	60,9	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	411	235	37	893	1576
	%	26,1	14,9	2,3	56,7	100,0
Yeterli	Sayı	470	189	59	869	1587
	%	29,6	11,9	3,7	54,8	100,0
Çok yeterli	Sayı	69	18	6	141	234
	%	29,5	7,7	2,6	60,3	100,0
Toplam	Sayı	1049	501	126	2228	3904
	%	26,9	12,8	3,2	57,1	100,0

Tablo 2.56: Dinin Duygu/Düşünceleri Etkileme Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Din Duygu/ Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	Psikolojik Destek Kimden Aldınız?								Toplam
		İhtiyacım Olmadı	Muskacı, Medyum, Cinci	Arkadaş	Aile Bireyleri	Hoca/Din Görevlisi	Öğretmen	Psikolog/ Psikiyatr	Diğer	
Çok etkiler	Sayı	743	12	619	322	35	35	287	147	2200
	%	33,8	0,5	28,1	14,6	1,6	1,6	13,0	6,7	100,0
Etkiler	Sayı	733	7	502	277	30	54	324	212	2139
	%	34,3	0,3	23,5	12,9	1,4	2,5	15,1	9,9	100,0
Çok az	Sayı	98	0	67	36	0	5	40	54	300
	%	32,7	0,0	22,3	12,0	0,0	1,7	13,3	18,0	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	45	0	43	36	0	2	44	14	184
	%	24,5	0,0	23,4	19,6	0,0	1,1	23,9	7,6	100,0
Toplam	Sayı	1619	19	1231	671	65	96	695	427	4823
	%	33,6	0,4	25,5	13,9	1,3	2,0	14,4	8,9	100,0

Tablo 2.57: Dinin Din Tutum /Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Din Tutum / Davranışınızı Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Psikolojik Destek Kimden Aldınız?								Toplam
		İhtiyacım Olmadı	Muskacı, Medyum, Cinci	Arkadaş	Aile Bireyleri	Hoca/Din Görevlisi	Öğretmen	Psikolog/ Psikiyatr	Diğer	
Çok etkiler	Sayı	720	12	504	342	39	36	229	141	2023
	%	35,6	0,6	24,9	16,9	1,9	1,8	11,3	7,0	100,0
Etkiler	Sayı	765	7	611	277	26	53	380	221	2340
	%	32,7	0,3	26,1	11,8	1,1	2,3	16,2	9,4	100,0
Çok az	Sayı	98	1	82	47	0	7	51	52	338
	%	29,0	0,3	24,3	13,9	0,0	2,1	15,1	15,4	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	40	0	38	21	0	0	41	13	153
	%	26,1	0,0	24,8	13,7	0,0	0,0	26,8	8,5	100,0
Toplam	Sayı	1623	20	1235	687	65	96	701	427	4854
	%	33,4	0,4	25,4	14,2	1,3	2,0	14,4	8,8	100,0

Tablo 2.58: Dindarlık Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Dindarlık Durumunuz	Sayı/%	Psikolojik Destek Kimden Aldınız?								Toplam
		İhtiyacım Olmadı	Muskacı, Medyum, Cinci	Arkadaş	Aile Bireyleri	Hoca/Din Görevlisi	Öğretmen	Psikolog/ Psikiyatr	Diğer	
Çok dindar	Sayı	91	2	66	50	2	4	18	41	274
	%	33,2	0,7	24,1	18,2	0,7	1,5	6,6	15,0	100,0
Dindar	Sayı	860	11	501	350	37	45	294	200	2298
	%	37,4	0,5	21,8	15,2	1,6	2,0	12,8	8,7	100,0
Biraz dindar	Sayı	611	3	614	253	24	45	336	177	2063
	%	29,6	0,1	29,8	12,3	1,2	2,2	16,3	8,6	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	48	4	33	20	0	2	35	9	151
	%	31,8	2,6	21,9	13,2	0,0	1,3	23,2	6,0	100,0
İnanmaz	Sayı	5	0	18	2	0	0	6	0	31
	%	16,1	0,0	58,1	6,5	0,0	0,0	19,4	0,0	100,0
Toplam	Sayı	1615	20	1232	675	63	96	689	427	4817
	%	33,5	0,4	25,6	14,0	1,3	2,0	14,3	8,9	100,0

Tablo 2.59: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Psikolojik Destek Kimden Aldınız?								Toplam
		İhtiyacı Olmadı	Muskacı, Medyum, Cinci	Arkadaş	Aile Bireyleri	Hoca/ Din Görevlisi	Öğretmen	Psikolog/ Psikiyatr	Diğer	
Düzenli	Sayı	390	6	259	247	15	27	117	77	1138
	%	34,3	0,5	22,8	21,7	1,3	2,4	10,3	6,8	100,0
Ara sıra	Sayı	761	9	616	318	39	38	304	240	2325
	%	32,7	0,4	26,5	13,7	1,7	1,6	13,1	10,3	100,0
Hiç	Sayı	397	5	328	101	9	21	261	100	1222
	%	32,5	0,4	26,8	8,3	0,7	1,7	21,4	8,2	100,0
Toplam	Sayı	1548	20	1203	666	63	86	682	417	4685
	%	33,0	0,4	25,7	14,2	1,3	1,8	14,6	8,9	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençliğin Psikolojik Destek İhtiyacı ve Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, onların genel psikolojisi üzerinde etkili olup olmadığını anlamak amacıyla onlara sorulan **“Psikolojik bir desteğe ihtiyaç hissettiniz mi?”** ve ihtiyaç hissettiyseniz **“Psikolojik destek kimden aldınız?”** soruları, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Psikolojik bir desteğe ihtiyaç hissettiniz mi?” sorusuna verilen cevaplar, **gençlerin Allah'a inanma düzeyine bağlı olarak** değerlendirildiğinde, **“kesinlikle inanırım”** diyenler hariç (% 27) gençlerin Allah'a inanma düzeyindeki azalmaya (inanırım - inanmam) bağlı olarak **“Psikolojik görüşmelere katılma”** oranı düzenli bir şekilde artmaktadır (% 24 - 68). Buna karşılık ilaç kullanma oranı düzenli bir şekilde azalmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençliğin Psikolojik Destek İhtiyacı ve Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Dikkat çekici nokta Allah'ın varlığına “kesinlikle inanırım” ve “inanırım” diyen gençlerin % 3 - 4 bandında muska kullanmaları; buna karşılık diğerlerinin hiç kullanmamış olmasıdır.

Dini bilginin yeterliliğine bağlı olarak (**“çok yetersiz - çok yeterli”**) Psikolojik görüşmelere katılma oranında düzenli bir artış olduğu (% 12 - 30). İlaç kullanma ve Muska kullanma durumlarında anlamlı bir değişim söz konusu değildir. Muska kullanmanın nispeten dinî bilgi düzeyinden bağımsız olarak % 2 - 5 bandında bir değişim gösterdiği söylenebilir.

Dinin gençlerin duygu ve düşüncelerini etkileme düzeyine (“çok etkiler - hiç etkilemez”) bağlı olarak “psikolojik görüşmelere katılma” oranında düzenli bir artış (% 24 - 43) olurken; “ilaç kullanma” oranında da düzenli bir azalma (% 13 - 9) olmaktadır. Dikkat çekici olan nokta, dinin duygu ve düşüncelerini “çok etkileyen - etkileyen” gençlerin % 3 - 4 bandında muska kullanmış olması; buna karşılık “hiç etkilemeyenlerin” de “hiç kullanmamış” olmasıdır.

Dinin gençlerin tutum ve davranışlarını etkileme düzeyine (**“çok etkiler - hiç etkilemez”**) bağlı olarak psikolojik görüşmelere katılma oranında düzenli bir artış (% 26 - 44) olmaktadır. İlaç kullanma ile Dinin gençlerin tutum ve davranışlarını etkileme düzeyi arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir. Dinin tutum ve davranışlarını hiç etkilemeyenler, hiç muska kullanmazken; çok etkileyen ve etkileyenler % 4 - 3 bandında Muska kullanmaktadırlar.

Aynı soru gençlerin dindarlık düzeyi göz önüne alınarak değerlendirildiğinde, dindarlık düzeyine bağlı olarak psikolojik görüşmelere katılma, ilaç kullanma ve Muska kullanma ile ilgili anlamlı bir ilişki söz konusu değildir. Ancak Dine inanamayanların % 59'u (en yüksek oran) psikolojik görüşmelere katılmıştır.

Beş vakit namaz kılma düzeyindeki azalmaya (düzenli - hiç) bağlı olarak hem psikolojik görüşmelere katılma oranında (% 24 - 31), hem de ilaç kullanma oranında (% 11 - 17) nispeten düzenli bir artış olmaktadır

Sonuç olarak dinî değerlere olan bağlılık zayıfladıkça, genel olarak, hem psikolojik görüşmelere katılma oranı hem de ilaç kullanma oranı artmaktadır. Bunun nedeni, dinin dua, zikir, ibadet ve tevekkül boyutunun etkili olması olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençliğin Psikolojik Destek İhtiyacı ve Psikolojik Destek Alınan Kişiler

“Psikolojik Destek Kimden Aldınız?” sorusuna verilen cevaplar, gençlerin Allah’a inanma düzeyine bağlı olarak değerlendirildiğinde, inanma düzeyinin zayıflığına (kesinlikle inanırım - inanmam) bağlı olarak psikolojik desteğe “ihtiyacım olmadı” diyenlerin oranı azalmaktadır (% 34 - 23). Birinci derecede psikolojik destek alınan kişi arkadaş (% 23 - 58), ikinci derecede psikolog/psikiyatris (% 13 - 19), üçüncü derecede aile bireyleridir (% 14 - 17). Allah’a inanma düzeyi ile psikolojik destek alınan kişiler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

En dikkat çekici olan nokta Allah’a inanma derecesi ne olursa olsun Hoca/din görevlileri (% 1 - 3) ile öğretmenlerin (% 2 - 4) psikolojik destek alma noktasında en son başvurulan kimseler olmuş olmasıdır.

Dini bilgi düzeyi ile psikolojik desteğe ihtiyacım olmadı diyenlerin oranları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamakla birlikte Dini bilgim yeterli (% 36), çok yeterli (% 30) diyenlerin, diğerlerine oranla daha düşük düzeyde psikolojik desteğe ihtiyaçları olduğu görülmektedir. Psikolojik destek alınan kişiler, önem sırasına göre, arkadaşlar (% 24 - 29), psikolog/psikiyatrisler (% 11 - 17) ve aile bireyleridir (% 10 - 17).

Burada da en dikkat çekici olan nokta, dini bilgi düzeyi ne olursa olsun hoca/din görevlileri (% 1 - 2) ile öğretmenlerin (% 1 - 2) psikolojik destek alma noktasında en son başvurulan kimseler olmasıdır.

Dinin gençlerin duygu ve düşüncelerini etkileme düzeyine (çok etkiler - hiç etkilemez) bağlı olarak psikolojik desteğe ihtiyacım olmadı diyenlerin oranında bir azalma mevcuttur (% 34 - 25). Psikolojik destek alınan kişiler, önem sırasına göre, arkadaşlar (% 22 - 28), psikolog/psikiyatrisler (% 13 - 24) ve aile bireyleridir (% 12 - 20).

Burada da en dikkat çekici olan nokta, Dinin gençlerin duygu ve düşüncelerini etkileme düzeyi ne olursa olsun Hoca/din görevlileri (% 1 - 2) ile öğretmenlerin (% 1 - 3) psikolojik destek alma noktasında en son başvurulan kimseler olmuş olmasıdır.

Dinin gençlerin tutum ve davranışlarını etkileme düzeyine (çok etkiler - hiç etkilemez) bağlı olarak Psikolojik desteğe ihtiyacım olmadı, diyenlerin oranında düzenli bir azalma (% 36 - 26) olmaktadır. Psikolojik destek alınan kişiler, önem sırasına göre, arkadaşlar (% 24 - 26), psikolog/psikiyatrisler (% 11 - 27) ve aile bireyleridir (% 12 - 17).

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençliğin Psikolojik Destek İhtiyacı ve Psikolojik Destek Alınan Kişiler

Burada da en dikkat çekici olan nokta, dinin gençlerin tutum ve davranışlarını etkileme düzeyi ne olursa olsun hoca/din görevlileri (% 1 - 2) ile öğretmenlerin (% 1,8 - 2,3) psikolojik destek alma noktasında en son başvurulan kimseler olmuş olmasıdır.

Aynı soru gençlerin dindarlık düzeyi göz önüne alınarak değerlendirildiğinde, Dindarlık düzeyine bağlı olarak psikolojik desteğe ihtiyacım olmadı diyenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Psikolojik destek alınan kişiler, önem sırasına göre, arkadaşlar (% 22 - 58), psikolog/psikiyatrisler (% 7 - 23) ve aile bireyleridir (% 7 - 18).

Burada da en dikkat çekici olan nokta, Dindarlık düzeyi ne olursa olsun Hoca/din görevlileri (% 1 - 2) ile Öğretmenlerin (% 1 - 2) psikolojik destek alma noktasında en son başvurulan kimseler olmuş olmasıdır.

Beş vakit namaz kılma düzeyi ile psikolojik desteğe ihtiyacım olmadı diyenler arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir. Psikolojik destek alınan kişilerin önem sıralaması değişmemektedir. Ancak namaz kılma düzeyine bağlı (düzenli - hiç) olarak aile bireylerinden psikolojik destek alma oranı düzenli bir şekilde azalırken (% 22 - 8); psikolog/psikiyatristen psikolojik destek alma oranı düzenli olarak artmaktadır (% 10 - 21).

Burada da en dikkat çekici olan nokta, namaz kılma düzeyi ne olursa olsun hoca/din görevlileri (% 0,7 - 1,7) ile öğretmenlerin (% 1,6 - 2,4) psikolojik destek alma noktasında en son başvurulan kimseler olmasıdır.

Sonuç olarak dinî değerlere olan bağlılık zayıfladıkça, genel olarak, psikolojik desteğe olan ihtiyaç artmaktadır. Dini değerlerin etkileme düzeyi ne olursa olsun psikolojik destek alınan kişilerin önem sırası, arkadaşlar, psikolog/psikiyatristler ve aile bireyleri şeklindedir.

En dikkat çekici olan nokta, dinî değerlerin etkileme düzeyi ne olursa olsun hoca/din görevlileri ile öğretmenlerin psikolojik destek alma noktasında en son başvurulan kimseler olmasıdır.

Bunun nedenlerinin özel olarak araştırılmasında büyük fayda vardır.

2.13 Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler

Psikolojik bir desteğe ihtiyaç hissedildiğinde veya bir başka söyleyişle bireysel anlamda çözümü zor bir durumla karşılaşıldığında kimlerden destek alındığı, kimlerin yardımına öncelikle ihtiyaç hissedildiği konusu bir başka soru bağlamında tekrar ele alınmıştır. Katılımcı gençlerin yarısı (% 50,1), “Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek alırsınız?” sorusuna, “Aile ve yakın akrabam.” cevabını vermiştir (Tablo 2.60). **Bu durum, toplumumuzda ve özellikle de gençler arasında aile bağlarının ve aile dayanışmasının hâlâ güçlü olduğunu göstermesi açısından önemlidir.**

Gençlerin % 23,4’ü, “Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek alırsınız?” sorusuna “Hiç kimseden destek almam/tek başıma çözerim.” cevabını vermiştir. Bu, bir açıdan gençlerin kendilerine olan güvenini gösterirken diğer taraftan onların bireyselleştigi anlamına da gelebilmektedir.

Konu diğer bazı değişkenler açısından incelendiğinde kadınların erkeklere oranla, öğrenim düzeyi düşük olanların yüksek olanlara oranla, yoksul olanların zengin olanlara oranla aile/akraba desteğini daha çok aldığı, alma talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır (Tablo 2.61). Yine aynı şekilde evlilerin görece çok daha yüksek oranda aile/akraba desteğini daha çok aldığı, alma talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır (Tablo 2.62).

Tablo 2.60: Çözümü Zor Bir Sorunla Karşılaştığınızda Kimden Destek Alırsınız?

	Sayı	%
Ailemden/yakın akrabamdan	2734	50,1
Aile/akraba dışı büyükler	315	5,8
Hiç kimseden/tek başıma çözerim	1277	23,4
Arkadaşımdan	1048	19,2
Öğretmenlerimden	25	0,5
Manevi büyükler/din adamları	58	1,1
Toplam	5457	100,0

Tablo 2.61: Farklı Değişkenlere Göre “Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?” - 1

Değişkenler	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız? (%)					
	Ailemden/yakın akrabamdan	Aile/akraba dışı büyükler	Hiç kimseden/tek başıma çözerim	Arkadaşımdan	Öğretmenlerimden	Manevi büyükler/din adamları
CİNSİYET						
Erkek	45,4	6,2	26,2	20,6	0,7	1,0
Kadın	54,6	5,4	20,7	17,9	0,3	1,1
YAŞ						
15	58,0	3,8	12,5	23,1	1,5	1,1
16	36,3	7,3	24,5	29,3	2,6	
17	43,0	4,4	28,5	23,0	0,6	0,6
18	53,1	4,4	21,5	20,0	0,4	0,6
19	51,7	8,1	19,5	19,5	0,3	0,9
20	48,9	5,8	26,3	17,5	0,6	0,9
21	44,5	7,0	27,5	20,0		1,0
22	49,7	4,0	26,9	18,3	0,6	0,6
23	52,1	3,6	26,6	16,5		1,2
24	50,7	7,4	24,0	17,9		
25	55,9	8,1	21,3	13,2		1,5
26	40,8	4,1	32,7	16,3		6,1
27	48,9	7,2	14,5	25,8		3,6
28	68,1	4,7	15,9	9,5		1,7
ÖĞRENİM						
İlköğretim	60,1	3,3	10,9	22,1	0,3	3,3
Lise	49,6	5,4	21,6	21,8	0,9	0,7
Ön lisans	50,2	6,2	25,7	16,7		1,2
Lisans	50,8	5,9	24,4	17,4	0,3	1,1
Lisansüstü	42,8	7,9	32,8	15,2	0,6	0,6
EN ÇOK YAŞANAN YER						
Köy/kasaba	58,2	3,9	20,1	15,0	1,1	1,9
İlçe	47,5	5,5	23,3	22,4	0,5	0,8
Şehir	49,3	6,5	24,3	18,6	0,2	1,0
AİLENİN EKONOMİK DURUMU						
Çok yoksul	42,3		7,7	50,0		
Yoksul	50,3	5,4	26,5	17,7		
Normal	50,5	6,1	22,8	19,0	0,5	1,2
Zengin	46,0		33,1	20,9		
Çok zengin	29,6		40,7	29,6		

Tablo 2.62: Farklı Değişkenlere Göre
“Çözümü zor bir sorunla karşılaştığımızda kimden destek/yardım alırsınız?” - 2
Çözümü zor bir sorunla karşılaştığımızda kimden destek/yardım alırsınız? (%)

Değişkenler	Ailemden/yakın akrabamdan	Aile/akraba dışı büyükler	Hiç kimseden/tek başıma çözerim	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi büyükler/din adamları
MEDENİ DURUM						
Bekâr	48,1	6,1	24,0	20,5	0,5	0,9
Nişanlı - Sözlü	34,5	2,7	44,6	11,5		6,8
Dul - Boşanmış	24,3	5,4	56,8	13,5		
Evli	73,7	5,4	14,5	5,4		0,9
BÖLGE						
İstanbul	48,9	4,3	26,1	18,3	0,3	2,0
Batı Marmara	48,0	8,1	14,1	27,0	2,7	
Ege	45,0	5,9	26,7	19,0	0,5	2,9
Doğu Marmara	49,1	2,2	21,9	26,4		0,2
Batı Anadolu	52,5	6,6	21,0	19,2	0,5	0,2
Akdeniz	45,3	6,7	22,4	23,6	0,5	1,4
Orta Anadolu	54,4	1,6	26,2	17,1		0,8
Batı Karadeniz	56,3	7,1	21,2	15,4		
Doğu Karadeniz	52,8	4,6	24,6	17,0	0,2	0,7
Kuzeydoğu Anadolu	55,5	7,9	19,9	13,4	1,0	2,4
Ortadoğu Anadolu	42,8	7,2	31,3	17,2		1,4
Güneydoğu Anadolu	49,4	7,3	24,5	18,4	0,5	
AİLENİN AYLIK GELİRİ						
0 - 750 TL	46,0	5,6	26,4	20,7	0,9	0,5
751 - 1000 TL	58,0	5,6	18,9	17,2	0,3	
1001 - 1500 TL	48,9	5,9	20,5	23,0	0,5	1,4
1501 - 2000 TL	48,2	6,0	26,6	16,3		2,8
2001 - 3000 TL	47,5	5,7	29,5	16,4	0,4	0,4
3001 - 5000 TL	56,0	2,9	24,2	15,0	1,9	
5001 ve üstü	38,5	10,3	33,3	17,9		

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler

Araştırmamızda gençlere, “Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek alırsınız?” sorusuna katılımcı gençlerin yarısı (% 50,1), **ailem** ve **yakın akrabam** cevabını vermiştir (Tablo 2.60).

Bu durum, toplumumuzda ve özellikle de gençler arasında aile bağlarının ve aile dayanışmasının hâlâ güçlü olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Bu durum, toplumumuzda ve özellikle de gençler açısından aile bağlarının ve aile dayanışmasının hâlâ güçlü olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Gençlerin % 23,4'ü aynı soruya “Hiç kimseden destek almam/tek başıma çözerim” cevabını vermiştir. Bu bir açıdan gençlerin kendilerine olan güvenini gösterirken; diğer taraftan onların bireyselleştiği anlamına da gelebilmektedir.

Konu, diğer bazı değişkenler açısından incelendiğinde kadınların (% 55) erkeklere (% 45) oranla, öğrenim düzeyi düşük olanların (% 60) yüksek olanlara oranla (% 43), yoksul olanların (% 42) zengin olanlara (% 30) oranla aile/akraba desteğini daha çok aldığı, alma talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır (Tablo 2.61). Yine aynı şekilde evlilerin görece çok daha yüksek oranda (% 74) aile/akraba desteğini aldığı, alma talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır (Tablo 2.62).

Dul/boşanmış olanların % 57'si sorunlarını tek başına çözerken % 24'ü aileden yardım alarak çözmektedir.

Bölgelere göre durum değerlendirildiğinde çok zor bir sorunla karşılaştıklarında Batı Karadenizli gençlerin % 56'sı, en yüksek oran, aileden yardım aldığı; buna karşılık Ortadoğu Anadolu gençlerin % 43'ü, en düşük oran, aileden yardım aldığı görülmektedir. Ortadoğu Anadolu gençlerin % 31'i, en yüksek oran, Batı Marmaralı gençlerin % 14'ü, en düşük oran, meseleyi tek başına çözmektedirler. Batı Marmaralı gençlerin % 27'si, en yüksek oran, Kuzeydoğu Anadolu gençlerin % 13'ü, en düşük oran, zor meseleleri arkadaşlarından yardım alarak çözmektedirler.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler

Gençler herhangi bir çözümü zor bir sıkıntıyla karşılaştıklarında istisnaları olmak şartıyla, birinci derecede ailesinden yardım alıyor, ikinci derecede kendisi çözüyor ve üçüncü derecede de arkadaşlarından yardım talep ediyor.

Bu noktada en dikkat çekici husus, gençlerin “öğretmenlerine” ve “Manevi büyükler/din adamları”na başvurma oranının çok çok düşük olmasıdır.

Bunun nedenlerinin araştırılmasında fayda vardır.

2.14 Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler

“Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek alırsınız?” sorusu, kimliklere göre sorgulandığında, kimliklere göre, farklılıklar olmakla beraber, genel duruma uygun bir dağılım olduğu tespiti yapılabilir (Tablo 2. 63 - Tablo 2.66).

Modern - gelenek açısından konumlanmaya göre kendisini geleneksel olarak tanımlayanlar, beklentiye uygun şekilde, daha yüksek oranda aile/akraba desteğini daha çok aldığı, alma talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır (Tablo 2.63). Toplumsal aidiyetler açısından da kendisini Alevi olarak tanımlayan gençlerin görece oldukça yüksek oranlarda aile/akraba desteğini aldıkları, alma talebinde buldukları anlaşılmaktadır (Tablo 2.64 - Tablo 2.65).

Tablo 2.63: Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre
“Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?”

Kimlikler	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız? (%)						
	Sayı	Ailemden/yakın akrabamdan	Aile/akraba dışı büyükler	Hiç kimseden/tek başıma çözerim	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi büyükler/din adamları
Modern	625	45,0	4,5	25,6	20,8	1,3	2,9
Geleneğe bağlı	855	56,4	8,1	19,3	14,2	0,5	1,6
Biraz modern biraz geleneksel	3857	49,3	5,6	24,4	19,7	0,3	0,6
Toplam	5337	49,9	5,9	23,8	18,9	0,5	1,1

Tablo 2.64: Toplumsal Aidiyete Göre “Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?” - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız? (%)						
	Sayı	Ailemden/yakın akrabamdan	Aile/akraba dışı büyükler	Hiç kimseden/tek başıma çözerim	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi büyükler/din adamları
Müslüman	1972	53,7	5,9	23,5	14,6	0,7	1,6
İnsan	1446	47,2	5,1	24,8	20,7	0,5	1,7
Türk	980	47,9	6,9	22,3	22,4	0,2	0,2
TC vatandaşı	620	48,7	4,4	23,2	23,4	0,3	0,0
Alevi	76	61,8	1,3	22,4	14,5	0,0	0,0
Kürt	131	45,0	7,6	11,5	35,9	0,0	0,0
Diğer	11	18,2	18,2	54,5	9,1	0,0	0,0
TOPLAM	5236	50,1	5,7	23,4	19,3	0,5	1,1

Tablo 2.65: Toplumsal Aidiyete Göre "Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?" - 2

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız? (%)						
	Sayı	Ailemde/yakın akrabamdan	Aile/akraba dışı büyükler	Hiç kimseden/tek başıma çözerim	Arkadaşımdan	Öğretmenlerimden	Manevi büyükler/din adamları
Müslüman	1063	49,7	5,0	21,9	22,5	0,2	0,8
İnsan	638	42,0	6,6	29,0	19,3	0,0	3,1
Türk	1605	55,6	5,0	22,4	15,8	0,5	0,7
TC vatandaşı	917	49,5	8,6	22,6	18,5	0,5	0,2
Alevi	72	65,3	2,8	20,8	11,1	0,0	0,0
Kürt	123	46,3	6,5	13,0	34,1	0,0	0,0
Diğer	37	56,8	0,0	13,5	29,7	0,0	0,0
Toplam	4455	50,9	5,9	22,9	19,0	0,3	0,9

Tablo 2.66: Siyasî, İdeolojik, Dinî Kimliklere Göre "Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?"

Kimlikler	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız? (%)						
	Sayı	Ailemde/yakın akrabamdan	Aile/akraba dışı büyükler	Hiç kimseden/tek başıma çözerim	Arkadaşımdan	Öğretmenlerimden	Manevi büyükler/din adamları
Ülkücü	1558	47,2	6,0	26,0	19,8	0,3	0,8
Muhafazakâr	471	50,0	6,5	23,5	18,0	0,0	2,0
Liberal	1910	50,3	6,1	24,3	18,0	0,4	0,9
Sosyal demokrat	2594	50,3	5,0	24,9	18,3	0,2	1,3
Milliyetçi	3666	51,1	5,4	23,7	18,3	0,4	1,0
Sosyalist	2485	51,1	5,4	22,5	19,8	0,5	0,8
Atatürkçü	3772	49,5	5,8	24,9	18,7	0,5	0,6
Dindar	3542	48,9	6,4	24,0	18,7	0,4	1,6
Müslüman	4535	49,9	5,9	24,0	18,5	0,4	1,3
Komünist	437	36,2	7,6	24,3	31,6	0,5	0,0
Ateist	161	40,4	9,9	24,2	23,0	2,5	0,0
Kemalist	2174	48,4	5,3	24,8	20,1	0,6	0,7
Laik	3651	50,0	5,6	24,6	18,9	0,3	0,6
Devrimci	1696	44,3	6,1	27,3	21,7	0,6	0,0
İslamcı	3099	49,3	6,1	23,0	19,7	0,5	1,4
Demokrat	3476	49,9	5,3	24,5	19,0	0,3	1,0
Feminist	873	43,5	6,4	24,6	24,4	0,6	0,5
İlerici	3710	48,3	5,3	26,1	18,8	0,3	1,2

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler

"Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?" sorusuna verilen cevaplar, kimliklere bağlı olarak değerlendirildiğinde, gençlerin çözüm arama arayışlarındaki genel yaklaşımları değişmemektedir. Birinci derecede ailelerinden yardım almakta, ikinci derecede tek başlarına meseleyi çözmekte ve üçüncü derecede de arkadaş çevresinden yardım aldıkları görülmektedir.

Modern geleneksel kimlik düzleminde gençler % 45 - 56 oranında ailelerinden yardım almakta, % 19 - 26 oranında meseleyi tek başlarına çözmekte % 14 - 21 oranında da arkadaşlarından yardım almaktadırlar. Kimlik yapısına uygun olarak geleneksel kimliği benimseyenlerin % 56'si, en yüksek oran, ailelerinden yardım alarak çözerken modern kimliği benimseyenlerin % 26'sı, en yüksek oran, tek başına meseleleri çözmektedir.

Gençler birinci tercih düzeyinde % 45 - 54 bandında ailelerinden yardım alarak, % 12 - 25 bandında tek başlarına ve % 15 - 36 bandında arkadaşlarından yardım alarak meselelerini çözmektedirler. İkinci tercih düzeyinde de benzer bir durum var olup gençler % 42 - 65 bandında ailelerinden yardım almakta, % 13 - 29 bandında tek başlarına çözmekte ve % 11 - 34 bandında arkadaşlarından yardım almaktadırlar.

Alevi gençler, genel aidiyet kimlik düzleminde, hem birinci hem de ikinci tercihlerinde, en yüksek oranda (sırasıyla, % 62, % 65) ailelerinden yardım alarak meselelerini çözmektedirler. Buna karşılık Kürt gençleri, hem birinci hem de ikinci tercih düzeyinde en yüksek oranda (sırasıyla % 36, % 34) arkadaşlarından yardım alarak meselelerini çözmektedirler.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler

Toplumsal aidiyetler düzleminde, hem birinci hem de ikinci tercih düzeyinde gençlerin, zor meseleleri çözmek için ortaya koydukları davranış, genel tablo ile uyumlu olup değişmemektedir.

Dinî, siyasî ve ideolojik kimlik düzleminde gençler, birinci derecede ailelerinden yardım almakta (% 36 - 51), ikinci derecede meseleyi tek başlarına çözmekte (% 23 - 27), üçüncü derecede arkadaş çevresinden yardım almaktadırlar (% 18 - 32).

Komünist gençlerin % 36'sı ailelerinden yardım almakla, aileden yardım alan en düşük kimlik grubunu temsil ederken; Sosyal demokratlarla Milliyetçiler % 51 oranıyla aileden en yüksek oranda yardım alan kimlik grubunu temsil etmektedirler. Buna karşılık Komünist gençler en yüksek oranda (% 32) arkadaşlarından yardım alan kimlik gurubu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gençlerin çözüm aramakla ilgili genel yaklaşımı, bu kimlik gurubunda da değişmemektedir.

2.15 Dini Değerlere Göre Gençlerin Çözümü Zor Meselelerde Yardım Aldığı Kişiler

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, onların birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı anlaşılacak istenmiştir. Bu amaçla bazı soruların, dinî değerler göz önüne alınarak, çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğe sorulan, “Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız? sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- *Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi*
- *Dini Bilgi Düzeyi*
- *Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi*
- *Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi*
- *Dindarlık Düzeyi*
- *Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi.*

“Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız? sorusunun bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 2. 66 - Tablo 2.71'de verilmektedir.

Tablo 2.67: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?						Toplam
		Ailemden/ Yakın Akrabamdan	Aile/Akraba Dışı Büyükler	Hiç Kimseyden/ Tek Başına Çözüm	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi Büyükler /Din Adamları	
Kesinlikle İnanırım	Sayı	2533	290	1143	950	19	58	4993
	%	50,7	5,8	22,9	19,0	0,4	1,2	100,0
İnanırım	Sayı	146	21	72	63	4	0	306
	%	47,7	6,9	23,5	20,6	1,3	0,0	100,0
Şüpheliyim	Sayı	27	2	25	26	0	0	80
	%	33,8	2,5	31,3	32,5	0,0	0,0	100,0
İnanmam	Sayı	6	0	16	7	2	0	31
	%	19,4	0,0	51,6	22,6	6,5	0,0	100,0
Toplam	Sayı	2712	313	1256	1046	25	58	5410
	%	50,1%	5,8	23,2	19,3	0,5	1,1	100,0

Tablo 2.68: Dini Bilgi Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?						Toplam
		Ailemden/ Yakın Akrabamdan	Aile/Akraba Dışı Büyükler	Hiç Kimseden/ Tek Başına Çö- zerim	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi Büyükler /Din Adamları	
Çok yetersiz	Sayı	77	13	20	24	0	2	136
	%	56,6	9,6	14,7	17,6	0,0	1,5	100,0
Yetersiz	Sayı	241	36	175	117	6	4	579
	%	41,6	6,2	30,2	20,2	1,0	0,7	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	1118	117	448	464	7	26	2180
	%	51,3	5,4	20,6	21,3	0,3	1,2	100,0
Yeterli	Sayı	1102	127	533	373	9	25	2169
	%	50,8	5,9	24,6	17,2	0,4	1,2	100,0
Çok yeterli	Sayı	163	20	83	64	3	1	334
	%	48,8	6,0	24,9	19,2	0,9	0,3	100,0
Toplam	Sayı	2701	313	1259	1042	25	58	5398
	%	50,0	5,8	23,3	19,3	0,5	1,1	100,0

Tablo 2.69: Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler

Din Duygu/Dü- şüncenizi Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?						Toplam
		Ailemden/ Yakın Akrabamdan	Aile/Akraba Dışı Büyükler	Hiç Kimseden/ Tek Başına Çö- zerim	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi Büyükler /Din Adamları	
Çok etkiler	Sayı	1278	148	542	445	5	53	2471
	%	51,7	6,0	21,9	18,0	0,2	2,1	100,0
Etkiler	Sayı	1168	140	563	461	16	4	2352
	%	49,7	6,0	23,9	19,6	0,7	0,2	100,0
Çok az	Sayı	129	25	95	74	4	0	327
	%	39,4	7,6	29,1	22,6	1,2	0,0	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	92	2	57	40	0	0	191
	%	48,2	1,0	29,8	20,9	0,0	0,0	100,0
Toplam	Sayı	2667	315	1257	1020	25	57	5341
	%	49,9	5,9	23,5	19,1	0,5	1,1	100,0

Tablo 2.70: Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler

Din Tutum / Davranışınızı Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?						Toplam
		Ailemden/ Yakın Akrabamdan	Aile/Akraba Dışı Büyükler	Hiç Kimseden/ Tek Başına Çö- zerim	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi Büyükler /Din Adamları	
Çok etkiler	Sayı	1189	130	483	422	12	40	2276
	%	52,2	5,7	21,2	18,5	0,5	1,8	100,0
Etkiler	Sayı	1288	162	603	491	9	17	2570
	%	50,1	6,3	23,5	19,1	0,4	0,7	100,0
Çok az	Sayı	128	19	125	85	2	0	359
	%	35,7	5,3	34,8	23,7	0,6	0,0	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	75	2	52	38	2	0	169
	%	44,4	1,2	30,8	22,5	1,2	0,0	100,0
Toplam	Sayı	2680	313	1263	1036	25	57	5374
	%	49,9	5,8	23,5	19,3	0,5	1,1	100,0

Tablo 2.71: Dindarlık Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler

Dindarlık Durumu- nuz?	Sayı/%	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?						Toplam
		Ailemden/ Yakın Akrabamdan	Aile/Akraba Dışı Büyükler	Hiç Kimseden/ Tek Başına Çö- zerim	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi Büyükler /Din Adamları	
Çok dindar	Sayı	149	25	74	56	7	7	318
	%	46,9	7,9	23,3	17,6	2,2	2,2	100,0
Dindar	Sayı	1435	107	554	421	9	30	2556
	%	56,1	4,2	21,7	16,5	0,4	1,2	100,0
Biraz dindar	Sayı	1021	166	540	504	9	21	2261
	%	45,2	7,3	23,9	22,3	0,4	0,9	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	63	6	58	39	0	0	166
	%	38,0	3,6	34,9	23,5	0,0	0,0	100,0
İnanmaz	Sayı	2	4	18	7	0	0	31
	%	6,5	12,9	58,1	22,6	0,0	0,0	100,0
Toplam	Sayı	2670	308	1244	1027	25	58	5332
	%	50,1	5,8	23,3	19,3	0,5	1,1%	100,0

Tablo 2.72: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Sorunlarla Karşılaşma Durumunda Destek Alınan Kişiler

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?						Toplam
		Ailemde/Yakın Akrabamdan	Aile/Akraba Dışı Büyükler	Hiç Kimseden/Tek Başına Çözüm	Arkadaşlarımdan	Öğretmenlerimden	Manevi Büyükler/Din Adamları	
Düzenli	Sayı	698	82	215	190	12	48	1245
	%	56,1	6,6	17,3	15,3	1,0	3,9	100,0
Ara sıra	Sayı	1285	161	623	482	9	9	2569
	%	50,0	6,3	24,3	18,8	0,4	0,4	100,0
Hiç	Sayı	595	63	371	313	4	0	1346
	%	44,2	4,7	27,6	23,3	0,3	0,0	100,0
Toplam	Sayı	2578	306	1209	985	25	57	5160
	%	50,0	5,9	23,4	19,1	0,5	1,1	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Çözümü Zor Bir Sorunla Karşılaştığı Zaman Destek/Yardım Alınan Kişiler

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin genel psikolojisi üzerinde etkili olup olmadığını anlamak amacıyla gençliğe sorulan “Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Çözümü zor bir sorunla karşılaştığınızda kimden destek/yardım alırsınız?” sorusuna verilen cevaplar, gençlerin Allah'a inanma düzeyine bağlı olarak değerlendirildiğinde, birinci düzeyde aileden/yakın akrabadan, ikinci düzeyde tek başına çözmekte, üçüncü düzeyde arkadaşlarından yardım/destek almakta oldukları görülmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Çözümü Zor Bir Sorunla Karşılaştığı Zaman Destek/Yardım Alınan Kişiler

Gençlerin Allah'a inanma düzeyindeki azalmaya (“kesinlikle inanırım - inanmam”) bağlı olarak aileden/yakın akrabalarından destek alırım diyenlerin oranı düzenli bir şekilde azalmaktadır (% 55 - 19). Buna karşılık hiç kimseden yardım almam/tek başıma çözerim diyenlerin oranı düzenli bir şekilde artmaktadır (% 23 - 52). Keza Allah'a inanmam diyenler hariç (% 23) inanma düzeyindeki azalmaya bağlı olarak arkadaşlarından yardım alma oranı, düzenli bir şekilde artmaktadır (% 19 - 33).

En dikkat çekici ve üzücü nokta gençler zor bir sorunla karşılaştıklarında, Allah'a inanma düzeyinden (“inanmam” diyenler hariç)bağımsız olarak gençlerin % 1'ler civarındaki bir kesimi, öğretmenlerden ve manevi büyükler/din adamlarından yardım, destek almaktadırlar.

Bu nokta üzerinde özel olarak durulması gereken bir konudur.

Dini bilgi düzeyine bağlı olarak değerlendirme yapıldığında birinci düzeyde aileden/yakın akrabadan, ikinci düzeyde tek başına çözmekte, üçüncü düzeyde arkadaşlarından yardım/destek almakta oldukları görülmektedir. **Dini bilgi düzeyi ile yardım alınan kişiler arasındaki ilişki anlamlı bir ilişki değildir.**

Öğretmenlerden ve manevi büyüklerden/din adamlarından yardım alma konusunda (% 1'ler düzeyi) **dini bilgi düzeyinin anlamlı hiçbir etkisi yoktur.**

Dinin gençlerin duygu ve düşüncelerini, tutum ve davranışlarını etkileme düzeyine ve dindarlık düzeyine bağlı olarak yardım, destek alınan kişilerin sıralamasında, herhangi bir değişiklik söz konusu değildir. Ayrıca dinin duygu, düşünce, tutum ve davranışlarını etkileme düzeyindeki değişimle/dindarlık düzeyindeki değişimle yardım alınan kişiler arasında anlamlı ilişki yoktur.

Bu durumda da, öğretilerden ve manevi büyükler ve din adamlarından destek/yardım alanların oranı % 1 - 2 bandında bulunmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Çözümü Zor Bir Sorunla Karşılaştığı Zaman Destek/Yardım Alınan Kişiler

Beş vakit namaz kılma düzeyine (“düzenli kılarım - hiç kılmam”) bağlı olarak gençlerin yardım/destek aldığı kişiler arasındaki sıralama, önem derecesine göre, sırasıyla, “ailemden/yakın akrabamdan”, “hiç kimseden/tek başıma çözerim” ve “arkadaşlarımdan” şeklinde olup değişmemektedir.

Namaz kılma düzeyine (“düzenli kılarım - hiç kılmam”) bağlı olarak ailesinden/yakın akrabasından yardım/destek alanların oranı, düzenli bir şekilde azalırken (% 56 - 44); hiç kimseden yardım almayanların oranı (% 17 - 28) ve arkadaşlarından yardım/destek alanların oranı (% 15 - 23) düzenli bir şekilde artmaktadır.

Düzenli namaz kılanların % 4'ü, (dinî değerlere göre en yüksek oran) manevi büyükler/din adamlarından yardım/destek almaktadır.

Sonuç olarak, çözümü zor bir sorunla karşılaşıldığında farklı dinî değerlere göre destek alınan kişilerin sıralamasında herhangi bir değişiklik olmamaktadır.

Burada göz önüne alınan altı dinî değere göre, gençlerin en düşük düzeyde yardım, destek aldığı kişiler, öğretmenlerle manevi büyükler/din adamlarıdır.

Bu konu, ciddi bir sorun olup nedenleri araştırılmalıdır.

BÖLÜM 3: GENÇLER VE İNSANLAR

- İnsanlara Güven
- Farklı Kimliklere Göre İnsanlara Güven
- Dini Değerlere Göre İnsanlara Güven
- Babaya Güven
- Farklı Kimliklere Göre Babaya Güven
- Dini Değerlere Göre Babaya Güven

BÖLÜM 3

GENÇLER VE İNSANLAR

3.1 İnsanlara Güven

Uyum, birey açısından ele alındığında bireyin hem kendisi hem de çevresi ile iyi ilişkiler kurabilmesi ve bu ilişkileri sürdürülebilirlik derecesi olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda uyum dinamik bir süreçtir ve bireyin çevresinde yer alan değişikliklere karşı geliştirdiği tepkilerle sağlanır. Ancak uyum, sadece toplumsal çevrenin beklentilerine uygun tutum ve davranış geliştirme şeklinde düşünülmemelidir. Çünkü bireyin birbiriyle iç içe geçmiş devamlı etkileşim halinde bulunan biyolojik, psikolojik ve toplumsal bir hayatı vardır. Bireyin yaşamı tüm bunların düzenli bir ilişkiler sistemi içerisinde bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Bunlar arasındaki düzenli işleyiş uyum olarak ifade edilebilir. Farklı gruplara uyum gösterebilme, toplumca istenen tutum ve davranışları sergileyebilme ve toplumda kurulan ilişkilerden yeterince doyum sağlayabilme gibi ölçütler, çocuğun ya da gencin, toplumsal uyum düzeyini anlamada yardımcı olabilir. Dolayısıyla aile içerisinde çocukların kendilerini özdeşleştirecekleri modeller zayıf ve yetersizse, ev dışındaki toplumsal uyumları ciddi bir biçimde engellenebilir. Özellikle de gençliğin ilk yıllarını teşkil eden ergenlik içinde bulunulan gelişim ve değişim evresinin getirdiği doğal zorluklara, yakın çevrenin olumsuz etkileri katıldığında, çocukta bunlara tepki olarak çoğunlukla duygusal düzeyde bozukluklar görülebilir. Bu olumsuz tepkiler ise daha çok **uyum bozukluklarıdır. Uyum sorunu yaşayan ergen güvensizdir; kendisi ve insanlar hakkında karmaşık duygu, düşünce ve çelişkiler içine girer.** Hiç kimsenin kendisini sevmeyi istemediği kuşkusuna kapılabilir, hatta özellikle büyüklerin ilgisini çekmek için gereksiz davranışlara yönelebilir ve bir müddet sonra da bu davranışlar, gencin çevreye uyumunu hepten bozar. Yaşanan ve yerleşik hale gelmeye aday olan uyum bozuklukları ise daha çok sürekli *hırçınlık, sinirlilik, geçimsizlik, yalancılık, kavgacılık, söz dinlememe, kaygı ve korku hali* biçiminde kendini gösterir. Yaş büyüdükçe, bu tür davranışlar çevreye ve topluma uyum bozukluğu şekline dönüşür, *tüm kuralları çiğneme ve saldırganlık* gibi davranışlar kendini göstermeye başlar.

Uyum açısından güven önemli olduğu ve hatta temel belirleyici olduğu için gençlerin bireysel olarak diğer bireylerle/insanlarla ilgili güven noktasındaki genel kabullerinin ne olduğunu tespit amacı taşıyan "İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir?" sorusu, araştırma kapsamında yer almıştır (Tablo .3.1). Bu soruya verilen cevaplar, çapraz sorgulamayla farklı değişkenlere göre incelenmiş, elde edilen sonuçlar Tablo 3.2 - Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.1: İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)		
	Sayı	%
Çok güvenilir	78	1,4
Güvenilir	1576	29,3
Güvenilmez	3156	58,6
Hiç güvenilirmez	578	10,7
Toplam	5388	100,0

Tablo 3.2: Bazı Değişkenlere Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce - 1

Değişkenler	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)			
	Çok Güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç Güvenilmez
CİNSİYET				
Erkek	2,0	35,5	52,7	9,7
Kadın	0,9	23,2	64,3	11,7
YAŞ				
15	1,9	26,7	52,3	19,1
16	2,3	36,1	52,1	9,5
17	1,2	25,4	51,6	21,8
18	0,4	29,2	57,9	12,4
19	0,6	26,1	63,4	9,9
20	1,6	24,5	63,2	10,7
21		24,1	66,3	9,5
22	2,5	30,8	61,1	5,6
23	1,8	29,4	60,2	8,6
24		24,0	71,8	4,3
25	1,5	26,5	66,2	5,9
26		38,5	50,0	11,5
27	3,6	49,8	37,1	9,5
28	6,0	41,4	37,1	15,5
ÖĞRENİM				
İlköğretim	3,2	35,7	40,5	20,6
Lise	0,8	32,5	52,0	14,6
Ön lisans	2,2	22,9	67,4	7,5
Lisans	1,2	26,6	64,5	7,7
Lisansüstü	0,6	34,1	60,1	5,2
EN ÇOK YAŞANAN YER				
Köy/kasaba	1,9	28,1	60,8	9,3
İlçe	1,2	30,4	55,8	12,6
Şehir	1,6	28,8	60,3	9,3
AİLENİN EKONOMİK DURUMU				
Çok yoksul		11,1	77,8	11,1
Yoksul		23,1	46,9	29,9
Normal	1,5	29,3	59,3	10,0
Zengin		36,0	51,3	12,7
Çok zengin		25,0	41,7	33,3

Tablo 3.3: Bazı Değişkenlere Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce - 2

Değişkenler	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)			
	Çok Güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç Güvenilmez
MEDENİ DURUM				
Bekâr	1,2	28,3	60,9	9,6
Nişanlı - Sözlü	1,3	24,7	54,0	20,0
Dul - Boşanmış		29,4	35,3	35,3
Evli	3,1	40,2	41,5	15,2
BÖLGE				
İstanbul	2,1	34,4	54,4	9,0
Batı Marmara	1,2	29,9	57,6	11,2
Ege	1,3	31,7	59,4	7,6
Doğu Marmara	0,5	29,3	53,3	16,9
Batı Anadolu	2,3	14,0	71,9	11,8
Akdeniz	2,6	37,9	48,3	11,2
Orta Anadolu	1,6	26,1	65,9	6,5
Batı Karadeniz	1,2	26,4	62,0	10,4
Doğu Karadeniz	0,2	23,3	64,7	11,8
Kuzey Doğu Anadolu	1,2	26,8	61,1	10,8
Ortadoğu Anadolu	1,5	30,3	59,1	9,1
Güneydoğu Anadolu	0,5	35,9	50,1	13,4
AİLENİN AYLIK GELİRİ				
0 - 750 TL	1,0	28,6	57,2	13,2
751 - 1000 TL	1,2	30,0	57,5	11,3
1001 - 1500 TL	0,9	30,9	58,1	10,2
1501 - 2000 TL	3,2	28,6	57,2	11,1
2001 - 3000 TL		29,6	62,9	7,5
3001 - 5000 TL	1,0	23,8	67,3	7,9
5001 ve üstü TL		14,1	73,1	12,8

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ İnsanlara Güven

"İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir?" sorusuna verilen cevaplara göre gençlerin % 69'unun insanlara "güvenmediği" ("güvenilmez + hiç güvenilmez") anlaşılmaktadır. Dolayısıyla her üç gençten ikisinin insanlara ilişkin bir güven sorunu yaşadığı gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

15 - 28 yaş gurubu gençlerde böyle bir durumun ortaya çıkması, üzerinde durulması gereken ciddi bir psikolojik, sonuçları itibari ile de sosyal bir problemdir.

Güven sorunuyla ilgili verilen cevaplarda "güvenilmez" ve "hiç güvenilmez" cevapları birleştirilip bir değerlendirme yapılacak olursa, insanlara yönelik güven sorununu en yüksek düzeyde yaşayanlar; "nişanlı- sözlüler" (% 74), "Batı Anadolu da yaşayanlar" (% 83,7), aile aylık gelir düzeyi "5001 TL ve üstü olanlar" (% 85,9), "kadınlar" (% 76), "24 yaşında olanlar" (% 76,1), "ön lisans" düzeyi öğrenime sahip olanlar (% 74,9) ve ailesinin genel sosyoekonomik düzeyi "çok yoksul olanlardır" (% 88,9) (Tablo 3.2 - Tablo 3.3).

Nişanlılık, insan hayatındaki geçici hallerden biridir; bekârlıktan evliliğe bir geçiş dönemidir. Psikolojik dünyasında gelgitler yaşamayı, umulan ile bulunan arasındaki farklılık ya da tezat, aldatılma duygusunu harekete geçirmiş olabilir. Bu da, insanlara güven duygusunun zayıflamasına sebebiyet verebilir.

Mutlu olma ile ilgili cevaplarda nişanlıların, dul - boşanmış olanlar kadar mutsuz olduğu (% 28) tespiti yapılmıştır (Tablo 2.11). Bu durum da, göz önüne alındığında, gençlerin nişanlılık dönemlerinde, ciddi gelgitler yaşadığı gibi bir sonuca varabiliriz. Bu nedenle aileler, bu dönemde çocukları ile daha yakından ilgilenmeleri, ortaya çıkan olumsuzlukları gidermede onlara yardımcı olmaları gerekmektedir.

3.2 Farklı Kimliklere Göre İnsanlara Güven

Gençlik ve güven ilişkisi, farklı kimlik grupları düzleminde incelendiğinde, hangi kimlik grubunda olursa olsun ortalama olarak gençlerin % 30'u insanlara güvenmektedir (Tablo 3.4 - Tablo 3.7).

Tablo 3.4: Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

Kimlikler	Sayı	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)			
		Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilmez
Modern	607	0,5	25,2	59,0	15,3
Geleneğe bağlı	848	2,0	39,4	48,0	10,6
Biraz modern biraz geleneksel	3804	1,3	27,6	61,1	10,0
Toplam	5259	1,3	29,2	58,7	10,7

Tablo 3.5: Toplumsal Aidiyete Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Sayı	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)			
		Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilmez
Müslüman	1952	1,8	34,6	54,0	9,6
İnsan	1446	0,9	24,5	64,9	9,7
Türk	946	0,6	24,4	61,5	13,4
T.C. Vatandaşı	598	1,0	32,6	58,4	8,0
Alevi	77	1,3	10,4	74,0	14,3
Kürt	129	0,8	42,6	41,1	15,5
Diğer	11	0,0	36,4	18,2	45,5
TOPLAM	1,2	29,5	58,8	10,4	5159

Tablo 3.6: Toplumsal Aidiyete Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce - 2

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Sayı	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)			
		Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilmez
Müslüman	1043	0,4	32,5	59,1	8,1
İnsan	622	1,9	28,1	55,6	14,3
Türk	1583	1,7	29,7	61,0	7,6
T.C. Vatandaşı	899	1,3	30,4	57,5	10,8
Alevi	80	0,0	16,3	73,8	10,0
Kürt	120	1,7	35,8	52,5	10,0
Diğer	37	0,0	16,2	35,1	48,6
Toplam	4384	1,3	30,1	58,9	9,8

Tablo 3.7: Siyasî, İdeolojik ve Dinî Kimliklere Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

Kimlikler	Sayı	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)			
		Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilirmez
Ülkücü	1554	0,9	32,6	57,5	8,9
Muhafazakâr	2589	0,3	32,0	57,6	10,0
Liberal	1884	1,0	28,4	61,9	8,7
Sosyal demokrat	2553	1,1	29,1	60,9	9,0
Milliyetçi	3630	1,1	29,1	61,1	8,7
Sosyalist	2442	1,4	26,5	62,9	9,3
Atatürkçü	3725	1,0	27,6	61,7	9,6
Dindar	3500	1,0	31,6	58,0	9,4
Müslüman	4473	0,9	29,6	59,8	9,6
Komünist	439	0,5	31,9	58,3	9,3
Ateist	155	0,0	36,1	50,3	13,5
Kemalist	2142	0,3	26,9	63,6	9,2
Laik	3609	0,8	28,1	61,8	9,3
Devrimci	1681	0,0	27,2	61,6	11,2
İslamcı	3080	1,0	31,4	58,7	8,9
Demokrat	3442	0,8	28,6	61,4	9,3
Feminist	854	0,4	26,3	62,4	10,9
İlerici	3671	0,9	30,1	58,9	10,1

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Farklı Kimliklere Göre İnsanlara Güven

Gençlik ve güven ilişkisi, farklı kimlik grupları düzleminde incelendiğinde, hangi kimlik grubunda olursa olsun ortalama olarak gençlerin % 30'u insanlara güvenmektedir (Tablo 3.4 - Tablo 3.7).

Modern geleneksel kimlik düzleminde gençlerin güven meselesi incelendiğinde, modern kimliği benimseyenlerin % 74'ü, geleneksellerin % 59'u ve biraz modern biraz geleneksel kimliği benimseyenlerin de % 71'i insanlara güvenmemektedir ("güvenilmez + hiç güvenilirmez") (Tablo 3.4).

Dolayısıyla modernitenin, insanların birbirine karşı olan güven duygularını olumsuz yönde etkilediği ve toplumda çözülmeye neden olduğu söylenebilir. Modernitenin değer çözümlmesine dolayısıyla kimlik krizine sebep olması doğal olarak da insanların birbirine olan güven duygusunu zedelemektedir.

Güven meselesi, genel aidiyetler düzleminde ele alındığında gerek birinci tercihlerde ve gerekse ikinci tercihlerde insanlara en az güvenenler (güvenilmez + hiç güvenilirmez), alevi kimliğini benimsediğini belirtenlerdir (Tablo 3.5 - Tablo 3.6). Birinci tercih olarak Alevi kimliğini benimseyenlerin % 88,3'ü, ikinci tercih olarak benimseyenlerinde % 83,8'i, insanlara güvenmemektedir. Bu oran, oldukça yüksek olup tehlikelidir.

Bu konunun geçmişte yaşanmış travmalarla ilgili bir şuuraltı meselesi olduğu söylenebilir. Bununla beraber bu konu ayrıca ele alınıp incelenmelidir.

Güven konusunda birinci derecede en olumlu olanlar, Kürt kimliğini benimseyenler (1. tercih % 43,4; 2. tercih % 37,5), ikinci derecede de Müslüman kimliğini benimseyenler (1. tercih % 36; 2. tercih % 32,9) olduğu görülmektedir.

Güven meselesi dinî, siyasî ve ideolojik kimlik düzleminde ele alındığında, kimlikler arasında bu konuda çok ciddi bir farklılık görülmemekle beraber insanlara güven konusunda Devrimcilerin % 72,8'i, Sosyalistlerin % 72'si, Atatürkçülerin % 71,3'ü, Laiklerin % 71,1'i, Demokratların % 70,7'si, Liberallerin % 70,6'sı ve İlericilerin % 70'i insanlara güvenmektedir. Buna karşılık Ateistlerin % 36,1'i, Ülkücülerin % 33,5'i, Dindarların % 32,6'si, İslâmcıların % 32,4'ü, Muhafazakârların % 32,3'ü, İlericilerin % 31'i ve Müslümanların % 30'u insanlara güvenmektedir (Tablo 3.7).

3.3 Dini Değerlere Göre İnsanlara Güven

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin genel psikolojisi üzerinde etkili olup olmadığını anlamak amacıyla gençliğe sorulan, “İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir?” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- *Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi*
- *Dini Bilgi Düzeyi*
- *Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi*
- *Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi*
- *Dindarlık Düzeyi*
- *Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi*

“İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevaplar, yukarıdaki değişkenlere göre değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar, Tablo 3.8 - Tablo 3.13'de verilmiştir.

Tablo 3.8: Allah'ın Varlığına İnanca Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

Allah'ın Varlığına İnanç	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)				
	Sayı	Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilirmez
Kesinlikle inanırım	4928	1,4	29,8	57,8	11,0
İnanırım	297	1,3	21,2	71,4	6,1
Şüpheliyim	75	0,0	29,3	66,7	4,0
İnanmam	29	0,0	27,6	65,5	6,9
Toplam	5329	1,3	29,3	58,7	10,6

Tablo 3.9: Dini Bilgi Düzeyine Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

Dini bilgi düzeyi	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)				
	Sayı	Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilirmez
Çok yetersiz	134	3,0	29,9	50,0	17,2
Yetersiz	588	3,1	25,3	60,2	11,4
Kısmen yeterli	2138	0,7	28,4	62,1	8,8
Yeterli	2128	1,2	28,9	58,6	11,2
Çok yeterli	330	0,9	44,5	39,4	15,2
Toplam	5318	1,2	29,3	58,8	10,7

Tablo 3.10: Dinin Duygu ve Düşünceleri Etkilemesine Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

Dinin duygu ve düşünceleri etkileme durumu	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)				
	Sayı	Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilirmez
Çok etkiler	2416	1,4	33,2	55,0	10,4
Etkiler	2340	1,3	26,7	62,6	9,4
Çok az etkiler	316	0,6	20,9	59,8	18,7
Hiç etkilemez	189	1,1	27,5	52,9	18,5
Toplam	5261	1,3	29,3	58,6	10,8

Tablo 3.11: Dinin Tutum ve Davranışları Etkilemesine Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

Dinin tutum ve davranışları etkileme durumu	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)				
	Sayı	Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilirmez
Çok etkiler	2234	1,3	35,0	53,4	10,3
Etkiler	2543	1,4	25,7	63,8	9,1
Çok az etkiler	352	1,1	16,2	59,1	23,6
Hiç etkilemez	167	1,2	36,5	49,1	13,2
Toplam	5296	1,3	29,3	58,7	10,7

Tablo 3.12: Dindarlık Durumuna Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

Dindarlık durumunuz	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)				
	Sayı	Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilirmez
Çok dindar	323	3,7	48,9	39,0	8,4
Dindar	2499	1,4	30,5	57,4	10,8
Biraz dindar	2244	1,1	25,8	61,8	11,3
Dine ilgisiz	162	0,0	21,0	74,1	4,9
Dine inanmaz	29	0,0	20,7	72,4	6,9
Toplam	5257	1,4	29,3	58,7	10,7

Tablo 3.13: Beş Vakit Namaz Kılma Durumuna Göre İnsanlar Hakkındaki Genel Düşünce

Beş vakit namaz kılma durumunuz	İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir? (%)				
	Sayı	Çok güvenilir	Güvenilir	Güvenilmez	Hiç güvenilirmez
Düzenli	1232	3,0	36,0	52,0	8,9
Ara sıra	2522	0,6	31,7	58,0	9,7
Hiç kılmam	1345	1,3	19,9	64,6	14,1
Toplam	5099	1,4	29,6	58,3	10,7

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre İnsanlara Güven

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin genel psikolojisi üzerinde etkili olup olmadığını anlamak amacıyla gençliğe sorulan “İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir?” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevaplar, yukarıdaki altı dinî değere göre genel olarak değerlendirildiğinde, değişkenlere göre farklılık göstermekle beraber insanlara duyulan güvensizlik oranları çok yüksektir.

Allah'ın varlığına inanma düzeyine, dinî bilgi düzeyine, dinin duygu, düşünce, tutum ve davranışları etkileme düzeyine bağlı olarak insanlara güvensizlik değerlendirildiğinde, değişimin yönünü belirleyecek anlamlı bir ilişki söz konusu değildir. Buna karşılık dindarlık düzeyi zayıfladıkça (çok dindar - dine inanmaz) insanlara karşı duyulan güvensizlik (hiç güvenilmez - güvenilmez) oranı düzgün bir şekilde artmaktadır (% 47 - 79). Keza beş vakit namaz kılma düzeyi zayıfladıkça (düzenli - hiç kılmama) insanlara karşı duyulan güvensizlik (hiç güvenilmez - güvenilmez) oranı düzgün bir şekilde artmaktadır (% 62 - 79).

Allah'ın varlığına kesinlikle inananların % 31'i, dinî bilgi düzeyi çok yeterli olanların % 45'i, dinin duygu ve düşüncelerini çok etkileyenlerin % 35'i, dinin tutum ve davranışlarını hiç etkilemeyenlerin % 38'i, çok dindar olanların % 53'ü ve düzenli namaz kılanların % 39'u, buldukları düzlem içerisinde en yüksek oranda insanlara güvenmektedirler.

3.4 Babaya Güven

Güven sorunu, bir başka boyuttan da inceleme ihtiyacı hissedilmiş, katılımcılara “Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” yargı cümlesi verilmiş, bu yargıya katılıp katılmama biçimlerini belirtmeleri istenmiştir (Tablo 3.8). Elbette ki bireyin babasına bile güvenmemesi son derece ciddi bir güven sorunu olarak anlam kazanır. Bu açıdan bu soruya verilen cevaplar bir önceki genel soruya göre daha büyük bir önem ifade etmektedir. Farklı değişkenler açısından sorun ele alındığında belli farklılıklar olmakla beraber genel tutum değişmemektedir (Tablo 3.14 - Tablo 3.16).

Tablo 3.14: Babaya Güven

Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir	Sayı	%
Kesinlikle katılıyorum	796	15,5
Katılıyorum	1057	20,5
Kararsızım	1083	21,0
Katılmıyorum	1453	28,2
Kesinlikle katılmıyorum,	757	14,7
Toplam	5146	100,0

Tablo 3.15: Bazı Değişkenler Açısından Babaya Güven - 1

Değişkenler	Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir (%)				
	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
CİNSİYET					
Erkek	13,0	16,1	23,8	29,3	17,9
Kadın	17,9	24,8	18,4	27,3	11,7
YAŞ					
15	20,8	25,1	23,2	14,5	16,4
16	22,7	21,6	19,2	20,4	16,1
17	23,5	20,4	21,0	23,8	11,4
18	13,1	17,6	25,7	30,9	12,6
19	12,3	24,6	20,5	30,2	12,4
20	13,1	19,5	23,9	31,7	11,8
21	14,2	18,4	20,0	26,8	20,5
22	13,8	18,4	17,2	37,4	13,2
23	14,5	21,8	22,2	26,8	14,8
24	18,3	14,4	25,1	29,8	12,5
25	14,0	22,3	12,9	29,5	21,2
26	9,3	23,3	25,6	27,9	14,0
27	31,5	17,4	18,8	21,1	11,3
28	8,3	23,1	14,4	33,8	20,4
ÖĞRENİM					
İlköğretim	29,7	24,8	21,3	16,7	7,5
Lise	16,4	24,7	18,9	24,6	15,4
Ön lisans	15,7	18,4	20,3	34,1	11,5
Lisans	11,9	17,4	24,7	30,0	16,0
Lisansüstü	15,5	17,3	16,4	27,2	23,5
EN ÇOK YAŞANAN YER					
Köy/kasaba	19,9	21,5	18,4	27,1	13,1
İlçe	17,5	22,7	18,9	26,5	14,5
Şehir	13,3	19,0	22,9	29,7	15,2
AİLENİN EKONOMİK DURUMU					
Çok yoksul	29,2	8,3	8,3	37,5	16,7
Yoksul	18,0	28,1	20,9	21,6	11,5
Normal	15,1	20,2	21,1	28,9	14,6
Zengin	19,3	25,2	19,3	19,7	16,4
Çok zengin	22,2	7,4	29,6	11,1	29,6

Tablo 3.16: Bazı Değişkenler Açısından Babaya Güven - 2

Değişkenler	Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir (%)				
	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
MEDENİ DURUM					
Bekâr	14,7	20,2	21,9	29,2	14,0
Nişanlı - Sözlü	13,2	23,7	14,5	11,2	37,5
Dul - Boşanmış	55,9	11,8	2,9	5,9	23,5
Evli	16,1	26,7	13,3	31,1	12,8
BÖLGE					
İstanbul	15,6	26,2	23,0	25,6	9,5
Batı Marmara	23,9	24,5	18,4	16,8	16,5
Ege	16,1	17,0	27,7	24,5	14,7
Doğu Marmara	16,0	17,9	23,3	22,8	20,1
Batı Anadolu	16,9	17,8	19,0	34,2	12,0
Akdeniz	11,1	23,1	21,4	31,3	13,1
Orta Anadolu	12,2	15,7	19,0	32,5	20,6
Batı Karadeniz	16,7	17,3	18,5	33,1	14,4
Doğu Karadeniz	9,3	20,4	23,3	34,2	12,8
Kuzey Doğu Anadolu	15,6	24,7	19,4	25,5	14,9
Ortadoğu Anadolu	18,6	16,5	19,8	31,1	14,1
Güneydoğu Anadolu	16,8	22,5	17,9	23,1	19,8
AİLENİN AYLIK GELİRİ					
0 - 750 TL	23,2	22,1	23,2	20,3	11,2
751 - 1000 TL	14,9	21,7	23,1	26,3	14,0
1001 - 1500 TL	15,1	21,9	17,7	29,1	16,2
1501 - 2000 TL	12,7	19,4	19,1	35,4	13,4
2001 - 3000 TL	11,2	18,0	21,5	32,2	17,1
3001 - 5000 TL	15,0	15,0	25,6	18,8	25,6
5001 ve üstü TL	17,9	15,4	43,6	14,1	9,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Babaya Güven

“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” hüküm cümlesine gençlerin % 20,5’i “katılıyorum”, % 15,5’i de “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap vererek bir güven sorunu yaşadıklarını dile getirmişlerdir. **Güven sorununu açıkça yaşayanların toplam oranı % 36’dır.** Bu, yüksek bir orandır. Ancak daha ilginç ve önemli olanı, % 21’lik bir kesimin, “kararsızım” cevabını vermesidir; kuşku yok ki bunlar da güven sorunu yaşayan bir kesimdir. Tedbir alınmadığı takdirde gelecekte güvensizlik belirtecek olanlardır. **Bu durumda gençlerden babasına güvenmeyeceklerin oranı % 57 olacaktır ki bu tehlikeli bir orandır.**

Babası bile olsa insanlara yönelik güvenle ilgili soruya, verilen “kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” cevapları birleştirilerek farklı değişkenler açısından incelendiğinde, en yüksek düzeyde babası bile olsa “hiç kimseye güvenmeyenler” % 67’lik oranla dul ve boşanmışlar, % 48,4’lük oranla Batı Marmara’da yaşayanlar, % 45,3’lük oranla aile aylık geliri 0 - 750 TL olanlar, % 42,7’lik oranla kadınlar, % 48,9’luk oranla 27 yaşında olanlar, % 54,5’lik oranla ilköğretim düzeyi öğrenime sahip olanlar ve % 46,1’lik oranla da ailesinin sosyoekonomik durumu yoksullar olduğu anlaşılmıştır (Tablo 3.9, Tablo 3.10).

Kadınların % 42,7’si babalarına güvenmezken, erkeklerin % 29’u babasına güvenmemektedir. Babaya güven konusunda erkeklerle kadınlar arasında bu denli bir fark olması, dikkat çekici olup sebebi araştırılmalıdır.

3.5 Farklı Kimliklere Göre Babaya Güven

“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” hüküm cümlesi, üç ayrı kimlik grubu için incelendiğinde, aralarında farklılıklar olmakla birlikte, genel olarak bütün kimlik gruplarında babaya güven konusunda bir kriz yaşanmakta olduğu görülmektedir (Tablo 3.17 - Tablo 3.20).

Tablo 3.17: Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre Babaya Güven

Kimlikler	Sayı	“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	kesinlikle katılmıyorum
Modern	591	18,8	22,0	25,0	23,5	10,7
Geleneğe bağlı	807	13,5	21,6	21,3	21,3	22,3
Biraz modern biraz geleneksel	3711	15,5	20,0	20,3	30,4	13,7
Toplam	5109	15,6	20,5	21,0	28,1	14,7

Tablo 3.18: Toplumsal Aidiyete Göre Babaya Güven - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Sayı	“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	kesinlikle katılmıyorum
Müslüman	1878	16,5	19,9	19,5	26,5	17,6
İnsan	1401	13,3	20,3	21,1	30,4	14,8
Türk	941	15,4	22,2	20,6	29,9	11,9
T.C. Vatandaşı	589	17,3	18,0	24,8	26,5	13,4
Alevi	75	8,0	26,7	16,0	37,3	12,0
Kürt	110	22,7	23,6	16,4	31,8	5,5
Diğer	11	27,3	18,2	36,4	18,2	0,0
Toplam	5005	15,5	20,4	20,7	28,5	14,9

Tablo 3.19: Toplumsal Aidiyete Göre Babaya Güven - 2

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Sayı	“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	kesinlikle katılmıyorum
Müslüman	1015	11,4	18,8	23,2	32,2	14,4
İnsan	608	16,1	22,7	20,6	28,8	11,8
Türk	1545	15,6	19,4	20,2	28,6	16,2
T.C. Vatandaşı	881	14,4	20,9	19,4	29,2	16,1
Alevi	71	,0	25,4	19,7	26,8	28,2
Kürt	111	8,1	28,8	20,7	36,0	6,3
Diğer	37	59,5	21,6	8,1	5,4	5,4
Toplam	4268	14,4	20,4	20,7	29,6	15,0

Tablo 3.20: Siyasi, İdeolojik ve Dini Kimliklere Göre Babaya Güven

KİMLİK	"Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir" (%)				
	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Dindar	14,4	18,6	21,3	29,3	16,4
İslamcı	15,3	19,4	21,0	28,0	16,3
Müslüman	14,9	19,1	21,0	29,4	15,6
Muhafazakâr	15,5	18,6	20,8	28,2	16,9
Ülkücü	17,3	21,2	19,5	23,5	18,4
Milliyetçi	15,3	19,4	19,2	29,5	16,6
Demokrat	15,2	18,8	20,0	29,4	16,7
İlerici	14,6	19,8	20,2	29,2	16,2
Sosyal Demokrat	15,3	20,0	18,6	29,6	16,5
Liberal	16,3	19,7	18,5	29,3	16,2
Laik	16,2	20,2	19,1	28,6	15,9
Atatürkçü	14,9	21,3	19,1	29,2	15,5
Feminist	20,8	22,6	19,4	23,8	13,3
Sosyalist	15,9	21,7	19,1	26,7	16,5
Kemalist	15,8	21,8	19,0	28,1	15,3
Devrimci	18,4	20,9	18,7	26,8	15,3
Ateist	23,6	14,0	20,4	21,7	20,4
Komünist	21,1	20,4	17,3	27,6	13,7

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Farklı Kimliklere Göre Babaya Güven

Modern - geleneksel kimlik düzlemindeki kimlik gruplarında, modern kimliği benimseyenlerin % 40,8'i, geleneksel kimlik mensuplarının % 35'i ve biraz modern biraz geleneksel olanların % 35,5'i "babasına güvenmemektedir". Modern kimlik mensuplarının % 25'i, gelenekselilerin % 21,3'ü ve biraz modern biraz geleneksel olanların % 20,3'ü babalarına güven konusunda "kararsız" davranmaktadır.

Modernitenin her konuda olduğu gibi bu konuda da olumsuz etki yapmakta olduğu görülmektedir. Modernite, tüm değerleri altüst eden bir düşünce ve hayat tarzı olduğu için ulaşılan sonuçlar normaldir.

Genel aidiyetler açısından güven meselesi incelendiğinde, birinci tercihlerde, Kürtlerin % 45,5'i babasına güvenmemekte (katılıyorum + kesinlikle katılıyorum), % 16,4'ü ise kararsız kalmaktadır. **Bu oran, mevcut kimlikler içinde Kürt gençlerinin, babaya güvenme konusunda en olumsuz düşünenler olduğunu ifade etmektedir.** Alevi kimliğini benimseyen gençlerin % 24,7'si, babasına güvenmemekte, % 16'sı kararsız kalmaktadır. Bu oranlarla da alevi gençler, babalarına güven konusunda en olumlu davrananlardır. **Her iki durum dikkat çekici olup sebepleri ayrıca araştırılmalıdır.**

İkinci tercih durumunda babasına en yüksek oranda (% 38,8) güvenmeyenler, insan kimliğini benimseyenlerdir. İkinci sırada % 36,9'luk bir oranla Kürt gençler gelmektedir. Alevi gençlerde birinci tercihe göre ciddi bir düşünce değişikliği (% 25,4) yoktur.

Gençlerin babaya güven konusunu dinî, siyasî ve ideolojik kimlikler açısından incelediğimizde, **Dindar, İslamcı, Müslüman, Muhafazakâr, Milliyetçi** kimliğini benimseyenlerde, babaya güvenmeyenlerin oranı % 33 - 35 bandında yer alırken; Ülkücülerin % 39'u babalarına güvenmemektedirler. Dinî, siyasî ve ideolojik kimlik mensupları içerisinde babalarına en fazla güvenmeyenler, % 43,4'lük bir oranla **Feminist** kimlik mensuplarıdır. **Liberal, Atatürkçü, Sosyalist, Kemalist, Devrimci** kimlik mensupları, bu konuda % 36 - 39 bandında yer almaktadırlar.

3.6 Dini Değerlere Göre Babaya Güven

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin genel psikolojisi üzerinde etkili olup olmadığını anlamak amacıyla gençliğe sorulan “İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir?” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“İnsanlar hakkındaki genel düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevaplar, yukarıdaki değişkenlere göre değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar, Tablo 3.21 - Tablo 3.26'da verilmiştir.

Tablo 3.21: Allah'ın Varlığına İnanca Göre Babaya Güven

Allah'ın Varlığına İnanç	Sayı	“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Kesinlikle inanırım	4752	15,8	20,4	21,0	28,3	14,5
İnanırım	274	9,1	24,8	23,7	26,6	15,7
Şüpheliyim	77	19,5	15,6	15,6	27,3	22,1
İnanmam	27	22,2	14,8	33,3	29,6	0,0
Toplam	5130	15,5	20,5	21,1	28,2	14,6

Tablo 3.22: Dini bilgi düzeyine Göre Babaya Güven

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı	“Bugünün Dünyasında İnsan Babasına Bile Güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Çok yetersiz	120	35,8	30,8	13,3	4,2	15,8
Yetersiz	559	16,1	17,5	22,7	30,9	12,7
Kısmen yeterli	2093	13,8	21,7	20,2	28,5	15,9
Yeterli	2035	15,6	20,2	21,8	27,7	14,7
Çok yeterli	315	18,4	16,5	23,2	31,4	10,5
Toplam	5122	15,5	20,6	21,1	28,1	14,7

Tablo 3.23: Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkilemesine Göre Babaya Güven

Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkilemesi	Sayı	“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Çok etkiler	2351	15,7	21,7	20,8	24,8	17,0
Etkiler	2256	14,1	19,6	21,7	31,9	12,7
Az etkiler	311	20,9	24,8	22,5	23,2	8,7
Hiç etkilemez	174	24,1	12,1	19,5	27,0	17,2
Toplam	5092	15,6	20,6	21,2	27,9	14,6

Tablo 3.24: Dinin Tutum ve Davranışları Etkilemesine Göre Babaya Güven

Dinin Tutum ve Davranışları Etkilemesi	Sayı	“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Çok etkiler	2162	16,9	20,8	19,6	24,7	18,1
Etkiler	2468	13,0	20,0	22,4	32,1	12,5
Az etkiler	337	23,4	25,8	22,6	19,3	8,9
Hiç etkilemez	150	19,3	16,0	16,0	31,3	17,3
Toplam	5117	15,5	20,6	21,0	28,1	14,8

Tablo 3.25: Dindarlık Durumuna Göre Babaya Güven

Dindarlık durumu	Sayı	“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Çok dindar	268	25,4	13,8	20,9	28,4	11,6
Dindar	2429	16,0	22,3	18,7	26,8	16,2
Biraz etkiler	2172	13,9	19,5	24,1	29,3	13,2
Dine ilgisiz	165	12,1	19,4	21,8	29,7	17,0
Dine inanmaz	29	27,6	13,8	24,1	13,8	20,7
Toplam	5063	15,5	20,5	21,3	28,0	14,7

Tablo 3.26: Beş Vakit Namaz Kılma Durumuna Göre Babaya Güven

Beş Vakit Namaz Kılma Durumu	Sayı	“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Düzenli	1217	11,3	18,2	22,4	33,4	14,5
Ara sıra	2422	17,0	20,1	20,2	28,2	14,6
Hiç kılmıyor	1299	15,0	23,0	21,2	25,3	15,5
Toplam	4938	15,1	20,4	21,0	28,7	14,8

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Babaya Güven

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin genel psikolojisi üzerinde etkili olup olmadığını anlamak amacıyla gençliğe sorulan “**Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir.**” yargı cümlesi, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Babaya Güven

“Bugünün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir.” yargı cümlesine verilen cevaplar, yukarıdaki altı dinî değere göre genel olarak değerlendirildiğinde, değişkenlere göre farklılık göstermekle beraber babaya güvenenlerin oranı % 50'nin altındadır.

Allah'ın varlığına inanma düzeyine, dinî bilgi düzeyine, dinin duygu, düşünce, tutum ve davranışları etkileme, dindarlık düzeyine bağlı olarak babaya güvensizlik değerlendirildiğinde, etkilemenin/değişimin yönünü belirleyecek anlamlı bir ilişki söz konusu değildir. Buna karşılık Beş vakit namaz kılma düzeyi zayıfladıkça (“düzenli - hiç kılmama”) babaya karşı duyulan güvensizlik (“kesinlikle katılıyorum - katılıyorum”) oranı, düzenli bir şekilde artmaktadır (% 30 - 38).

Allah'ın varlığına “kesinlikle inananların” % 36'sı, dinî bilgi düzeyi “çok yetersiz” olanların % 67'si, din duygu ve düşüncelerini “az etkileyenlerin” % 46'sı, din tutum ve davranışlarını “az etkileyenlerin” % 49'u, “dine inanmayanların” % 41'i ve “hiç namaz kılmayanların” % 38'i, buldukları düzlem içerisinde en yüksek oranda babalarına güvenmemektedirler.

Allah'ın varlığına “kesinlikle inananların” % 36'sının, dinî bilgi düzeyi “çok yeterli olanların” % 35'inin, din duygu ve düşüncelerini “çok etkileyenlerin” % 37'sinin, din tutum ve davranışlarını “çok etkileyenlerin” % 38'inin, “çok dindar olanların” % 39'unun ve düzenli beş vakit namaz kılanların % 30'unun “babalarına güvenmemiş olması”, çok anlamlı olup sebepleri mutlaka araştırılmalıdır.

Dini değerleri çok yüksek olan bu insanların, babaları ile olan ilişkileri, babalarından olan şikâyetleri ve babalarının durumları özel olarak araştırılmasında fayda vardır. Ayrıca gençlerin din algıları ile Kur'an ve Sünnetin tanımladığı din arasındaki ilişkinin, güven çerçevesinde sorgulanmasında fayda vardır.

BÖLÜM 4: SİYASET VE GÜVEN

- Siyasetin Tanımı
- Gençlere göre Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatı
- Farklı Kimliklere Göre Ülkenin Genel Siyasi Gidişatı
- Dini Değerlere Göre Ülkenin Genel Siyasi Gidişatı
- Siyasetçiye Güven
- Farklı Kimliklere Göre Siyasetçiye Güven
- Dini Değerlere Göre Siyasetçiye Güven
- Kurumlara Güven
- Farklı Kimliklere Göre Türkiye'de En Güvenilir Kurum
- Dini Değerlere Göre En Güvenilir Kurum
- Demokrasi Durumuna Göre En Güvenilir Kurum
- Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler
- Kimliklere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler
- Dini Değerlere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

BÖLÜM 4

SIYASET VE GÜVEN

4.1 Siyasetin Tanımı

Sözlük anlamı ile siyaset, Arapça kökenli, at eğitimi, at talimi anlamlarına karşılık gelen bir kelimedir. Siyaset, bilimsel olarak çok farklı şekillerde tanımlanır: *Gücün veya otoritenin sergilenmesi, kolektif kararların alınması, kıt kaynakların bölüşümü, insanlar arasındaki çatışmaların çözüme kavuşturulması ve bir arada yaşamının zorunlu bir unsuru olarak görülür. Bu nedenle de toplum için, toplumla birlikte yapılır.*

Siyaset bilimci **David Easton**'a göre siyaset; değer ve imkanların iktidar tarafından dağıtılmasıdır. **Aristo**'ya göre siyaset; kamusal ve özel görünüşler arasındaki sınırdır. Aristo *Politika* isimli kitabında insanın ancak siyasi bir topluluk içinde *iyi bir hayat* sürebileceğini anlatır. Siyaset, ahlaki bir faaliyettir ve adil bir toplum inşa etmeyi amaçlamaktadır. Bu yüzden Aristo'nun *bilimlerin üstadı* dediği siyaset budur. Siyaset; medenileşmiş ve medenileştirici bir güç olarak görünür. Özünde gücü ifade eden siyaset, medeni bir araç olarak tanımlandıkça, insanların siyasete katılması, saygı duyması ve kendi topluluğu içinde sorunlarla ilgilenmeye teşvik edilmesi doğal bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Her nasıl olursa olsun arzu edilen sonucu elde etmeye muktedir olup, grupların kolektif kararları oluşturma sürecini ifade etmektedir.

Siyaset, toplumda bütünlüğü sağlamak için, özel çıkarlara karşı koyarak genel yararı ve insanların ortak iyiliğini gerçekleştirmek adına yapılan faaliyetlerdir. Siyaset kavramının halk dilindeki karşılığı ise, *iş bilirlilik, kurnazlık, manevra kabiliyeti* gibi karşılıkları da eklediğimizde kavramı daha da zenginleştirmiş oluruz. Ancak siyaset denilince, kısaca devlete ait işleri veya devlet yönetimini anlayabiliriz. Harold Laswell, siyaseti, *kimin, nerede, ne zaman, ne elde edeceğinin belirlenmesi* şeklinde tanımlamıştır. Bu tanım imkânların kısıtlılığından dolayı ortaya çıkmış bir kavramdır.

Geniş anlamda siyaset, birbirlerine karşılıklı bağlarla bağlı bulunan insanların, birlikte yaşama amacıyla buldukları topluma, gruba kendilerini uydurma çabaları ve faaliyetleridir. Böyle geniş bir tanım, insan topluluğu olan her yerde; ilkel topluluklarda, devlet içinde, sendikalarda, derneklerde, ticari ve kültürel kurumlarda, sivil, askeri, dinî ve laik organizasyonlarda siyasetin olduğunu gösterir.

Yani siyaset sadece resmi kurumlara has bir olay olmayıp, özel kurum ve gruplarda da görülen bir olaydır. Çoğu zaman siyaset ile eş anlamlı olarak kullanılan politika kelimesi ise, eski Yunanda şehir anlamına gelen *polis* kelimesinden türetilmiştir. Bir siyasî topluluk ve şehir devletiyle ilgili işler anlamına gelmektedir. Ayrıca politika, Yunancada siyasal şeyler; vatandaşlık hakkına ilişkin şeyler; devleti, devlet yapısını, siyasal rejimi, cumhuriyeti, egemenlik hakkını ilgilendiren her şeydir. İngilizcede siyasetle ilgili iki kavram kullanılmaktadır. Bunlardan birincisi *Policy*, ikincisi ise *Politics* kavramlarıdır. *Policy*, bir kimsenin, bir grubun veya bir hükümetin belirli bir konudaki anlayışına, metoduna ya da icraatına denilmektedir. Türkçede buna *siyasa* adı verilmektedir. *Eğitim politikası* kavramındaki *politika* kelimesi, siyasa anlamında kullanılmaktadır.

İcraat programı olarak kullanılan siyasaların, her zaman diğer siyasalarla çarpışma tehlikesi vardır. İcraat programları birbirlerine uygun olmaktadır. Bu sebeple politik alanda çatışma unsuru bulunmakla beraber, bir anlaşma unsuru da söz konusudur. Politik topluluk, kısmen zıt, kısmen de birbirleriyle bağdaşabilir icraat programlarının terkihiyle tanımlanmıştır. Çeşitli siyasaların karşılaştığı ve birbirleriyle mücadele ettiği alan anlamında siyaset, toplum için bağlayıcı kararların alındığı ve yürütüldüğü süreci ifade etmektedir. Bu tanım, siyasal sistemin unsurları olan *inançlar, bireyler, yapılar* ve *siyasalar* arasındaki etkileşimi vurgulamaktadır. Siyasa, sadece kanunların yapılması, yorumlanması değildir. Bunların yanında vatandaşların toplumsal olay ve konular karşısındaki tutum ve davranışları, seçim ve kulis çalışmalarını, baskı gruplarının iktidarı etkilemeye yönelik faaliyetleri de siyaset kavramı içinde yer alır. Siyasal bilim, devletin ve siyasal sürecin olan ve olması gereken bakımından incelenmesiyle meşgul olur. Bu itibarla hem pozitif hem de normatif yönleri bulunan bir disiplindir. Olanı incelemek, devleti, onun organlarını, siyasal kuvvetleri, iktidarın kuruluşunu, işleyişini araştırmak demektir. Bu siyasal sistemin yapının açıklanmasıdır.

Siyasal bilimin tamamen saf bilimsel, teorik ve felsefi yönleri yanında bir de pratik yönü bulunmaktadır. Devlet kurumlarının düzenlenmesi, reorganizasyonu, geliştirilmesi, belli bir politikanın uygulanmasında en iyi araçların kullanılması, parti programlarının hazırlanması gibi konularda, bilginlerin, uzmanların tavsiyeleri, siyasal bilim verilerinin günlük hayatta, pratik politikada uygulanmasını ifade eder. Toplum için bağlayıcı kararların alındığı ve yürütüldüğü süreç anlamındaki siyaset tanımı, siyasî hayatın özellikleri ve siyasî sürecin unsurları hakkındaki şu temel hususları içermektedir:

1. *Bir faaliyet ya da süreç olarak siyaset, çeşitli somut yapılar (hükümet, siyasî partiler, baskı grupları, dernekler, vakıflar gibi) tarafından üretilir ve bu yapılar tarafından yürütülmektedir.*
2. *Siyasi kararlar, bütün bir toplumu etkileyecek niteliğe sahiptir. Siyasi kararların yöneldiği alan, birey değil, kamudur.*

3. *Siyaset, bağlayıcı kararlar almaya yönelik bir faaliyettir. Kararlara karşı itaat, fiziki zorlama korkusuyla beraber, başka nedenlere de dayanmaktadır.*
4. *Siyasi faaliyetler, değişmeyi, yarışmayı ve işbirliğini gerektirmektedir. Bu da sosyal değişmeye yol açmaktadır. Kişiler, başkalarıyla işbirliği yaptıkları zaman kendileri ve diğerleri yani toplum için ortak bir yararı gerçekleştirmeye gayret edecekler demektir. Çeşitli amaçlar için işbirliği yapan gruplar, pazarlık ve görüşmeler yoluyla belirli noktalarda uzlaşmaya varırlar. Uzlaşmada fedakârlığı gerektirdiği gibi fedakârlık ise, görüşlerde ve davranışlarda değişmeyi ifade etmelidir.*

Siyasal kurumlar ve olguları, bireylerin ve grupların davranış kalıplarını inceleyerek, bunlar arasındaki ilişkileri ve nedensellik bağlarını ortaya koyma amacını güden bilim, siyaset biliminin geniş bir tanımını ifade etmektedir. Siyaset bilimiyle kamu yönetiminin incelediği konular arasında ortak noktalar bulunmaktadır. Merkezi idare, bölgesel ve yerel kuruluşlar, hükümetlerin işlevleri, kamu yönetiminin temel konuları arasında yer almaktadır. Kamu yönetimi, bürokratik yapı ve davranış ile bunların incelenmesine ilişkin metodolojiye verdiği önem nedeniyle siyaset biliminden farklı yönleri sahiptir. Siyaset, ister *mal, hizmet ve değerlerin otoriteye ilişkin olarak dağıtımını*, ister *devlet, ülke, insan yönetimi*, isterse *toplum için bağlayıcı kararların alındığı ve yürütüldüğü süreç* biçiminde tanımlansın, kamu yönetimiyle yakın ilişki içindedir ve adeta çakışmaktadır. Bu iki kavram çoğu kere birbirinin yerine kullanılmaktadır.

4.2 Gençlere göre Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı

Gençlerin siyaset kurumuna ilişkin düşünce, tutum ve tavırlarını tespit etmek amacıyla araştırma kapsamında biz dizi soruya yer verilmiştir. Bu sorular aracılığıyla gençlerin siyaset karşısındaki konumları, siyasetle ilişki düzeyleri, bazı siyasal tercihleri, siyasete ilişkin eleştirileri ve siyasal bilgi ve ilgilerinin kaynakları tespit edilmek istenmiştir. Bunlardan birisi, “*Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz?*” sorusudur.

Araştırmanın katılımcı grubunu oluşturan gençler “*Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz?*” sorusuna farklı düzeylerde cevaplar vermişlerdir. Genel bir niteliklemeyle ülkenin siyasî gidişatı konusunda gençlerin ikiye bölündüğünü, yaklaşık yarısının (% 51,4) ülkenin siyasî gidişatını *olumlu* bulduğu, buna karşılık diğer yarısının (% 48,6) *olumsuz* değerlendirmeye sahip oldukları tespit edilmiştir (Tablo 4.1). Ülkenin siyasî gidişatı konusunda erkeklerin kadınlara, çok zenginlerin diğer sosyoekonomik düzeylere sahip olanlara oranla daha iyimser oldukları gözlemlenmektedir (Tablo 4.2 - Tablo 4.3).

Tablo 4.1: Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı

	Sayı	%
Çok iyi	419	8,2
İyi	2203	43,2
Kötü	1872	36,7
Çok kötü	607	11,9
Toplam	5101	100,0

Tablo 4.2: Farklı Değişkenler Açısından Ülkenin Siyasi Gidişatı - 1

Değişkenler	Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz? %			
	Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
CİNSİYET				
Erkek	12,9	47,4	27,3	12,5
Kadın	3,9	39,3	45,5	11,4
YAŞ				
15	11,5	59,0	19,8	9,7
16	9,1	47,4	36,4	7,1
17	11,4	42,6	33,0	13,0
18	8,6	41,0	38,5	11,9
19	6,1	41,6	42,4	9,8
20	5,8	39,2	40,7	14,3
21	4,2	47,9	38,9	8,9
22	6,4	40,1	39,0	14,5
23	5,8	46,5	34,3	13,5
24	10,7	40,7	37,9	10,7
25	14,7	53,1	24,4	7,8
26	8,3	39,6	31,3	20,8
27	3,8	30,8	43,3	22,1
28	10,2	57,4	23,1	9,3
ÖĞRENİM				
İlköğretim	7,8	44,6	30,2	17,4
Lise	10,6	44,7	33,7	11,0
Ön lisans	5,1	41,7	37,9	15,3
Lisans	6,9	43,1	38,6	11,3
Lisansüstü	12,1	37,8	44,7	5,4
EN ÇOK YAŞANAN YER				
Köy/kasaba	6,7	51,9	33,1	8,4
İlçe	8,0	41,1	37,5	13,4
Şehir	8,9	41,3	37,6	12,2
AİLENİN EKONOMİK DURUMU				
Çok yoksul	33,3	54,2	12,5	
Yoksul	7,1	46,4	29,3	17,1
Normal	8,2	42,7	37,5	11,6
Zengin	5,0	52,9	24,4	17,6
Çok zengin	36,0	32,0	32,0	

Tablo 4.3: Farklı Değişkenler Açısından Ülkenin Siyasi Gidişatı - 2

Değişkenler	Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz? (%)			
	Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
MEDENİ DURUM				
Bekâr	7,5	42,1	38,6	11,9
Nişanlı - Sözlü	6,6	40,8	32,9	19,7
Dul - Boşanmış	28,6	34,3	25,7	11,4
Evli	10,1	50,6	25,2	14,1
BÖLGE				
İstanbul	6,2	44,7	35,0	14,1
Batı Marmara	7,3	57,5	26,8	8,3
Ege	6,5	47,6	36,8	9,1
Doğu Marmara	5,3	37,4	43,7	13,7
Batı Anadolu	4,7	36,8	46,5	12,0
Akdeniz	13,4	39,5	35,6	11,5
Orta Anadolu	8,1	37,4	44,7	9,8
Batı Karadeniz	7,5	39,0	39,9	13,7
Doğu Karadeniz	5,1	46,3	34,9	13,7
Kuzey Doğu Anadolu	8,7	46,3	38,4	6,6
Ortadoğu Anadolu	12,1	48,6	27,0	12,4
Güneydoğu Anadolu	15,2	42,7	26,6	15,5
AİLENİN AYLIK GELİRİ				
0 - 750 TL	9,0	46,8	31,0	13,2
751 - 1000 TL	7,3	44,7	38,0	10,0
1001 - 1500 TL	7,9	43,2	37,9	10,9
1501 - 2000 TL	7,2	41,5	41,3	10,0
2001 - 3000 TL	10,1	42,5	31,3	16,1
3001 - 5000 TL	10,0	37,8	36,3	15,9
5001 ve üstü TL	5,4	27,0	29,7	37,8

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlere Göre Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı

"Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz?" sorusuna gençlerin verdiği cevaplar göz önüne alındığında, ülkenin siyasî gidişatı konusunda gençlerin ikiye bölündüğünü, yaklaşık yarısının (% 51,4) ülkenin siyasî gidişatını *olumlu*, buna karşılık diğer yarısının (% 48,6) ise *olumsuz* bulduğunu söyleyebiliriz (Tablo 4.1).

Siyasi gidişatın gençler açısından bu denli olumsuz görülmesi, siyaset kurumuna özel bir sorumluluk yüklemektedir. Olumsuz düşünen gençlerin, niçin ve neden böyle düşündükleri ayrıca araştırılması gerekmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlere Göre Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatı

Ülkenin siyasî gidişatı, farklı değişkenler açısından incelendiğinde, erkeklerin % 60,3'ü kadınların ise % 43,2'si, ülkenin siyasî gidişatını "olumlu" bulmaktadır.

Burada dikkat çekici nokta, kadınların erkeklere göre % 17 gibi bir fazlalıkla siyasî gidişatı "olumsuz" bulmasıdır.

Yaş gruplarına göre durum değerlendirildiğinde, "en olumsuz" (% 65,3) yaş grubu 27 yaş grubu, "en olumlu" (% 70,5) yaş grubu da 15 yaş grubudur. 25 yaş grubu hariç tutulduğunda 19 - 26 yaş aralığındakiler, siyasal gidişatı % 48 - 55 bandında olumsuz olarak değerlendirmektedirler.

Ülkenin siyasî gidişatını sosyoekonomik duruma göre incelediğimizde, çok yoksul olanların % 87,5'i ve çok zengin olanların % 68'i, siyasî gidişatı olumlu bulmaktadır.

Çok yoksullarla çok zenginlerin ülkenin siyasî gidişatını olumlu bulması diğer kesimlerin belli bir rahatsızlığının olduğunun göstergesi olarak değerlendirilmelidir (Tablo 4.2).

Eğitimi ön lisans düzeyinde olanların % 53,2'si, ülkenin siyasal gidişatını en olumsuz olarak değerlendirenlerdir.

İlginç olan nokta, ön lisanslılar hemen hemen her konuda, en olumsuz düşüncede olanlardır. Bunun ön lisans eğitiminin muhtevası ve iş alanları ile ilgili olup olmadığı araştırılması gerekmektedir.

Medeni duruma göre ülkenin siyasî gidişatını değerlendirdiğimizde en olumsuz düşünenler % 52,6 oranla **nişanlı/sözlü olanlardır** (Tablo 4.3).

Nişanlı/sözlü olan grup, bu araştırmanın pek çok sorusuna en olumsuz cevap verenler olarak dikkat çekmektedir. Bu da, nişanlılık döneminin gelgit yaşanan bir dönem olduğu göz önüne alınarak ailelerin nişanlılarla daha yakından ilgilenmesi gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Mesele, bölgeler bazında ele alındığında en olumsuz olanlar, Batı Anadolu (% 58,5) ve Batı Marmara'dır (% 57,4). Buna karşılık en olumlu olan bölge gençleri ise Doğu Marmara'dır (% 60,7).

Aylık gelir durumuna göre durum incelendiğinde 5001 TL ve üzeri aylık geliri olanlar (% 67,5), ülkenin siyasî gidişatını en olumsuz olarak değerlendirenlerdir.

Sosyoekonomik olarak kendisini çok zengin kabul eden gençlerin % 68'i ülkenin siyasî gidişatını olumlu görürken; 5001TL ve üzeri aylık gelire sahip olan gençlerin % 68'inin ülkenin siyasî gidişatını olumsuz görmeleri arasında bir tezat vardır. Gençlerin aylık gelir ile sosyoekonomik olarak kendinî zengin görme arasında nasıl bir bağ kurdukları anlaşılamamaktadır.

4.3 Farklı Kimliklere Göre Ülkenin Genel Siyasi Gidişatı

Gençlerin kendilerini modern - geleneksel düzlemde konumlandırmaları ile Türkiye'deki siyasî gidişatı değerlendirmeleri arasındaki ilişki incelendiğinde (Tablo 4.4); kendisini geleneğe bağlı olarak niteleyen gençlerin görece daha yüksek olmak üzere Türkiye'nin siyasî gidişatını olumlu buldukları anlaşılmaktadır.

Birinci düzeyde dile getirilen toplumsal aidiyetler ile Türkiye'deki siyasî gidişatın değerlendirilmesi arasındaki ilişkiler dikkate alındığında (Tablo 4.5); kendisini Müslüman olarak niteleyen gençlerin görece daha yüksek olmak üzere Türkiye'nin siyasî gidişatını olumlu buldukları anlaşılmaktadır. İkinci düzeyde dile getirilen toplumsal aidiyetler ile Türkiye'deki siyasî gidişatın değerlendirilmesi arasındaki ilişkiler dikkate alındığında ise (Tablo 4.6); kendisini Müslüman, İnsan ve Türk olarak niteleyen gençlerin görece daha yüksek olmak üzere Türkiye'nin siyasî gidişatını olumlu buldukları anlaşılmaktadır.

Türkiye'deki siyasî gidişatın değerlendirilmesi gençlerin siyasî, ideolojik ve dinî kimlikleri açısından incelenecek olursa (Tablo 4.7); diğer birçok konuda olduğu gibi, ülkenin siyasî gidişatını değerlendirmede de gençlerin siyasî, ideolojik ve dinî kimliklerine göre birbirlerine oranla çok farklı bir değerlendirmede bulunmadıkları anlaşılmaktadır. Komünist, Devrimci, Kemalist, Ateist gibi kimlikleri sahiplenen gençlerin görece daha yüksek olmak üzere Türkiye'nin siyasî gidişatını olumsuz buldukları görülmektedir.

Tablo 4.4: Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre Ülkenin Siyasi Gidişatı

Kimlikler	Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz? %				
	Sayı	Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
Modern	590	6,8	38,1	35,4	19,7
Geleneğe bağlı	809	13,3	51,7	27,6	7,4
Biraz modern biraz geleneksel	3636	7,4	42,2	38,7	11,7
Toplam	5035	8,3	43,2	36,5	12,0

Tablo 4.5: Toplumsal Aidiyetlere Göre Ülkenin Siyasi Gidişatı - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz? %				
	Sayı	Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
Müslüman	1925	13,3	51,4	27,5	7,8
İnsan	1423	4,6	36,9	45,5	13,0
Türk	954	3,9	40,5	41,0	14,7
T.C. Vatandaşı	610	7,4	36,4	40,0	16,2
Alevi	67	7,5	37,3	46,3	9,0
Kürt	85	3,5	48,2	22,4	25,9
Diğer	9	0,0	44,4	22,2	33,3
Toplam	5073	8,1	43,2	36,8	11,9

Tablo 4.6: Toplumsal Aidiyetlere Göre Ülkenin Siyasi Gidişatı - 2

Toplumsal aidiyet (TER-CİH - 2)	Sayı	Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz? %			
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
Müslüman	1046	7,7	47,4	37,8	7,1
İnsan	604	5,0	52,5	32,8	9,8
Türk	1556	10,6	46,5	32,6	10,3
T.C. Vatandaşı	893	7,1	36,1	41,7	15,2
Alevi	81	0,0	12,3	58,0	29,6
Kürt	96	2,1	46,9	28,1	22,9
Diğer	37	10,8	8,1	27,0	54,1
Toplam	4313	8,0	44,4	36,1	11,5

Tablo 4.7: Siyasi, İdeolojik ve Dinin Kimliklere Göre Ülkenin Siyasi Gidişatı

Kimlikler	Sayı	Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz? %			
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
Ülkücü	1501	8,5	46,3	33,2	12,0
Muhafazakâr	2521	10,3	49,5	31,8	8,4
Liberal	1847	9,6	44,8	34,5	11,1
Sosyal demokrat	2501	7,4	42,3	36,1	14,3
Milliyetçi	3579	7,9	42,6	37,5	12,0
Sosyalist	2388	6,6	39,3	38,7	15,4
Atatürkçü	3678	5,9	41,4	38,9	13,8
Dindar	3418	9,7	48,3	34,0	8,1
Müslüman	4379	7,6	44,2	36,0	12,2
Komünist	415	7,5	21,4	39,3	31,8
Ateist	149	12,8	30,9	28,2	28,2
Kemalist	2130	5,4	33,8	41,1	19,6
Laik	3566	6,1	40,4	39,5	14,0
Devrimci	1644	5,0	32,1	42,9	20,0
İslamcı	3018	9,5	46,8	34,4	9,2
Demokrat	3371	8,2	42,0	36,8	12,9
Feminist	838	6,7	36,5	41,8	15,0
İlerici	3617	7,7	40,6	38,4	13,4

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Farklı Kimliklere Göre Ülkenin Genel Siyasi Gidişatı

Ülkenin siyasî gidişatı kimlikler düzleminde ele alındığında, modern - geleneksel kimlik gruplamasında, ülkenin siyasî gidişatını geleneğe bağlı olanların % 65'i olumlu bulurken; modern olanların % 55,1'i olumsuz bulmaktadır. Her iki kesimde de aşırı bir olumluluk ya da olumsuzluk görülmemektedir.

Genel aidiyetler düzleminde, birinci tercihlere göre mesele değerlendirildiğinde, ülkenin siyasî gidişatını en olumlu bulan grup, % 54,7'lik bir oranla kendisini *Müslüman* olarak tanımlayanlardır. Buna karşılık en olumsuz olarak değerlendiren grup ise % 58,5'lik bir oranla İnsan kimliğini benimsemiş olanlardır. İkinci tercih düzeyinde mesele değerlendirildiğinde ilginç bir şekilde ülkenin siyasî gidişatını en olumlu bulan kimlik grubu İnsan kimliğini (% 57,5) benimseyenler ve en olumsuz değerlendirenler ise % 87,6 oranıyla Alevi kimliğini kabul etmiş olanlardır.

Tercihler arasındaki bu savrulma, gelecek açısından çok önemli mesajlar vermekte olup Alevilerin sorunlarının ele alınıp çözülmesinin aciliyet gösterdiği anlamında yorumlanabilir. Müslüman kimliğini benimseyenlerin olumsuzluğa doğru kayması, gene dikkat çeken önemli bir noktadır.

Siyasi gidişat dinî, siyasî ve ideolojik kimliklere göre değerlendirildiğinde, Ülkenin siyasî gidişatını en olumlu bulan kimlik grubu (% 59,8) kendisini *Muhafazakâr* olarak tanımlayanlardır. İkinci düzeyde de *Dindar* (% 58) ve *İslamcılardır* (% 56,3). Buna karşılık en olumsuz olarak görenler % 71,1 gibi bir oranla *Komünistlerdir*. İkinci düzeyde en olumsuz olan gruplar, *Feminist* (% 56,8), *Kemalist* (% 60,7) ve *Devrimcilerdir* (% 62, 9).

4.4 Dini Değerlere Göre Ülkenin Genel Siyasi Gidişatı

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla bazı soruların, dinî değerler göz önüne alınarak çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğe sorulan “*Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz?*” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- *Allah’ın Varlığına İnanma Düzeyi*
- *Dini Bilgi Düzeyi*
- *Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi*
- *Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi*
- *Dindarlık Düzeyi*
- *Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi*

“*Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz?*” sorusunun bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 4. 8 - Tablo 4.13’de verilmektedir.

Tablo 4.8: Allah’ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı

Allah’ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatını Nasıl Görüyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Kesinlikle inanırım	Sayı	399	2105	1662	518	4684
	%	8,5	44,9	35,5	11,1	100,0
İnanırım	Sayı	15	78	142	59	294
	%	5,1	26,5	48,3	20,1	100,0
Şüpheliyim	Sayı	3	6	43	20	72
	%	4,2	8,3	59,7	27,8	100,0
İnanmam	Sayı	2	4	15	8	29
	%	6,9	13,8	51,7	27,6	100,0
Toplam	Sayı	419	2193	1862	605	5079
	%	8,2	43,2	36,7	11,9	100,0

Tablo 4.9: Dini Bilgi Düzeyine Göre Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatını Nasıl Görüyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Çok yetersiz	Sayı	18	36	34	25	113
	%	15,9	31,9	30,1	22,1	100,0
Yetersiz	Sayı	44	233	221	70	568
	%	7,7	41,0	38,9	12,3	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	163	822	806	251	2042
	%	8,0	40,3	39,5	12,3	100,0
Yeterli	Sayı	148	956	702	219	2025
	%	7,3	47,2	34,7	10,8	100,0
Çok yeterli	Sayı	46	154	90	35	325
	%	14,2	47,4	27,7	10,8	100,0
Toplam	Sayı	419	2201	1853	600	5073
	%	8,3	43,4	36,5	11,8	100,0

Tablo 4.10: Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı

Din Duygu/Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatını Nasıl Görüyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Çok etkiler	Sayı	254	1148	736	177	2315
	%	11,0	49,6	31,8	7,6	100,0
Etkiler	Sayı	146	897	919	269	2231
	%	6,5	40,2	41,2	12,1	100,0
Çok az	Sayı	8	109	113	76	306
	%	2,6	35,6	36,9	24,8	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	9	27	74	79	189
	%	4,8	14,3	39,2	41,8	100,0
Toplam	Sayı	417	2181	1842	601	5041
	%	8,3	43,3	36,5	11,9	100,0

Tablo 4.11: Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı

Din Tutum /Davranışınızı Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatını Nasıl Görüyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Çok etkiler	Sayı	238	1046	680	167	2131
	%	11,2	49,1	31,9	7,8	100,0
Etkiler	Sayı	160	1009	969	293	2431
	%	6,6	41,5	39,9	12,1	100,0
Çok az	Sayı	7	111	141	84	343
	%	2,0	32,4	41,1	24,5	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	12	26	70	59	167
	%	7,2	15,6	41,9	35,3	100,0
Toplam	Sayı	417	2192	1860	603	5072
	%	8,2	43,2	36,7	11,9	100,0

Tablo 4.12: Dindarlık Düzeyine Göre Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatı

Dindarlık Durumunuz?	Sayı/%	Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatını Nasıl Görüyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Çok dindar	Sayı	59	125	81	28	293
	%	20,1	42,7	27,6	9,6	100,0
Dindar	Sayı	206	1175	812	193	2386
	%	8,6	49,2	34,0	8,1	100,0
Biraz dindar	Sayı	142	838	838	317	2135
	%	6,7	39,3	39,3	14,8	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	4	33	77	48	162
	%	2,5	20,4	47,5	29,6	100,0
İnanmaz	Sayı	0	2	15	10	27
	%	0,0	7,4	55,6	37,0	100,0
Toplam	Sayı	411	2173	1823	596	5003
	%	8,2	43,4	36,4	11,9	100,0

Tablo 4.13: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatı

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatını Nasıl Görüyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Düzenli	Sayı	144	669	307	64	1184
	%	12,2	56,5	25,9	5,4	100,0
Ara sıra	Sayı	219	1063	880	235	2397
	%	9,1	44,3	36,7	9,8	100,0
Hiç	Sayı	47	376	576	285	1284
	%	3,7	29,3	44,9	22,2	100,0
Toplam	Sayı	410	2108	1763	584	4865
	%	8,4	43,3	36,2	12,0	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatını

“Siyasi açıdan ülkenin genel gidişatını nasıl görüyorsunuz?” sorusunun çapraz sorgulamasında, Allah’a inanma düzeyine (“kesinlikle inanırım - inanmam”) bağlı olarak, Allah’a inanmama durumu istisna tutulursa (% 79), siyasî olarak ülkenin daha kötüye (“çok kötü + kötü”) (% 47 - 88); *Dini bilgi düzeyine* (“çok yetersiz - çok yeterli”) *bağlı olarak ülkenin daha iyiye* (“çok iyi + iyi”) (% 48 - 62); Dinin gençlerin duygu ve düşüncelerini etkileme düzeyine (“çok etkiler - hiç etkilemez”) bağlı olarak daha kötüye (% 39 - 81); Dinin gençlerin tutum ve davranışlarını etkileme gücüne (“çok etkiler - hiç etkilemez”) bağlı olarak daha kötüye (% 40 - 72); Dindarlık düzeyine (“çok dindar - dine inanmaz”) bağlı olarak daha kötüye (% 37 - 93) ve beş vakit namaz kılma durumuna (“düzenli kılma - hiç kılmama”) bağlı olarak daha kötüye (% 31 - 67) gittiği şeklinde gençlerin bir kanaatlerinin olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, dinî bilgi düzeyi hariç tutulursa, dinî değerlere olan bağlılık zayıfladıkça ülkenin siyasî olarak daha kötüye gittiği şeklinde bir inanç gençlikte hâkimdir. Bunun nedeni, siyasî iktidarın kimliğine karşı bir tepki olabileceği gibi, dinin hayatı yorumlayışı, anlamlandırması ile ilgili de olabilir. Dini değerler zayıfladıkça hayattan beklentilerdeki farklılaşma ümitsizlik nedeni olabilir.

4.5 Siyasetçiye Güven

Türkiye’de geleneksel olarak devlete ve onun kurumlarına yönelik yüksek güven beslendiği bilinmesine rağmen, son birkaç on yıllık süreçte yapılan araştırmalarda halkın hem devlet kurumlarına hem de yönetim sürecine güveninin azaldığı ortaya çıkmıştır. Hızlı güven erozyonunun arkasında yatan nedenler ise henüz akademik olarak derinlikli bir şekilde incelenmiş değildir. Ülkemizdeki bu sorunun incelenmesi hem teorik olarak halktaki siyasal kurumlara karşı tutumların nasıl değiştiğinin anlaşılması hem de bunun siyasal ve sosyal alandaki sonuçlarının ortaya konması bakımından önem arz etmektedir.

Bütün toplumlarda olduğu gibi Türkiye’de de devletin yapısı ve yönetimi hususunda konuşmak, eleştiri yapmak ve sorunlara çareler üretmek normaldir ve hatta beklenmelidir. Elbette ki, insanların yaşadıkları ülkenin kim tarafından, nasıl yönetilmesi gerektiği hususunda az ya da çok söyleyecek sözleri vardır ve olmalıdır. Toplumlarda yöneten ve yönetilenler olduğu müddetçe yönetilenlerin, kendilerini yönetenler ve yönetim biçimi hakkında konuşmaları, beğendiklerini övmeleri, beğenmediklerini yermeleri doğaldır. Bu anlamda, asıl amacı topluma hizmet olan ve aynı zamanda toplumun bir aynası olan siyaset kurumu, her zaman eleştirilerin merkezindedir. **Varlığını ve devamlılığını halka borçlu olan siyaset kurumu, toplumdan bağımsız olamaz. Bu nedenle toplumun beklentileri, talepleri ve ihtiyaçları da siyasetin yönünü ve yapısını belirlemede etkilidir.** Toplumdan siyaset kurumuna yönelen taleplerin bir kısmı ile siyasetçilerin karşılaştıkları olaylar sırasında gösterdiği davranışlar, ahlaki tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Burada gençlerin bazı kurumlara ilişkin güvenleri ele alınacaktır. Ancak araştırmanın bulgularına geçmeden “güven”in, özellikle de “siyasal güven”in ne olduğuna değinmekte yarar vardır.

Siyaset bilimi literatüründe güven kavramının tanımı çok net değildir. Yerine göre “güven”, “yaygın destek” ya da “halk desteği” kavramları da aynı anlamda kullanılmaktadır. Bu konularda ilk çalışmaları yapan David Easton, güven kavramını “**siyasal otoritelere ya da rejime yönelik yaygın destek**” olarak tanımlamıştır. Daha özel anlamda güven şu şekilde tanımlanabilir: **Halkın, siyasal sistemin herkes için eşit ve adil sonuçlar doğuran politikalar üretebileceğine ilişkin yaygın inancını, ya da vatandaşların kendi siyasal inanç ya da moral değerlerine göre sorumlu siyasal otoriteler ve kurumların performansının değerlendirilmesine dayanan bir yargıyı ifade etmektedir.**

Sağlıklı bir siyasal sistemin var olabilmesi diğer bir ifade ile devamlılığının sağlanmasında vatandaşların siyasal sistemi desteklemesi önemli bir unsurdur. Söz konusu bu desteğin azalmasının temel nedeni olarak vatandaşların sistemden duydukları rahatsızlık, sonucu olarak ise yapısal değişim ihtimalinin artması gösterilebilir. *Siyasal*

güven ve destek sağlıklı bir rejim için hayatidir. Bireylerin etnik kimlikleri ile siyasal tutum ve davranışları arasındaki ilişki birçok araştırmacının ilgisini çekmektedir. Ülkemizde siyasal güven konusu daha çok devlete ve kurumlarına, siyasal otoriteyi temsil edenlere duyulan güven gibi konular vatandaşlar genelinde ele alınmıştır. Yapılan çalışmalarda kişiler arası güven, ötekine bakış, devletin kurumlarına duyulan güven, kişiler arası sosyal güven, kurumsal güven, siyasal kurumların işleyişinden duyulan memnuniyetsizlik, siyasal güvenin/güvensizliğin nedenleri, siyasal topluma, demokratik topluma bağlılık, devlet toplum ilişkisinde güven sorunu ve çözümünde sivil toplum kuruluşlarının potansiyeli, oy kullanmama, siyasal güven ilişkisi, nedenleri, kurumlara duyulan siyasal güven karşılaştırmalı bir perspektif ile temsili demokrasilere duyulan güvenin azalması ve bu güven krizinin aşılmasına yönelik çoğulcu demokrasinin tesis edilmesinde sivil toplum kuruluşlarının rolü, seçmenlerin ve henüz oy kullanma yaşına gelmeyenlerin siyasal liderde aradıkları özellikler, güven ilişkisi, devlet, ordu ve hükümete güven, vatandaşlar arası güven, kurumsal güvence, vatandaşların güven algısı, bireyler arası hoşgörü düzeyi, siyasal güven, demokrasi ilişkisi, siyasal güvensizlik ve kutuplaşma, seçmen - temsilcisi ilişkisi seçilmişlere duyulan güven düzeyi, karşılaştırmalı bir perspektifle devleti temsil edenlere ilişkin spesifik siyasal destek ve demokratik kurumlara verilen yaygın destek, etnisite siyasal tercih ilişkisi konuları kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Siyasal güven ile siyasal yozlaşma arasında sıkı bir ilişki vardır. Dolayısıyla siyasal güvene ilişkin değerlendirmelerde siyasal yozlaşma kavramına değinmemek büyük eksiklik olacaktır. **Siyasal yozlaşma;** karar alma mekanizmasında rol alan aktörlerin (seçmenler, bürokratlar vs.) özel çıkar sağlama amacıyla toplumda mevcut ahlaki normları ihlal edici davranışlarda bulunmalarıdır. Bir başka tanıma göre siyasal yozlaşma, siyasî görevlerde bulunanların ya da toplum adına uyulması zorunlu kararlar verme ve uygulama yetkisini elinde tutan kişi ya da toplulukların, tasarruf ettikleri yetki ve kaynakları kural tanımaksızın, kendi çıkarlarını iletme için kullanmalarıdır. Siyaset kurumunun yıpranması ya da yozlaşması bir anda olmaz. Bunun süreçleri ve sebepleri vardır. Siyaseten yozlaşmanın sebepleri çeşitli olmakla beraber temelde ikili ilişkilerin yasal dayanakları olmadan çıkar çatışmasına sebebiyet verecek şekilde gelişmesi ve karar verme yetkisine sahip insanların bu yetkilerini yasal yönde kullanmaması ön plana çıkmaktadır.

Türkiye gibi siyasal partiler tarafından yönetilen ve birçok siyasî partinin bulunduğu bir ülkede elbette siyasal yozlaşmanın yansımaları olacaktır. **Türkiye’de siyasal yozlaşmaya yol açan üç temel sosyo - ekonomik nedenden bahsedilebilir. Bunlar hızlı nüfus artışı, hızlı kentleşme ve hızlı iktisadi gelişmelerdir.** Buradan hızlı nüfus artışı karşısında kamu hizmetlerinin yetersizliği, herkesin yararlanmasına olanak bulunamayan hizmetlerden kimin yararlanacağı gibi hususlar yozlaşmayı getirmiştir.

Buna ilaveten kentsel süreci özümsememiş olanların kente uyumu konusundaki zorluklar ve devletin iktisadi gelişmeye yönelik teşvikleri ve yanlış kullanımı yozlaşmaya sebep olmuştur. Türkiye 1990'lı yılları hızlı bir ekonomik gelişmeyle geçirdi. **Bu hızlı ekonomik değişim bütün toplumsal ve siyasal kurumları yerinden oynattığı gibi bazı değerlerin de unutulmasına yol açtı. Toplumdaki güç odakları bu gelişmelerle yer değiştirdi ve yapılan yanlışlara müdahale edilmediği gibi sanki teşvik edildiği durumlar yaşandı bu da siyasal yozlaşmayı artırdı. Türkiye'de siyasal yozlaşmanın diğer bir sebebi, toplumda yasal süreç ve kuralların ciddiye alınmamasıdır.** Bunun sebepleri olarak da Türkiye'de sık sık vuku bulan askeri darbeler ve yeni liberalizm eğilimidir. Askeri darbeler, yönetme yetkisini halktan zorla almıştır. Bu arada bazı kamu görevlileri hesap sorulma endişesi olmadan rahatlıkla yolsuzluk yapabilmişlerdir. Hızlı ekonomik gelişmenin de etkisiyle yolsuzluk yapıp para kazanma "itibarlılık", dürüst çalışma "saflık" olarak algılanmıştır. Burada menfaat üzerine dönen siyasetin etkileri görülmektedir. Milletin yetkisiyle yapılacak işlerde insanlığın faydasına çalışmak esas olması gerekirken menfaat esas maksat olmuştur. Bundan da ne toplum ne de siyaset kurumu fayda görmüştür.

Türkiye'de yolsuzluklara karşı ciddi bir hukuk mekanizması olmaması ve caydırıcı cezaların yetersizliği siyasetteki yozlaşmanın diğer bir sebebidir. Büyük yolsuzlukları yapanların en ufak bir ceza dahi almadan beraat ettikleri bir yerde siyasî yozlaşma kaçınılmazdır.

Araştırmamızda katılımcılara "**Siyasetçiye güvenilmez**" yargısı verilmiş ve bunu değerlendirmeleri istenmiştir (Tablo 4.14). Şurası son derece önemlidir ki, katılımcıların % 46,4'ü siyasetçiye güvenilmeyeceğini düşünürken, % 28,4'ü ise siyasetçiye güven noktasında bir kararsızlık yaşamaktadır. Kuşku yok ki bunlar, son derece yüksek oranlar olup, Türkiye siyaseti açısından düşündürücüdür.

Siyasetçiye güven durumu katılımcılarla ilgili farklı değişkenler açısından incelenecek olursa; ilk plânda dikkat çeken değişkenlerden bazıları katılımcıların olgusal özellikleriyle ilgilidir. Zira katılımcıların yaşları dikkate alındığında (Tablo 4.15), özellikle 15 - 18 yaş grubundaki katılımcıların diğer yaş gruplarındakine oranla, ailesini çok yoksul olarak tanımlayan katılımcılar ise diğer sosyoekonomik durumdakilere oranla daha yüksek oranlarda kararsızlık yaşadıkları dikkat çekmektedir. Ayrıca Batı Marmara, Doğu Marmara bölgesinde yaşayanların görece daha yüksek kararsızlık yaşamalarına karşılık, en yüksek kararsızlığı Güneydoğu Anadolu bölgesine mensup gençlerin yaşıyor olması ilginç ve önemli bir bulgu olarak anlam kazanmaktadır (Tablo 4.16).

Tablo 4.14: Siyasetçiye Güven

	Sayı	%
Kesinlikle katılıyorum	1044	20,5
Katılıyorum	1317	25,9
Kararsızım	1446	28,4
Katılmıyorum	832	16,4
Kesinlikle katılmıyorum,	444	8,7
Toplam	5083	100,0

Tablo 4.15: Farklı Değişkenler Açısından Siyasetçiye Güven - 1

Değişkenler	"Siyasetçiye güvenilmez"				
	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
CİNSİYET					
Erkek	22,7	25,1	27,8	15,6	8,8
Kadın	18,4	26,7	29,1	17,2	8,7
YAŞ					
15	13,5	20,8	41,1	12,6	12,1
16	17,3	19,6	36,5	14,1	12,5
17	21,3	19,1	37,5	14,1	8,1
18	21,8	23,3	36,3	11,0	7,7
19	20,8	22,3	28,3	18,4	10,2
20	20,2	25,0	31,0	12,5	11,2
21	20,1	32,8	25,9	17,5	3,7
22	26,9	29,7	22,3	11,4	9,7
23	12,5	30,6	29,7	16,2	11,0
24	21,9	27,1	32,3	12,1	6,6
25	26,9	29,6	14,6	16,9	11,9
26	31,1	22,2	24,4	22,2	
27	28,1	25,0	10,9	27,6	8,3
28	14,8	42,1	9,3	28,2	5,6
ÖĞRENİM					
İlköğretim	28,9	30,8	25,5	9,2	5,5
Lise	18,6	23,5	32,4	15,8	9,8
Ön lisans	26,2	21,6	27,9	15,1	9,2
Lisans	18,5	29,9	26,1	17,4	8,0
Lisansüstü	19,7	23,7	21,5	25,8	9,2
EN ÇOK YAŞANAN YER					
Köy/kasaba	18,6	25,2	30,7	17,8	7,7
İlçe	23,9	25,4	28,2	14,7	7,9
Şehir	18,9	26,8	27,6	17,1	9,6
AİLENİN EKONOMİK DURUMU					
Çok yoksul	38,1	9,5	52,4		
Yoksul	27,0	21,3	28,4	17,7	5,7
Normal	20,5	26,5	28,2	16,0	8,8
Zengin	14,5	20,5	32,5	23,5	9,0
Çok zengin	24,0	8,0	16,0	36,0	16,0

Tablo 4.16: Farklı Değişkenler Açısından Siyasetçiye Güven - 2

Değişkenler	"Siyasetçiye güvenilmez" %				
	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
MEDENİ DURUM					
Bekâr	20,3	25,0	29,7	16,3	8,7
Nişanlı - Sözlü	23,3	26,7	22,0	14,7	13,3
Dul - Boşanmış	34,4	6,3	28,1	25,0	6,3
Evli	20,2	40,9	13,2	19,5	6,2
BÖLGE					
İstanbul	24,3	24,5	25,5	17,3	8,4
Batı Marmara	24,4	22,4	31,8	14,9	6,5
Ege	17,1	26,1	24,6	19,7	12,6
Doğu Marmara	18,6	21,4	35,3	16,7	8,1
Batı Anadolu	20,6	26,4	24,2	21,1	7,7
Akdeniz	17,2	34,7	29,2	10,5	8,4
Orta Anadolu	21,8	23,1	29,6	15,1	10,5
Batı Karadeniz	21,4	23,9	29,2	17,1	8,4
Doğu Karadeniz	21,1	24,1	26,8	19,9	8,1
Kuzeydoğu Anadolu	25,1	26,8	22,1	18,8	7,2
Ortadoğu Anadolu	19,5	30,2	26,8	12,2	11,3
Güneydoğu Anadolu	14,3	26,1	39,4	12,4	7,8
AİLENİN AYLIK GELİRİ					
0 - 750 TL	23,3	21,9	31,9	14,5	8,4
751 - 1000 TL	20,0	30,2	26,5	16,1	7,2
1001 - 1500 TL	19,8	24,6	28,3	18,0	9,3
1501 - 2000 TL	17,8	28,8	26,4	17,5	9,4
2001 - 3000 TL	23,3	22,4	31,1	15,1	8,2
3001 - 5000 TL	20,8	23,2	33,8	12,6	9,7
5001 ve üstü TL	39,5	9,2	21,1	14,5	15,8

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Siyasetçiye Güven

Araştırmamızda katılımcıların **"Siyasetçiye güvenilmez."** hüküm cümlesine verdiği cevaplardan (Tablo 4.14) gençlerin % 46,4'ü "siyasetçiye güvenilmeyeceğini" ve % 28,4'ü ise siyasetçiye güven noktasında "kararsız" olduğunu beyan etmişlerdir.

Gerek "güvensizlik" ve gerekse "kararsızlık" oranları oldukça yüksektir. Türkiye'nin kaderini belirleyen siyasetçilere karşı gençlerin bu denli olumsuz bakması, ülkenin geleceği açısından düşündürücüdür. Siyaset kurumu, bu sorunu çözmek zorundadır.

Siyasetçiye güven durumu katılımcılarla ilgili farklı değişkenler açısından incelendiğinde en dikkat çeken nokta, değişkenlere bağlı olarak kararsızlık oranlarının çok yüksek olmasıdır (Tablo 4.15). 15 - 18 yaş grubundaki katılımcıların diğer yaş gruplarındakine oranla, ailesini çok yoksul olarak tanımlayan katılımcıların diğer sosyoekonomik durumdakilere oranla, daha yüksek oranlarda kararsızlık yaşadıkları dikkat çekmektedir. Ayrıca Batı Marmara'da yaşayanlar, Doğu Marmara bölgesinde yaşayanlara göre görece daha yüksek oranda kararsızlık yaşamaktadırlar.

En yüksek "kararsızlığı", Güneydoğu Anadolu bölgesine mensup gençlerin yaşaması, ilginç ve önemli bir bulgu olarak anlam kazanmaktadır (Tablo 4.16).

Erkekler (% 47,8) kadınlara göre (% 45,1) siyasetçilere daha az güvenmektedir. 28 yaş grubundaki gençlerin % 56,9'u, ilkökul eğitimli olanların % 59,7'si, evlilerin % 61,1'i ve 751 - 1000 TL aylık geliri olanların % 50,2'si, kendi grupları içerisinde en yüksek oranda, siyasetçilere güvenmemektedir. Diğer taraftan Akdeniz ve Kuzeydoğu Anadolu bölgesinde yaşayanların % 52'si, siyasetçiye güvenmemektedir.

Bu kesimlerin güvenmeme nedenlerinin, özel olarak tartışılması gerekmektedir.

4.6 Farklı Kimliklere Göre Siyasetçiye Güven

Katılımcıların farklı kimlikleri ile siyasetçiye güvenleri arasındaki ilişki incelendiğinde, farklı kimlikler arası kayda değer bir farklılığın gözlenmemesi dikkat çekmektedir (Tablo 4.17 - Tablo 4.20).

Tablo 4.17: Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre Siyasetçiye Güven

Kimlikler	Sayı	Siyasetçiye güvenilmez (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Modern	592	19,8	22,1	32,8	13,5	11,8
Geleneğe bağlı	810	23,2	26,7	24,9	18,3	6,9
Biraz modern biraz geleneksel	3649	20,1	26,4	28,4	16,6	8,5
Toplam	5051	20,6	26,0	28,4	16,5	8,7

Tablo 4.18: Toplumsal Aidiyetler Açısından Siyasetçiye Güven - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Sayı	Siyasetçiye güvenilmez (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Müslüman	1851	21,3	29,1	25,5	15,7	8,4
İnsan	1399	18,7	24,9	32,2	15,7	8,6
Türk	932	17,7	25,8	29,5	18,2	8,8
T.C. Vatandaşı	584	26,5	17,5	29,1	18,5	8,4
Alevi	65	23,1	16,9	23,1	15,4	21,5
Kürt	117	31,6	24,8	22,2	14,5	6,8
Diğer	11	45,5	54,5	0,0	0,0	0,0
Toplam	4959	20,8	25,7	28,4	16,4	8,6

Tablo 4.19: Toplumsal Aidiyetler Açısından Siyasetçiye Güven - 2

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Sayı	Siyasetçiye güvenilmez (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Müslüman	1018	13,2	27,8	32,7	19,6	6,7
İnsan	608	21,5	26,5	28,1	15,6	8,2
Türk	1539	23,5	27,1	26,4	15,2	7,8
T.C. Vatandaşı	648	18,1	27,4	26,0	17,1	11,3
Alevi	71	28,2	23,9	19,7	19,7	8,5
Kürt	111	18,9	27,0	31,5	9,9	12,6
Diğer	37	54,1	0,0	10,8	27,0	8,1
Toplam	4248	19,8	27,0	28,0	16,8	8,5

Tablo 4.20: Dini, İdeolojik, Siyasi Kimliklere Göre Siyasetçiye Güven

Kimlikler	Sayı	Siyasetçiye güvenilmez (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Ülkücü	1527	25,7	22,5	26,9	16,2	8,7
Muhafazakâr	2574	19,4	26,8	27,9	17,2	8,7
Liberal	1845	20,2	23,4	26,5	20,7	9,2
Sosyal demokrat	2508	18,3	25,0	28,3	18,8	9,5
Milliyetçi	3578	21,3	26,9	26,2	17,2	8,3
Sosyalist	2390	20,9	25,0	26,4	17,3	10,4
Atatürkçü	3661	20,1	26,1	28,1	16,3	9,4
Dindar	3452	19,1	27,5	27,9	16,5	9,0
Müslüman	4401	20,8	26,2	28,5	15,8	8,7
Komünist	420	22,1	20,5	25,7	19,0	12,6
Ateist	155	18,7	21,3	21,9	19,4	18,7
Kemalist	2122	21,1	24,9	27,2	17,2	9,7
Laik	3554	20,0	25,0	28,0	17,2	9,8
Devrimci	1631	22,7	20,2	26,8	20,4	10,0
İslâmcı	3033	20,5	24,9	28,1	17,6	8,9
Demokrat	3386	19,9	25,7	27,0	17,4	10,0
Feminist	833	22,0	23,8	24,5	19,0	10,8
İlerici	3617	20,2	25,7	27,6	17,3	9,2

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Farklı Kimliklere Göre Siyasetçiye Güven

Modern - Geleneksel düzlemdeki kimliklere göre siyasetçiye güvenme konusunda en olumsuz olanlar, % 50 güvenmeme ve % 25 kararsızlık oranıyla **geleneksel kimliği** benimseyenlerdir. **Bu düzlemdeki kimlik mensuplarının % 25 - 33 bandında kararsızlık beyan etmiş olması, gelecekte, tedbir alınmadığı takdirde siyasetçiye güvenin daha da olumsuz olacağı manasına gelmektedir.**

Genel toplumsal aidiyet düzlemindeki kimlikler mensuplarında kararsızlık beyan edenlerin oranı, birinci tercih durumunda % 22 - 33; ikinci tercih durumunda ise % 20 - 33 şeklinde yüksek bir orandır. **Bu, modern - geleneksel düzlemdeki kimlik mensuplarının beyanı ile uyumludur.** Birinci tercih durumunda en olumsuz kimlik mensupları % 50,3 oranıyla **Müslüman kimliği** benimseyenlerken; ikinci tercih durumunda en olumsuz olan kimlik mensupları % 56,4 olumsuz, % 22 kararsızlık oranıyla **Kürt kimliğini** benimsemiş gençlerdir.

Birinci tercih ile ikinci tercih arasında en dikkat çeken değişim, Türk kimliğini benimsemiş olanlarda meydana gelmektedir. Birinci tercihlerinde siyasetçiye güvenmeyenlerin oranı % 43,5 iken ikinci tercihlerinde bu oran % 50,6'ya çıkmakta; kararsız kalanların oranı % 39'dan % 26'ya inmektedir.

Böylesi olumsuz bir eğilim, siyasetçiler açısından göz önüne alınması gereken bir tehlike durumudur.

Dini, siyasi ve ideolojik kimlik düzleminde durum, diğer kimlik gruplarına göre çok ciddi bir farklılık göstermemektedir. Düşünceler, biraz daha belirgin hale gelmiş olup kararsızlık bandı, % 22 - 28 şeklindedir. Siyasetçiye güven konusunda en olumsuz olan kimlik mensupları % 48 oranıyla Ülkücü ve Milliyetçiler iken; en olumlu olan kimlik mensupları % 40 güvensizlik oranıyla **Ateistlerdir.**

Sonuç olarak hangi kimlik düzleminde ve hangi kimlikte olursa olsun, her türlü kimlik mensubu, siyasetçiyi ciddi bir şekilde güvenilmez bulmaktadır. Bu durum, gelecek açısından iyi değildir. O nedenle siyasetçiler gençlerin güvenini kazanacak tarzda tedbir almak zorundadır.

Bu durumun, siyasetçilerin kullandıkları dil, üslup ve yaptıkları vaatlerle alakalı olması muhtemeldir.

4.7 Dini Değerlere Göre Siyasetçiye Güven

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla bazı soruların, dinî değerler göz önüne alınarak çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğin **“Siyasetçiye güvenilmez.”** yargı cümlesi konusundaki kanaatleri, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- *Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi*
- *Dini Bilgi Düzeyi*
- *Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi*
- *Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi*
- *Dindarlık Düzeyi*
- *Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi*

Gençliğin **“Siyasetçiye güvenilmez.”** yargı cümlesi ile ilgili kanaatleri, bu değişkenlere bağlı olarak değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar, Tablo 4.21 - Tablo 4.26'da verilmiştir.

Tablo 4.21: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Siyasetçiye Güven

Allah'ın varlığına inanç	Sayı	“Siyasetçiye güvenilmez” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Kesinlikle inanırım	4688	20,4	26,2	28,8	16,2	8,4
İnanırım	280	23,2	27,5	26,4	15,4	7,5
Şüpheliyim	70	25,7	8,6	25,7	15,7	24,3
İnanmam	27	11,1	14,8	7,4	37,0	29,6
Toplam		20,6	26,0	28,5	16,3	8,7

Tablo 4.22: Dini bilgi düzeyine Göre Siyasetçiye Güven

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı	“Siyasetçiye Güvenilmez” (%)				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Çok yetersiz	107	46,7	25,2	13,1	7,5	7,5
Yetersiz	562	24,2	29,4	25,1	13,3	8,0
Kısmen yeterli	2048	19,7	26,2	29,7	16,0	8,4
Yeterli	2026	19,5	24,8	30,2	16,8	8,7
Çok yeterli	312	17,0	26,0	20,5	25,0	11,5
Toplam	5055	20,5	26,0	28,4	16,4	8,7

Tablo 4.23: Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkilemesine Göre Siyasetçiye Güven

Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkilemesi	"Siyasetçiye Güvenilmez" (%)					
	Sayı	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Çok etkiler	2318	19,8	26,4	28,6	15,9	9,2
Etkiler	2238	20,4	25,7	29,0	17,3	7,6
Az Etkiler	301	28,2	22,6	25,9	13,0	10,3
Hiç etkilemez	181	22,1	24,9	19,9	19,9	13,3
Toplam	5038	20,7	25,8	28,3	16,5	8,7

Tablo 4.24: Dinin Tutum ve Davranışları Etkilemesine Göre Siyasetçiye Güven

Dinin Tutum ve Davranışları Etkilemesi	"Siyasetçiye güvenilmez" (%)					
	Sayı	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	kesinlikle katılmıyorum
Çok etkiler	2129	21,3	25,4	28,4	16,2	8,7
Etkiler	2446	18,8	27,3	29,3	16,5	8,1
Az etkiler	330	25,5	17,3	30,9	15,5	10,9
Hiç etkilemez	148	27,7	29,7	10,8	19,6	12,2
Toplam	5053	20,6	25,9	28,5	16,4	8,6

Tablo 4.25: Dindarlık Durumuna Göre Siyasetçiye Güven

Dindarlık durumu	"Siyasetçiye güvenilmez" (%)					
	Sayı	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Çok dindar	270	30,7	14,8	27,4	16,3	10,7
Dindar	2401	17,4	28,2	29,5	16,6	8,2
Biraz etkiler	2145	23,2	25,5	26,9	16,3	8,2
Dine ilgisiz	166	21,1	19,9	31,9	15,1	12,0
Dine inanmaz	27	11,1	22,2	0,0	37,0	29,6
Toplam	5009	20,7	26,0	28,2	16,5	8,6

Tablo 4.26: Beş Vakit Namaz Kılma Durumuna Göre Siyasetçiye Güven

Beş Vakit Namaz Kılma Durumu	"Siyasetçiye güvenilmez" (%)					
	Sayı	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Düzenli	1199	17,2	28,8	29,0	18,4	6,6
Ara sıra	2419	21,8	25,3	28,3	15,5	9,1
Hiç kılmıyor	1274	20,8	23,4	30,5	16,1	9,3
Toplam	4892	20,4	25,7	29,0	16,4	8,5

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Siyasetçiye Güven

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla bazı soruların, dinî değerler göz önüne alınarak çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğin "**Siyasetçiye güvenilmez.**" yargı cümlesi ile ilgili kanaatleri, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

"**Siyasetçiye güvenilmez.**" yargı cümlesine verilen cevaplar, yukarıdaki altı dinî değere göre genel olarak değerlendirildiğinde değişkenlere göre farklılık göstermekle beraber, Allah'ın varlığına inanmayanlar (% 67) ile Dine inanmayanlar (% 67) hariç siyasetçiye güvenenlerin oranı % 37'nin altındadır.

Allah'ın varlığına inanma düzeyine, dinî bilgi düzeyine, dinin duygu, düşünce, tutum ve davranışları etkileme, dindarlık düzeyine ve namaz kılma düzeyine bağlı olarak "Siyasetçiye güvensizlik" değerlendirildiğinde, etkilemenin/değişimin yönünü belirleyecek anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

Allah'ın varlığına inananların % 47'si, dinî bilgi düzeyi çok yetersiz olanların % 72'si, dinin duygu ve düşüncelerini az etkileyenlerin % 51'i, dinin tutum ve davranışlarını hiç etkilemeyenlerin % 57'si, dindarlık düzeyi biraz olanların % 49'u ve ara sıra namaz kılanların % 47'si, buldukları düzlem içerisinde en yüksek oranda siyasetçiye güvenmemektedirler.

Verilerden anlaşıldığı kadarıyla siyasetçiye güvenmemenin nedeni, dinî değerlerden ziyade daha başka etkenlere bağlıdır. Siyasetçilerin birbirlerine karşı tutum ve tavırlarının, kullandıkları dil ve geliştirdikleri söylemin, toplumun her kesimini olumsuz etkilemekte olduğu anlaşılmaktadır.

4.8 Kurumlara Güven

Toplumsal gelişimin belli bir aşamasında ortaya çıkan ve temel işlevi toplumda yerleşik düzeni korumak olan devlet, bu temel işlevi gereği zor kullanma araçlarıyla donanmış bir toplumsal - siyasal örgütlenme biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Devletin zor kullanma araçlarının başında “**silahlı kuvvetler**” (*ordu*) **gelmektedir**. Silahlı kuvvetler, kural olarak, topluma yönelik dış tehditler karşısında ülke ve toplum savunmasını sağlamak amacıyla kullanılır; ancak, bazı istisnai durumlarda, “**iç güvenlik**”in sağlanmasında da sivil iradenin kontrolünde olmak üzere kullanılabilir. Kuşkusuz, her iki amaç doğrultusunda meşru güç kullanımı, yurttaş özgürlüklerinin asgari güvencesini oluşturmaktadır. Ne var ki, madalyonun öteki yüzünde, silahlı kuvvetlerin sahip olduğu silah gücü nedeniyle, “**Koruyorum, o halde emrederim!**” (protego ergo obligo) düsturuyla hareket etme tehlikesi de mevcuttur. Bunun içindir ki, nihai olarak yurttaş özgürlüklerinin asgari güvencesini sağlamak amacıyla oluşturulan, ancak sahip olduğu üstün silah gücü nedeniyle özgürlükleri ihlal edebilme potansiyelini sürekli olarak bünyesinde taşıyan silahlı kuvvetler aygıtının denetim altında tutulması, sivil otoritenin bir özlemi olmuştur. Günümüzde, devletin üstün yaptırım gücünün araçlarından biri olan silahlı kuvvetlerin sürekli denetim altında tutulması ve sivil otoriteye bağımlı kılınması, önemi reddedilemez bir ilke olarak kabul edilmektedir. Ancak neredeyse gelenekselleşmiş şekilde her on yılda bir siyasetin darbelerle önünün kesildiği, askerinin sıklıkla asli işlevinin dışına çıktığı veya çıkma eğiliminin içinde olduğu, çok değişik kanallardan siyasetçiye ve siyaset kurumuna yönelik olumsuz kanaatlerin yaygınlaştırdığı bir ülke olarak *Türkiye'nin geleceği açısından güvenilen en önemli kurumun hangisi olduğu* sorusu ayrıcalıklı bir konu olarak anlam kazanmaktadır.

Bu nedenle gençlere “Ülkenin birlik ve geleceği açısından en güvenilir kurum hangisidir?” diye sorulmuş ve *iki kurumu* işaretlemeleri istenmiştir. Birinci düzeydeki cevaplara göre gençlerin % 31,2'lik oranla en güvendikleri kurum *Ordu*'dur. Gençler, % 21,4'lük oranda *Meclis*'e, % 18,4'lük oranda da *Hükümet*'e güvenmektedirler (Tablo 4.27). Türkiye'nin geleceği açısından en güvendiği kurum ile ilgili **ikinci düzeydeki** cevaplar dikkate alındığında % 19,3 oranla *Ordu* yine birinci sırada yer almaktadır. Bunu *Hükümet* (% 18,9), *Meclis* (% 16,3), *Cumhurbaşkanı* (% 13,9) ve *Sivil toplum örgütleri* (% 12,7) takip etmektedir (Tablo 4.27).

Konuya ilişkin bulgular katılımcıların farklı olgusal özellikleri açısından incelendiğinde (Tablo 4.28, Tablo 4.29), erkeklerin, evlilerin, Batı Anadolu'da yaşayanların, aile aylık geliri 5001 TL ve üstü olanların, 26 ve 27 yaşında olanların, ilköğretim düzeyi öğrenime sahip olanların ve şehirde yaşayanların en güvenilir kurum olarak orduyu görme oranlarının görece daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ordu'nun en güvenilir kurumlar arasında ilk sıralarda yer alması durumu başka araştırmaların da önemli bir tespiti olarak karşımıza çıkmaktadır. Urhan ve Selamoğlu'nun araştırması bu bağlamda örnek olarak ele alınabilir. Bu araştırmanın tespitlerine göre en güvenilir kurum sıralaması ve oranları şu şekilde belirlenmiştir: Ordu % 47,6, Cumhurbaşkanı % 14,2, Mahkemeler % 11,8, Dini Kurumlar % 5,9, Üniversiteler % 4,3, Sendikalar % 4,3, STÖ % 3,5, Parlamento % 3,1, Siyasi Partiler % 2,8, Polis % 1,6, İşveren Kuruluşları % 0,8. Yapılan bir diğer araştırmada, toplumda çözülmesi gereken en önemli sorunun hayat pahalılığı ve işsizlik olduğu tespit edilmiş, ancak bu sorunların çözüm yeri ve aracı olan siyasi partiler, meclis, merkezi hükümet ve sendikalara güven düzeyi düşük çıkmıştır. En güvenilir kurumlar arasında ise % 77 ile ordu gelmektedir. Türkiye'nin çeşitli illerinde kişiyi kapsayan söz konusu araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılanların % 34'ü sendikalara güvendiğini, % 25'i orta düzeyde güvendiğini, % 42'si ise güvenmediğini belirtmiştir.

Tablo 4.27: Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum	Tercih - 1		Tercih - 2	
	Sayı	%	Sayı	%
Meclis	1041	21,4	632	16,3
Siyasi partiler	141	2,9	224	5,8
Ordu	1521	31,2	750	19,3
Medya	58	1,2	85	2,2
Sivil toplum örgütleri	279	5,7	491	12,7
Hükümet	895	18,4	732	18,9
Cumhurbaşkanı	354	7,3	538	13,9
Diyanet	210	4,3	263	6,8
Diğer	373	7,7	161	4,2
Toplam	4872	100,0	3876	100,0

Tablo 4.28: Farklı Değişkenler Açısından Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum - 1

Değişkenler	Ülkenin birlik ve geleceği açısından en güvenilir kurum hangisidir? (%)								
	Meclis	Siyasi partiler	Ordu	Medya	Sivil toplum örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer
CİNSİYET									
Erkek	24,0	3,3	34,6	1,4	5,1	14,0	5,3	4,2	8,2
Kadın	18,7	2,5	27,8	1,0	6,4	22,8	9,2	4,5	7,1
YAŞ									
15	27,9	3,9	18,6	2,5	1,0	19,6	18,1	5,4	2,9
16	34,9	3,9	24,6	4,3	,9	9,9	11,6	4,3	5,6
17	25,1	3,1	19,7	1,4	5,4	23,1	8,1	8,5	5,8
18	21,9	2,4	30,8	1,6	6,4	19,8	6,6	4,0	6,6
19	21,4	2,1	33,9	0,4	5,6	18,4	6,3	5,8	6,1
20	22,0	0,7	37,9		5,2	15,4	5,2	2,8	10,8
21	13,2	6,0	36,8	2,7	5,5	14,3	5,5	6,0	9,9
22	18,1	3,8	23,8		10,0	20,6	10,0	2,5	11,3
23	10,6	3,9	31,5	1,9	7,1	24,4	4,8	2,3	13,5
24	28,3	3,2	20,3	1,1	5,3	17,6	9,1	3,5	11,7
25	28,9		30,9	1,6	8,6	14,8	7,4	4,7	3,1
26	12,0		42,0		8,0	30,0		4,0	4,0
27	6,3		45,2		11,5	11,5	10,1	7,7	7,7
28	21,3	6,5	36,6		1,9	25,9	2,3	0,5	5,1
ÖĞRENİM									
İlköğretim	26,8	0,9	37,4	0,9	2,1	20,6	7,4	2,4	1,8
Lise	25,6	3,7	30,2	1,9	4,1	16,5	7,8	5,1	5,1
Ön lisans	19,5	5,1	30,3	0,7	4,0	16,8	8,8	3,0	11,8
Lisans	18,8	1,8	32,3	1,1	8,5	18,6	5,9	4,5	8,5
Lisansüstü	13,8	1,3	28,5		7,5	28,8	6,0	5,0	9,1
EN ÇOK YAŞANAN YER									
Köy/kasaba	18,1	2,7	28,5	1,3	5,6	20,4	9,1	6,3	7,9
İlçe	26,4	2,1	29,7	1,5	6,2	15,5	7,8	4,3	6,4
Şehir	19,0	3,3	33,4	1,0	5,6	19,4	6,0	3,9	8,4
AİLENİN EKONOMİK DURUMU									
Çok yoksul	12,5		16,7		8,3	54,2	8,3		
Yoksul	17,0	7,4	25,2		4,4	27,4	3,7	7,4	7,4
Normal	21,5	2,6	32,0	1,3	5,6	17,7	7,5	4,3	7,5
Zengin	25,2	5,4	20,3		7,2	21,2	5,4	3,6	11,7
Çok zengin	7,4	7,4	29,6	7,4	22,2	14,8			11,1

Tablo 4.29: Farklı Değişkenler Açısından Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum - 2

Değişkenler	Ülkenin birlik ve geleceği açısından en güvenilir kurum hangisidir? (%)								
	Meclis	Siyasi partiler	Ordu	Medya	Sivil toplum örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer
MEDENİ DURUM									
Bekâr	21,0	2,9	31,0	1,3	6,3	18,1	6,8	4,3	8,5
Nişanlı - Sözlü	9,3	2,7	38,0		6,7	22,7	1,3	11,3	8,0
Dul - Boşanmış	27,3		18,2			12,1	36,4	6,1	
Evli	21,9	3,4	38,4		2,5	20,7	8,9	3,2	1,0
BÖLGE									
İstanbul	22,0	1,5	31,2	0,6	7,6	16,2	5,5	2,1	13,3
Batı Marmara	20,6	3,1	33,3	2,4	4,1	15,8	10,7	6,5	3,4
Ege	19,8	2,3	31,3	0,5	7,5	20,8	8,8	5,3	4,0
Doğu Marmara	23,4	4,5	33,1	0,6	6,1	15,3	6,4	5,3	5,3
Batı Anadolu	16,5	3,0	39,9	1,0	5,9	18,0	8,1	2,2	5,4
Akdeniz	22,7	3,2	26,9	0,4	4,9	20,6	8,5	5,1	7,7
Orta Anadolu	20,3	4,5	29,4	2,4	7,3	18,5	9,7	0,9	7,0
Batı Karadeniz	19,7	1,3	42,0	0,4	4,4	17,4	4,8	2,3	7,8
Doğu Karadeniz	20,3	0,5	27,6	0,3	4,6	21,6	10,0	6,5	8,6
Kuzeydoğu Anadolu	20,0	2,7	23,6	3,3	3,8	20,8	6,6	6,3	12,9
Ortadoğu Anadolu	29,4	1,7	26,1	4,0	7,9	12,9	5,6	5,9	6,6
Güneydoğu Anadolu	23,5	8,4	25,7	0,6	3,9	22,3	5,0	6,1	4,5
AİLENİN AYLIK GELİRİ (TL)									
0 - 750	24,6	2,8	26,5	1,8	6,0	18,6	7,5	5,0	7,1
751 - 1000	23,6	1,1	31,0	0,7	3,8	21,7	6,2	4,1	7,7
1001 - 1500	21,5	3,4	29,9	0,8	7,3	17,7	8,4	5,3	5,9
1501 - 2000	17,2	3,6	35,8	2,0	4,2	19,4	5,7	3,7	8,5
2001 - 3000	18,8	2,0	33,9	0,5	9,8	14,1	8,8	3,9	8,3
3001 - 5000	16,0	3,2	29,9	1,1	7,5	13,9	8,6	3,2	16,6
5001 ve üstü	15,3	13,9	36,1	2,8	2,8	15,3	8,3		5,6

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Türkiye'nin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Türkiye'nin birlik ve geleceği açısından "en güvenilen kurumun hangisi" olduğu sorusuna gençlerin vereceği cevabın özel bir önemi ve anlamı vardır.

Bu soruya gençlerin tercih düzeyine bağlı olarak verdikleri cevaplara göre, birinci tercih düzeyi için, gençlerin % 31'i Ordu'ya, % 21'i Meclis'e, % 18'i Hükümet'e güvenmektedirler. İkinci tercih düzeyi ile ilgili cevaplara göre, gençlerin % 19,3'ü Ordu'ya, % 18,9'u Hükümet'e, % 16,3'ü Meclis'e, % 13,9'u Cumhurbaşkanı'na ve % 12,7'si Sivil Toplum Kuruluşlarına güvenmektedir (Tablo 4.27).

Burada en dikkat çekici nokta, Türkiye'de gençlerin en güvenilir kurum olarak Ordu'yu kabul etmiş olmalarıdır. Bunun kadar önemli olan bir diğer nokta da, geçmiş yıllara nazaran Ordu'ya olan güvenin % 30 - 35 bandına inmiş olmasıdır.

Ordu'ya güvenin azalması, ayrıca ele alınması gereken önemli bir sorundur.

Gençliğin Ordu'ya birinci derecede güvenmesinin ana sebebi, açık bir bulgu olmamasına rağmen, Türkiye'nin en önemli sorunu olarak terörü [Türkiye Gençlik Raporu (Özet), Tablo 24] ve Türkiye'yi birbirine bağlayan en önemli bağ, ortak payda olarak da Toprak bütünlüğü - Vatan birliğini görmeleri olabilir (Türkiye Gençlik Raporu (Özet), Tablo 25, 30).

Terörle mücadelede ordunun aktif rol alması, önde görünmesi ve kesin çözümün askeri vasıtalarla elde edilebileceğine olan inanç, böyle bir psikolojinin doğmasına sebebiyet vermiş olabilir.

Pek çok araştırmada olduğu gibi bu araştırmada da, Türkiye'de medyanın, istisnaları olmakla beraber, çok olumsuz etki yapan ve toplumu çözen, yabancılaştıran, toplumsal değerlere savaş açan, toplum katmanları arasında fay hattı oluşturan bir unsur olarak görülmesi, çok önemli bir olgudur. Bu açıdan medyanın durumu sorgulanmalıdır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Türkiye'nin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Diğer taraftan Diyanet kurumunun güvenirliliğinin hem birinci (% 4) hem de ikinci tercihlerinde (% 7) çok alt sıralarda yer alması üzücüdür. Farklı değişkenlere bağlı olarak durum incelendiğinde diyanetin güvenirliliği % 1 - 11 bandında gözükmektedir. Diyanet'e en yüksek oranda güvenenler, % 11 oranında nişanlıların olması üzerinde düşünülmeli ve sebebi bulunmalıdır.

Gençler, nişanlılık döneminde karşılaştıkları sorunlarla ilgili Diyanet'e başvurmuş iseler bu, kurumun güvenirliliğini artırmış olabilir. Bu nokta, aynı zamanda Diyanet'in güvenirliliğini, toplumla ilişkilerini yeniden düzenleme konusunda bir çıkış noktası olarak da düşünülebilir.

Konuya ilişkin bulgular, katılımcıların farklı olgusal özellikleri açısından incelendiğinde (Tablo 4.28, Tablo 4.29), erkeklerin, evlilerin, Batı Anadolu'da yaşayanların, aile aylık geliri 5001 TL ve üstü olanların, 26 ve 27 yaşında olanların, ilköğretim düzeyinde öğrenime sahip olanların ve şehirde yaşayanların, en güvenilir kurum olarak orduyu görme oranlarının görece daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.9 Farklı Kimliklere Göre Türkiye'de En Güvenilir Kurum

Araştırmamızda göz önüne aldığımız kimlik gruplarına “Türkiye'nin geleceği açısından güvenilen en önemli kurumun hangisi olduğu” sorusuna verilen cevaplar, genel olarak incelendiğinde durum değişmemekte hangi kimlik grubu olursa olsun ordu en güvenilir kurum olarak birinci sırada, medya ise en az güvenilir kurum olarak en alt sırada yer almaktadır (Tablo 4.30 Tablo 4.33).

Tablo 4.30: Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Kimlikler	Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir? (%)									
	Sayı	Meclis	Siyasi partiler	Ordu	Medya	Sivil toplum örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer
Modern	555	23,8	2,2	32,1	0,7	7,2	16,4	6,3	1,6	9,7
Geleneğe bağlı	795	25,9	3,3	28,7	2,9	2,5	18,7	5,9	6,2	5,9
Biraz modern biraz geleneksel	3466	20,2	2,7	32,1	0,8	6,1	18,3	7,6	4,3	7,8
Toplam	4816	21,6	2,8	31,5	1,2	5,6	18,2	7,2	4,3	

Tablo 4.31: Toplumsal Aidiyetlere Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir? (%)									
	Sayı	Meclis	Siyasi partiler	Ordu	Medya	Sivil toplum örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer
Müslüman	1823	27,4	3,2	25,4	1,9	3,6	18,4	6,4	6,0	7,7
İnsan	1337	16,7	1,7	32,6	1,0	6,9	20,6	7,6	4,6	8,3
Türk	905	21,9	4,2	38,9	0,4	4,5	13,3	8,1	2,7	6,1
T.C. Vatandaşı	570	13,7	0,9	36,7	0,7	8,1	23,2	7,9	1,8	7,2
Alevi	55	32,7	14,5	18,2	0,0	7,3	16,4	1,8	0,0	9,1
Kürt	100	18,0	6,0	19,0	2,0	22,0	13,0	7,0	3,0	10,0
Diğer	9	0,0	0,0	0,0	0,0	22,2	22,2	55,6	0,0	0,0
Toplam	4799	21,5	2,9	31,0	1,2	5,7	18,5	7,3	4,3	7,6

Tablo 4.32: Toplumsal Aidiyetlere Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum - 2

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir? (%)									
	Sayı	Meclis	Siyasi partiler	Ordu	Medya	Sivil toplum örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer
Müslüman	978	19,1	2,5	27,6	1,2	4,3	25,5	8,6	6,5	4,7
İnsan	599	20,2	2,7	28,4	1,0	6,5	19,4	7,2	3,8	10,9
Türk	1489	22,5	3,5	32,4	1,3	5,5	16,9	5,7	4,9	7,3
T.C. Vatandaşı	826	25,7	1,6	33,4	0,5	5,4	14,2	9,0	2,5	7,7
Alevi	73	16,4	5,5	72,6	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0
Kürt	95	24,2	7,4	28,4	2,1	4,2	12,6	4,2	3,2	13,7
Diğer	37	16,2	16,2	40,5	0,0	10,8	10,8	0,0	0,0	5,4
Toplam	4097	21,9	3,0	31,6	1,1	5,3	18,4	7,1	4,5	7,3

Tablo 4.33: Siyasi, İdeolojik, Dini Kimliklere Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Kimlikler	Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir? (%)									
	Sayı	Meclis	Siyasi partiler	Ordu	Medya	Sivil toplum örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer
Ülkücü	1465	18,8	3,0	34,6	,8	5,9	18,9	6,8	4,4	6,8
Muhafazakâr	2469	21,9	2,8	26,7	0,7	6,4	21,4	7,7	5,3	7,1
Liberal	1800	18,2	1,5	32,7	0,8	7,7	17,7	8,7	3,4	9,3
Sosyal demokrat	2415	20,1	1,8	34,5	1,0	6,3	17,8	7,0	3,0	8,5
Milliyetçi	3457	20,5	2,4	34,4	0,8	4,7	18,9	6,6	4,3	7,5
Sosyalist	2322	20,2	2,5	36,5	1,0	6,1	15,6	6,6	3,0	8,4
Atatürkçü	3518	20,9	2,8	36,0	0,9	5,4	16,3	6,7	3,0	7,9
Dindar	3332	22,4	2,5	27,7	0,9	5,7	20,3	8,0	5,4	7,0
Müslüman	4206	20,5	2,6	31,2	0,9	5,6	19,0	7,2	4,6	8,2
Komünist	413	17,9	8,5	36,6	0,5	11,6	8,2	5,1	3,9	7,7
Ateist	147	21,1	4,8	34,0	1,4	10,9	7,5	4,8	4,8	10,9
Kemalist	2025	17,5	3,5	42,1	0,8	5,6	14,7	5,6	2,6	7,7
Laik	3433	21,1	2,8	35,1	1,1	5,4	16,8	6,8	3,1	7,9
Devrimci	1601	19,9	3,7	34,4	1,0	7,5	14,7	5,7	2,1	10,8
İslamcı	2934	23,1	2,6	26,1	1,0	5,4	20,5	7,9	5,9	7,5
Demokrat	3279	20,3	2,5	31,9	1,1	6,3	19,0	7,3	3,7	8,0
Feminist	800	17,8	2,8	33,9	0,3	7,0	16,0	9,8	3,9	8,8
İlerici	3514	19,5	2,5	33,6	1,0	6,2	18,6	6,9	3,4	8,3

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Farklı Kimliklere Göre Türkiye'nin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Modern - Geleneksel düzlemde "Türkiye'nin geleceği açısından en güvenilen kurumun hangisi olduğu" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde % 29 - 32 bandında en güvenilir kurum olarak ordu, en az güvenilir kurum olarak da medya görülmektedir (Tablo 4.30).

Geleneksel kimliği benimseyenlerin % 39'u orduya güvenirken modern kimliği benimseyenlerin % 32'si orduya güvenmektedir. Medyaya en düşük oranda % 0,7 güvenen kimlik mensuplarının **modern kimlik** mensupları olması, buna karşılık **gelenekselcilerin** % 2,9 oranında güvenmiş olması dikkat çekicidir. **Diğer taraftan Diyanet'e en fazla güven duyanlar gelenekselciler iken en az güven duyanlar modernlerdir.**

Ayrıca konu toplumsal aidiyetler açısından incelendiğinde (Tablo 4.31 - Tablo 4.32, Türkiye'nin birlik ve geleceği açısından güvenilen en önemli kurum olarak görece daha yüksek oranda "**Ordu**" cevabını verenlerin (birinci tercih) kendisini "Türk" (% 39), "T.C. Vatandaşı" (% 37), "İnsan" (% 33) olarak tanımlayanlar olduğu gözlenmektedir. Buna karşılık kendisini "Kürt" olarak tanımlayanlarla "Diğer" başlığı altında listemizde yer almayan etnik veya siyasî kimlikleri ifade edenler, görece en yüksek oranda (% 22) olmak üzere Türkiye'nin geleceği açısından güvenilen en önemli kurum olarak "**Sivil toplum örgütlerini**" belirtmişlerdir. Kendisini "Alevi" olarak tanımlayan gençler, diğer toplumsal aidiyet mensuplarına göre daha yüksek oranda (% 33) "Meclis" cevabını vermişlerdir.

İkinci tercih durumunda "Alevi" (% 73), "T.C. Vatandaşı" (% 33), "Türk" (% 32), "İnsan" (% 28), "Kürt" (% 28) kimlik mensupları orduyu en güvenilir kurum olarak görmektedir. Şaşırtıcı olan Alevi kimliğini benimsemiş olanların tercihlerinde bu denli keskin bir farklılaşmanın olmasıdır.

Birinci tercih durumunda hükümete güven aralığı % 18 - 23 bandında iken; ikinci tercih durumunda % 6 - 26 bandında daha geniş bir aralıkta, fakat olumsuz anlamda bir bandın oluşması, dikkat çekicidir. **Hükümetin bu tercih değişiminden çıkarması gereken dersler olmalıdır.**

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Farklı Kimliklere Göre Türkiye'nin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Diğer taraftan ülkenin birlik ve geleceği açısından en az güvenilir kurumların (Tercih - 1), sırasıyla, Medya (% 1,2), Siyasî Partiler (% 2,9), Diyanet (% 4,3), Sivil Toplum Kuruluşları (% 5,7) ve Cumhurbaşkanlığı makamının (% 7,3) olması, araştırmanın dikkat çekici bulgularından biridir.

Siyasî Partiler, STK'lar ve Diyanet'in bu denli güvenilmez oluşları üzerinde, Siyasî Parti, STK ve Diyanet mensuplarının tefekkür etmesi, nelerde hata yaptıklarını araştırarak ortaya çıkarması ve ona göre yapılanması, politika ve strateji üretmesi gerekmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, "Gençlik Merkezleri" açarak, Diyanet TV'yi daha etkin kullanarak ve program üreten bir kanal haline getirerek sürece çok daha etkin ve olumlu katkılarda bulunabilir.

Gençlerin dinî, siyasî ve ideolojik kimlikleri bağlamında Türkiye'nin geleceği açısından güvenilen en önemli kurumun hangisi olduğu sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde (Tablo 4.21); **Muhafazakâr (% 26,7), Dindar (% 27,7) ve İslâmcı (% 26,1) kimlik mensupları, diğer kimlik mensuplarına göre daha düşük düzeyde orduya güvendiklerini beyan etmişlerdir. Ancak bu kimlik mensupları da en güvenilir kurum sıralamasında Orduyu birinci sıraya yerleştirmişlerdir.**

Ordu'ya diğerlerine nazaran biraz daha fazla güvenen kimlik mensupları, sırasıyla Kemalist (% 42,1), Komünist (% 36,6), Sosyalist (% 36,5), Atatürkçüler (% 36), Sosyal Demokrat (% 34,5) ve Milliyetçilerdir (% 34,4).

Genel olarak ordu % 26,7 - 42,1 bandında, Meclis % 17,5 - 22 bandında, Hükümet % 7,5 - 21,4 bandında, Diyanet % 3 - 6 bandında, Siyasî Partiler % 1,5 - 8 bandında bir güvenilirliğe sahiptir.

Hangi kurum olursa olsun kurumlara güvenirliliğin % 50'nin altında olması, yeni neslin çok ciddi bir güven bunalımı içerisinde olduğunu ve bunun da Türkiye için çok ciddi bir tehlike arz ettiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

4.10 Dini Değerlere Göre En Güvenilir Kurum

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı anlaşılacak istenmiştir. Bu amaçla, gençliğe sorulan “Ülkenin birlik ve geleceği açısından en güvenilir kurum hangisidir?” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- *Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi*
- *Dini Bilgi Düzeyi*
- *Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi*
- *Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi*
- *Dindarlık Düzeyi*
- *Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi*

“Ülkenin birlik ve geleceği açısından en güvenilir kurum hangisidir?” sorusunun bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 4.34 - Tablo 4.39 verilmektedir.

Tablo 4.34: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi	“Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir?”										Toplam
	Sayı/%	Meclis	Siyasi Partiler	Ordu	Medya	Sivil Toplum Örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer	
Kesinlikle İnanırım	Sayı	970	121	1366	44	247	856	331	208	335	4478
	%	21,7	2,7	30,5	1,0	5,5	19,1	7,4	4,6	7,5	100,0
İnanırım	Sayı	48	17	111	14	20	27	9	2	19	267
	%	18,0	6,4	41,6	5,2	7,5	10,1	3,4	0,7	7,1	100,0
Şüpheliyim	Sayı	12	1	36	0	4	6	10	0	9	78
	%	15,4	1,3	46,2	0,0	5,1	7,7	12,8	0,0	11,5	100,0
İnanmam	Sayı	3	2	8	0	6	0	2	0	6	27
	%	11,1	7,4	29,6	0,0	22,2	0,0	7,4	0,0	22,2	100,0
Toplam	Sayı	1033	141	1521	58	277	889	352	210	369	4850
	%	21,3	2,9	31,4	1,2	5,7	18,3	7,3	4,3	7,6	100,0

Tablo 4.35 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	“Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir?”									Toplam
		Meclis	Siyasi Partiler	Ordu	Medya	Sivil Toplum Örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer	
Çok Yetersiz	Sayı	43	4	21	4	2	6	4	2	13	99
	%	43,4	4,0	21,2	4,0	2,0	6,1	4,0	2,0	13,1	100,0
Yetersiz	Sayı	96	19	213	7	38	85	25	11	45	539
	%	17,8	3,5	39,5	1,3	7,1	15,8	4,6	2,0	8,3	100,0
Kısmen Yeterli	Sayı	363	59	628	26	90	360	168	83	172	1949
	%	18,6	3,0	32,2	1,3	4,6	18,5	8,6	4,3	8,8	100,0
Yeterli	Sayı	454	54	572	21	131	388	123	74	124	1941
	%	23,4	2,8	29,5	1,1	6,7	20,0	6,3	3,8	6,4	100,0
Çok yeterli	Sayı	77	5	84	0	18	56	30	34	11	315
	%	24,4	1,6	26,7	0,0	5,7	17,8	9,5	10,8	3,5	100,0
Toplam	Sayı	1033	141	1518	58	279	895	350	204	365	4843
	%	21,3	2,9	31,3	1,2	5,8	18,5	7,2	4,2	7,5	100,0

Tablo 4.36: Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Din Duygu/Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	“Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir?”									Toplam
		Meclis	Siyasi Partiler	Ordu	Medya	Sivil Toplum Örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer	
Çok etkiler	Sayı	546	58	525	40	102	471	162	145	138	2187
	%	25,0	2,7	24,0	1,8	4,7	21,5	7,4	6,6	6,3	100,0
Etkiler	Sayı	414	47	766	14	149	379	131	52	186	2138
	%	19,4	2,2	35,8	0,7	7,0	17,7	6,1	2,4	8,7	100,0
Çok az	Sayı	52	19	142	4	8	25	34	3	19	306
	%	17,0	6,2	46,4	1,3	2,6	8,2	11,1	1,0	6,2	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	11	17	77	0	8	20	21	2	28	184
	%	6,0	9,2	41,8	0,0	4,3	10,9	11,4	1,1	15,2	100,0
Toplam	Sayı	1023	141	1510	58	267	895	348	202	371	4815
	%	21,2	2,9	31,4	1,2	5,5	18,6	7,2	4,2	7,7	100,0

Tablo 4.37: Dinin Tutum/Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Din Tutum/ Davranışını Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	“Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir?”									Toplam
		Meclis	Siyasi Partiler	Ordu	Medya	Sivil Toplum Örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer	
Çok etkiler	Sayı	474	65	479	21	128	407	171	146	133	2024
	%	23,4	3,2	23,7	1,0	6,3	20,1	8,4	7,2	6,6	100,0
Etkiler	Sayı	482	41	816	33	131	443	133	55	191	2325
	%	20,7	1,8	35,1	1,4	5,6	19,1	5,7	2,4	8,2	100,0
Çok az	Sayı	60	21	160	4	6	26	21	4	24	326
	%	18,4	6,4	49,1	1,2	1,8	8,0	6,4	1,2	7,4	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	11	14	60	0	14	17	23	3	23	165
	%	6,7	8,5	36,4	0,0	8,5	10,3	13,9	1,8	13,9	100,0
Toplam	Sayı	1027	141	1515	58	279	893	348	208	371	4840
	%	21,2	2,9	31,3	1,2	5,8	18,5	7,2	4,3	7,7	100,0

Tablo 4.38: Dindarlık Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Dindarlık Durumu- nuz?	Sayı/%	“Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir?”									Toplam
		Meclis	Siyasi Partiler	Ordu	Medya	Sivil Toplum Örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer	
Çok dindar	Sayı	88	5	53	6	22	46	35	14	11	280
	%	31,4	1,8	18,9	2,1	7,9	16,4	12,5	5,0	3,9	100,0
Dindar	Sayı	520	48	590	20	130	451	185	124	186	2254
	%	23,1	2,1	26,2	0,9	5,8	20,0	8,2	5,5	8,3	100,0
Biraz dindar	Sayı	385	77	785	26	107	370	117	64	144	2075
	%	18,6	3,7	37,8	1,3	5,2	17,8	5,6	3,1	6,9	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	26	9	62	0	14	14	9	0	14	148
	%	17,6	6,1	41,9	0,0	9,5	9,5	6,1	0,0	9,5	100,0
İnanmaz	Sayı	3	2	14	0	2	0	2	0	8	31
	%	9,7	6,5	45,2	0,0	6,5	0,0	6,5	0,0	25,8	100,0
Toplam	Sayı	1022	141	1504	52	275	881	348	202	363	4788
	%	21,3	2,9	31,4	1,1	5,7	18,4	7,3	4,2	7,6	100,0

Tablo 4.39: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	“Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir?”									Toplam
		Meclis	Siyasi Partiler	Ordu	Medya	Sivil Toplum Örgütleri	Hükümet	Cumhurbaşkanı	Diyanet	Diğer	
Düzenli	Sayı	228	22	230	15	64	330	110	84	74	1157
	%	19,7	1,9	19,9	1,3	5,5	28,5	9,5	7,3	6,4	100,0
Ara sıra	Sayı	561	86	659	26	134	378	163	110	169	2286
	%	24,5	3,8	28,8	1,1	5,9	16,5	7,1	4,8	7,4	100,0
Hiç	Sayı	205	17	580	15	70	137	64	12	119	1219
	%	16,8	1,4	47,6	1,2	5,7	11,2	5,3	1,0	9,8	100,0
Toplam	Sayı	994	125	1469	56	268	845	337	206	362	4662
	%	21,3	2,7	31,5	1,2	5,7	18,1	7,2	4,4	7,8	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Türkiye'nin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı anlaşılacak istenmiştir. Bu amaçla bazı soruların, dinî değerler göz önüne alınarak çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğe sorulan **“Ülkenin birlik ve geleceği açısından en güvenilir kurum hangisidir?”** sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Türkiye'nin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

“Ülkenin birlik ve geleceği açısından en güvenilir kurum hangisidir?” sorusuna verilen cevaplar incelendiği zaman, gençler dinî değerlerden bağımsız olarak birinci derecede, en yüksek oranda (**% 31**) **en güvenilir kurum olarak “ordu”yu kabul etmektedirler. Dini değerlerin türüne ve düzeyine bağlı olarak hem oran hem de sıralama değişmektedir.**

Allah'ın varlığına inanmanın düzeyine bağlı olarak (kesinlikle inanırım - şüpheliyim) en güvenilir kurum olarak yine ordu kabul edilmekte ve bunların oranında (% 31 - 46) düzenli bir artış olduğu gözlemlenmektedir. Allah'a inanmanın bu bandında gençler, % 22 - 15 bandındaki bir oranla ikinci derecede en güvenilir kurum olarak meclisi görmektedirler. Buna karşılık Allah'a kesinlikle inanmayanların % 30'u, birinci derecede en güvenilir kurum orduyu ve % 22 oranla ikinci derecede de en güvenilir kurum olarak sivil toplum örgütlerini kabul etmektedirler.

En düşündürücü nokta, Allah'a Kesinlikle inananların sadece % 5'inin en güvenilir kurum olarak diyaneti görmesidir.

Dini bilgi düzeyine bağlı olarak en güvenilir kurum sıralaması değişmektedir. Dini bilgi düzeyi çok yetersiz olanların % 43'ü birinci derecede en güvenilir kurum olarak meclisi görünken dini bilgisi yetersiz olanların % 40 kısmen yeterli olanların % 32'si, yeterli olanların % 30 ve çok yeterli olanların % 27'si birinci derecede “ordu”yu görmektedirler. Bilgi düzeyi, yetersiz - Çok yeterli bandında olan gençlerin, birinci derecede en güvenilir kurum olarak orduyu görmeleri, dinî bilgi düzeyinin artmasına bağlı olarak düzenli bir şekilde azalmaktadır. Dini bilgi düzeyine bağlı olarak diyaneti en güvenilir görenlerin oranı % 2 - 11 bandında yer almaktadır. Dini bilgi düzeyi çok yeterli olanların % 11'i en yüksek oranda Diyanet'i en güvenilir kurum olarak görmektedir. Dini bilgi düzeyine bağlı olarak oranlar değişmekle beraber gençler, üçüncü derecede en güvenilir kurum olarak hükümeti görmektedirler.

Dinin duygu düşüncelerini çok etkilediğini söyleyen gençlerin % 25'i meclisi, % 24'ü orduyu, % 22'si hükümeti, en güvenilir kurum olarak belirtmektedirler. Dinin duygu ve düşünceleri etkileme düzeyi, “etkiler - hiç etkilemez” bandında olanların % 36 - 46'si, orduyu birinci derecede en güvenilir kurum olarak kabul etmektedirler.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Değerlere Göre Türkiye'nin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Dinin duygu ve düşünceleri etkileme düzeyi azaldıkça en güvenilir kurum olarak meclisi görenlerin oranında düzenli bir azalma olmaktadır. Diğer kurumlarla ilgili böyle bir ilişki söz konusu değildir.

Dinin duygu ve düşünceleri etkileme düzeyine bağlı olarak Diyaneti en güvenilir kurum olarak görenlerin oranı % 1 - 7 bandında yer almaktadır.

Dinin tutum ve davranışlarını çok etkilediğini söyleyen gençlerin % 23,4'u meclisi, % 23,7'si orduyu ve % 20,1'i hükümeti, en güvenilir kurum olarak görmektedir. Dinin tutum ve davranışları etkilemesinin diğer durumlarında, birinci derecede en güvenilir kurum % 36 - 49 bandında ordu olarak kabul edilmektedir. Dinin tutum ve davranışları etkileme düzeyindeki azalmaya bağlı olarak en güvenilir kurum olarak meclisi görenlerin oranında düzenli bir azalma olmaktadır. Diğer durumlar için böyle bir ilişki söz konusu değildir.

Dinin tutum ve davranışları etkileme düzeyine bağlı olarak Diyanet'i en güvenilir kurum olarak görenlerin oranı, % 1 - 7 bandında yer almaktadır.

Mesele dindarlık düzeyinde değerlendirildiğinde çok dindar olduğunu söyleyen gençlerin % 31'i Meclis'i, % 19'u Ordu'yu, % 16'si Hükümet'i, en güvenilir kurum olarak belirtmektedirler. Dindarlığın diğer durumlarını (“dindar - inanmaz”) tercih eden gençlerin % 26 - 45'i, Ordu'yu birinci derecede **“en güvenilir kurum”** olarak kabul etmektedirler.

Dindarlık durumundaki zayıflamaya (çok dindar - inanmaz) bağlı olarak en güvenilir kurum olarak meclisi görenlerin sayısında düzenli bir azalma olurken; orduyu görenlerin sayısında düzenli bir artma olmaktadır.

Dindarlık düzeyine bağlı olarak Diyanet'i en güvenilir kurum olarak görenlerin oranı, % 0,0 - 6 bandında yer almaktadır.

Namaz kılma durumuna bağlı olarak en güvenilir kurum değerlendirildiğinde, Düzenli namaz kılan gençlerin % 29'u Hükümet'i, % 20'si Ordu'yu ve % 20'si Meclis'i, en güvenilir kurum olarak görmekte olduğu tespiti yapılmaktadır. Namaz kılma düzeyindeki azalmaya bağlı olarak en güvenilir kurum olarak Ordu'yu görenlerin sayısında düzenli bir artma (% 20 - 48) olurken en güvenilir kurum olarak Hükümet'i görenlerin sayısında düzenli bir azalma (% 29 - 11) olmaktadır.

Namaz kılma düzeyine bağlı olarak Diyanet'i en güvenilir kurum olarak görenlerin oranı, % 1 - 7 bandında yer almaktadır.

4.11 Demokratlık Durumuna Göre En Güvenilir Kurum

“Türkiye'nin birlik ve beraberliği açısından en güvenilir kurum hangisidir?” sorusu, “Demokrasi en iyi yönetim tarzıdır.” görüşünü değerlendirmeye bağlı olarak incelenmiştir (Tablo 4.40).

Tablo 4.40: “Demokrasi en iyi yönetim tarzıdır.” Görüşünü Değerlendirmeye Göre Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

Demokrasi En İyi Yönetim Tarzıdır	“Ülkenin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum Hangisidir?” (%)						
	Meclis	Siyasi Partiler	Ordu	Medya	Sivil Toplum Kuruluşları	Hükümet	Cumhurbaşkanı
Kesinlikle katılıyorum	22,3	2,9	32,9	1,2	5,6	18,0	6,1
Katılıyorum	19,2	2,3	27,9	0,6	6,2	22,5	9,3
Kararsızım	19,9	2,0	34,8	2,2	4,9	13,0	8,0
Katılmıyorum	25,0	6,7	22,6	2,4	7,9	15,2	2,4
Kesinlikle katılmıyorum	25,0	2,6	22,4	1,7	12,1	17,2	0,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Demokratlık Durumuna Göre Türkiye'nin Birlik ve Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum

“Demokrasi en iyi yönetim tarzıdır.” fikrine “kesinlikle” katılan gençlerin % 33'ünün Ordu'ya, % 22'sinin Meclis'e ve % 18'inin Hükümet'e güvenmiş olması, “Demokrasi en iyi yönetim tarzıdır.” fikrine “katılan” gençlerin % 28'inin Ordu'ya, % 19'ünün Meclis'e ve % 22'sinin Hükümet'e güvenmiş olması ve gençlerin % 35'inin Ordu'ya, % 20'sinin Meclis'e ve % 13'ünün Hükümet'e güven konusunda “kararsız” kalması, demokrasi felsefesine ters olup dikkat çekicidir.

Demokrat kimliğini benimseyenlerin bile birinci derecede Ordu'ya (% 32) güvenmiş olmalarının nedeni, yukarıda belirttiğimiz genel tespite uygun olarak, Türkiye'nin birlik ve bütünlüğünü tehdit eden terör probleminin ancak Ordu aracılığıyla çözülebileceğine olan inançtan dolayı olabilir. Ya da katılımcılar, kimliklerinin öngördüğü teorik alt yapıya sahip değillerdir.

Demokrasiyi en iyi yönetim tarzı görenlerin, birinci derecede Meclis'e güvenmiş olmaları, doğal olarak beklenen bir durumdu. Fakat tam tersine bir yaklaşımla Ordu'ya güvenmeleri, bir zihniyet kaymasının var olduğunu ya da terör olgusunun daha etkili olduğunu göstermektedir.

4.12 Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

Gerçekleştirilen birçok araştırma, gençler arasında Türkiye'den başka ülkelere gitmek, başka ülkelerde yaşamak isteğinin yaygın bir düşünce olduğunu ortaya koymuştur. Bunun bir örneği olarak Kazgan'ın araştırması hatırlanabilir. Kazgan'ın araştırmasında, gençlerin Türkiye yerine gelişmiş bir yabancı ülkede çalışmayı ve oraya yerleşmeyi tercih edip etmeyeceklerine ilişkin bir soruya karşılık, evet (% 45,4) ve hayır (% 45,3) diyenlerin oranı eşit bulunmuştur. Bu durumun çeşitli nedenleri olabilir. **Gençlerin daha iyi koşullarda çalışmak, yaşamak ve yeni deneyimler edinmek istemeleri, ufuklarını genişletme eğiliminde olmaları olağan bir özellik sayılabilir.** Aynı çalışmada gençlerin % 60,9'u gelişmiş bir ülkeye göç etme nedeni olarak, bu ülkelerin maddi koşullarının iyiliğini, % 33'ü ise daha geniş demokrasi ve daha fazla özgürlüğe sahip olmalarını göstermiştir.

Aslında konu genel anlamda “dış göç”, ama özelde ise “beyin göçü” bağlamında değerlendirilebilecek bir konu olarak anlam kazanmaktadır. Göç kavramı sosyal bilimlerde giderek artan bir şekilde ilgi görmeye başlamıştır. **Göçün içerdiği kökten kopma ve kültürel değişimle birleşen problemler ve deneyimler, birçok farklı disiplin (antropoloji, sosyoloji, psikiyatri, psikoloji, hukuk, siyasal bilimler, sağlık ve din) tarafından ele alınmıştır.** Kelime olarak göç; ekonomik, toplumsal ve veya siyasal nedenlerle bireylerin ya da toplulukların yerleşmek üzere bir ülkeden başka bir ülkeye, bir bölgeden başka bir bölgeye veya bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitmeleri olarak tanımlanabilir. Buna göre iç ya da dış göç söz konusudur.

Göç, toplumu sosyal, kültürel, ekonomik, politik, sağlık gibi tüm bileşkeleriyle etkileyen bir olaydır. Göç, toplumun demografik yapısını belirlemede etkili olan temel göstergelerden biridir. Göç, en genel anlamıyla, nüfusun birey, aile, grup ya da topluluklar biçiminde yaşadığı yeri, doğal veya doğal olmayan etkenlere dayalı olarak yer değiştirmesi olarak tanımlanmaktadır. Göç, bir yerleşim biriminde, gruptan ya da siyasal sınırları belirgin bir toprak parçasından başka bir birime doğru, kısmen sürekli birey veya kitle hareketidir. Nüfusun yer değiştirme hareketini tanımlayan göçün ilk sosyal belirleyeni, nüfusun kişi, aile, grup ya da kitlesel olarak, geçici veya sürekli doğduğu, yaşadığı yeri terk edip başka yere ya da yerlere gitmesidir.

Beyin göçüne gelince, beyin göçü iç ve dış beyin göçü olarak ikiye ayrılabilir. Ülke içindeki beyin göçüne iç ve ülke dışına olan beyin göçüne ise dış beyin göçü adı verilir. Ülkemizde iç beyin göçü çoğunlukla devlet sektöründen özel sektöre olmaktadır. Örneğin Devlet Üniversitelerinden Vakıf Üniversitelerine Öğretim Üyesi erozyonu veya devlet dairelerinden yetişen elemanların özel sektöre geçişi iç beyin göçü olarak adlandırılabilir. İç beyin göçünün ülke açısından pek fazla zararı yoktur. Dış beyin göçü ise iyi yetişmiş yetenekli işgücünün gelişmiş ülkelere akışı şeklinde

algılanabilir ve ülkeye zararı çok büyüktür. Beyin göçü ise iyi eğitim görmüş, kalifiye ve yetenekli işgücünün yetiştiği az gelişmiş/gelişmekte olan bir ülkeden gelişmiş bir ülkeye akışı/göçü olarak tanımlanabilir. Kıt ve sınırlı kaynakları ile yetiştirdiği değerli beyinleri kaybeden az gelişmiş/gelişmekte olan ülkelerin beyin göçü nedeni ile gelişmeleri daha da yavaşlarken, gelişmiş ülkelerin yetişmiş beyinlere daha yüksek ücret ve daha iyi olanaklar sağlaması ile gelişmeleri daha da hızlanmaktadır. Beyin göçü, ülkeler arasındaki gelişmişlik farkının daha da artmasına neden olmaktadır. Beyin göçü, Türkiye'de 1960'lı yıllarda başlamış olup önce doktorlar, mühendisler ve sonra bilim adamları arasında yaygınlaşmıştır.

Beyin göçünün önüne geçebilmenin yolu, öncelikle nedenlerini doğru tespit etmek ve bu yönde gerekli önlemleri almaktır. Beyin göçünün temel nedeni, dünya ekonomisinin bir tarafta yüksek teknolojili endüstrileşmiş ülkelerin, diğer tarafta sermaye yetersizliği yaşayan tarımsal üretimin hakim olduğu kalkınma girişimlerine başlamış gelişmekte olan ülkelerin olduğu ikili bir yapıya sahip olmasıdır.

Beyin göçünde itici ve çekici faktörler şu şekilde özetlenebilir:

Beyin göçünde itici faktörler;

1. Ekonomik nedenler

- Düşük ücret politikası
- Vergi oranlarının yüksekliği
- Ekonomik istikrarsızlık ve buna bağlı olarak insanların ekonomik açıdan gelecek endişesi taşıması
- Kötü çalışma koşulları
- Düşük sosyal haklar
- Gelişmiş ülkelere göre daha düşük kentsel yaşam kalitesi,
- Daha zor statü ve kariyer elde etme düşüncesi

2. Politik/Siyasal Nedenler

- Etnik farklılıkların bulunması
- Siyasal istikrarsızlığın bulunması
- Toplumun siyasallaşması ve ahabap - çavuş kapitalizminin varlığı
- Düşünce ve bilimsel özgürlüklerin kısıtlanması
- Kötü kurumsal düzenlemeler ve bürokrasinin yüksekliği

3. Bilim ve Teknoloji Politikaları

- Ar - Ge faaliyetlerine verilen önemin yetersizliği ile birlikte kaynak, teşvik, rehberlik ve vergi indirimlerinin düşüklüğü
- Fikir üretiminden ve buluşlardan gelir elde edilememesi, bunların desteklenmesi ve patent sisteminin işlevsizliği yüzünden buluş yapanların korunamaması

4. Eğitim Sistemi

- Eğitim harcamalarının düşüklüğü nedeniyle toplumun bazı kesimlerinde eğitim düzeyinin yetersizliği
- Eğitimde fırsat eşitsizliklerinin olması
- Ülkenin ihtiyaçlarına göre değil, plansız bir biçimde eleman yetiştirilmesi
- Eğitim alan kişilerin kendi ülkelerinde çalışmalarını konusunda motivasyon eksikliği
- Yabancı dilde eğitim yapılmasının insanların yurtdışında yaşayabilmelerinde avantaj sağlaması

5. İşsizlik

- Vasıflı elemanların istihdam edilememesi (özellikle yüksek öğretimli insanların işsiz olması ve herhangi bir ekonomik krizde en fazla yüksek öğrenimli kişilerin işten çıkarılması)
- Yükseköğrenimli insanların büyük bir bölümünün (% 70) kendi meslekleriyle ilgisiz alanlarda istihdam edilmesi sonucu gerek madden gerekse manen tatminsizliğin oluşması.

Beyin göçünde çekici faktörler;

- Daha yüksek hayat standardı
- Daha yüksek ücret ve maaşlar
- Daha iyi yaşam koşulları
- Daha iyi araştırma olanakları
- Çocukların eğitimi için daha iyi fırsatlar
- Gelişmiş bir eğitim sistemi ve kariyer elde edebilmek için daha iyi fırsatlar
- Yabancı eğitim prestiji elde etmek
- Özgürlük
- Daha iyi çalışma koşulları ve daha iyi istihdam fırsatları
- Göreceli olarak daha iyi politik istikrar
- Daha iyi kent merkezlerinde yaşayabilme
- Tecrübe kazanabilme ve destek hizmetlerinin yüksekliği
- Hayatı değiştirebilme şansının yüksekliği
- Teknolojik yükseklik
- Araştırma olanaklarının maddi/manevi desteğin yüksekliği
- Vasıflı eleman ihtiyacının yüksekliği
- Nüfus artış hızının düşüklüğü
- Emegın marjinal verimliliğinin yüksekliği
- Üretimin giderek daha vasıflı elemana gereksinim duyması

- Buluş ve teknolojik yeniliklerin yüksek gelir sağlaması
- Daha iyi bir gelir dağılımı

Beyin göçünü engellemek için geçmişte yaygın olarak kullanılan “mecburi hizmet” uygulaması küreselleşmeye uyum sağlamayı hedefleyen ülkeler için geçerli olabilecek bir yaklaşım değildir. İyi eğitim görmüş, yetenekli insanları ülkede tutmak için daha cazip ve özendirici koşullar sunulmalıdır.

Araştırmamız kapsamında gençlerin yaşamak istedikleri ülke ile ilgili istek ve görüşlerini tespit etmek için **iki ayrı soruya** yer verilmiştir.

Bunlardan birincisi başka bir ülkede yaşamak isteyip istemedikleriyle ilgilidir. Gençlerin bu soruya farklı değişkenlere göre verdikleri cevaplar Tablo 4.41 - Tablo 4. 43’de verilmektedir. İkinci soru açık uçlu soru olup yaşanmak istenen ülke ile ilgilidir. Yaşamak istenen ülkenin neresi olduğu sorusuna verilen cevaplar dikkate alındığında, başka ülkede yaşamak isteyen gençlerin ağırlıklı olarak Batı ülkelerini tercih ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 4.44).

Gençlerin başka bir ülkede yaşama isteği farklı değişkenler açısından incelendiğinde; genel bir değerlendirmeye, görece küçük yaşlardaki gençlerin başka bir ülkede yaşama isteklerinin daha güçlü olduğu (Tablo 4.42), Türkiye’nin batısında yaşayanların başka bir ülkede yaşama isteklerinin daha yüksek düzeylere ulaştığı (Tablo 4.43) dikkat çekmektedir.

Tablo 4.41: Gençlerin Başka Ülkede Yaşama İsteği.

	Sayı	%
Çok isterim	719	13,1
İsterim	1435	26,1
Kararsızım	902	16,4
İstemem	1638	29,8
Hiç İstemem	804	14,6
Toplam	5498	100,0

Tablo 4.42: Farklı Değişkenlere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği - 1

Değişkenler	Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz? %				
	Çok isterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem
CİNSİYET					
Erkek	14,7	28,0	17,0	25,4	15,0
Kadın	11,5	24,3	15,8	34,1	14,3
YAŞ					
15	19,5	28,7	19,1	20,6	12,1
16	27,8	30,0	17,2	13,2	11,7
17	19,4	26,8	13,7	22,5	17,7
18	12,8	24,2	21,9	28,0	13,1
19	9,6	25,0	17,3	36,1	11,9
20	14,0	29,1	17,9	29,0	10,0
21	15,5	25,5	12,5	33,0	13,5
22	10,7	33,3	14,1	33,3	8,5
23	7,1	28,0	18,5	30,1	16,4
24	11,0	16,9	17,9	35,8	18,4
25	11,0	24,6	13,6	38,2	12,5
26	11,5	15,4	21,2	26,9	25,0
27	7,2	35,3	10,9	33,5	13,1
28	3,0	18,5	6,5	34,5	37,5
ÖĞRENİM					
İlköğretim	3,9	23,4	13,1	28,3	31,2
Lise	18,1	26,1	17,0	23,8	15,0
Ön lisans	13,2	23,4	16,9	32,3	14,2
Lisans	10,0	27,8	16,1	33,9	12,2
Lisansüstü	11,4	28,6	16,6	33,8	9,6
EN ÇOK YAŞANAN YER					
Köy/kasaba	10,1	19,4	14,5	35,7	20,2
İlçe	13,3	28,6	14,2	28,8	15,0
Şehir	14,3	27,0	17,6	28,5	12,6
AİLENİN EKONOMİK DURUMU					
Çok yoksul	24,1	13,8	31,0		31,0
Yoksul	20,8	23,5	14,8	26,8	14,1
Normal	12,7	26,3	16,4	30,5	14,1
Zengin	12,1	25,9	19,2	21,3	21,3
Çok zengin	33,3	22,2	7,4		37,0

Tablo 4.43: Farklı Değişkenlere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği - 2

Değişkenler	Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz? %				
	Çok İsterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem
MEDENİ DURUM					
Bekâr	13,3	26,9	17,1	29,8	13,0
Nişanlı - Sözlü	15,5	27,7	13,5	26,4	16,9
Dul - Boşanmış	24,3	5,4	35,1	8,1	27,0
Evli	4,2	18,1	13,7	36,0	28,0
BÖLGE					
İstanbul	9,4	32,2	14,3	28,7	15,3
Batı Marmara	21,1	25,8	13,9	20,8	18,4
Ege	13,1	20,5	24,3	33,2	8,9
Doğu Marmara	16,2	19,7	15,4	35,1	13,7
Batı Anadolu	10,8	34,8	12,6	34,3	7,4
Akdeniz	18,2	24,3	18,0	22,6	17,0
Orta Anadolu	12,8	24,2	14,0	30,6	18,4
Batı Karadeniz	12,5	25,5	15,4	32,7	13,9
Doğu Karadeniz	7,7	26,5	20,0	33,0	12,8
Kuzeydoğu Anadolu	9,3	24,9	17,5	35,9	12,4
Ortadoğu Anadolu	13,6	27,5	16,5	29,8	12,7
Güneydoğu Anadolu	14,9	23,7	15,1	21,3	24,9
AİLENİN AYLIK GELİRİ					
0 - 750 TL	15,6	24,6	17,1	24,0	18,8
751 - 1000 TL	11,9	25,7	16,1	33,2	13,2
1001 - 1500 TL	11,1	26,8	16,8	32,4	12,8
1501 - 2000 TL	14,6	22,2	17,9	29,6	15,7
2001 - 3000 TL	11,7	37,5	15,2	21,3	14,3
3001 - 5000 TL	14,5	29,5	7,7	24,2	24,2
5001 ve üstü TL	16,7	26,9	28,2	23,1	5,1

Tablo 4.44: Yaşanmak İstenen Ülke

Nerede Yaşamak İstersiniz?	Sayı	%
İtalya	211	8,8
ABD	575	24,1
Fransa	335	14,0
İsviçre	45	1,9
Norveç	75	3,1
İspanya	75	3,1
Kore	44	1,8
İngiltere	334	14,0
Japonya	94	3,9
Almanya	276	11,6
Rusya	81	3,4
Kanada	64	2,7
Avustralya	33	1,4
Avusturya	38	1,6
Hollanda	65	2,7
Arabistan	42	1,8
Toplam	2387	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

“Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz?” sorusuna gençlerin % 39,2’si “başka bir ülkede yaşamak istediği”; % 44,4’ünün ise başka ülkede yaşamak istemediği şeklinde cevap vermişlerdir. Fakat % 16,4’ü ise Türkiye’de kalmakla başka bir ülkede yaşamak seçenekleri arasında **“kararsızlık”** yaşamaktadır.

Bu ülkede yaşamak isteyenlerle başka ülkelere göç etmek isteyenlerin farkının % 6,2 olması ve % 16’4’ünün de kararsızlık yaşamayı, ülkenin geleceği açısından ciddi bir tehdit olup bir kimlik çözülmesidir. Çünkü göç etmek isteyenler, gençlik olup Türkiye’nin geleceğidir. Hele bu göçün Batılı ülkelere yapılmasının düşünülmesi, daha da vahim bir durumdur.

Gençlerin verdiği cevaplardan hareketle erkeklerin (% 42,7) kadınlara (% 35,8) nazaran daha yüksek oranda yurt dışında yaşamak eğiliminde olduğu görülmektedir. Yaşa göre düzgün bir dağılım belirlemek zor olmakla beraber küçük yaştakilerin daha çok yurt dışında yaşamak eğiliminde olduğu söylenebilir.

Eğitim düzeyi lise olanların % 44,2’si, ilçede yaşayanların % 41,9’u, şehirde yaşayanların % 41,2’ü, çok zenginlerin % 55,5’i, yoksulların % 44,3’ü, aylık gelir düzeyi 2001 - 3000 TL arasında olanların % 49,2’si, 3001 - 5000TL arasında olanların % 44’ü, 0 - 750 TL arasında olanların % 40’i, bekârların % 40,2’si, Nişanlıların % 43,2’si, Batı Marmara’da yaşayanların % 46,9’u ve Batı Anadolu’da yaşayanların % 45,6’si, yabancı bir ülkede yaşamak istemektedir.

Dikkat çekici olan nokta, çok zenginlerle yoksulların % 44 - 55 bandında yabancı bir ülkede yaşamak istemeleridir. Yoksul olanların geçim endişesi ile göç etmesi anlaşılabilir iken çok zengin olanların göç etme isteği o kadar kolay anlaşılabilir değildir. Bu göç etme isteğinin farklı nedenleri olmalıdır.

Medeni duruma göre nişanlıların daha yüksek oranda (% 43,2) göç etmek istemesi, daha iyi bir gelir elde etmekle ilgili olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

Türkiye’nin batısındakilerin doğudakilere nazaran daha yüksek oranda göç etme isteğinde olmaları, yaşam tarzı ile alakalı olabilir.

Genel olarak gençlerde kararsız kalma oranları, sorudan soruya değişmekle beraber genelde yüksektir. Göç etme isteği ile ilgili benzer bir durum vardır. Gençlerin göç etme ile ilgili kararsızlık durumları, gençlerin yaşına göre % 7 - 22 bandında, eğitim durumlarına göre % 13 - 17 bandında, yaşadıkları yere göre % 14 - 18 bandında, sosyoekonomik durumlarına göre % 7 - 31 bandında, medeni durumlarına göre % 14 - 35 bandında, aylık gelir durumlarına göre % 8 - 28 bandında ve bölgelerine göre % 14 - 24 bandında yer almaktadır.

Kararsızlık bandının çok geniş bir aralığa sahip olması, gençlerdeki düşünce farklılığından kaynaklanabilir. Gençler, Türkiye’nin temel meseleleri konusunda çok farklı düşünmektedirler.

Yaşamak istenen ülkenin neresi olduğu ile ilgili **açık uçlu soruya** verilen cevaplar dikkate alındığında, başka ülkede yaşamak isteyen gençlerin, ağırlıklı olarak Batı ülkelerini tercih ettikleri tespit edilmiştir. **En çok yaşamak istenen ülke ABD’dir (% 24,1). Bunu İngiltere (% 14), Fransa (% 14), Almanya (% 11,6), İtalya (% 8,8) takip etmektedir (Tablo 4.44).** Tablo 4.44’e % 1’in altında tercih edilen ülkeler dâhil edilmemiştir. Okuyucunun bunu göz önüne alarak Tablo’yu değerlendirmesinde yarar vardır.

Bu durum, “Batının Yumuşak Gücü”nün hem Türkiye’nin, hem de İslâm ülkelerinin üzerinde çok daha etkili ve cazip hale geldiğini göstermektedir. Göç edilecek ilk on ülke arasında hiçbir İslâm ülkesinin olmaması, en dikkat çekici noktadır. Gençlerin hem göç etme isteği, hem de Müslüman ülkelere göç etmeme eğilimi üzerinde, Devlet, Siyaset, STK’ler, cemaatler, Diyanet ve aileler düşünmeli ve buna çareler aramalıdır.

4.13 Kimliklere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

Gençlerin yurt dışına göç etme, yurt dışında yaşama isteğine verdikleri cevaplar, kimlik düzlemindeki üç kimlik grubuna göre değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar, Tablo 4.45 - Tablo 4.48'de verilmiştir.

Tablo 4.45: Modern - Geleneksel Konumlanmaya Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği

Kimlikler	Sayı	Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz? %				
		Çok isterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem
Modern	625	21,3	36,2	15,5	14,7	12,3
Geleneğe bağlı	865	11,9	22,2	12,8	32,0	21,0
Biraz modern biraz geleneksel	3873	11,8	25,7	17,6	31,3	13,6
Toplam	5363	12,9	26,3	16,6	29,5	14,7

Tablo 4.46: Toplumsal Aidiyetlere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği - 1

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Sayı	Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz? %				
		Çok isterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem
Müslüman	1996	12,5	25,4	15,6	29,7	16,7
İnsan	1450	11,0	29,4	16,4	30,6	12,5
Türk	978	14,5	22,7	19,0	28,4	15,3
T.C. Vatandaşı	620	13,4	28,4	17,3	31,3	9,7
Alevi	77	9,1	36,4	18,2	32,5	3,9
Kürt	131	30,5	14,5	11,5	22,9	20,6
Diğer	11	36,4	0,0	36,4	18,2	9,1
Toplam	5263	13,0	26,2	16,6	29,8	14,4

Tablo 4.47: Toplumsal Aidiyetlere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği - 2

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Sayı	Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz? %				
		Çok isterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem
Müslüman	1061	10,7	26,5	21,8	27,3	13,7
İnsan	642	15,9	27,1	13,7	29,3	14,0
Türk	1609	10,9	26,6	15,1	33,8	13,5
T.C. Vatandaşı	917	14,4	21,2	17,7	28,6	18,2
Alevi	84	21,4	25,0	26,2	22,6	4,8
Kürt	123	14,6	11,4	20,3	26,8	26,8
Diğer	37	32,4	37,8	0,0	13,5	16,2
Toplam	4473	12,8	25,2	17,2	30,0	14,8

Tablo 4.48: Siyasi, İdeolojik ve Dini Kimliklere Göre Başka Ülkede Yaşama İsteği

Kimlikler	Sayı	Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz? %				
		Çok isterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem
Ülkücü	1564	11,4	24,7	15,3	28,9	19,7
Muhafazakâr	2627	10,8	24,7	15,2	32,0	17,4
Liberal	1912	13,4	30,5	15,4	26,2	14,5
Sosyal demokrat	2598	14,0	26,9	15,6	28,4	15,1
Milliyetçi	3688	11,3	27,2	15,6	30,1	15,8
Sosyalist	2487	15,4	25,9	15,1	28,6	15,0
Atatürkçü	3790	12,5	27,4	15,8	29,7	14,6
Dindar	3559	12,0	23,7	16,2	31,0	17,1
Müslüman	4551	12,3	25,9	16,3	30,3	15,2
Komünist	437	29,3	29,3	12,8	20,8	7,8
Ateist	159	22,6	26,4	22,6	20,8	7,5
Kemalist	2176	12,4	28,6	15,7	29,4	13,9
Laik	3669	12,4	26,9	16,7	29,6	14,4
Devrimci	1708	18,0	28,2	14,4	26,9	12,5
İslamcı	3128	13,3	24,6	16,7	29,6	15,9
Demokrat	3499	13,0	26,8	16,0	29,6	14,6
Feminist	873	17,0	27,5	14,8	26,6	14,2
İlerici	3728	12,6	26,8	16,3	30,1	14,3

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Kimliklere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

Modern geleneksel kimlik düzleminde **modern kimliği benimseyenler** (% 57,5), **geleneksel kimliği benimseyenlere** (% 34,1) oranla daha çok "yurt dışında yaşamak" istemektedirler. Bu konuda da modern kimliği benimseyenlerdeki kararsızlık (% 15,5) geleneksel kimliği benimseyenlere (% 12,8) göre daha yüksektir. Modern geleneksel kimlik düzleminde karşılaşılan bu tablo, işin felsefesine uygundur. **Ancak geleneksel kimliği benimseyenlerin yurt dışında yaşama isteğinin % 34 gibi yüksek bir oranda olması, düşündürücüdür.**

Genel aidiyetler düzlemindeki kimlik gruplarında yurt dışında yaşama isteği, birinci tercih durumunda % 37 - 46 bandında iken ikinci tercih durumunda % 26 - 46 bandında bir değişim göstermektedir. Üst sınır değişmezken alt sınır değişmekte bu da kararsızlık olarak ortaya çıkmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Kimliklere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

Birinci tercih durumunda yurt dışında en yüksek oranda yaşamak isteyen kimlik mensupları Kürt (% 45) ve Alevi (% 45,5) gençlerdir. İkinci tercih durumunda düşüncesinde en fazla değişiklik olan kesim, Kürt kimliğini benimseyenler olup birinci tercih durumundaki % 45 oranı, ikinci tercih durumunda % 26'ya düşmektedir. Buna karşılık kararsızlık oranı % 11,5'ten % 20,3'e yükselmektedir. **Gerekli tedbirler alındığı takdirde Kürt kimliğini benimseyen gençlerin düşüncelerinde ciddi bir değişim olabilme ihtimali mevcuttur.**

İkinci derecede Yurt dışında yaşama konusunda düşüncelerinde ciddi değişim olanlar, **T.C. Vatandaşlığını** benimseyen gençlerdir. Birinci tercih durumundaki % 41,8'lik oran ikinci tercih durumunda % 35,6'ya düşmektedir. Alevi gençlerde yurt dışında yaşama isteğinde birinci ve ikinci tercih durumlarında oran değişmezken kararsızlık oranında % 18'den % 26,2'ye yükselen bir değişim söz konusudur. **Kararsızlığın artması, olumlu bir değişim olarak değerlendirilmelidir.**

Dinî, Siyasî ve ideolojik kimlik düzleminde yurt dışında yaşama isteği, % 36 - 59 bandında yer almaktadır. Yurt dışında yaşamayı en düşük oranla **Muhafazakârlar** (% 36) isterken, en yüksek oranda **Komünistler** (% 59) istemektedir. **Ülkücüler** (% 36), **Dindarlar** (% 36), **Müslümanlar** (% 38) ve **İslamcılar** (% 38) hemen hemen aynı oranda yurt dışında yaşamak istemektedirler. Dolayısıyla bu konuda düşünceleri örtüşmektedir.

Normal şartlar altında bu kimlik grubundakilerin daha düşük oranlarda yurt dışında yaşamak isteğinde bulunmaları gerekirdi. Bunun sosyolojik ve psikolojik sebepleri üzerinde durulması gerekmektedir.

Kimlik düzleminde yurt dışında yaşamak isteyenlerin **hangi ülkelerde yaşamak istediği** sorgulanmış ve elde edilen cevaplar Tablo 4.49 - Tablo 4.52'de verilmiştir.

Tablo 4.49: Modern - Geleneksel Kimlik Düzleminde Yaşamak İstlenen Ülkeler

Kimlikler	Sayı	İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Modern	316	7,3	26,6	16,8	1,9	1,3	4,1	3,2	8,5	6,0	11,4	3,8	3,2	0,0	1,9	1,6	2,5
Gele- neğe bağlı	314	7,6	21,3	23,9	1,3	0,6	0,6	1,3	11,5	3,5	12,1	5,7	0,6	3,2	0,0	3,5	3,2
Biraz modern biraz gele- neksel	1697	9,4	24,3	11,4	2,1	4,1	3,5	1,8	15,3	3,8	11,5	2,9	3,1	1,4	1,9	2,3	1,4
Toplam	2327	8,9	24,2	13,8	1,9	3,2	3,2	1,9	13,9	4,0	11,6	3,4	2,8	1,4	1,6	2,4	1,8

Tablo 4.50: Genel Aidiyetler Düzleminde Yaşamak İstlenen Ülkeler (Tercih - 1)

Toplumsal aidi- yet (TERCİH - 1)	Sayı	İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Müslüman	800	5,9	27,1	16,8	1,4	0,8	2,0	2,0	13,3	4,3	14,8	2,1	2,0	1,8	1,8	3,1	1,1
İnsan	650	10,6	24,0	15,4	1,8	4,6	3,5	2,2	11,5	4,5	8,9	0,9	4,0	1,5	1,2	2,2	3,1
Türk	444	10,4	17,6	10,1	3,2	5,0	3,6	1,6	12,6	5,4	12,2	7,0	1,8	0,9	3,6	4,3	0,9
T.C. Vatandaş	271	13,3	16,6	15,9	1,1	2,2	5,5	1,5	19,9	1,1	11,4	2,2	4,4	1,5	0,0	1,1	2,2
Alevi	45	8,9	28,9	2,2	0,0	17,8	0,0	4,4	8,9	0,0	17,8	11,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kürt	52	13,5	15,4	5,8	1,9	0,0	5,8	1,9	26,9	3,8	5,8	15,4	0,0	1,9	0,0	0,0	1,9
Diğer	6	0,0	33,3	0,0	0,0	33,3	0,0	0,0	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toplam	2268	9,2	22,9	14,4	1,8	3,3	3,2	1,9	13,7	4,1	12,0	3,2	2,7	1,5	1,7	2,7	1,8

Tablo 4.51: Genel Aidiyetler Düzleminde Yaşamak İstlenen Ülkeler (Tercih - 2)

Toplumsal Aidiyet (TERCİH - 2)	Sayı	İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Müslüman	453	10,4	21,9	11,7	2,2	2,6	4,6	0,4	15,7	4,9	13,5	2,6	2,2	1,1	0,9	3,8	1,5
İnsan	268	9,7	28,0	8,2	3,0	6,0	2,2	1,5	9,0	2,6	19,4	4,5	2,2	0,7	0,0	0,7	2,2
Türk T.C. Vatandaş	645	8,2	24,5	15,2	2,3	2,9	1,6	2,8	12,1	3,4	13,6	2,5	2,5	1,6	1,2	3,6	2,0
Alevi	42	0,0	38,1	4,8	0,0	9,5	0,0	4,8	19,0	0,0	9,5	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kürt	50	18,0	32,0	8,0	2,0	4,0	8,0	0,0	6,0	4,0	2,0	16,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer	28	7,1	60,7	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,1	0,0	0,0	21,4	0,0	0,0
Toplam	1889	9,5	24,8	12,8	1,9	3,0	2,5	1,4	12,8	4,3	13,6	3,5	2,8	1,1	1,4	2,8	1,8

Tablo 4.52: Dinî, Siyasî ve İdeolojik Kimliklere Göre Yaşamak İstlenen Ülke

Kimlikler	Sayı	İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Ülkücü	656	8,7	26,1	13,6	1,7	2,7	2,1	2,1	12,2	4,3	14,5	4,6	3,0	0,9	0,0	2,6	0,9
Muhafazakâr	1086	9,1	23,9	14,5	2,1	3,2	4,1	1,6	13,2	3,3	11,4	3,4	2,8	1,6	1,5	2,9	1,4
Liberal	887	8,6	22,2	14,4	2,5	3,8	3,2	2,4	16,0	3,9	9,4	3,8	2,7	2,0	1,4	2,7	1,0
Sosyal demokrat	1143	8,7	23,4	13,4	2,3	2,5	2,3	2,6	15,1	4,4	9,3	4,6	3,1	1,1	2,8	2,8	1,4
Milliyetçi	1585	10,1	23,8	13,0	2,0	3,3	2,9	2,2	14,9	4,2	10,9	3,5	2,8	1,2	1,1	2,4	1,6
Sosyalist	1085	9,4	26,3	13,6	2,8	2,8	2,9	2,9	14,5	4,1	10,0	2,7	2,0	1,2	0,6	2,9	1,7
Atatürkçü	1649	9,9	23,9	13,3	1,5	4,1	2,7	1,8	15,1	4,1	10,7	2,6	2,8	0,9	1,9	3,1	1,6
Dindar	1504	8,6	22,6	14,2	1,8	3,5	3,3	2,1	14,2	4,3	12,8	3,4	2,5	1,3	0,8	2,8	1,7
Müslüman	1975	8,9	23,4	13,2	2,1	3,2	3,5	1,8	14,5	4,0	11,5	3,4	2,9	1,4	1,6	2,9	1,8
Komünist	208	7,2	24,5	16,3	1,0	2,9	3,4	2,9	16,3	4,3	7,7	0,0	4,8	1,9	2,9	3,8	0,0
Ateist	78	15,4	32,1	14,1	2,6	5,1	2,6	5,1	7,7	5,1	5,1	0,0	2,6	0,0	0,0	2,6	0,0
Kemalist	921	8,4	27,0	13,1	1,7	4,1	3,8	2,0	17,2	3,4	7,1	2,9	2,6	1,4	1,3	2,8	1,2
Laik	1601	10,1	23,0	13,4	2,1	3,1	3,2	1,9	15,1	4,3	10,6	3,7	2,9	0,9	1,6	2,6	1,6
Devrimci	741	8,9	25,0	13,2	1,3	2,7	2,8	2,2	16,9	5,3	9,7	2,4	2,2	1,1	1,9	3,0	1,5
İslamcı	1294	10,0	21,9	14,1	1,5	2,9	2,6	2,4	14,8	3,9	12,7	3,7	2,2	1,6	0,8	2,8	2,3
Demokrat	1547	9,4	23,9	14,0	2,0	3,4	2,6	1,8	14,6	3,7	10,0	4,3	2,8	1,2	2,1	3,0	1,2
Feminist	382	10,5	22,5	16,5	2,9	1,6	3,7	3,4	17,5	3,7	7,3	1,6	2,1	3,4	0,0	2,6	,8
İlerici	1602	9,2	23,2	12,5	1,8	3,4	2,7	1,9	15,8	4,6	10,9	3,4	2,9	1,6	2,0	2,6	1,4

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Kimliklere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

Modern - Geleneksel Kimlik düzlemindeki kimliklerin hangisi olursa olsun hepsinin yaşamak istediği ilk dört ülke ABD, Fransa, İngiltere ve Almanya'dır. **Modern kimlik mensuplarının** % 27'si ABD'de, % 17'si Fransa'da % 11'i Almanya'da; **geleneksel kimlik mensuplarının** % 21'i ABD, % 24'ü Fransa, % 12'si İngiltere ve % 12'si Almanya'da yaşamak istemektedir.

Fransa'nın bu denli öne çıkmış olması dikkat çekicidir. Sebebinin araştırılmasında fayda vardır.

Genel aidiyetler düzleminde iki tercih hakkı olduğunu göz önüne alarak değerlendirme yaptığımızda tercihler arasında bazı kimlik gruplarında ciddi değişikliğin olduğunu tespit edebilmekteyiz. Birinci ve ikinci tercihleri göz önüne alarak sırasıyla, Müslüman kimliğini benimseyenlerin % 6 (birinci tercih), % 10'u (ikinci tercih) İtalya'da, % 27, % 22'si ABD'de, % 17, % 12'si Fransa'da, % 13, % 16'si İngiltere'de % 15, % 14'ü Almanya'da; İnsan kimliğini benimseyenlerin % 11, % 10'u İtalya'da, % 24, % 28'i ABD'de, % 15, % 8'i Fransa'da % 12, % 9'u İngiltere'de, % 9, % 14'ü Almanya'da; Türk kimliğini benimseyenlerin % 10, % 8'i İtalya'da, % 18, % 25'i ABD'de, % 10, % 15 Fransa'da, % 13, % 12'si İngiltere'de % 12, % 14'ü Almanya'da; T.C. Vatandaşlığını benimseyen kimlik mensuplarının % 13, % 11'i İtalya'da, % 17, % 22'si ABD'de, % 16, % 15'i Fransa'da, % 20, % 14'ü İngiltere'de, % 11, % 13'ü Almanya'da; Alevi kimliğini benimseyenlerin % 29, % 38'i ABD'de % 18, % 10'u Norveç'de, % 9, % 19'u İngiltere'de, % 18, % 10 Almanya'da, % 11, % 14'ü Rusya'da; Kürt kimliğini benimseyenlerin % 14, % 18'i İtalya'da, % 15, % 32'si ABD'de, % 27, % 6'si İngiltere'de, % 15, % 16'si Rusya'da yaşamak istemektedir.

Bu gruplamada en dikkat çekici noktalardan birisi, **Alevi kimliğini benimseyen** gençlerin % 18 (birinci tercih), % 10 (ikinci tercih) gibi yüksek bir oranda Norveç'te yaşamak istemesidir. Dikkat çeken noktalardan bir diğeri, **Alevi gençlerin** % 11, % 14; **Kürt gençlerin de** % 15, % 16 gibi yüksek bir oranda Rusya'da yaşamak istemeleridir.

Dikkat çeken bir diğer nokta ise birinci ve ikinci tercihler arasında artma ve azalma istikametinde çok keskin bir değişimin var olmasıdır.

Dinî, siyasî ve ideolojik kimlik gruplarına göre gençlerin yaşamak istediği yurt dışı ülke, kimlikler ne olursa olsun birinci öncelikli olarak tercih edilen ABD, ikinci öncelikli İngiltere ve üçüncü öncelikli Fransa'dır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Kimliklere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

Gençlerin ABD'yi tercih etme oranı, % 22 (İslamcılar) - 32 (Ateistler) bandında; İngiltere'yi tercih etme oranı, Ateistler (% 8) istisna tutulursa, % 12 (Ülkücüler) - 18 (Feministler); Fransa'yı tercih etme oranı % 13 (İlericiler) - 17 (Feministler); Almanya'yı tercih etme oranı % 5 (Ateistler) - % 15 (Ülkücüler) bandlarında yer almaktadır.

Ülkücülerin % 26'si, Muhafazakârların % 24'ü, Milliyetçilerin % 24'ü, Dindarların % 23'ü, Müslümanların % 23'ü İslamcılarının % 22'si, Sosyal Demokratların % 23'ü, Sosyalistlerin % 26'si, Komünistlerin % 25'i, Devrimcilerin % 25'i, Atatürkçülerin % 24'ü ve Kemalistlerin % 27'si, öncelikli olarak ABD'de yaşamak istediklerini beyan etmişlerdir.

Bu kimlik mensuplarının, son yıllarda, Amerikan karşıtlığı hatta düşmanlığı düzeyinde bir tavır sergilemelerine rağmen ABD'de yaşamak istemelerinin nedenleri araştırılmaya değerdir.

4.14 Dini Değerlere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği ve Tercih Edilen Ülkeler

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı anlaşılacak istenmiştir. Bu amaçla gençliğe sorulan “*Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz?*” ve “*Başka bir ülkede yaşamak isterseniz nerede yaşamak istersiniz?*” soruları, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- *Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi*
- *Dini Bilgi Düzeyi*
- *Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi*
- *Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi*
- *Dindarlık Düzeyi*
- *Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi*

“*Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz?*” ve “*Başka bir ülkede yaşamak isterseniz nerede yaşamak istersiniz?*” sorularının bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 4.53 - Tablo 4. 58; Tablo 4.59 - Tablo 4.64'de verilmektedir.

Tablo 4.53: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	Başka Bir Ülkede Yaşamak İster misiniz?					Toplam
		Çok İsterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem	
Kesinlikle	Sayı	632	1293	827	1506	766	5024
İnanırım	%	12,6	25,7	16,5	30,0	15,2	100,0
İnanırım	Sayı	47	110	52	84	13	306
	%	15,4	35,9	17,0	27,5	4,2	100,0
Şüpheliyim	Sayı	13	17	6	35	9	80
	%	16,3	21,3	7,5	43,8	11,3	100,0
İnanmam	Sayı	19	4	4	0	4	31
	%	61,3	12,9	12,9	0,0	12,9	100,0
Toplam	Sayı	711	1424	889	1625	792	5441
	%	13,1	26,2	16,3	29,9	14,6	100,0

Tablo 4.54: Dini Bilgi Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Başka Bir Ülkede Yaşamak İster misiniz?					Toplam
		Çok İsterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem	
Çok yetersiz	Sayı	34	32	12	32	26	136
	%	25,0	23,5	8,8	23,5	19,1	100,0
Yetersiz	Sayı	72	165	126	145	85	593
	%	12,1	27,8	21,2	24,5	14,3	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	283	489	379	722	315	2188
	%	12,9	22,3	17,3	33,0	14,4	100,0
Yeterli	Sayı	273	648	339	619	298	2177
	%	12,5	29,8	15,6	28,4	13,7	100,0
Çok yeterli	Sayı	49	85	31	104	63	332
	%	14,8	25,6	9,3	31,3	19,0	100,0
Toplam	Sayı	711	1419	887	1622	787	5426
	%	13,1	26,2	16,3	29,9	14,5	100,0

Tablo 4.55: Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği

Din Duygu/Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Başka Bir Ülkede Yaşamak İster misiniz?					Toplam
		Çok İsterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem	
Çok etkiler	Sayı	318	624	394	714	431	2481
	%	12,8	25,2	15,9	28,8	17,4	100,0
Etkiler	Sayı	265	651	427	741	286	2370
	%	11,2	27,5	18,0	31,3	12,1	100,0
Çok az	Sayı	79	86	42	78	42	327
	%	24,2	26,3	12,8	23,9	12,8	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	42	46	24	64	15	191
	%	22,0	24,1	12,6	33,5	7,9	100,0
Toplam	Sayı	704	1407	887	1597	774	5369
	%	13,1	26,2	16,5	29,7	14,4	100,0

Tablo 4.56: Dinin Tutum/Davranışını Etkileme Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği

Din Tutum /Davranışınızı Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	Başka Bir Ülkede Yaşamak İster misiniz?					Toplam
		Çok İsterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem	
Çok etkiler	Sayı	276	571	345	673	423	2288
	%	12,1	25,0	15,1	29,4	18,5	100,0
Etkiler	Sayı	311	712	460	797	302	2582
	%	12,0	27,6	17,8	30,9	11,7	100,0
Çok az	Sayı	81	99	62	85	34	361
	%	22,4	27,4	17,2	23,5	9,4	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	40	32	22	60	15	169
	%	23,7	18,9	13,0	35,5	8,9	100,0
Toplam	Sayı	708	1414	889	1615	774	5400
	%	13,1	26,2	16,5	29,9	14,3	100,0

Tablo 4.57: Dindarlık Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği

Dindarlık Durumunuz?	Sayı/%	Başka Bir Ülkede Yaşamak İster misiniz?					Toplam
		Çok İsterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem	
Çok dindar	Sayı	42	69	46	85	85	327
	%	12,8	21,1	14,1	26,0	26,0	100,0
Dindar	Sayı	319	635	402	760	446	2562
	%	12,5	24,8	15,7	29,7	17,4	100,0
Biraz dindar	Sayı	296	632	398	706	247	2279
	%	13,0	27,7	17,5	31,0	10,8	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	33	54	26	43	10	166
	%	19,9	32,5	15,7	25,9	6,0	100,0
İnanmaz	Sayı	13	8	6	4	0	31
	%	41,9	25,8	19,4	12,9	0,0	100,0
Toplam	Sayı	703	1398	878	1598	788	5365
	%	13,1	26,1	16,4	29,8	14,7	100,0

Tablo 4.58: Beş Vakit Kılma Düzeyine Göre Başka Bir Ülkede Yaşama İsteği

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Başka Bir Ülkede Yaşamak İster misiniz?					Toplam
		Çok İsterim	İsterim	Kararsızım	İstemem	Hiç İstemem	
Düzenli	Sayı	83	267	170	470	266	1256
	%	6,6	21,3	13,5	37,4	21,2	100,0
Ara sıra	Sayı	376	721	438	706	338	2579
	%	14,6	28,0	17,0	27,4	13,1	100,0
Hiç	Sayı	203	385	257	359	156	1360
	%	14,9	28,3	18,9	26,4	11,5	100,0
Toplam	Sayı	662	1373	865	1535	760	5195
	%	12,7	26,4	16,7	29,5	14,6	100,0

Tablo 4.59: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Yaşamak İstlenen Ülke

Allah'ın Varlığına İnanç	Sayı	Nerede yaşamak istersiniz? (%)															
		İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Kesinlikle inanırım	2182	8,5	24,3	14,0	1,7	3,2	3,3	1,8	14,0	4,1	11,8	3,5	2,5	1,5	1,4	2,5	1,9
İnanırım	148	12,8	22,3	17,6	2,7	2,7	1,4	1,4	12,8	1,4	10,1	0,0	6,8	0,0	1,4	6,8	0,0
Şüpheliyim	30	20,0	20,0	0,0	6,7	0,0	6,7	6,7	26,7	0,0	6,7	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
İnanmam	13	0,0	7,7	0,0	0,0	15,4	0,0	0,0	0,0	15,4	0,0	15,4	0,0	0,0	46,2	0,0	0,0
Toplam	2373	8,9	24,1	13,9	1,8	3,2	3,2	1,9	14,0	4,0	11,5	3,4	2,7	1,4	1,6	2,7	1,8

Tablo 4.60: Dini Bilgi Düzeyine Göre Yaşamak İstlenen Ülke

Dini bilgi düzeyi	Sayı	Nerede yaşamak istersiniz? (%)															
		İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Çok yetersiz	42	9,5	35,7	11,9	4,8	0,0	9,5	4,8	19,0	0,0	2,4	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yetersiz	244	4,5	29,9	14,8	2,5	3,3	7,4	1,6	15,2	6,1	3,3	3,3	0,8	0,8	1,6	2,5	2,5
Kısmen yeterli	907	7,4	24,5	12,0	2,0	2,6	2,2	2,2	16,1	3,3	12,5	2,3	4,2	2,6	2,2	2,4	1,4
Yeterli	1005	11,2	22,4	14,9	1,7	4,1	2,9	1,8	11,9	3,3	12,5	4,0	1,8	0,7	1,4	3,3	2,1
Çok yeterli	161	9,3	19,9	19,3	0,0	1,2	2,5	0,0	9,9	8,7	16,1	5,6	3,7	0,0	0,0	2,5	1,2
TOPLAM	2359	8,9	24,0	14,0	1,8	3,2	3,2	1,9	13,9	3,9	11,6	3,3	2,7	1,4	1,6	2,8	1,8

Tablo 4.61: Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Yaşamak İstlenen Ülke

Dinin Duygu ve Düşünceyi Etkilemesi	Sayı	Nerede yaşamak istersiniz? (%)															
		İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Çok etkiler	1041	9,0	21,3	15,4	1,7	4,2	3,7	1,5	12,1	2,8	13,1	4,9	2,5	1,7	,6	3,1	2,4
Etkiler	1073	9,2	24,2	12,8	2,1	2,7	3,1	2,2	15,2	4,8	12,1	2,6	3,0	1,2	1,7	1,6	1,4
Az etkiler	145	5,5	30,3	12,4	0,0	0,0	1,4	1,4	17,2	7,6	2,1	0,0	4,1	1,4	9,7	5,5	1,4
Hiç etkilemez	78	12,8	29,5	17,9	2,6	2,6	0,0	0,0	16,7	2,6	5,1	0,0	0,0	0,0	10,3	0,0	
Toplam	2337	9,0	23,5	14,1	1,8	3,2	3,1	1,8	14,0	4,0	11,7	3,4	2,7	1,4	1,6	2,8	1,8

Tablo 4.62: Dinin Tutum ve Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Yaşamak İstlenen Ülke

Dinin Tutum ve Davranışları Etkilemesi	Sayı	Nerede yaşamak istersiniz? (%)															
		İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Çok etkiler	1005	9,8	21,6	15,2	1,8	3,9	3,7	1,4	11,6	3,3	13,7	4,6	1,8	1,6	,2	3,2	2,7
Etkiler	1115	8,2	24,1	13,2	2,2	3,0	3,0	2,5	15,5	4,5	11,3	3,0	3,4	1,3	2,0	1,7	1,0
Az etkiler	165	4,8	38,8	7,3	0,0	0,0	2,4	1,2	13,9	5,5	5,5	0,0	4,8	1,2	8,5	3,6	2,4
Hiç etkilemez	64	18,8	14,1	26,6	0,0	3,1	0,0	0,0	21,9	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	0,0	
Toplam	2349	8,9	23,8	14,0	1,8	3,2	3,2	1,9	13,9	4,0	11,6	3,4	2,7	1,4	1,6	2,8	1,8

Tablo 4.63: Dindarlık Düzeyine Göre Yaşamak İstlenen Ülke

Dindarlık durumu	Sayı	Nerede yaşamak istersiniz? (%)															
		İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Çok dindar	140	7,1	17,1	15,0	1,4	0,0	1,4	3,6	13,6	6,4	18,6	3,6	2,9	0,0	0,0	5,0	4,3
Dindar	1071	9,6	27,2	13,5	2,1	2,4	3,9	1,3	11,2	3,5	14,1	4,2	1,3	1,2	,2	3,2	1,1
Biraz etkiler	1033	8,4	22,9	13,0	1,6	4,4	2,4	2,4	16,7	3,7	8,7	2,6	4,3	1,7	2,9	2,1	2,1
Dine ilgisiz	76	10,5	18,4	19,7	2,6	2,6	5,3	0,0	17,1	2,6	2,6	0,0	2,6	2,6	7,9	2,6	2,6
Dine inanmaz	15	0,0	46,7	0,0	0,0	13,3	0,0	0,0	0,0	13,3	13,3	13,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toplam	2335	8,9	24,5	13,5	1,8	3,2	3,1	1,9	13,9	3,8	11,6	3,4	2,7	1,4	1,6	2,8	1,8

Tablo 4.64: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Yaşamak İstenen Ülke

Beş Vakit Namaz Kılma Durumu	Sayı	Nerede yaşamak istersiniz? (%)															
		İtalya	ABD	Fransa	İsviçre	Norveç	İspanya	Kore	İngiltere	Japonya	Almanya	Rusya	Kanada	Avustralya	Avusturya	Hollanda	Arabistan
Düzenli	522	7,7	23,4	13,8	3,1	3,1	4,0	1,3	12,8	1,9	14,2	7,3	2,3	1,9	0,0	1,3	1,9
Ara sıra	1085	9,6	24,7	14,2	1,8	2,9	2,6	1,3	14,6	5,5	10,2	1,6	2,8	1,1	2,2	3,3	1,7
Hiç kılmıyor	630	9,8	22,4	12,1	1,6	3,0	2,9	2,9	15,4	3,2	12,4	3,2	2,5	1,7	2,2	2,5	2,2
Toplam	2237	9,2	23,7	13,5	2,0	3,0	3,0	1,7	14,4	4,0	11,8	3,4	2,6	1,5	1,7	2,6	1,9

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin farklı konulardaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla bazı soruların, dinî değerler göz önüne alınarak çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğe sorulan **“Başka bir ülkede yaşamak ister misiniz?”** ve **“Başka bir ülkede yaşamak isterseniz nerede yaşamak istersiniz?”** soruları, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

Gençlerin **“Başka bir ülkede yaşamak isteği”** ile gençlerin Allah'ın Varlığına inanma düzeyi, dinî bilgi düzeyi, dinin duygu, düşünce, tutum ve davranışı etkileme düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Buna karşılık dindarlık düzeyindeki zayıflamaya (çok dindar - inanmaz) bağlı olarak **“Başka bir ülkede yaşamak isteyenlerin”** oranında düzenli bir artış olmaktadır (% 34 - 68). **Benzer şekilde beş vakit namaz kılma düzeyindeki zayıflamaya (düzenli - hiç) bağlı olarak “Başka bir ülkede yaşamak isteyenlerin” oranında düzenli bir artış vardır (% 28 - 43).**

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği

Allah'ın varlığına inanmayanların (en yüksek oranda) % 74'ü, dinî bilgi düzeyi çok yetersiz olanların % 49'u, dinin duygu düşüncelerini etkileme düzeyi çok az olanların % 51'i, dinin tutum ve davranışlarını çok az etkilediğini söyleyenlerin % 50'si, dine inanmayanların % 68'i ve hiç namaz kılmayanların % 43'ü en yüksek oranda başka bir ülkede yaşamak istemektedir.

Dini değerlerdeki zayıflama yurt dışında yaşama isteğinde önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır.

Dikkat çekici bir başka nokta da, bu konuda kararsız olanların oranındaki değişkenliktir. Allah'a inanma düzleminde % 8 - 17 bandında, dinî bilgi düzleminde % 9 - 21 bandında, dinin duygu ve düşünceleri etkileme düzleminde % 13 - 18 bandında, dinin tutum ve davranışları etkileme düzleminde % 13 - 18 bandında, dindarlık düzleminde % 14 - 19 bandında ve beş vakit namaz kılma düzleminde % 14 - 19 bandında, gençlerin kararsızlık yaşadıkları görülmektedir.

Genel olarak % 8 - 19 bandındaki bir kararsızlık oranı, tedbir alınmadığı takdirde, gelecekte olumsuzluk hanesine eklenecek ve genç bir neslin büyük çoğunluğu kendi ülkesinde yaşamak istemeyecektir.

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı anlaşılacak istenmiştir. Bu amaçla bazı soruların, dinî değerler göz önüne alınarak çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğe sorulan **“Başka bir ülkede yaşamak isterseniz nerede yaşamak istersiniz?”** sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençlerin Başka Ülkelerde Yaşama İsteği

“Başka bir ülkede yaşamak isterseniz nerede yaşamak istersiniz?” sorusunda, gençlere herhangi bir ülke listesi verilmemiş ve genç listeden bir tercih yapmış değildir. Yaşamak istedikleri ülkeleri, kendilerinin yazması istenmiştir.

En dikkat çekici nokta, altı değişkene göre cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde, ilk 16 ülke arasına değişkenlere bağlı olarak 14. 15.ve 16. sırada **sadece Suudi Arabistan** yer alabilmektedir.

Suudi Arabistan'ı tercih eden gençlerin oranı, Allah'a inanma düzeyi düzleminde % 0,0 - 2 bandında, bilgi düzeyi düzleminde % 0,0 - 3 bandında, dinin duygu ve düşünceleri etkileme düzeyi düzleminde % 0,0 - 2 bandında, dinin tutum ve davranışları etkileme düzeyi düzleminde % 0,0 - 3 bandında, dindarlık düzeyi düzleminde % 0,0 - 4 bandında ve beş vakit namaz kılma düzeyi düzleminde % 1,7 - 2,2 bandında yer almaktadır.

Buna karşılık Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi, Dini Bilgi Düzeyi, Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi, Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi, Dindarlık Düzeyi ve Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi ne olursa olsun dinî değerler düzleminde gençler, 1. sırada ABD'de, 2. sırada İngiltere'de, 3. sırada Fransa'da, 4. sırada Almanya'da ve 5. sırada İtalya'da yaşamak istemektedirler.

İslâm ülkelerinden ilk 16'ya o da son sıralarda sadece Suudi Arabistan'ın girmesi üzerinde tüm İslâm âlemi düşünmek zorundadır. Muhtemelen Suudi Arabistan'ın bu sıralamada yer alması, Mekke, Medine gibi kutsal bölgelerden dolayı olmuş olabilir. Dolayısıyla bu Suud Yönetiminin başarısı ile ilgili olmayıp kutsal bölgelerde yaşamamanın tercih edilmesi ile alâkalıdır.

BÖLÜM 5: GENÇLİK VE GELECEK

- Genel Anlamda Gençliğin Kendi Geleceğine İlişkin Düşünceleri
- Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Kendi Geleceklerine İlişkin Düşünceleri
- Dini Değerlere Göre Gençlerin Kendi Geleceklerine İlişkin Düşünceleri
- Gençlik ve On Yıl Sonrasının Türkiye'si
- Farklı Kimlik Gruplarına göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu
- Dini Değerlere Göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu

BÖLÜM 5 GENÇLİK VE GELECEK

Bir toplumda gençlerin geleceğe ilişkin beklentileri, o toplumun gelişim çizgisini ve dinamiğini belirleyen önemli etkenlerdendir. Bir insanın davranışlarını, geçmiş yaşantıları kadar gelecekte beklenenleri de belirler. Geleceğe ilişkin beklentiler, insanın önündeki hedef veya yol gösteren bir ışık gibidir. Aynı gerçek, toplumlar için de geçerlidir. Toplumlar ekonomik ve sosyal politikalarıyla hedeflerini belirler, gelişim çizgisinde ona göre yol alırlar. Toplumda gençlerin geleceğe ilişkin beklentileri ise toplumun gelişim çizgisini ve dinamiğini belirleyen önemli etkenlerdendir. Çünkü gençlik, toplum için potansiyel bir güçtür. Bu noktada toplumun gelecek beklentisiyle gençlerin gelecekte beklenenleri çakışmaktadır. Ancak beklenti düzeyi, toplum için de insan için de her şeyden önce elde bulunan güvenilir temellere, verilere bağlıdır.

İnsanın mutluluğu ve mutluluğunu sağlayan koşulların ne olduğu çok eski zamanlardan beri dikkati çeken bir konu olmuştur. **Son zamanlarda insanın mutluluğu konusu, psikolojik iyi oluş, öznel iyi oluş, yaşam kalitesi, yaşam doyumu ve olumlu duygulanım gibi kavramlar çerçevesinde incelenmektedir.** Yurt dışında ergenler ve üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarda *ebeveyn desteği, ana - baba tutumu ve belirli ana - baba davranışları, kişisel maneviyat / dindarlık, sosyoekonomik düzey ve not ortalaması ile geçmiş akademik yaşantılardan alınan doyum gibi* değişkenlerin yaşam doyumu ile ilişkili olduğu ortaya konmuştur.

5.1 Genel Anlamda Gençliğin Kendi Geleceğine İlişkin Düşünceleri

Araştırmamızda gençlerin kendi gelecekleri ile ilgili düşüncelerinin ne olduğunu öğrenmek için kendilerine “*Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?*” sorusu sorulmuştur. Gençlerin bu soruya verdikleri cevaplar, farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Genel olarak gençler, kendi geleceklerinin çok iyi olacağı kanaatindedir (Tablo 5.1). Gençlerin bu soruya verdikleri cevaplar, farklı değişkenler açısından değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 5.1 - Tablo 5.3’de verilmiştir.

Tablo 5.1: Genel Anlamda Kendi Geleceğinizi Nasıl Görüyorsunuz?

	Sayı	%
Çok iyi	725	13,2
İyi	4235	77,4
Kötü	426	7,8
Çok kötü	86	1,6
Toplam	5472	100,0

Tablo 5.2: Farklı Değişkenlere Göre "Genel Anlamda Kendi Geleceğinizi Nasıl Görüyorsunuz?" - 1

Değişkenler	Genel anlamda Kendi Geleceğinizi nasıl görüyorsunuz? (%)			
	Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
CİNSİYET				
Erkek	13,8	75,7	8,1	2,3
Kadın	12,7	79,0	7,4	0,9
YAŞ				
15	17,5	71,6	10,8	
16	15,0	75,5	8,8	0,7
17	11,4	76,0	9,4	3,1
18	9,8	80,0	8,1	2,1
19	11,5	79,6	8,2	0,6
20	11,3	80,2	8,2	0,3
21	10,2	78,7	10,2	1,0
22	10,0	80,5	8,4	1,1
23	15,6	76,0	2,1	6,3
24	18,9	73,3	4,9	2,9
25	18,4	65,4	14,7	1,5
26	7,7	88,5	3,8	
27	24,0	66,5	5,9	3,6
28	13,8	82,8	3,4	
ÖĞRENİM				
İlköğretim	12,5	74,7	10,4	2,3
Lise	12,0	76,9	9,8	1,3
Ön lisans	13,7	77,6	7,5	1,2
Lisans	14,4	77,4	6,3	1,9
Lisansüstü	12,8	82,5	2,9	1,7
EN ÇOK YAŞANAN YER				
Köy/kasaba	10,7	77,4	10,3	1,6
İlçe	11,7	77,6	9,5	1,2
Şehir	15,3	76,9	6,1	1,8
AİLENİN EKONOMİK DURUMU				
Çok yoksul	6,9	82,8	10,3	
Yoksul	17,7	56,5	21,1	4,8
Normal	12,6	78,4	7,5	1,5
Zengin	22,2	73,7	2,5	1,6
Çok zengin	56,0	12,0	24,0	8,0

Tablo 5.3: Farklı Değişkenlere Göre "Genel Anlamda Kendi Geleceğinizi Nasıl Görüyorsunuz?" - 2

Değişkenler	Genel anlamda Kendi Geleceğinizi nasıl görüyorsunuz? (%)			
	Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
MEDENİ DURUM				
Bekâr	13,1	77,9	7,3	1,7
Nişanlı - Sözlü	11,8	76,3	11,8	
Dul - Boşanmış	54,1		27,0	18,9
Evli	17,1	74,5	8,4	
BÖLGE				
İstanbul	15,0	75,2	8,6	1,1
Batı Marmara	11,2	74,2	8,5	6,1
Ege	16,4	75,3	7,6	0,7
Doğu Marmara	14,7	75,4	9,2	0,7
Batı Anadolu	10,2	81,5	6,1	2,3
Akdeniz	14,0	76,9	7,4	1,7
Orta Anadolu	11,2	82,4	5,6	0,8
Batı Karadeniz	15,6	74,4	8,8	1,2
Doğu Karadeniz	10,9	80,2	6,5	2,4
Kuzeydoğu Anadolu	9,8	81,3	8,4	0,5
Ortadoğu Anadolu	12,8	78,8	6,1	2,3
Güneydoğu Anadolu	14,1	75,7	9,7	0,5
AİLENİN AYLIK GELİRİ				
0 - 750 TL	7,8	77,5	11,2	3,4
751 - 1000 TL	9,7	79,4	10,1	0,8
1001 - 1500 TL	12,2	80,2	6,1	1,5
1501 - 2000 TL	17,4	73,9	7,4	1,3
2001 - 3000 TL	10,3	83,7	4,1	1,9
3001 - 5000 TL	27,0	65,9	5,7	1,4
5001 ve üstü TL	44,7	55,3		

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Genel Anlamda Gençliğin Kendi Geleceğine İlişkin Düşünceleri

Gençlere yöneltilen **“Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?”** sorusuna verdikleri cevapları, “çok iyi + iyi”=“iyi” olarak birleştirerek değerlendirdiğimizde, gençlerin % 91’i geleceğinin **iyi** olacağını ifade etmektedir.

Gençler, “gelecekte çok umutlular” ve “gelecekte durumlarının çok daha iyi” olacağı düşüncesindedir. Gençlerin geleceğe umutla bakmaları, ülkenin geleceği açısından çok yararlı bir sonuçtur.

“Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusu, farklı değişkenler açısından değerlendirildiğinde, genel olarak, bu durum değişmemekte; değişkenlere bağlı olarak bazı değişiklikler meydana gelmektedir. Kadınlar (% 92) erkeklere (% 90) oranla; 28 yaş grubundakiler (% 97) diğer yaş gruplarına (% 87 - 96) oranla; lisansüstü eğitime sahip olanlar (% 95) diğerlerine (% 87 - 92) oranla; şehirde yaşayanlar (% 92) diğerlerine (% 88 - 89) oranla; zengin olanlar (% 96) diğerlerine (% 68 - 91) oranla; Orta Anadolu’da yaşayanlar (% 94) diğer bölgelerde yaşayanlara (% 85 - 92) oranla; aylık geliri 5001TL ve üzerinde olanlar (% 100) diğerlerine oranla (% 85 - 94) geleceklerini daha iyi görmektedirler.

Yaş gruplarına, aylık gelir durumuna, yaşanan bölgelere bağlı olarak düzgün, anlamlı bir dağılım olduğunu söylemek mümkün değildir. Buna karşılık eğitim düzeyine (“ilkokul - lisansüstü”: % 87 - 95), yaşanan yere (“köy - şehir”: % 88 - 92) bağlı olarak düzgün ve anlamlı bir dağılım söz konusudur.

En dikkat çekici nokta, dulların % 54’ünün ve çok zengin olanların % 68’inin, en düşük oranda, geleceklerinin iyi olacağını değerlendirmiş olmalarıdır. Dul olanların geleceğe bakışının, medeni durumlarının sebep olduğu yalnızlıkla ya da ekonomik şartları ile bağlantılı olduğu söylenebilir. Ancak kendilerini çok zengin olarak değerlendiren gençlerin, geleceğe bakışlarının diğerlerine oranla daha karamsar olması anlaşılabilir değildir. Bu durumun sorgulanmasında fayda mülhaza edilmektedir.

5.2 Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Kendi Geleceklerine İlişkin Düşünceleri

Araştırmamızda yer alan Modern - Geleneksel, Genel Aidiyetler ve Dinî, Siyasî ve İdeolojik kimlikler olmak üzere üç farklı kimlik gruplaması çerçevesinde, gençlerin “Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz? Sorusuna verdiği cevaplar değerlendirilmiş elde edilen sonuçlar, Tablo 5.4 - Tablo 5.7’de verilmiştir.

Tablo 5.4: Modern Geleneksel Kimlik Düzleminde Gençlerin Geleceğe Bakışları

Kimlikler	Sayı	Genel anlamda Kendi Geleceğinizi nasıl görüyorsunuz? (%)			
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
Modern	627	18,5	71,5	8,0	2,1
Geleneğe bağlı	862	10,2	78,9	9,5	1,4
Biraz modern biraz geleneksel	3849	13,1	78,2	7,2	1,5
Toplam	5338	13,2	77,5	7,7	1,5

Tablo 5.5: Toplumsal Aidiyetler Kimlik Düzleminde Gençlerin Geleceğe Bakışları (Tercih - 1)

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 1)	Sayı	Genel anlamda Kendi Geleceğinizi nasıl görüyorsunuz? (%)			
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
Müslüman	1988	14,4	76,6	8,2	0,8
İnsan	1448	13,3	78,2	6,8	1,7
Türk	977	12,2	77,9	8,9	1,0
T.C. Vatandaşı	617	12,2	79,3	5,3	3,2
Alevi	74	12,2	82,4	5,4	0,0
Kürt	132	12,1	85,6	2,3	0,0
Diğer	11	36,4	63,6	0,0	0,0
Toplam	5247	13,4	77,9	7,4	1,3

Tablo 5.6: Toplumsal Aidiyetler Kimlik Düzleminde Gençlerin Geleceğe Bakışları (Tercih - 2)

Toplumsal aidiyet (TERCİH - 2)	Sayı	Genel anlamda Kendi Geleceğinizi nasıl görüyorsunuz? (%)			
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
Müslüman	1064	12,6	79,3	7,0	1,1
İnsan	636	6,8	82,4	10,2	0,6
Türk	1604	14,8	77,3	6,7	1,2
T.C. Vatandaşı	913	16,9	75,6	6,4	1,2
Alevi	82	4,9	70,7	22,0	2,4
Kürt	124	13,7	82,3	4,0	0,0
Diğer	37	5,4	81,1	0,0	13,5
Toplam	4460	13,3	78,2	7,4	1,2

Tablo 5.7: Dini, Siyasi ve İdeolojik Kimlik Düzleminde Gençlerin Geleceğe Bakışları

Kimlikler	SAYI	Genel anlamda Kendi Geleceğinizi nasıl görüyorsunuz? (%)			
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü
Ülkücü	1567	13,4	77,9	7,5	1,1
Muhafazakâr	2624	13,7	77,8	7,3	1,2
Liberal	1911	15,9	74,9	7,2	2,0
Sosyal demokrat	2592	13,7	77,4	7,2	1,8
Milliyetçi	3682	13,4	78,1	7,3	1,2
Sosyalist	2473	15,4	75,3	7,3	1,9
Atatürkçü	3785	14,2	77,0	7,2	1,6
Dindar	3550	14,1	78,3	6,5	1,1
Müslüman	4533	13,1	78,4	7,2	1,3
Komünist	431	13,0	71,5	10,0	5,6
Ateist	159	15,1	67,9	9,4	7,5
Kemalist	2176	14,2	76,6	7,3	1,9
Laik	3658	14,1	77,2	6,9	1,7
Devrimci	1702	15,0	73,6	8,6	2,8
İslamcı	3117	12,3	77,7	8,7	1,4
Demokrat	3490	15,0	76,8	6,8	1,3
Feminist	872	15,6	74,5	7,7	2,2
İlerici	3723	14,2	76,5	7,7	1,6

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Farklı Kimliklere Göre Gençlerin Kendi Geleceklerine İlişkin Düşünceleri

Araştırmamızda “Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusuna gençlerin verdiği cevaplar, **3 farklı kimlik düzleminde** analiz edilmiştir. Modern - Geleneksel kimlik düzleminde, % 89 - 91 bandında, toplumsal genel aidiyetler kimlik düzleminde, “tercih - 1”, % 90 - 98 bandında, “tercih - 2”, % 76 - 96 bandında ve dinî, siyasî ve ideolojik kimlikler düzleminde ise % 83 - 92 bandında gençler, kendi geleceklerinin “iyi” (“çok iyi + iyi”) olacaklarını düşünmektedirler.

Toplumsal genel aidiyet kimlik grubunda kendi geleceklerinin çok iyi olacağını en yüksek oranda söyleyenler, Kürt kimliğini benimseyen gençlerle (% 98) Alevi gençlerdir (% 95). **Alevi gençlerde birinci tercih (% 95) ile ikinci tercih (% 76) arasında gelecekle ilgili düşüncelerinde ciddi bir değişim meydana gelmektedir. Bu denli bir değişimin olması, gelecek açısından düşündürücü ve sıkıntılıdır.**

Bu konunun ayrıca araştırılması gerekmektedir.

Dinî, siyasî ve ideolojik kimlik düzleminde en olumsuz (en düşük oranda geleceklerini iyi görenler) olan gençler **Ateistler (% 83) ve Komünistlerdir (% 85).**

Sonuç olarak hangi kimlik grubu olursa olsun, genel olarak, gençler kendi geleceklerinin iyi olacağını düşünmektedir. Gençlerin çok büyük kesiminin geleceklerini iyi görmeleri sevindirici, moral artırıcı bir durumdur.

5.3 Dini Değerlere Göre Gençlerin Kendi Geleceklerine İlişkin Düşünceleri

Araştırma kapsamında, gençlerin dinî değerlerinin, gençliğin farklı konulardaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla gençliğe sorulan “Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusu, bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 5.8 - Tablo 5.13 verilmektedir.

Tablo 5.8: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	Kendi geleceğinizi nasıl buluyorsunuz %				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Kesinlikle İnanırım	Sayı	671	3895	364	72	5002
	%	13,4	77,9	7,3	1,4	100
İnanırım	Sayı	36	215	47	6	304
	%	11,8	70,7	15,5	2,0	100
Şüpheliyim	Sayı	9	56	6	6	77
	%	11,7	72,7	7,8	7,8	100
İnanmam	Sayı	3	22	2	2	29
	%	10,3	75,9	6,9	6,9	100
Toplam	Sayı	719	4188	419	86	5412
	%	13,3	77,4	7,7	1,6	100

Tablo 5.9: Dini Bilgi Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	Kendi Geleceğinizi Nasıl Buluyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Çok yetersiz	Sayı	23	77	30	4	134
	%	17,2	57,5	22,4	3,0	100,0
Yetersiz	Sayı	43	448	85	17	593
	%	7,3	75,5	14,3	2,9	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	242	1737	166	32	2177
	%	11,1	79,8	7,6	1,5	100,0
Yeterli	Sayı	316	1703	115	29	2163
	%	14,6	78,7	5,3	1,3	100,0
Çok yeterli	Sayı	93	218	21	2	334
	%	27,8	65,3	6,3	0,6	100,0
Toplam	Sayı	717	4183	417	84	5401
	%	13,3	77,4	7,7	1,6	100,0

Tablo 5.10: Dinin Duygu/Düşünceleri Etkileme Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği

Din Duygu/Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	Kendi Geleceğinizi Nasıl Buluyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Çok etkiler	Sayı	296	1951	169	48	2464
	%	12,0	79,2	6,9	1,9	100,0
Etkiler	Sayı	307	1851	196	16	2370
	%	13,0	78,1	8,3	0,7	100,0
Çok az	Sayı	66	215	30	12	323
	%	20,4	66,6	9,3	3,7	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	34	123	24	8	189
	%	18,0	65,1	12,7	4,2	100,0
Toplam	Sayı	703	4140	419	84	5346
	%	13,2	77,4	7,8	1,6	100,0

Tablo 5.11: Dinin Tutum/Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği

Din Tutum /Davranışınızı Ne Kadar Etkiler?	Sayı/%	Kendi Geleceğinizi Nasıl Buluyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Çok etkiler	Sayı	303	1791	144	37	2275
	%	13,3	78,7	6,3	1,6	100,0
Etkiler	Sayı	315	2031	211	27	2584
	%	12,2	78,6	8,2	1,0	100,0
Çok az	Sayı	54	249	40	12	355
	%	15,2	70,1	11,3	3,4	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	41	98	20	8	167
	%	24,6	58,7	12,0	4,8	100,0
Toplam	Sayı	713	4169	415	84	5381
	%	13,3	77,5	7,7	1,6	100,0

Tablo 5.12: Dindarlık Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği

Dindarlık Durumunuz?	Sayı/%	Kendi Geleceğinizi Nasıl Buluyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Çok dindar	Sayı	65	234	24	4	327
	%	19,9	71,6	7,3	1,2	100,0
Dindar	Sayı	349	2019	145	34	2547
	%	13,7	79,3	5,7	1,3	100,0
Biraz dindar	Sayı	271	1758	215	36	2280
	%	11,9	77,1	9,4	1,6	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	27	113	18	6	164
	%	16,5	68,9	11,0	3,7	100,0
İnanmaz	Sayı	3	22	2	2	29
	%	10,3	75,9	6,9	6,9	100,0
Toplam	Sayı	715	4146	404	82	5347
	%	13,4	77,5	7,6	1,5	100,0

Tablo 5.13: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Gençlerin Kendi Geleceği

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	Kendi Geleceğinizi Nasıl Buluyorsunuz?				Toplam
		Çok iyi	İyi	Kötü	Çok kötü	
Düzenli	Sayı	161	1015	56	21	1253
	%	12,8	81,0	4,5	1,7	100,0
Ara sıra	Sayı	326	1999	211	24	2560
	%	12,7	78,1	8,2	0,9	100,0
Hiç	Sayı	211	997	113	34	1355
	%	15,6	73,6	8,3	2,5	100,0
Toplam	Sayı	698	4011	380	79	5168
	%	13,5	77,6	7,4	1,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre Gençlerin Kendi Geleceklerine İlişkin Düşünceleri

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla gençliğe sorulan **“Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?”** Sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Genel anlamda kendi geleceğinizi nasıl görüyorsunuz?” sorusuna gençlerin verdiği cevaplar, yukarıdaki altı değişkene bağlı olarak genel bir değerlendirme yapıldığında gençlerin % 75 - 94'ü (bandında), kendi geleceklerinin “iyi” (“çok iyi + iyi”) olacağını düşünmektedirler. **Gençlerin gelecekleri konusunda bu denli olumlu olmaları, ülkenin geleceği açısından son derece sevindirici bir durumdur.**

Allah'ın varlığına inanma düzleminde gençlerin % 83 - 91'i, dinî bilgi düzleminde % 75 - 93'ü, dinin duygu ve düşünceleri etkileme düzleminde % 83 - 91'i, dinin tutum ve davranışları etkileme düzleminde % 83 - 92'si, dindarlık düzleminde % 85 - 93'ü ve beş vakit namaz kılma düzleminde % 89 - 94'ü, kendi geleceklerinin “iyi” (“çok iyi + iyi”) olacağını düşünmektedir.

Dini bilgi düzeyinin yeterli olmasına bağlı olarak kendi geleceklerini iyi görenlerin oranı düzenli bir şekilde % 75 - 93 bandında artmakta; dinin duygu ve düşünceleri etkilemesinin zayıflamasına bağlı olarak % 91 - 83 bandında azalmakta; dinin tutum ve davranışları etkilemesinin zayıflamasına bağlı olarak % 92 - 83 bandında azalmakta; beş vakit namaz kılmadaki zayıflamaya bağlı olarak % 94 - 89 bandında azalmaktadır.

Dindarlık düzeyindeki değişimle gelecek arasında anlamlı bir ilişki kurulamamaktadır.

Sonuç olarak hangi dinî değer göz önüne alınırsa alınsın, gençlerin geleceğe bakışı genel olarak olumludur.

5.4 Gençlik ve On Yıl Sonrasının Türkiye'si

Araştırmamızda gençlerin kendi gelecekleri ile ilgili düşüncelerinin yanı sıra ülkenin geleceği ile ilgili düşünceleri de öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla kendilerine **“Sizce on yıl sonrasının Türkiye'si bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak?”** şeklinde bir soru yöneltilip cevaplamaları istenmiştir. Gençlerin bu soruya verdiği cevaplar, Tablo 5.14 - Tablo 5.10'da verilmektedir.

Tablo 5.14: Gençlere Göre On Yıl Sonrasının Türkiye'si

	Sayı	%
Çok iyi olacak	992	18,4
İyi olacak	1795	33,3
Aynı kalacak	1108	20,6
Kötü	1122	20,8
Çok kötü olacak	369	6,9
Toplam	5386	100,0

Tablo 5.15: Farklı Değişkenler Açısından On Yıl Sonrının Türkiye'si - 1

Değişkenler	Sizce on yıl sonrının Türkiye'si Bugünle karşılaştırdığında nasıl olacak?%				
	Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak
CİNSİYET					
Erkek	26,4	32,8	20,9	13,1	6,9
Kadın	10,6	33,8	20,3	28,4	6,8
YAŞ					
15	26,0	36,0	7,0	20,2	10,9
16	17,7	34,3	16,6	19,6	11,8
17	17,5	30,6	14,9	26,2	10,8
18	18,2	33,4	18,0	24,8	5,6
19	14,0	31,5	26,0	20,9	7,6
20	19,4	32,0	16,8	25,3	6,5
21	10,4	39,9	24,9	21,8	3,1
22	11,4	32,0	26,9	24,6	5,1
23	20,1	39,0	19,8	14,9	6,1
24	20,0	25,8	32,4	16,5	5,3
25	16,9	29,4	27,9	20,6	5,1
26	15,4	34,6	23,1	19,2	7,7
27	24,9	28,6	11,3	19,7	15,5
28	32,3	45,3	9,9	12,5	
ÖĞRENİM					
İlköğretim	24,1	31,2	20,4	12,4	11,9
Lise	19,3	35,4	15,5	22,1	7,8
Ön lisans	15,5	30,0	27,8	21,1	5,7
Lisans	17,9	33,1	21,5	21,2	6,4
Lisansüstü	17,3	36,1	25,2	19,1	2,3
EN ÇOK YAŞANAN YER					
Köy/kasaba	17,8	40,4	16,2	19,3	6,4
İlçe	19,6	31,6	16,5	24,4	8,0
Şehir	17,4	32,1	25,1	19,3	6,1
AİLENİN EKONOMİK DURUMU					
Çok yoksul	24,1	31,0	37,9		6,9
Yoksul	19,0	27,5	22,5	19,7	11,3
Normal	18,3	32,7	21,1	21,2	6,7
Zengin	17,9	48,5	8,9	18,7	6,0
Çok zengin	48,1	37,0	7,4	7,4	

Tablo 5.16: Farklı Değişkenler Açısından On Yıl Sonrının Türkiye'si - 2

Değişkenler	Sizce on yıl sonrının Türkiye'si BUGÜNLE karşılaştırdığında nasıl olacak? %				
	Çok iyi olacak	İyi olacak	Aynı kalacak	Kötü	Çok kötü olacak
MEDENİ DURUM					
Bekâr	16,9	33,1	21,8	21,6	6,6
Nişanlı - Sözlü	13,4	21,1	16,9	34,5	14,1
Dul - Boşanmış	45,9		45,9	2,7	5,4
Evlü	28,7	38,0	12,6	14,8	6,0
BÖLGE					
İstanbul	11,9	35,9	27,7	18,4	6,2
Batı Marmara	25,1	34,7	18,3	15,8	6,2
Ege	17,3	35,2	20,0	20,5	7,0
Doğu Marmara	14,6	30,7	15,1	29,0	10,6
Batı Anadolu	10,6	32,9	25,2	23,6	7,6
Akdeniz	21,5	29,1	19,8	21,2	8,5
Orta Anadolu	16,6	36,9	19,5	23,2	3,7
Batı Karadeniz	21,6	28,3	18,4	24,9	6,9
Doğu Karadeniz	16,3	40,1	16,5	19,7	7,3
Kuzeydoğu Anadolu	23,1	28,2	22,4	21,4	4,9
Ortadoğu Anadolu	20,0	34,1	24,4	16,2	5,3
Güneydoğu Anadolu	26,4	36,2	15,5	14,5	7,4
AİLENİN AYLIK GELİRİ					
0 - 750 TL	25,2	36,1	14,6	15,6	8,4
751 - 1000 TL	18,0	32,0	23,5	22,1	4,4
1001 - 1500 TL	15,7	34,4	22,2	20,5	7,2
1501 - 2000 TL	17,2	30,9	23,0	23,0	5,9
2001 - 3000 TL	18,9	36,0	20,0	18,9	6,3
3001 - 5000 TL	23,6	30,3	12,3	23,6	10,3
5001 ve üstü TL	12,8	26,9	7,7	34,6	17,9

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlere Göre On Yıl Sonrasının Türkiye'si

Araştırmamızda gençlerin kendi gelecekleri ile ilgili düşüncelerinin yanı sıra ülkenin geleceği ile ilgili düşünceleri de öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla kendilerine **“Sizce on yıl sonranın Türkiye'si bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak?”** şeklinde bir soru yöneltilip cevaplamaları istenmiştir. **Kendi gelecekleri hakkındaki düşünceleri ile** ülkenin geleceği hakkındaki düşünceleri **arasında çok ciddi farklılıklar olduğu görülmektedir.**

Gençlerin % 52'si “ülkenin on yıl sonrasının” **“iyi”** (“çok iyi + iyi”) olacağı, % 21'i de **“aynı durumda”** olacağı kanaatindedir. Bu noktada, erkeklerin % 59'u kadınların % 44'u on yıl sonrasının iyi olacağını; erkeklerin % 21'i, kadınların % 20'si aynı kalacağını belirtmektedir. **Dolayısıyla erkekler kadınlara nazaran geleceğin daha iyi olacağını düşünmektedirler.**

Kadınların erkeklere nazaran daha olumsuz olma sebeplerinin araştırılmasında fayda vardır.

“Sizce on yıl sonranın Türkiye'si bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak?” sorusu, gençlerin yaş durumları göz önüne alındığında, % 43 - 78 bandında bir değişim söz konusu olup yaş ile bağlantılı düzgün, mantıksal bir ilişki kurmak mümkün değildir. En olumsuz (% 43) yaş gurubu 22 yaş grubu iken en olumlu (% 78) yaş gurubu 28 yaş grubudur. Geleceğin Türkiye'sinin bugün ile aynı olacağını söyleyen yaş gurupları ile ilgili düzgün bir dağılım söz konusu değildir. Aynı olacağını söyleyenlerin oranı % 7 - 32 bandında bulunmaktadır.

Söz konusu soruya verilen cevaplar, eğitim durumuna bağlı olarak değerlendirildiğinde mantıksal bir ilişki kurulamamaktadır.

Yaşanan yere göre durum değerlendirildiğinde köyden şehre doğru gidildikçe daha iyi olacağını söyleyenlerin oranı azalırken (% 58 - 50) aynı olacağını söyleyenlerin oranı artmaktadır (% 16 - 25). Şehir hayatı, köy hayatına nazaran değişimlerden daha hızlı etkilenmektedir. Böyle bir sonucun bununla alakalı olma durumu söz konusu olabilir.

Sosyoekonomik duruma bağlı olarak Türkiye'nin gelecek on yılı değerlendirildiğinde, çok yoksul olanlar istisna edilirse, sosyoekonomik durumun iyiliğine bağlı olarak geleceğe ilişkin düşünceler, daha da olumlu olmakta (% 47 - 85); buna karşılık **“Türkiye'nin durumu aynı olacaktır.”** diyenlerin oranı gittikçe azalmaktadır (% 38 - 7).

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Gençlere Göre On Yıl Sonrasının Türkiye'si

Medeni duruma göre Türkiye'nin gelecek on yılı için en olumsuz düşünenler (% 35) nişanlılar iken en olumlu düşünenler, evli olanlardır (% 67).

Nişanlıların en olumsuz olması dikkat çekici bir durumdur.

Aylık gelir durumu ile ilgili mantıklı bir ilişki söylemek söz konusu değildir. En olumsuz olanların (% 40) aylık gelir durumu 5001TL ve üzerindeki olmaları, en olumlu olanların da (% 61) 0 - 750TL bandında olmaları, pek anlamlı gözükmemektedir. Sosyolojik ve psikolojik olarak analizin yapılmasında fayda vardır.

Bölge bazında soru ele alındığında, geleceğin Türkiye'sinin en yüksek oranla (% 63) daha iyi olacağını söyleyenler Güneydoğu Anadolu'da yaşayan gençler iken en düşük oranda (% 44) daha iyi olacağını söyleyenler, Batı Anadolu'da gençlerdir.

Gençlerin Türkiye'nin geleceği ile ilgili tasavvurlarının kendi gelecek tasavvurları ile aynı olmaması; Türkiye'nin geleceğini daha kötü görmeleri düşündürücüdür. Kendi gelecekleri daha iyi olurken Türkiye'nin geleceğinin daha kötü olacağını düşünmeleri arasındaki tezadı izah etmek pek mümkün gözükmemektedir. Bu, bireyselleşmenin bir sonucu olabilir.

5.5 Farklı Kimliklere Göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu

“Sizce on yıl sonrasının Türkiye’si bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak?” sorusu, farklı kimlik düzeylerindeki kimliklere göre değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar, Tablo 5.17 - Tablo 5.20’de verilmiştir.

Tablo 5.17: Modern - Geleneksel Kimlik Düzleminde On Yıl Sonrının Türkiye’si

Kimlikler	Sizce on yıl sonrasının Türkiye’si Bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak? %					
	Sayı	Çok iyi Olacak	İyi olacak	Aynı kalacak	Kötü	Çok kötü olacak
Modern	617	19,3	29,3	25,6	20,6	5,2
Geleneğe bağlı	854	24,6	35,2	21,2	14,1	4,9
Biraz modern biraz geleneksel	3800	16,6	33,7	19,8	22,4	7,4
Toplam	5271	18,2	33,4	20,7	20,8	6,8

Tablo 5.18: Toplumsal Genel Aidiyetler Kimlik Düzleminde On Yıl Sonrının Türkiye’si (Tercih - 1)

Toplumsal aidiyet (Tercih - 1)	Sizce on yıl sonrasının Türkiye’si Bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak? %					
	Sayı	Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak
Müslüman	1961	25,8	31,8	19,8	17,0	5,6
İnsan	1428	12,3	32,5	23,4	25,4	6,5
Türk	970	12,8	37,6	19,5	21,6	8,5
T.C. Vatandaşı	607	14,2	33,9	17,3	25,5	9,1
Alevi	65	10,8	30,8	27,7	27,7	3,1
Kürt	127	25,2	37,8	18,1	11,0	7,9
Diğer	11	18,2	36,4	18,2	18,2	9,1
Toplam	5169	18,0	33,5	20,5	21,2	6,8

Tablo 5.19: Toplumsal Genel Aidiyetler Kimlik Düzleminde On Yıl Sonrının Türkiye’si (Tercih - 2)

Toplumsal aidiyet (Tercih - 2)	Sizce on yıl sonrasının Türkiye’si Bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak? %					
	Sayı	Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak
Müslüman	1047	15,7	45,7	14,6	19,1	5,0
İnsan	637	18,4	37,4	17,7	20,6	6,0
Türk	1583	21,2	32,5	20,4	20,9	5,0
T.C. Vatandaşı	896	14,7	27,7	23,1	24,7	9,8
Alevi	81	2,5	14,8	38,3	32,1	12,3
Kürt	115	38,3	22,6	26,1	7,8	5,2
Diğer	37	5,4	16,2	16,2	45,9	16,2
Toplam	4396	18,1	34,6	19,6	21,3	6,3

Tablo 5.20: Dini, Siyasi ve İdeolojik Kimlik Düzleminde On Yıl Sonrının Türkiye’si

Kimlikler	Sizce on yıl sonrasının Türkiye’si Bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak? %					
	Sayı	Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak
Ülkücü	1554	18,3	35,6	21,6	18,0	6,5
Muhafazakâr	2607	21,4	35,9	19,5	18,0	5,2
Liberal	1885	18,4	36,5	18,4	21,0	5,7
Sosyal demokrat	2562	16,0	34,2	19,1	22,2	8,5
Milliyetçi	3644	16,4	35,2	19,9	21,7	6,9
Sosyalist	2452	14,4	32,1	19,0	25,4	9,1
Atatürkçü	3747	14,3	33,6	21,1	23,1	7,8
Dindar	3516	20,3	36,7	18,6	18,6	5,7
Müslüman	4480	17,8	34,4	19,6	21,4	6,9
Komünist	429	13,8	22,4	24,0	31,2	8,6
Ateist	155	9,7	28,4	24,5	25,2	12,3
Kemalist	2149	11,4	31,5	23,0	25,0	9,1
Laik	3618	14,8	34,2	20,8	22,7	7,5
Devrimci	1675	10,4	29,6	22,3	27,6	10,1
İslamcı	3094	21,0	35,8	18,3	19,2	5,7
Demokrat	3455	18,0	34,6	18,8	20,9	7,7
Feminist	861	12,5	29,4	23,3	27,8	7,0
İlerici	3684	16,5	33,5	20,4	22,2	7,3

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Farklı Kimliklere Göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu

“Sizce on yıl sonranın Türkiye’si bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak?” sorusu farklı kimlik düzlemlerindeki kimliklere göre değerlendirilmiştir. Modern kimliği benimseyenlerin % 49’u, geleneksel kimliği benimseyenlerin % 60’i, Türkiye’nin gelecek on yılının daha iyi olacağını belirtirken; modern kimlik mensuplarının % 26’si ve geleneksel kimlik mensuplarının % 21’i, Türkiye’nin gelecek on yılının değişmeyeceğini, aynı olacağını ifade etmeleri, gençliğin bu konudaki genel bakışı ile uyumludur.

Geleneksel kimliği benimseyenler, modern kimlik sahiplerine göre geleceğe daha olumlu bakmaktadır.

Toplumsal aidiyetler açısından Türkiye’nin geleceği ile ilgili soruya verilen cevaplar kimliklere bağlı olarak incelendiğinde, Birinci tercih düzeyinde Alevi gençlerin % 42’si, geleceğin daha iyi olacağını (en düşük oran) ifade ederlerken; Kürt gençlerin % 63’ü, geleceğin daha iyi olacağını (en yüksek oran) ifade etmektedirler. Ancak ikinci tercih düzeyinde Alevi gençliğin % 17’si, Kürt gençliğin % 61’i geleceğin daha iyi olacağını belirtmektedirler.

Birinci tercih ile ikinci tercih arasında alevi gençlerin düşüncelerinde meydana gelen yüksek olumsuzlaşma, çok dikkat çekicidir. Aynı oranda olmamakla birlikte gelecek noktasında karamsar olan bir kimlik mensubu da T.C. Vatandaşlığını benimseyen gençlerdir. Bu durum, tedbir alınmadığı takdirde, bu gençlik grubunun düşüncelerinin daha da olumsuz olacağı anlamına gelmektedir.

Müslüman, İnsan ve Türk kimliğini benimseyenlerin ikinci tercih durumunda kanaatleri daha da iyileşmekte ve Türkiye’nin gelecek on yılının daha iyi olacağını düşünmektedirler.

Tercihler arasındaki değişim, geleceği şekillendirme, tedbir alma açısından önemlidir ve yol göstericidir. Bu nedenle olumsuz olacağını düşünen kimlik mensuplarının bu kanaatlerinin sebebi araştırılması gerekmektedir.

Türkiye’nin geleceği ile ilgili soru dinî, siyasî ve ideolojik kimlikler açısından değerlendirildiğinde en olumsuz düşünenler Komünistler (% 36), Ateistler (% 38), Devrimciler (% 40), Feministler (% 42), Kemalistler (% 43), Sosyalistler (% 47) ve Atatürkçülerdir (% 48). En olumlu düşünen kimlik mensupları ise % 57’lık bir oranla Muhafazakârlar, Dindarlar ve İslamcılardır.

Dinî, siyasî ve ideolojik kimlik mensuplarının Türkiye’nin geleceğine ilişkin düşüncelerinin olumluluk düzeyinin % 36 - 57 bandında olması, gelecekle ilgili tedbir alınmasının aciliyet gösterdiği anlamına gelmektedir. Mesaj açıktır ve tedbir düşünülmelidir.

5.6 Dini Değerlere Göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla bazı soruların, dinî değerlere göre çapraz sorgulaması yapılmıştır. Burada, gençliğe sorulan **“Sizce on yıl sonranın Türkiye’si bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak?”** sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah’ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Sizce on yıl sonranın Türkiye’si bugünle karşılaştırıldığında nasıl olacak?” sorusunun bu değişkenlere bağlı olarak çapraz sorgulanması sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 5.21 - Tablo 5.26’da verilmektedir.

Tablo 5.21: Allah’ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye’nin Durumu

Allah’ın Varlığına İnanma Düzeyi	Sayı/%	“Sizce on yıl sonranın Türkiye’si bu günle karşılaştırıldığında nasıl olacak?”					Toplam
		Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak	
Kesinlikle İnanırım	Sayı	950	1679	984	993	325	4931
	%	19,3	34,0	20,0	20,1	6,6	100,0
İnanırım	Sayı	20	81	80	88	32	301
	%	6,6	26,9	26,6	29,2	10,6	100,0
Şüpheliyim	Sayı	6	20	27	23	2	78
	%	7,7	25,6	34,6	29,5	2,6	100,0
İnanmam	Sayı	6	0	12	5	6	29
	%	20,7	0,0	41,4	17,2	20,7	100,0
Toplam	Sayı	982	1780	1103	1109	365	5339
	%	18,4	33,3	20,7	20,8	6,8	100,0

Tablo 5.22: Dini Bilgi Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu

Dini Bilgi Düzeyi	Sayı/%	"Sizce on yıl sonraki Türkiye'si bu günle karşılaştırıldığında nasıl olacak?"					Toplam
		Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak	
Çok yetersiz	Sayı	51	22	23	25	9	130
	%	39,2	16,9	17,7	19,2	6,9	100,0
Yetersiz	Sayı	97	159	150	151	28	585
	%	16,6	27,2	25,6	25,8	4,8	100,0
Kısmen yeterli	Sayı	339	721	465	475	145	2145
	%	15,8	33,6	21,7	22,1	6,8	100,0
Yeterli	Sayı	394	765	425	398	157	2139
	%	18,4	35,8	19,9	18,6	7,3	100,0
Çok yeterli	Sayı	99	125	32	50	23	329
	%	30,1	38,0	9,7	15,2	7,0	100,0
Toplam	Sayı	980	1792	1095	1099	362	5328
	%	18,4	33,6	20,6	20,6	6,8	100,0

Tablo 5.23: Dinin Duygu/Düşünceleri Etkileme Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu

Din Duygu/Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	"Sizce on yıl sonraki Türkiye'si bu günle karşılaştırıldığında nasıl olacak?"					Toplam
		Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak	
Çok etkiler	Sayı	552	881	455	408	151	2447
	%	22,6	36,0	18,6	16,7	6,2	100,0
Etkiler	Sayı	327	772	513	562	154	2328
	%	14,0	33,2	22,0	24,1	6,6	100,0
Çok az	Sayı	54	73	82	73	36	318
	%	17,0	23,0	25,8	23,0	11,3	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	24	33	45	59	22	183
	%	13,1	18,0	24,6	32,2	12,0	100,0
Toplam	Sayı	957	1759	1095	1102	363	5276
	%	18,1	33,3	20,8	20,9	6,9	100,0

Tablo 5.24: Dinin Tutum/Davranışları Etkileme Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu

Din Tutum / Davranışınızı Ne Kadar Etkiler	Sayı/%	"Sizce on yıl sonraki Türkiye'si bu günle karşılaştırıldığında nasıl olacak?"					Toplam
		Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak	
Çok etkiler	Sayı	563	791	381	369	146	2250
	%	25,0	35,2	16,9	16,4	6,5	100,0
Etkiler	Sayı	331	871	573	615	158	2548
	%	13,0	34,2	22,5	24,1	6,2	100,0
Çok az	Sayı	54	75	106	75	42	352
	%	15,3	21,3	30,1	21,3	11,9	100,0
Hiç etkilemez	Sayı	22	38	36	46	17	159
	%	13,8	23,9	22,6	28,9	10,7	100,0
Toplam	Sayı	970	1775	1096	1105	363	5309
	%	18,3	33,4	20,6	20,8	6,8	100,0

Tablo 5.25: Dindarlık Düzeyine Göre On yıl sonraki Türkiye'nin Durumu

Dindarlık Durumunuz?	Sayı/%	"Sizce on yıl sonraki Türkiye'si bu günle karşılaştırıldığında nasıl olacak?"					Toplam
		Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak	
Çok dindar	Sayı	125	103	34	34	22	318
	%	39,3	32,4	10,7	10,7	6,9	100,0
Dindar	Sayı	498	914	486	480	138	2516
	%	19,8	36,3	19,3	19,1	5,5	100,0
Biraz dindar	Sayı	336	705	521	508	178	2248
	%	14,9	31,4	23,2	22,6	7,9	100,0
Dine ilgisiz	Sayı	16	36	41	50	17	160
	%	10,0	22,5	25,6	31,3	10,6	100,0
İnanmaz	Sayı	2	4	10	7	6	29
	%	6,9	13,8	34,5	24,1	20,7	100,0
Toplam	Sayı	977	1762	1092	1079	361	5271
	%	18,5	33,4	20,7	20,5	6,8	100,0

Tablo 5.26: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre On Yıl sonraki Türkiye'nin Durumu

Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz?	Sayı/%	"Sizce on yıl sonraki Türkiye'si bu günle karşılaştırıldığında nasıl olacak?"					Toplam
		Çok iyi Olacak	İyi Olacak	Aynı Kalacak	Kötü	Çok kötü Olacak	
Düzenli	Sayı	322	488	194	177	52	1233
	%	26,1	39,6	15,7	14,4	4,2	100,0
Ara sıra	Sayı	487	902	505	506	136	2536
	%	19,2	35,6	19,9	20,0	5,4	100,0
Hiç	Sayı	140	310	356	370	152	1328
	%	10,5	23,3	26,8	27,9	11,4	100,0
Toplam	Sayı	949	1700	1055	1053	340	5097
	%	18,6	33,4	20,7	20,7	6,7	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu

Araştırma kapsamında, gençliğin dinî değerlerinin, gençliğin birçok konudaki düşünceleri üzerinde etkisinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. Bu amaçla gençliğe sorulan **“Sizce on yıl sonranın Türkiye’si bu günle karşılaştırıldığında nasıl olacak?”** sorusu, aşağıdaki değişkenlere göre çapraz sorgulama yapılarak değerlendirilmiştir.

- **Allah’ın Varlığına İnanma Düzeyi**
- **Dini Bilgi Düzeyi**
- **Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyi**
- **Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi**
- **Dindarlık Düzeyi**
- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**

“Sizce on yıl sonranın Türkiye’si bu günle karşılaştırıldığında nasıl olacak?” sorusuna gençlerin verdiği cevaplarla ilgili yukarıdaki altı değişkene bağlı olarak genel bir değerlendirme yapıldığında, gençlerin kendi gelecekleri konusunda, yüksek düzeydeki olumlu tavır, dinî değerler düzleminde aynı düzeyde olmayıp daha olumsuz bir tavır sergilemektedirler.

Allah’ın varlığına inanma düzleminde gençlerin Allah’a inanma düzeyindeki zayıflamaya (kesinlikle inanırım - inanmam) bağlı olarak on yıl sonranın Türkiye’sinin daha kötü olacağını düşünenlerin oranı (% 28 - 38) ile **aynı kalacağını** düşünenlerin oranı artmaktadır (% 20 - 41)

Dini bilgi düzeyinin değişimi ile on yıl sonrasının nasıl olacağı konusunda anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Dini bilgi düzeyi çok yeterli olanların % 68’i (en yüksek oran) on yıl sonrasının daha iyi olacağını ifade etmektedirler. Dini bilgi düzeyi yetersiz olanların % 31’i (en yüksek oran) on yıl sonrasının daha kötü olacağını belirtirken; % 26’si (en yüksek oran) aynı kalacağını ifade etmişlerdir.

Dinin duygu ve düşünceleri etkilemesinin zayıflamasına (çok etkiler - hiç etkilemez) bağlı olarak on yıl sonrasının Türkiye’sinin daha kötü olacağını ifade edenlerin oranında düzenli bir artış (% 23 - 42) ve aynı kalacağını ifade edenlerin oranında da nispeten düzenli bir artış (% 19 - 26) olmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Dini Değerlere Göre On yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu

Dinin tutum ve davranışları etkilemesinin zayıflamasına (“çok etkiler - hiç etkilemez”) bağlı olarak on yıl sonrasının Türkiye’sinin “daha kötü olacağını” ifade edenlerin oranında düzenli bir artış (% 23 - 40) olmaktadır.

Bu noktada en olumlu düşünenler (% 60) dinin tutum ve davranışlarını çok etkilediğini söyleyenlerdir.

Dindarlık düzeyindeki zayıflamaya bağlı olarak (“çok dindar - inanmaz”) on yıl sonraki Türkiye’nin “daha kötüye gideceğini” ifade edenlerin oranında düzenli bir artış (% 18 - 45), “aynı kalacağını” söyleyenlerin oranında da düzenli bir artış (% 11 - 35) olduğu gözlemlenmektedir.

Benzer durum beş vakit namaz kılma durumunda görülmektedir. Beş vakit namaz kılma düzeyindeki değişime (“düzenli - hiç”) bağlı olarak on yıl sonrasının Türkiye’sinin kötü olacağını ifade edenlerin oranında düzenli bir artış (% 19 - 39); aynı kalacağını ifade edenlerin oranında da düzenli bir artış (% 16 - 27) olmaktadır.

On yıl sonrasının Türkiye’si için en olumlu olanlar (% 66), düzenli olarak beş vakit namaz kılanlardır.

BÖLÜM 6:
SONUÇ

BÖLÜM 6 SONUÇ

Toplumsal önemli bir kategori olarak gençliğin Türkiye’de devlet düzeyinde değerlendirilişi, beklentilere uygun şekilde, ilk olarak Anayasa’da şekillenmektedir. Yürürlükteki anayasanın 58. ve 59. maddeleri gençlikle ilgili olup, bu maddeler bağlamında Anayasa gençliğe büyük ölçüde koruyucu bir çerçeveden bakmakta; devlete, gençlerin gelişimini sağlayacak hizmetler verme görevini yüklemektedir. Bu kapsamda olmak üzere Hükümetin çeşitli kesimleri (eğitim, istihdam, spor, sağlık, sosyal hizmetler, kültür...), Yerel Yönetimler ve STK’lar kendi sorumluluk alanları ve örgütsel yapıları çerçevesinde çeşitli yaşlardan gençlere bilgi ve hizmet sunmaktadır. Ancak gençlerle ilgili konulara bütüncül bir bakış gerçekleştirilmemekte; gençler ve gençlerle ilgili konular, ancak eğitim, sağlık, ekonomi gibi sektörler düzleminde ele alınmaktadır. Gençlik, kimlik ve kişiliğiyle; bir toplumun dinî, ahlâkî, kültürel değerleri açısından sahip olduğu özellikleri ve problemleriyle, kendisiyle, ülkesiyle ve insanlıkla ilgili beklentileriyle kapsamlı bir değerlendirmeye tabi tutulmamaktadır. Hâlbuki Türkiye’de yakın dönemde yaşanan ve hâlihazırda içinde bulunduğu özelliklerden ve şartlardan açık - seçik anlaşıldığı üzere gençliğin bir kimlik probleminin olduğu ve gençlik politikalarının önemli bir ayağının bu olması gerektiği ortadadır. Unutulmamalıdır ki gençlik her bakımdan bir seçim yapma; öğrenim, meslek, dünya görüşü, siyaset, din vb. hayati konularda kararlar vermeyi gerektiren bir süreç olarak yaşanır. Gençler kendi iç dünyalarını düzene sokmaya çalışırken içinde yaşadığı çevredeki tutarsızlık, belirsizlik ve hızlı değişimlerden etkilenir ve ciddi sarsıntılar yaşayabilir. İlâveten tutunacak bir dal ve güvenilecek otoritelerin yoksunluğu söz konusuysa, tutarlı ve tatmin edici toplumsal yapılar eksikse, gençliğin gelecekle ilgili kaygıları ve kimlik bunalımı derinleşir. Güven ise tüm bu süreçte en önemli konu ve olması gereken en esaslı temel olarak anlam kazanır.

Bu çalışma, gençlerin bizzat kendi değerlendirmelerinden hareketle, gençliğin güven - güvensizlik sorunuyla ilgilidir. SEKAM’ın Türkiye düzeyinde gerçekleştirdiği kapsamlı araştırmadan elde edilmiş verilerden hareketle bazı konularda gençliğin ciddi güven problemi yaşadığı anlaşılmaktadır. Karşımızda % 69,3’ü insanlara güvenmeyen bir gençlik durmaktadır. Hatta daha da önemlisi gençliğin % 36’sı babasına bile güvenemezken, % 21’i ise babasına yönelik güvende kararsızlık yaşamaktadır. Kabul etmek gerekir ki bu ciddi bir problemdir ve gerek sebepleri ve gerekse sonuçları her bakımdan iyi incelenip doğru şekilde analiz edilmesi gerekmektedir.

Gençliğin bir güven problemine sahip olduğu açık seçik ortada; araştırmanın bulguları bunu ortaya koyuyor, ancak daha da garip ve anlaşılması zor olanı, bu gençliğin bireysel anlamda “yaşam kalitesini” ve “genel durumunu” olumlu değerlendirmesidir. Çünkü araştırmanın verileri gençlerin % 65,4’ünün yaşam kalitesini “normal”, % 19,7’sinin ise “iyi” olarak değerlendirdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca gençlerin % 9,5’ “genel durumunu” “çok iyi” olarak değerlendirirken, % 72,7’i ise “iyi” olarak değerlendirmiştir. Fakat ne gariptir ki aynı gençliğin % 66,4’ü psikolojik desteğe ihtiyaç hissettiğini; zira % 74,5’i “ara sıra”, % 16,6’sı ise “genellikle” umutsuzluk, hüzün, bunaltı ve psikolojik çökkünlük yaşadığını ifade etmiştir.

Bu tezatları izah zordur ve çözüm bekleyen acil problem olarak anlam kazanmaktadır.

Bir ülkenin geleceği, toplumun sürekliliği gençlerle mümkündür. Gençlerin ise gerek ülkesinin içinde bulunduğu koşulları doğru değerlendirmesi ve gerekse mevcut gidişatı iyi kılıp problemleri doğru teşhis etmesi ve başarılı şekilde çözebilmesi özne olmasıyla, bilgi potansiyeliyle, analiz gücüyle doğrudan irtibatlıdır. Araştırmanın bulguları ortaya koymuştur ki gençliğin önemli bir kesimi (% 48,6) ülkenin gidişatı konusunda iyimser değildir. Ülke problemlerini çözmede en önemli aktör olan/olması gereken siyasetçiye güvenmemektedir (% 46,4). **Ancak bu gençlik özne olmaya değil, “kaçmaya” niyetlidir. Zira gençlerin % 39,2’si başka bir ülkede yaşamak isterken, % 16,4’ü ise “Türkiye’mi, başka ülke mi?” sorusuna cevap vermekte kararsızlık yaşamaktadır. Bu “kaçış” mekânsal bir nitelik arz ederken, gençlerin % 31,2’sinin “ülkenin birlik ve geleceği açısından” “Ordu”yu en güvenilir kurum olarak görmesi zihinsel kaçışın, sorumsuzluğa kaçışın işareti olarak anlam kazanıyor gibidir.**

En genel anlamıyla “güven” yitirmiş bir gençlik, bir ülke için imkân değil, problemdir ve bu son derece önemli bir problemdir. Çünkü gelecek gençliğindir ve eğer problem doğru tespit edilmezse, sebepleri doğru belirlenmezse, çözüm yöntemi isabetli seçilmezse ülkenin geleceği problemlidir demektir. Bu açıdan devlet aklının devreye girmesi, söz konusu problemi oluşturan veya artıran bireysel ve toplumsal sebepleri doğru tespit etmesi ve başta eğitim sistemi olmak üzere her türlü toplumsal politikalarını buna göre şekillendirmesi gerekmektedir. Henüz vakit vardır, ama yarın çok geç olabilir.